

Ms 126564

การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ประกอบแบบฝึกทักษะ

เรื่อง การบรรเลงวงกลองยาวอีสาน

ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

นายไกรฤกษ์ สัพโส

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

พ.ศ. 2563

สงวนลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ใบอนุญาตวิทยานิพนธ์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

เรื่อง : การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ประกอบแบบฝึกทักษะ เรื่องการบรรเลงวงกลองยาวอีสาน
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ผู้วิจัย : นายไกรฤกษ์ สัพโส

ได้รับอนุมัติเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา

ว่าที่ร้อยโท

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐชัย จันทุม)

คณบดีคณะครุศาสตร์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพศาล วรคำ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ประธานกรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปิยะธิดา ปัญญา)

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ญาณภัทร สีหะมงคล)

กรรมการ

(อาจารย์ ดร.อาทิตย์ อางหาญ)

ว่าที่ร้อยตรี

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรุณ สุขกระเดื่อง)

ชื่อเรื่อง	: การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ประกอบแบบฝึกทักษะ เรื่อง การบรรเลงวงกลองยาวอีสาน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
ผู้วิจัย	: นายไกรฤกษ์ สัพโส
ปริญญา	: ครุศาสตรมหาบัณฑิต (วิจัยและประเมินผลการศึกษา) มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อาจารย์ที่ปรึกษา	: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ว่าที่ร้อยตรี ดร.อรุณ ชูยกระเดื่อง
ปีการศึกษา	: 2562

บทคัดย่อ

งานวิจัยเรื่อง การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ประกอบแบบฝึกทักษะ เรื่องการบรรเลงวงกลองยาวอีสานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีวัตถุประสงค์ คือ (1) เพื่อพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ประกอบแบบฝึกทักษะ เรื่องการบรรเลงวงกลองยาวอีสานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 (2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์และทักษะการบรรเลงวงกลองยาวอีสานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กับเกณฑ์ร้อยละ 80 (3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนต่อกิจกรรมการเรียนรู้ประกอบแบบฝึกทักษะ เรื่อง การบรรเลงวงกลองยาวอีสาน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านภูตะคาม ตำบลท่าศิลา อำเภอสองดาว จังหวัดสกลนคร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 1 ห้องเรียน นักเรียน 14 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย (3.1) แผนการจัดการเรียนรู้ (3.2) แบบฝึกทักษะการบรรเลงวงกลองยาวอีสาน (3.3) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ เรื่องการบรรเลงวงกลองยาวอีสาน (3.4) แบบประเมินทักษะการปฏิบัติกลองยาวอีสาน (3.5) แบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ต่อกิจกรรมการเรียนรู้ประกอบแบบฝึกทักษะ เรื่อง การบรรเลงวงกลองยาวอีสาน สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ใช้การทดสอบทีแบบกลุ่มเดียว (One-Sample t-test)

ผลการวิจัยพบว่า (1) กิจกรรมการเรียนรู้ประกอบแบบฝึกทักษะ เรื่องการบรรเลงวงกลองยาวอีสาน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 82.85 / 86.20 ซึ่งมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 (2) ผลสัมฤทธิ์และทักษะการบรรเลงวงกลองยาวอีสานหลังจากเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ประกอบแบบฝึกทักษะ เรื่องการบรรเลงวงกลองยาวอีสาน สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80

(3) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนรู้ประกอบแบบฝึกทักษะ เรื่อง การบรรเลงวงกลองยาวอีสานอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.85$) และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D. = 0.17)

คำสำคัญ : กิจกรรมการเรียนรู้ แบบฝึกทักษะ การบรรเลงวงกลองยาวอีสาน

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

Title : The Development of learning activities Assemble skills training on the Klong Yaw Isaan Band playing For students in Mattayomsuksa 3.

Author : Mr. Krairoek Saphaso

Degree : Master of Education (Curriculum and Instruction)
Rajabhat Maha Sarakham University

Advisors : Assistant Professor Acting Sub Lt. Dr. Aran Suikradueng

Year : 2019

ABSTRACT

Research The development of learning activities combined with skills practice Play Isaan Long Drum Band for Mathayomsuksa 3 Students. Its objectives are, (1) To develop activities Learning to practice skills training Title: Playing the Isan drum band for Mattayomsuksa 3 students to be effective according to the criteria 80/80. (2) To compare the achievement and skill of playing. (3) Isan long drums of mathayom suksa 3 students with criteria of 80%. (3) To study satisfaction. In the learning of students towards learning activities consisting of practice skills in the Isan drumming. The target group used was Mattayomsuksa 3 students at Ban Phu Takham School, Tha Sila Subdistrict, Song Dao District, Sakon Nakhon Province. In the 1st semester of the academic year 2019, amount 1 classroom, 14 students. The instruments used in this research consisted of, (3.1) learning management plan, (3.2) northeastern long drum playing skill practice, (3.3) learning achievement test. Northeastern long drum playing (3.4) Isan long drum practice assessment form, (3.5) Satisfaction assessment form of mathayom suksa three students towards learning activities with skill practice test Northeastern drum playing The statistics used in the hypothesis testing were the One-Sample t-test.

The results of the research revealed that 1) the learning activity combined with skill practice on the northeastern long drum playing. Of Mathayomsuksa 3 students with an efficiency equal to 82.85 / 86.20, which has an efficiency standard of 80/80. (2) Achievement and skill of Isan drumming after playing with learning activities and skill training About playing the Isan drum 80 percent above the threshold

(3) Mathayomsuksa 3 students were satisfied with the learning activities of the northeastern long drum playing practice. Is at the highest level, ($\bar{X} = 4.85$) Standard deviation, (S.D. = 0.17)

Keywords : Learning activities Skill training Klong Yaw Isaan Band play

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความกรุณาและความช่วยเหลืออย่างสูงยิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ว่าที่ร้อยตรี ดร. อรัญ ชูยกระเตื้อง ประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปิยะธิดา ปัญญา ประธานกรรมการสอบ อาจารย์ ดร.อาทิตย์ อาจหาญ และ อาจารย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ญาณภัทร สีหะมงคล กรรมการสอบ

ขอขอบพระคุณ ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่าน คือ (1) นายสฤทธิ มุลมณี ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียน พังโคนวิทยาคม ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาและสื่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (2) นางอรวิสน์ มุลมณี ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนพังโคนวิทยาคม ผู้เชี่ยวชาญด้าน ผู้เชี่ยวชาญด้านแผนการจัด การเรียนรู้ (3) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วีรยุทธ ศรีคุณหลิว อาจารย์วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ผู้เชี่ยวชาญด้านดนตรีและเนื้อหา (4) รองศาสตราจารย์ ดร.สิทธิศักดิ์ จำปาแดง อาจารย์คณะวัฒนธรรม ศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา และ (5) นายสุริย์ ศรีเครือตอง ตำแหน่งครู ชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านภูตะคาม ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผล

ขอขอบพระคุณ นายชัยสิทธิ์ ฝุ่นเงิน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านภูตะคาม สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 นายชัยวัฒน์ ทิพย์บุญชู ผู้อำนวยการโรงเรียนชุมชน บ้านท่าศิลา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ที่อนุญาตให้ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูล และ ขอขอบคุณคณะครู นักเรียนโรงเรียนบ้านภูตะคาม ที่ให้การร่วมมือและสนับสนุนการทำวิจัยในครั้งนี้

นายไกรฤกษ์ สัพโส

สารบัญ

หัวเรื่อง	หน้า
บทคัดย่อ	ค
ABSTRACT	จ
กิตติกรรมประกาศ	ช
สารบัญ	ซ
สารบัญตาราง	ญ
สารบัญภาพ	ฎ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
1.3 สมมติฐานการวิจัย	5
1.4 ขอบเขตการวิจัย	5
1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ	5
1.6 ประโยชน์ที่ได้รับ	6
บทที่ 2 การทบทวนวรรณกรรม	8
2.1 ความสำคัญของดนตรีในระบบการศึกษา	8
2.2 สารระสำคัญเกี่ยวกับองค์ความรู้ทั่วไปของดนตรีพื้นบ้านอีสาน	47
2.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	56
2.4 กรอบแนวคิดการวิจัย.....	61
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	62
3.1 กลุ่มเป้าหมาย.....	62
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	62
3.3 การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ	63
3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	70
3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	71
3.6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	72
บทที่ 4 ผลการวิจัย	76
4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล	76
4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	76

หัวข้อเรื่อง	หน้า
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	82
5.1 สรุป	82
5.2 อภิปรายผล	82
5.3 ข้อเสนอแนะ	86
บรรณานุกรม.....	87
ภาคผนวก	94
ภาคผนวก ก แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้.....	95
ภาคผนวก ข แบบฝึกทักษะการบรรเลงวงกลองยาวอีสานของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3.....	144
ภาคผนวก ค การหาประสิทธิภาพของเครื่องมือ	182
ภาคผนวก ง การวิเคราะห์ข้อมูล.....	201
ประวัติผู้วิจัย.....	206

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
2.1	มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดวิชาศิลปะ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3	18
2.2	โครงสร้างแผนการจัดการจัดการเรียนรู้ วิชาดนตรี (การบรรเลงวงกลองยาวอีสาน) รหัสวิชา ศ 23102 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3	29
3.1	โครงสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่องการบรรเลงวงกลองยาวอีสาน	64
3.2	เกณฑ์การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	66
3.3	องค์ประกอบการสร้างแบบประเมินทักษะการบรรเลงวงกลองยาวอีสาน	68
3.4	องค์ประกอบการสร้างและเกณฑ์การหาคุณภาพแบบสอบถามความพึงพอใจ ของนักเรียนต่อกิจกรรมการเรียนรู้ประกอบแบบฝึกทักษะการบรรเลง วงกลองยาวอีสาน ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3	69
3.5	แบบแผนการวิจัย	70
4.1	คะแนนการหาประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้ประกอบแบบฝึกทักษะ การบรรเลงวงกลองยาวอีสาน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3	77
4.2	ผลการตรวจสอบการแจกแจงปกติ โดยใช้สถิติ (Kolmogorov-Smirnov test)	78
4.3	ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้เรื่องการบรรเลงวงกลองยาวอีสาน กับเกณฑ์ร้อยละ 80	79
4.4	ผลการเปรียบเทียบทักษะการบรรเลงวงกลองยาวอีสานกับเกณฑ์ร้อยละ 80	79
4.5	ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนต่อกิจกรรมการเรียนรู้ประกอบ แบบฝึกทักษะการบรรเลงวงกลองยาวอีสาน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3.....	80

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
2.1 กรอบแนวคิดการวิจัย	61

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ดนตรีเป็นศาสตร์และศิลป์ที่ส่งผลต่ออารมณ์ ความรู้สึก อีกทั้งเป็นสื่อกลางให้กับมนุษย์ทุกชนชาติ ดนตรีของแต่ละท้องถิ่นที่มีความแตกต่างกันตามภูมิวัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม และพัฒนาไปสู่สายอารยธรรม ในหลักดนตรีวิทยา แบ่งแยกได้ 2 กลุ่มใหญ่ คือ ดนตรีตะวันออก และดนตรีตะวันตก ซึ่งประเทศไทย ได้อิทธิพลทางวัฒนธรรมสายหลักจากอินเดีย นำมาผสมผสานกันอย่างลงตัว จนเป็นแบบฉบับเฉพาะตน อีกทั้งยังมีดนตรีพื้นบ้านแต่ละภูมิภาค แบ่งตามประเภทของเครื่องดนตรีได้ 4 ประเภท คือ เครื่องดีด เครื่องสี เครื่องตี และเครื่องเป่า ซึ่งกลองเป็นเครื่องดนตรีประเภทตี มีอยู่ทุกภูมิภาคของประเทศไทย มีชื่อเรียกมากมาย แล้วแต่ท้องถิ่นแต่ละท้องถิ่นจะตั้งชื่อหรือสมมตินามขึ้นมาตามเสียงของกลองกลอง หรือความรู้สึกนั้น ๆ เพื่อให้ง่ายต่อการจำ

ดนตรีเริ่มมีบทบาททางการศึกษา เมื่อต้นคริสต์ศตวรรษที่ 20 ประเทศสหรัฐอเมริกาได้รับรอง วิชาดนตรีให้อยู่ในหลักสูตรการศึกษาของชาติ คำว่า “ดนตรีศึกษา” (Music Education) เป็นคำที่ องค์การการศึกษาของอเมริกา (National Education Association) ตั้งขึ้น เพื่อเน้นความสำคัญของ วิชาดนตรี ที่จะต้องประกอบอยู่ในหมวดการศึกษาทั่วไป (General Education) ซึ่งในระยะแรก ๆ การเรียนการสอนมุ่งเน้นไปที่เป้าหมาย 2 ประการ คือ ความสามารถในการอ่านโน้ต และการขับร้อง และต่อมาได้เพิ่มการเรียนดนตรีภาคปฏิบัติ ความซาบซึ้งทางดนตรี (Music Appreciation) และ ความเข้าใจในเนื้อหาของดนตรี (Music Concepts) เข้าไปในจุดประสงค์ของการสอนดนตรี (พนมยงค์ บุญทัตสกุล, 2561) ดนตรีเป็นศาสตร์และศิลป์แขนงหนึ่งที่มีคุณประโยชน์ในด้านต่าง ๆ ทั้ง ด้านการศึกษานำเสียงดนตรีมาใช้ประกอบในการสอนแบบสร้างสรรค์ทางศิลปะ เสียงดนตรีสามารถ ส่งเสริมพัฒนาการทางอารมณ์ เสริมสร้างความคิดจินตนาการ ช่วยกระตุ้นให้มีการแสดงออกในทาง สร้างสรรค์ ส่งเสริมให้มีความสัมพันธ์ระหว่างประสาทหู กล้ามเนื้อมือ ให้สอดคล้องกับการใช้ความคิด ทำให้หายเหนื่อย และผ่อนคลายความตึงเครียด ด้านสังคม มีการใช้จังหวะดนตรีมากำหนดควบคุม การทำงาน เพื่อให้เกิดความพร้อมเพรียง การใช้ดนตรีปลุกเร้าอารมณ์ให้เกิดความรัก ความสามัคคีใน หมู่คณะ เช่นเพลงปลุกใจ เพลงเชียร์ เป็นต้น ใช้เสียงดนตรีเพื่อสร้างบรรยากาศในการประกอบพิธีกรรม ต่าง ๆ ให้ดูศักดิ์สิทธิ์ เครื่องขิม นำเชือกถึง หรือสื่ออารมณ์ความรู้สึกที่ร่าเริง เบิกบาน สนุกสนาน เป็นต้น ด้านจิตวิทยา ใช้เสียงดนตรีปรับเปลี่ยนนิสัยก้าวร้าวของมนุษย์ รักษาโรคสมาธิสั้น โดยเฉพาะเด็กจะ ทำให้มีสมาธิมากขึ้น อ่อนโยนขึ้น จนกระทั่งในบางกรณีสามารถรักษาโรคให้หายได้ ปัจจุบันมีนักดนตรี

บำบัดผู้ซึ่งมีความสามารถฟื้นฟูและบำบัดรักษาความเจ็บป่วยทั้งทางร่างกายและจิตใจ ทำงานในด้านนี้ ด้านการแพทย์ใช้เสียงดนตรีกระตุ้นทารกในครรภ์มารดา ผลปรากฏว่าเด็กมีปฏิกิริยาตอบรับกับเสียงเพลง ทั้งทางพฤติกรรมและร่างกายที่ดี เสียงเพลง ที่นุ่มนวลจะทำให้เด็กมีอาการสงบเงียบ ร่างกายเจริญเติบโต ขึ้นและยังช่วยให้ระบบหายใจและระบบย่อยอาหารดีขึ้น การนำเสียงดนตรีมาบำบัดรักษาผู้ป่วย ปัญญาอ่อน โดยเฉพาะการใช้ดนตรีลดหรือบรรเทาความเจ็บปวดหลังการผ่าตัดของผู้ป่วยใน 48 ชั่วโมงแรก ผลปรากฏว่าช่วยให้ผู้ป่วยผ่อนคลายภาวะทางอารมณ์ได้เป็นอย่างดี และด้านกีฬา ยังใช้ดนตรีประกอบกิจกรรมกีฬา เช่น ยิมนาสติกกิจกรรมเข้าจังหวะ การเต้นแอโรบิค เป็นต้น นอกจากนี้ ยังมีกิจกรรมต่าง ๆ มากมาย ที่ใช้ดนตรีเป็นส่วนประกอบในการดำเนินการทั้งทางตรงและทางอ้อม อาจกล่าวได้ว่าดนตรีเป็นส่วนประกอบที่ขาดเสียมิได้ในกิจกรรมของสังคมมนุษย์ ฉะนั้นแล้ว ดนตรีจึง มีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์เกือบทุกกิจกรรม

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนซึ่งเป็นกำลังของชาติ ให้เป็น มนุษย์ ที่มีความสมดุล ทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและเป็น พลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้ และทักษะพื้นฐาน รวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษาค้นคว้า การประกอบอาชีพ และการศึกษาตลอดชีวิต เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตาม ศักยภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) ในการจัดการเรียนการสอนดนตรี – นาฏศิลป์ (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2536) ได้กำหนดแนวทางไว้ว่า ครูต้องทำให้เด็กเกิดความรู้สึกว่าดนตรี นาฏศิลป์ เป็นสิ่งที่น่าสนุกสนาน รื่นรมย์ น่าสนใจ ตลอดจนน่าพอใจ และประสบการณ์ต่าง ๆ เป็นสิ่งที่เขา ปรารถนา ชั่วโมงดนตรีและนาฏศิลป์ ควรเป็นชั่วโมงที่เด็กมีความสุข ได้ค้นพบสิ่งใหม่ ๆ ที่เขาพอใจ ประสบการณ์ที่เด็กได้รับควรเป็นสิ่งที่เด็กสนใจ (อรวรรณ บรรจงศิลป์ และ อารมณ์ มนตรีศาสตร์, 2527) สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม หมวดที่ 1 มาตรา 6 ว่าด้วยการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ อย่างมีความสุข

ดนตรีพื้นบ้านเป็นงานศิลปะที่ชาวบ้านสรรค์สร้างขึ้นเพื่อรับใช้ในการดำเนินชีวิตทั้งด้านความ บันเทิง และด้านความเชื่อ ส่วนใหญ่มีความมุ่งหมายเพื่อความบันเทิงและความเพลิดเพลินในงาน เทศกาลหรือกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน เนื้อหาที่ถ่ายทอดออกมาจะเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์และ พฤติกรรมของคนในสังคม ภาคอีสานเป็นภูมิภาคที่มีวัฒนธรรมทางดนตรีและการแสดงที่หลากหลาย การศึกษาเพื่อที่จะทำให้รู้กระบวนการถ่ายทอดถึงความคิด ความเชื่อ ค่านิยม วิถีชีวิตของชุมชนอาจ สามารถศึกษาได้หลายแบบ ทั้งทางตรงพิจารณาจากพฤติกรรมของบุคคลในสังคม และทางอ้อม พิจารณาจากผลงานที่บุคคลสร้างสรรค์ขึ้น ดังนั้นเมื่อพิจารณาการเล่นพื้นบ้านชนิดต่าง ๆ จะเห็น

ได้ว่านอกจากให้ความบันเทิงแล้ว เนื้อหาสาระของบทเพลงเป็นสิ่งสำคัญที่สามารถสื่อถึงเรื่องราวต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี สำหรับดนตรีพื้นบ้านภาคอีสานมีความเกี่ยวข้องเนื่องกับประเพณีแทบทุกประเพณี (สิทธิศักดิ์ จำปาแดง, 2559) กลองยาวอีสานเป็นดนตรีพื้นบ้านที่ชาวบ้านสร้างสรรค์จรรโลงขึ้น เพื่อรับใช้กิจกรรมทางสังคม ทั้งด้านพิธีกรรมความเชื่อและด้านความบันเทิง ในเทศกาลงานประเพณีต่าง ๆ โดยถ่ายทอดเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์และพฤติกรรมของคนในสังคมเมื่อสังเกตการบรรเลงดนตรีพื้นบ้านแต่ละชนิด จะเห็นได้ว่านอกจากให้ความบันเทิงแล้ว ยังแฝงด้วยเนื้อหาสาระในแต่บทเพลง สามารถสื่อถึงเรื่องราวต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี ดนตรีพื้นบ้านจึงมีบทบาทสำคัญเกี่ยวเนื่องกับประเพณีแทบทุกประเพณี โดยเฉพาะกลองยาวอีสานนิยมนำมาบรรเลงแห่ขบวนต่าง ๆ ในงานบุญหรือประเพณีสำคัญประจำปีของชาวอีสาน ได้แก่ บุญเดือน 4 หรือบุญผะเหวด (บุญมหาชาติ) แห่พระอุปคุต แห่กัณฑ์หลอน แห่ข้าวพันก้อน บุญบั้งไฟ บุญแห่เทียนเข้าพรรษา บุญออกพรรษา บุญกฐิน และงานมงคลต่าง ๆ เช่น บุญผ้าป่า งานบวช เป็นต้น ชาวบ้านจะนิยมนำคณะกลองยาวมาแห่เพื่อความบันเทิงในงานบุญประเพณีนั้น ๆ จะเห็นได้ว่ากลองยาวมีบทบาทสำคัญต่อชาวบ้านในการจัดกิจกรรมงานบุญประเพณี จึงมีการพัฒนารูปแบบการแสดงกลองยาวที่หลากหลาย เช่น การเพิ่มเครื่องดนตรีประกอบการบรรเลง เช่น พิณ พิณเบส คีย์บอร์ดและกลองทรีโอ เป็นต้น จากเดิมเรียกกลองยาวโบราณ เมื่อมีเครื่องดนตรีเข้ามาเพิ่มจึงเรียกว่า คณะกลองยาวประยุกต์ เพลงที่ใช้บรรเลงก็จะเป็นเพลงร่วมสมัย เพลงที่คันทูชาวบ้าน เพื่อเป็นจุดสนใจให้ผู้ฟังมีความสุข สนุกสนานในการแสดงแต่ละครั้งกว่าจะเป็นคณะกลองยาวที่มาบรรเลงรับใช้กิจกรรมทางสังคม ให้ความสนุกเพลิดเพลินแก่ชาวบ้านได้ต้องผ่านกระบวนการฝึกซ้อมเป็นเวลานาน เพราะการตีกลองยาวให้เกิดเสียงที่ตั้งกังวาน หรือชาวอีสานเรียกว่า “เสียงดังหอม เสียงกลองซอด” ต้องใช้วิธีการตีให้ถูกวิธี ต้องมีความอดทนสูงเพราะต้องสพายกลอง เป็นเวลานาน อีกทั้งต้องอาศัยปฏิภาณไหวพริบและสมาธิในการบรรเลงท่าทางขณะตีกลองยาวด้วย เนื่องจากการบรรเลงกลองยาวต้องอาศัยท่วงท่าที่ยาก และน่าตื่นตื้น เช่น ท่าต่อตัวของนักดนตรีกลองยาว ท่าเทพพนม เป็นต้น เมื่อผ่านกระบวนการฝึกซ้อมจนชำนาญนักดนตรีแต่ละคนก็จะมีร่างกายที่แข็งแรง มีความอดทน มีปฏิภาณไหวพริบในการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า และมีสมาธิสูง ซึ่งตรงตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กลุ่มสาระศิลปะกำหนดให้สาระที่ 2 : ดนตรี มี 2 มาตรฐาน คือ มาตรฐาน ศ 2.1 : เข้าใจและแสดงออกทางดนตรีอย่างสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์คุณค่า ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดต่อดนตรีอย่างอิสระ ชื่นชมและประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน มาตรฐาน ศ 2.2 : เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างดนตรี ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม เห็นคุณค่าของดนตรี ที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมและ ภูมิปัญญาไทยและภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้วยเหตุที่วิชาดนตรีเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ มีกระบวนการสร้างรูปแบบ และการถ่ายทอดมาอย่างต่อเนื่อง นอกจากเป็นสิ่งที่จะช่วยจรรโลงความงดงามทางอารมณ์ ปลูกฝังกลุ่มเกลาให้ผู้เรียนและผู้เล่นเป็นคนสุขุมรอบคอบและมีจิตใจอ่อนโยนแล้ว ดนตรียังเป็นอีกหนึ่งแนวทางในการประกอบอาชีพแก่

ผู้เรียนด้วย แต่ในการจัดการเรียนรู้ในรายวิชาพื้นฐานนั้น ยังไม่บรรลุวัตถุประสงค์ เนื่องจากเป็นการจัดการเรียนการสอนแบบปกติ ทำให้นักเรียนที่มีความสนใจด้านดนตรีเป็นพิเศษสามารถเรียนรู้ได้อย่างดี ส่วนนักเรียนที่ไม่มีความสนใจด้านดนตรี ก็ไม่สามารถปฏิบัติเป็นแนวเดียวกันได้ อีกทั้งทางโรงเรียนมีข้อจำกัดทางด้านสื่อการสอน อุปกรณ์เครื่องดนตรี ผู้วิจัยจึงนำกลองยาวที่มีอยู่เพียงพอสำหรับการจัดการเรียนการสอนเนื่องจากกลองยาวเป็นเครื่องดนตรีประเภทตี จึงง่ายต่อการปฏิบัติ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และจัดทำแบบฝึกทักษะการบรรเลวงกลองยาวอีสานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ขึ้น เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้การบรรเลวงกลองยาวอีสานได้ มีความรู้ความเข้าใจหลักการปฏิบัติดนตรีพื้นเมือง ประเภทวงกลองยาวอีสาน การฝึกบรรเลวงกลองยาวอีสานให้เป็นไปในแนวทางเดียวกัน อีกทั้งยังเป็นการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมอันดีของบ้านภูตะคาม ตำบลท่าศิลา อำเภอส่องดาว จังหวัดสกลนคร

ผู้วิจัยสนใจที่จะพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ประกอบแบบฝึกทักษะ เรื่อง การบรรเลวงกลองยาวอีสาน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เพื่อศึกษากระบวนการพัฒนากิจกรรม การเรียนรู้ เรื่องการบรรเลงดนตรีวงกลองยาวอีสาน และเพื่อจัดทำสื่อการสอนที่มีคุณภาพสามารถพัฒนาองค์ความรู้ของผู้เรียนได้ทั้งทางทฤษฎีและปฏิบัติ การศึกษาครั้งนี้จะส่งผลต่อผู้ศึกษาโดยตรง คือการได้รับองค์ความรู้ใหม่ ทั้งทางการศึกษา ทางด้านดนตรี และด้านวัฒนธรรมประเพณีอีกด้วย ถือเป็นการสืบทอดเผยแพร่และพัฒนาวงดนตรีพื้นบ้านสู่การศึกษาไทย ควบคู่กับการอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีอันดีเหล่านี้ดำรงอยู่ได้อย่างน่าภาคภูมิใจ

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2.1 เพื่อพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ประกอบแบบฝึกทักษะ เรื่อง การบรรเลวงกลองยาวอีสาน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

1.2.2 เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์และทักษะการบรรเลวงกลองยาวอีสานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ประกอบแบบฝึกทักษะ เรื่อง การบรรเลวงกลองยาวอีสานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กับเกณฑ์ร้อยละ 80

1.2.3 เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้ประกอบแบบฝึกทักษะ เรื่อง การบรรเลวงกลองยาวอีสาน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

1.3 สมมติฐานการวิจัย

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ประกอบแบบฝึกทักษะ เรื่อง การบรรเลงวงกลองยาวอีสาน มีผลสัมฤทธิ์และทักษะการบรรเลงวงกลองยาวอีสานสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80

1.4 ขอบเขตการวิจัย

1.4.1 กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านภูตะคาม ตำบลท่าศิลา อำเภอสองดาว จังหวัดสกลนคร ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 1 ห้องเรียน นักเรียน จำนวน 14 คน ผู้วิจัยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

1.4.2 ตัวแปร

1.4.2.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่

กิจกรรมการเรียนรู้ประกอบแบบฝึกทักษะเรื่อง การบรรเลงวงกลองยาวอีสาน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

1.4.2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

- 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้
- 2) ทักษะการบรรเลงวงกลองยาวอีสาน
- 3) ความพึงพอใจของนักเรียนต่อกิจกรรมการเรียนรู้ประกอบแบบฝึกทักษะ

เรื่อง การบรรเลงวงกลองยาวอีสาน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ

“วงกลองยาวอีสาน” หมายถึง วงดนตรีที่ประกอบด้วย กลองยาว กลองตุ้ม และฉาบ ปัจจุบันได้เพิ่มเครื่องดำเนินทำนองเข้ามาได้แก่ พิณ พิณเบส คีย์บอร์ด กลองทรีโอ้ เป็นต้น ชาวอีสานนิยมนำวงกลองยาวสำหรับใช้บรรเลงแห่งขบวนในงานมงคล งานบุญประจำปี หรือประเพณีต่าง ๆ

“ทักษะการบรรเลงวงกลองยาวอีสาน” หมายถึง ความชำนาญในการบรรเลงวงกลองยาวอีสานที่เกิดขึ้นโดยการฝึกฝนอย่างสม่ำเสมอ จนเข้าใจถึงวิธีการบรรเลง มีความสามารถบรรเลงวงกลองยาวอีสานด้วยความไพเราะ ถูกต้อง ตลอดจนการเข้าใจถึงองค์ความรู้เกี่ยวกับวงกลองยาวอีสานได้

“แบบฝึกทักษะการบรรเลงวงกลองยาว” หมายถึง สื่อที่เป็นเอกสารประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการปฏิบัติวงกลองยาวอีสาน ใช้เป็นเครื่องมือในการสอนของครูไปถึงผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุตามจุดประสงค์และจุดมุ่งหมายที่วางไว้

“กิจกรรมการเรียนรู้ประกอบแบบฝึกทักษะการบรรเลงวงกลองยาวอีสาน” หมายถึง กิจกรรมการจัดการเรียนรู้ที่ครูจัดให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติเรื่องการบรรเลงวงกลองยาวอีสาน โดยอาศัยสื่อการจัดการเรียนรู้คือแบบฝึกทักษะ เรื่องการบรรเลงวงกลองยาวอีสานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ บรรลุตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์การเรียนรู้หรือมาตรฐานตัวชี้วัด

“ประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะการบรรเลงวงกลองยาวอีสาน” หมายถึง ความสามารถของนักเรียนต่อกิจกรรมการเรียนรู้ประกอบแบบฝึกทักษะการบรรเลงวงกลองยาวอีสานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในการสร้างผลสัมฤทธิ์และทักษะให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดประสงค์การเรียนรู้ ถึงเกณฑ์ที่คาดหวังได้คือเกณฑ์ 80/80 เมื่อ

1. 80 ตัวแรก หมายถึง ร้อยละของคะแนนระหว่างเรียนเฉลี่ยจากการสังเกตพฤติกรรมการเรียน ได้แก่ มีความตั้งใจในการเรียน เข้าใจและปฏิบัติได้ มีการทำงานเป็นกลุ่ม และสามารถปฏิบัติตามหน่วยการเรียนรู้ได้ เป็นต้น

2. 80 ตัวหลัง หมายถึง ร้อยละของคะแนนเฉลี่ยจากประสิทธิภาพผลรวม โดยการนำคะแนนจากการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยรวมเมื่อสิ้นสุดการสอน หรือสิ้นสุดการทดลอง

“ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้” หมายถึง ความสามารถหรือความสำเร็จของนักเรียน ที่เกิดจากการเรียนรู้และได้รับประสบการณ์จากการสอนของครู โดยครูต้องศึกษาแนวทางในการวัดและประเมินผล และสร้างเครื่องมือวัดให้มีคุณภาพตรงตามวัตถุประสงค์ที่จัดการเรียนรู้

“ความพึงพอใจ” หมายถึง ความรู้สึกชอบต่อการปฏิบัติกิจกรรมในเชิงบวก ความรู้สึกยินดีในการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ และต้องการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ประกอบแบบฝึกทักษะ เรื่อง การบรรเลง วงกลองยาวอีสาน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

1.6 ประโยชน์ที่จะได้รับ

ผลการวิจัยเป็นข้อสนเทศในพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้เรื่องการบรรเลงดนตรีวงกลองยาวอีสานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ ดังนี้

1.6.1 กิจกรรมการเรียนรู้ประกอบแบบฝึกทักษะ เรื่อง การบรรเลงวงกลองยาวอีสานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ได้รับการพัฒนาให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

1.6.2 ผลสัมฤทธิ์และทักษะการบรรเลงวงกลองยาวอีสานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ประกอบแบบฝึกทักษะ เรื่อง การบรรเลงวงกลองยาวอีสานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีเกณฑ์ร้อยละ 80

1.6.3 นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ประกอบแบบฝึกทักษะเรื่องการบรรเลงวงกลองยาวอีสานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บทที่ 2

การทบทวนวรรณกรรม

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาจากแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เป้าหมายสำคัญคือ การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้รูปแบบฝึกทักษะ เรื่อง การบรรเลงวงกลองยาวอีสาน ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผู้วิจัยได้ศึกษาจากแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยมีสาระสำคัญตามลำดับ ดังนี้

1. ความสำคัญของดนตรีในระบบการศึกษา
2. สาระสำคัญเกี่ยวกับองค์ความรู้ทั่วไปของดนตรีพื้นบ้าน
3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
4. กรอบแนวคิดการวิจัย

2.1 ความสำคัญของดนตรีในระบบการศึกษา

ดนตรีเป็นศาสตร์และศิลป์ที่มีอิทธิพลต่อบุคคลและสังคมเป็นอย่างมาก ทั้งด้านพิธีกรรม ด้านความบันเทิง ด้านการแพทย์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งทางด้านการศึกษา ดนตรีถือเป็นสิ่งที่พัฒนา ร่างกาย จิตใจ และสติปัญญาของผู้เรียนได้เป็นอย่างดี ทำให้ผู้เรียนมีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี ไม่ก้าวร้าว มีความรักและหวงแหนในศิลปวัฒนธรรมของชาติ มีสาระสำคัญ ดังนี้

2.1.1 หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีพุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ศิลปะ (ดนตรี)

กระทรวงศึกษาธิการ (2551) หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนา ผู้เรียนทุกคน ซึ่งเป็นกำลังของชาติ ให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุล ทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษา ต่อการประกอบอาชีพ และการศึกษาตลอดชีวิต เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่าทุกคน สามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ โดยมีจุดหมายของหลักสูตร คือ

1. มีคุณธรรมจริยธรรม และค่านิยมประสงค์เห็นคุณค่าของตนเองมีวินัยและ ปฏิบัติตนตามหลักธรรมพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือหรือยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2. มีความรู้อันเป็นสากลและมีความสามารถในการสื่อสารการคิดการแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยีและมีทักษะชีวิต

3. มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มีสุขนิสัยและรักการออกกำลังกาย

4. มีความรักชาติมีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลกยึดมั่นในวิถีชีวิต และการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

5. อนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทยการอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะ อยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข

กระทรวงศึกษาธิการ (2551) กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (ดนตรี) มุ่งพัฒนาให้ผู้เรียน เกิดความรู้ ความเข้าใจ ทางดนตรีอย่างสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์ วิจารณ์คุณค่าดนตรี ถ่ายทอด ความรู้สึกทางดนตรีอย่างอิสระ ชื่นชมและประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างดนตรี ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม เห็นคุณค่าดนตรีที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญา ไทยและสากล ร้องเพลงและเล่นดนตรีในรูปแบบต่าง ๆ แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเสียงดนตรี เข้าใจ ความสัมพันธ์ระหว่างดนตรีกับประเพณี วัฒนธรรม

1. วิสัยทัศน์

หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ตามแนวทางหลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของกองการศึกษาเทศบาลเมืองปากพองมุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนซึ่งเป็น กำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็น พลเมืองไทย และเป็นพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ ทรงเป็นประมุข มีความรู้ ทักษะพื้นฐาน รวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษาต่อ การประกอบอาชีพ และ การศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้ และ พัฒนาตนเองได้ตามศักยภาพ

2. หลักการ

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของกองการศึกษา เทศบาลเมืองปากพอง มีหลักการที่สำคัญ ดังนี้

2.1 เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อความเป็นเอกภาพของชาติ มีจุดหมายและ มาตรฐานการเรียนรู้ เป็นเป้าหมายสำหรับพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีความรู้ ทักษะ เจตคติ และ คุณธรรม บนพื้นฐานของความเป็นไทยควบคู่กับความเป็นสากล

2.2 เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อปวงชนที่ประชาชนทุกคนมีโอกาสได้รับ การศึกษาอย่างเสมอภาคและมีคุณภาพ

2.3 เป็นหลักสูตรการศึกษาที่สนองการกระจายอำนาจให้สังคมมีส่วนร่วมใน การจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น

2.4 เป็นหลักสูตรการศึกษาที่มีโครงสร้างยืดหยุ่นทั้งด้านสาระการเรียนรู้ เวลา และการจัดการเรียนรู้

2.5 เป็นหลักสูตรการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

2.6 หลักสูตรการศึกษาสำหรับการศึกษาระบบ นอกระบบและตามอัธยาศัย ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย สามารถเทียบโอนผลการเรียนรู้ และประสบการณ์

3. จุดมุ่งหมาย

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของกองการศึกษา เทศบาลเมืองปากพอง มุ่งพัฒนาผู้เรียนเป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อ และ ประกอบอาชีพ จึงกำหนดเป็นจุดมุ่งหมาย เพื่อให้เกิดกับผู้เรียน เมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

3.1 มีคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเองมีวินัย ปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ ยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

3.2 มีความรู้อันเป็นสากลและมีความสามารถการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยีและมีทักษะชีวิต

3.3 มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มีสุขนิสัยและรักการทำงาน

3.4 มีความรักชาติ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ยึดมั่นในวิถีชีวิตและการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

3.5 มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคม และอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข

4. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของกองการศึกษา เทศบาลเมืองปากพอง มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ ซึ่งการพัฒนาผู้เรียนให้ บรรลุมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดนั้น จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะที่สำคัญ 5 ประการ ดังนี้

4.1 ความสามารถในการสื่อสาร เป็นความสามารถในการรับและส่งสารมี วัฒนธรรมในการใช้ภาษาถ่ายทอดความคิด ความรู้ความเข้าใจ ความรู้สึก และทัศนะของตนเองเพื่อ แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร และประสบการณ์อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเองและสังคม รวมทั้ง การเจรจาต่อรองเพื่อขจัดและลดปัญหาความขัดแย้งต่าง ๆ การเลือกรับหรือไม่รับข้อมูลข่าวสารด้วย หลักเหตุผล และความถูกต้อง ตลอดจนการเลือกใช้วิธีการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบ ที่มีต่อตนเองและสังคม

4.2 ความสามารถในการคิด เป็นความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การคิดอย่างสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการคิดเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้ หรือสารสนเทศ เพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเอง และสังคมได้อย่างเหมาะสม

4.3 ความสามารถในการแก้ปัญหา เป็นความสามารถในการแก้ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่เผชิญได้อย่างถูกต้องเหมาะสมบนพื้นฐานของหลักเหตุผล คุณธรรม และข้อมูลสารสนเทศ เข้าใจความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่าง ๆ ในสังคม แสวงหาความรู้ประยุกต์ใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาและมีการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อตนเอง สังคมและสิ่งแวดล้อม

4.4 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต เป็นความสามารถในการนำกระบวนการต่าง ๆ ไปใช้ในชีวิตประจำวัน การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การทำงาน และการอยู่ร่วมกันในสังคมด้วยการสร้างเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล การจัดการปัญหาและความขัดแย้งต่าง ๆ อย่างเหมาะสม การปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและสภาพแวดล้อม และการรู้จักหลีกเลี่ยงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ที่ส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น

4.5 ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี เป็นความสามารถในการเลือกและใช้เทคโนโลยีด้านต่าง ๆ และมีทักษะกระบวนการทางเทคโนโลยี เพื่อการพัฒนาตนเองและสังคมในด้านการเรียนรู้ การสื่อสาร การทำงาน การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ถูกต้องเหมาะสม และมีคุณธรรม

5. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของกองการศึกษาเทศบาลเมืองปากพอง มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ในฐานะเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ดังนี้ (1) รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ (2) ซื่อสัตย์สุจริต (3) มีวินัย (4) ใฝ่เรียนรู้ (5) อยู่อย่างพอเพียง (6) มุ่งมั่นในการทำงาน (7) รักความเป็นไทย และ (8) มีจิตสาธารณะ

2.1.2 หลักสูตรสถานศึกษา

2.1.2.1 กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ

กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะเป็นกลุ่มสาระที่ช่วยพัฒนาผู้เรียนมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีจินตนาการทางศิลปะ ชื่นชมความงาม มีสุนทรียภาพ ความมีคุณค่า ซึ่งมีผลต่อคุณภาพชีวิตมนุษย์ กิจกรรมทางศิลปะช่วยพัฒนาผู้เรียนทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม ตลอดจนการนำไปสู่การพัฒนาสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความเชื่อมั่นในตนเอง อันเป็นพื้นฐานในการศึกษาต่อหรือประกอบอาชีพได้ โดยมุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจ มีทักษะวิธีการทางศิลปะเกิดความซาบซึ้งในคุณค่าของศิลปะเปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงออกอย่างอิสระในศิลปะแขนงต่าง ๆ ประกอบด้วยสาระสำคัญ ดังนี้

1) ทักษะศิลป์ มีความรู้ความเข้าใจองค์ประกอบศิลป์ ทักษะธาตุ สร้างและนำเสนอผลงาน ทางทัศนศิลป์จากจินตนาการ โดยสามารถใช้อุปกรณ์ที่เหมาะสม รวมทั้งสามารถใช้เทคนิค วิธีการ ของศิลปินในการสร้างงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ วิเคราะห์ วิพากษ์ วิจัยคุณค่างาน ทัศนศิลป์ เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างทัศนศิลป์ ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม เห็นคุณค่างานศิลปะที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและสากล ชื่นชม ประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

2) ดนตรี มีความรู้ความเข้าใจองค์ประกอบดนตรีแสดงออกทางดนตรีอย่างสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์ วิจัยคุณค่าดนตรี ถ่ายทอดความรู้สึก ทางดนตรีอย่างอิสระ ชื่นชม และประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างดนตรี ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม เห็นคุณค่าดนตรีที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และสากล ร้องเพลง และเล่นดนตรีในรูปแบบต่าง ๆ แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเสียงดนตรี แสดงความรู้สึกที่มีต่อดนตรีในเชิงสุนทรีย์ เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างดนตรีกับประเพณีวัฒนธรรม และเหตุการณ์ในประวัติศาสตร์

3) นาฏศิลป์ มีความรู้ความเข้าใจองค์ประกอบนาฏศิลป์ แสดงออกทางนาฏศิลป์ อย่างสร้างสรรค์ ใช้ศัพท์เบื้องต้นทางนาฏศิลป์ วิเคราะห์วิพากษ์ วิจัยคุณค่านาฏศิลป์ ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดอย่างอิสระ สร้างสรรค์การเคลื่อนไหวในรูปแบบต่าง ๆ ประยุกต์ใช้นาฏศิลป์ในชีวิตประจำวัน เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างนาฏศิลป์กับประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม เห็นคุณค่าของนาฏศิลป์ที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และสากล

2.1.2.2 ภารกิจ

- 1) จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้นักเรียนทุกคน
- 2) ส่งเสริมนักเรียนให้มีทักษะด้านดนตรี
- 3) ส่งเสริมนักเรียนให้มีความรู้พื้นฐานตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- 4) ส่งเสริมนักเรียนให้มีคุณธรรม จริยธรรมที่ดีงาม และมีทักษะการดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
- 5) ส่งเสริมพฤติกรรมประชาธิปไตยในการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสันติสุข
- 6) ส่งเสริมนักเรียนมีทักษะพื้นฐานในการประกอบอาชีพ
- 7) ประสานความร่วมมือในการจัดการศึกษาจากทุกภาคส่วน
- 8) ส่งเสริมนักเรียนให้มีจิตสำนึกในความเป็นไทย และอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะมุ่งทำประโยชน์ สร้างสิ่งที่ดีงามในสังคม
- 9) ส่งเสริมนักเรียน ให้รู้เท่าทันและมีทักษะในการใช้เทคโนโลยีในการแสวงหาความรู้

2.1.2.3 เป้าหมาย

- 1) จัดการศึกษาให้นักเรียนในเขตบริการได้ครบทุกคน
- 2) นักเรียนได้เรียนจบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาขั้นพื้นฐานทุกคน
- 3) นักเรียนทุกคนมีจิตสำนึกในความเป็นไทย อนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่น และมีคุณธรรมจริยธรรมที่ดีงาม
- 4) นักเรียนทุกคนมีความรู้ มีทักษะพื้นฐานในการประกอบอาชีพ และดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และแก้วิกฤตทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- 5) นักเรียนทุกคนมีความสามารถใช้เทคโนโลยีในการเรียนรู้และพัฒนาตนเอง

2.1.2.4 สารและมาตรฐานการเรียนรู้

สาระที่ 1 ทศศิลป์

มาตรฐาน ศ 1.1 สร้างสรรค์งานทัศนศิลป์ตามจินตนาการ และความคิดสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์ วิจัยคุณค่างานทัศนศิลป์ ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดต่องานศิลปะอย่างอิสระ ชื่นชม และประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

มาตรฐาน ศ 1.2 เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างทัศนศิลป์ ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม เห็นคุณค่างานทัศนศิลป์ที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และสากล

สาระที่ 2 ดนตรี

มาตรฐาน ศ 2.1 เข้าใจและแสดงออกทางดนตรีอย่างสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์ วิจัยคุณค่าดนตรี ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดต่อดนตรีอย่างอิสระ ชื่นชม และประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

มาตรฐาน ศ 2.2 เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างดนตรี ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม เห็นคุณค่าของดนตรีที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและสากล

สาระที่ 3 นาฏศิลป์

มาตรฐาน ศ 3.1 เข้าใจ และแสดงออกทางนาฏศิลป์อย่างสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์ วิจัยคุณค่า นาฏศิลป์ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดอย่างอิสระ ชื่นชม และประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

มาตรฐาน ศ 3.2 เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างนาฏศิลป์ ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม เห็นคุณค่า ของนาฏศิลป์ที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และสากล

2.1.2.5 คุณภาพผู้เรียน

1) จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

1.1) รู้และเข้าใจเรื่องทัศนธาตุและหลักการออกแบบและเทคนิคที่หลากหลายในการ สร้างงานทัศนศิลป์ 2 มิติ และ 3 มิติ เพื่อสื่อความหมายและเรื่องราวต่าง ๆ ได้อย่างมีคุณภาพ วิเคราะห์รูปแบบเนื้อหาและประเมินคุณค่างานทัศนศิลป์ของตนเองและผู้อื่น สามารถเลือกงานทัศนศิลป์โดยใช้เกณฑ์ที่กำหนดขึ้นอย่างเหมาะสม สามารถออกแบบรูปภาพ สัญลักษณ์ กราฟิก ในการนำเสนอข้อมูลและมีความรู้ ทักษะที่จำเป็นด้านอาชีพที่เกี่ยวข้องกับงานทัศนศิลป์

1.2) รู้และเข้าใจการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาการของงานทัศนศิลป์ของชาติและท้องถิ่น แต่ละยุคสมัย เห็นคุณค่างานทัศนศิลป์ที่สะท้อนวัฒนธรรมและสามารถเปรียบเทียบงานทัศนศิลป์ที่มาจากยุคสมัยและวัฒนธรรมต่าง ๆ

1.3) รู้และเข้าใจถึงความแตกต่างทางด้านเสียง องค์ประกอบ อารมณ์ความรู้สึก ของบทเพลงจากวัฒนธรรมต่าง ๆ มีทักษะในการร้อง บรรเลงเครื่องดนตรี ทั้งเดี่ยวและเป็นวง โดยเน้นเทคนิคการร้องบรรเลงอย่างมีคุณภาพ มีทักษะในการสร้างสรรค์บทเพลงอย่างง่าย อ่านเขียนโน้ต ในบันไดเสียงที่มีเครื่องหมาย แปลงเสียงเบื้องต้นได้ รู้และเข้าใจถึงปัจจัยที่มีผลต่อรูปแบบของผลงานทางดนตรี องค์ประกอบของผลงานด้านดนตรีกับศิลปะแขนงอื่น แสดงความคิดเห็นและบรรยายอารมณ์ความรู้สึกที่มีต่อบทเพลง สามารถนำเสนอบทเพลงที่ชื่นชอบได้อย่างมีเหตุผล มีทักษะในการประเมินคุณภาพของบทเพลงและการแสดงดนตรี รู้ถึงอาชีพต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับดนตรีและบทบาทของดนตรีในธุรกิจบันเทิง เข้าใจถึงอิทธิพลของดนตรีที่มีต่อบุคคลและสังคม

1.4) รู้และเข้าใจที่มา ความสัมพันธ์ อิทธิพลและบทบาทของดนตรีแต่ละวัฒนธรรมในยุคสมัยต่าง ๆ วิเคราะห์ปัจจัยที่ทำให้งานดนตรีได้รับการยอมรับ

1.5) รู้และเข้าใจการใช้นาฏยศัพท์หรือศัพท์ทางการละครในการแปลความและสื่อสาร ผ่านการแสดง รวมทั้งพัฒนารูปแบบการแสดง สามารถใช้เกณฑ์ง่าย ๆ ในการพิจารณาคุณภาพ การแสดง วิเคราะห์เปรียบเทียบงานนาฏศิลป์ โดยใช้ความรู้เรื่ององค์ประกอบทางนาฏศิลป์ ร่วมจัดการแสดง นำแนวคิดของการแสดงไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน

1.6) รู้และเข้าใจประเภทละครไทยในแต่ละยุคสมัย ปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลง ของนาฏศิลป์ไทย นาฏศิลป์พื้นบ้าน ละครไทย และละครพื้นบ้าน เปรียบเทียบลักษณะเฉพาะของการแสดงนาฏศิลป์จากวัฒนธรรมต่าง ๆ รวมทั้งสามารถออกแบบและสร้างสรรค์อุปกรณ์เครื่องแต่งกายในการแสดงนาฏศิลป์และละคร มีความเข้าใจ ความสำคัญ บทบาทของนาฏศิลป์ และละครในชีวิตประจำวัน

2.1.3 แนวทางการจัดการเรียนการสอนดนตรี – นาฏศิลป์

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2536) การจัดการเรียนการสอนดนตรี – นาฏศิลป์ ได้กำหนดแนวทางไว้ว่า ครูต้องทำให้เด็กเกิดความรู้สึกว่าดนตรี นาฏศิลป์ เป็นสิ่งที่น่าสนุกสนาน รื่นรมย์ น่าสนใจ ตลอดจนน่าพอใจ และประสบการณ์ต่าง ๆ เป็นสิ่งที่เขาปรารถนา ชั่วโมงดนตรีและนาฏศิลป์ ควรเป็นชั่วโมงที่เด็กมีความสุข ได้ค้นพบสิ่งใหม่ ๆ ที่เขาพอใจประสบการณ์ที่เด็กได้รับควรเป็นสิ่งที่ดี สนุกสนาน อรชรบรรณ บรรจงศิลป์ และอาภรณ์ มนตรีศาสตร์ (2527)

ดังนั้น สิ่งที่ต้องคำนึงถึงในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน คือ จิตวิทยาในการสอน และพัฒนาการของเด็ก ผู้สอนควรจะเรียนรู้ถึงธรรมชาติของผู้เรียนในกลุ่มของตนให้ถ่องแท้ และพยายามปรับวิธีสอนให้เหมาะสมกับความพร้อมและความสนใจของผู้เรียน การจัดการเรียนการสอน ดนตรีและนาฏศิลป์ ให้ประสบผลสำเร็จ ครูจะต้องรู้วิธีสอน ซึ่ง เป็นหลักที่ควรปฏิบัติ ดังนี้

1. ให้นักเรียนได้ลองปฏิบัติก่อน แล้วให้ช่วยกันสรุปเป็นหลักการ โดยครูอาจจะใช้วิธีการแนะนำหรือสาธิตให้นักเรียนปฏิบัติ แล้วให้นักเรียนช่วยกัน อภิปราย ฝึกให้นักเรียนได้ใช้ความคิดอย่างมีเหตุผลในการสรุปเป็นหลักการ ครูมีหน้าที่ช่วยป้อนคำถาม หรือชี้แนะแนวทางเพื่อให้ได้ข้อสรุปที่ถูกต้อง

2. สอนให้นักเรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์ ครูต้องให้โอกาสนักเรียนในการคิด หรือการแสดงออกในกิจกรรมดนตรี – นาฏศิลป์ บ่อย ๆ เช่น การให้คิดทำทางประกอบเพลงประเภท

3. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผสมผสานกันในการสอนแต่ละครั้งครูไม่ควร มุ่งเน้นเนื้อหาหรือประสบการณ์ในเรื่องใดเรื่องหนึ่งเท่านั้นกิจกรรมเน้นการฟัง การร้องเพลง กิจกรรม เน้นจังหวะ และกิจกรรมนาฏศิลป์ ควรผสมผสานกลมกลืนกันไป เพราะกิจกรรมต่าง ๆ ไม่สามารถ แยกกันได้อย่างเด็ดขาด เด็กจะร้องเพลงได้จะต้องผ่านการฟังมาก่อน ต้องรู้จังหวะของเพลง และถ้าจะ รำหรือแสดงท่าประกอบเพลงได้ เด็กจะต้องร้องเพลงได้ก่อน มิฉะนั้น ก็ไม่สามารถกำหนดท่าทางได้ ถูกต้อง

4. สอนให้เชื่อมโยงกับวิชาอื่น ครูสามารถใช้กิจกรรมดนตรี – นาฏศิลป์ เป็น แกนในการเชื่อมโยงวิชาอื่น ๆ หรือบูรณาการการเรียนการสอนได้ เช่น ครูสอนเพลงนก เมื่อนักเรียน ร้อง เพลงนก ได้รู้จังหวะของเพลง ทำท่าบินแบบนกได้แล้ว ฯลฯ ครูอาจโยงต่อไปถึงความรู้ในเรื่องนก ชนิดต่าง ๆ โยงไปถึงสัตว์ต่าง ๆ ที่มีปีก ไม่มี ปีก ลักษณะความเป็นอยู่โยงต่อไปถึงเรื่องที่อยู่อาศัย เรื่องต้นไม้ ป่าทรัพยากรธรรมชาติ การรักษาทรัพยากรธรรมชาติ และผลของการตัดไม้ทำลายป่า ครู สามารถโยงไปถึงเรื่องต่าง ๆ ได้อย่างไม่มีที่ สิ้นสุด วิธีการสอนโดยใช้ดนตรีเป็นตัวเชื่อมนำไปสู่กลุ่ม วิชาอื่น ๆ นั้นมีผลต่อผู้เรียนในการช่วยให้เกิดความเข้าใจสิ่งต่าง ๆ อันมีความสัมพันธ์ ต่อเนื่องกันและ ช่วยให้การเรียนการสอนมีความหมายต่อชีวิตมากยิ่งขึ้น

5. การสอนโดยเน้นลักษณะนิสัยจุดมุ่งหมาย การเรียนการสอนดนตรี – นาฏศิลป์ ในระดับประถมศึกษา มีได้มุ่งหมายเพียงให้ผู้เรียนมีความรู้ทักษะ และเจตคติที่ดีต่อกิจกรรมดนตรี และนาฏศิลป์ เท่านั้นแต่จุดมุ่งหมายสำคัญอีกประการหนึ่งคือ มุ่งเสริมสร้างลักษณะนิสัยที่พึง ประสงค์ นักเรียนจะพัฒนาลักษณะนิสัยได้มากหรือน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับกระบวนการจัดการเรียน การสอน ความเอาใจใส่ ของครู ครูจำเป็นต้องสนใจในเรื่องนี้ ไปพร้อม ๆ กับการให้ความรู้ทักษะและเจตคติด้วย ลักษณะนิสัยของนักเรียนที่ครูต้องเอาใจใส่ เช่น มารยาทในการฟังหรือชม การแสดงสมาธิใน การฟัง หรือชม ความอดทน การทำงานร่วมกับผู้อื่น การเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี ความรับผิดชอบต่อหน้าที่ ฯลฯ เปิดโอกาสให้นักเรียนร่วมกัน ทำจังหวะประกอบเพลง ด้วยเครื่องประกอบจังหวะที่นักเรียนคิดหรือ เลือกลงมาเอง ตามที่เห็นว่าเหมาะสม เปิดโอกาสให้นักเรียนแต่งเนื้อร้องหรือทำนองเพลงเอง เป็นต้น (จินตนา เกษเจริญคุณฐ, 2556, น. 22)

วันเพ็ญ เหลาพรหม (2558) กล่าวถึงการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา รายวิชาเพิ่มเติม เรื่องประเพณี ฝึกชนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านไฮห้อย (ภูเงินประชานุกุล) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ซึ่งเป็นการจัดการเรียนรู้เกี่ยวกับศิลปะและวัฒนธรรมท้องถิ่นให้สอดคล้องกับหลักสูตรการเรียน การสอนในสถานศึกษา อีกทั้งยังสามารถนำไปใช้ได้จริงในสังคมและชุมชน ทำให้เกิดประโยชน์ทั้งทางตรง ทางอ้อมกล่าวคือ นักเรียนได้มีส่วนร่วมในประเพณีของชุมชนโดยใกล้ชิด และมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ ศิลปะและวัฒนธรรมของไทย ดังนั้น ในการศึกษากระบวนการถ่ายทอดดนตรีพื้นบ้าน กรณีเชิงฝึกชน จำเป็นต้องศึกษาศึกษาสภาพสังคมและค่านึงถึงผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยการศึกษากระบวนการถ่ายทอด ดนตรีพื้นบ้านของชุมชน

กรกฎ วงศ์สุวรรณ (2549) ที่ได้ศึกษากระบวนการถ่ายทอดดนตรีไทยของปราชญ์ ชาวบ้าน ในมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา โดยกล่าวว่า กระบวนการถ่ายทอดดนตรีไทย ตามวิธีการของปราชญ์ชาวบ้าน ผลการศึกษาพบว่า การสอนบทเพลงต่าง ๆ ปราชญ์ชาวบ้านใช้วิธีการ เลือกเพลงให้ใกล้เคียงหลักสูตรที่มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา กำหนด โดยเลือกเพลง สอนตามความเหมาะสมกับนักศึกษาแต่ละชั้นปีวิธีการและขั้นตอนการถ่ายทอดพบว่าปราชญ์ชาวบ้าน ถ่ายทอดโดยวิธีการ मुखपाठหรือการต่อเพลงด้วยเสียงร้อง โดยการสาธิตหรือการต่อเพลงด้วยการ ปฏิบัติใหญ่เป็นตัวอย่างและใหญ่เรียนปฏิบัติตาม โดยใช้วิธีการแสดงจริงทั้งในเวลาเรียนและนอกเวลา เรียน การรวมวงและปรับวงดนตรีไทยพบว่า ปราชญ์ชาวบ้านมีวิธีการคือ การคัดเลือกนักดนตรีและ นักร้องที่มีฝีมือดี การเลือกเพลงจะบรรเลงตามวัตถุประสงค์ของงานพิธีกรรมต่าง ๆ การฝึกซ้อมวง อยางน้อย 2 - 3 ชั่วโมง การวัดและการประเมินผล พบว่า ปราชญ์ชาวบ้าน ใช้วิธีการสังเกตจากการ บรรเลงและขับร้องของนักศึกษา โดยการให้นักศึกษาปฏิบัติใหญ่เป็นรายบุคคลและกลุ่ม ตลอดจน

สังเกตจากการบรรเลงรวมวง การพัฒนาทักษะฝีมือของผู้เรียน ในการที่จะเรียนรู้ในดนตรี ศิลปะและวัฒนธรรมต่าง ๆ ผู้เรียนต้องมีจิตสำนึกในการเรียนรู้

ณรุทธิ์ สุทธิจิตต (2535) การจัดกิจกรรมการส่งเสริมการเล่นดนตรีไทยในสถานศึกษา จึงเป็นวัฒนธรรมอันดีงามอีกทางหนึ่งที่จะช่วยปลูกฝังให้เยาวชนไทยได้เกิดจิตสำนึก เห็นคุณค่า ศิลปวัฒนธรรมไทยและรักษาสืบสานประเพณีอันดีงามอย่างต่อเนื่องสืบไป ซึ่งนักเรียนที่ได้รับการเรียนดนตรีไทยจะเกิดการพัฒนาด้านสมอง สติปัญญาสมาธิ ความตั้งใจ และอารมณ์ที่สุขุมเยือกเย็น

กระทรวงศึกษาธิการ (2551) การจัดการศึกษาของไทยได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของวิชาดนตรี โดยได้แบ่งองค์ความรู้และทักษะตามมาตรฐานการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และได้จัดหลักสูตรการศึกษาทางด้านดนตรีในกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ เพื่อให้ผู้เรียนได้มีโอกาส ได้เรียนตามความสนใจของตนเองทั้งในระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษา โดยได้กำหนดสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ไว้เฉพาะส่วนที่จำเป็นสำหรับเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิตใหม่มีคุณภาพ เน้นความเข้าใจและแสดงออกทางดนตรีอย่างสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์คุณค่าดนตรี ถายทอดความรู้สึก ความคิดต่อนตรียอย่างอิสระ ชื่นชม และประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน เขาใจความสัมพันธ์ระหว่างดนตรี ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม เห็นคุณค่าของดนตรีที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและสากล

2.1.4 มาตรฐานตัวชี้วัด

ดนตรีและนาฏศิลป์เป็นศิลปะแขนงหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ทุกคน ตั้งแต่เกิดจนตาย ไม่ว่าจะเป็น ด้านศาสนาและพิธีกรรม ด้านการแพทย์ (ดนตรีบำบัด) ที่สำคัญคือด้านความบันเทิง ดนตรีและนาฏศิลป์จะเข้ามามีบทบาทแทบทุกกิจกรรม และถือเป็นตัวชี้วัดด้านความเจริญรุ่งเรืองทางด้านวัฒนธรรม การเมือง เศรษฐกิจ และถือเป็นเอกลักษณ์ประจำชาติ อีกทั้งยังช่วยให้มีการพัฒนาด้านร่างกาย จิตใจและสติปัญญาได้เป็นอย่างดี ดังที่ ศาสตราจารย์ Chris Boyd Brewer กล่าวไว้ในบทความที่ตีพิมพ์ในเว็บไซต์ของมหาวิทยาลัย Johns Hopkins ว่า ดนตรีช่วยให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ที่ดีขึ้นเนื่องจากดนตรีมีคุณลักษณะที่เอื้อต่อการเรียนการสอนดังนี้

- 2.1.4.1 ทำให้เกิดสภาวะการเรียนรู้เชิงบวก
- 2.1.4.2 สร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่พึงประสงค์
- 2.1.4.3 ช่วยให้เกิดทักษะการคาดการณ์ล่วงหน้า
- 2.1.4.4 ทำให้กิจกรรมการเรียนการสอนมีชีวิตชีวาขึ้น
- 2.1.4.5 ปรับเปลี่ยนสภาวะของคลื่นสมอง
- 2.1.4.6 เสริมสมาธิ
- 2.1.4.7 เพิ่มความจำ

2.1.4.8 ก่อให้เกิดประสบการณ์การเรียนรู้ผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5 (Multisensory Learning Experience)

2.1.4.9 ช่วยคลายความเครียด

2.1.4.10 เสริมจินตนาการ

2.1.4.11 ประสานความร่วมมือระหว่างกลุ่ม

2.1.4.12 เสริมสร้างความปรองดอง

2.1.4.13 ก่อให้เกิดแรงบันดาลใจและแรงจูงใจ

2.1.4.14 ทำให้เกิดความสนุกสนาน

2.1.4.15 สร้างสีสันให้บทเรียนที่มีแก่นเรื่องหลัก (Theme - oriented Unit)

นอกจากนั้น ดนตรียังเป็นสื่อการเรียนรู้ที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้กับทุกวัย และแนวคิดการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่เป็นที่ยอมรับอย่างกว้างขวางในวงการการศึกษาอีกด้วย

ดังนั้น จึงควรศึกษาองค์ความรู้เกี่ยวกับดนตรีและนาฏศิลป์ เพื่อให้ผู้เรียนมีพัฒนาการทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม สติปัญญา และให้เกิดคุณลักษณะ เห็นความสำคัญของการนำความรู้เกี่ยวกับดนตรีและ นาฏศิลป์มาสร้างสรรค์ผลงานจนเกิดสุนทรียภาพทางศิลปะ มีจิตวิญญาณทางจริยธรรม คุณธรรม และค่านิยมที่เหมาะสม

1. มาตรฐาน

ศ 2.1 เข้าใจและแสดงออกทางดนตรีอย่างสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์คุณค่าดนตรี ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดต่อดนตรีอย่างอิสระ ชื่นชม และประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

ศ 2.2 เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างดนตรี ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม เห็นคุณค่าของดนตรีที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและสากล

2. ตัวชี้วัด

ตารางที่ 2.1

มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดวิชาศิลปะ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ลำดับ	สาระสำคัญ	ตัวชี้วัด
1	เปรียบเทียบองค์ประกอบที่ใช้ในงานดนตรีและงานศิลปะอื่น	ศ 2.1 ม. 3/1
2	ร้องเพลง เล่นดนตรีเดี่ยว และรวมวง โดยเน้นเทคนิคการร้อง การเล่น การแสดงออก และคุณภาพเสียง	ศ 2.1 ม. 3/2
3	แต่งเพลงสั้น ๆ จังหวะง่าย ๆ	ศ 2.2 ม. 3/3

(ต่อ)

ตารางที่ 2.1 (ต่อ)

ลำดับ	สาระสำคัญ	ตัวชี้วัด
4	อธิบายเหตุผลในการเลือกใช้องค์ประกอบดนตรีในการสร้างสรรค์งานดนตรีของตนเอง	ศ 2.2 ม. 3/4
5	เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างงานดนตรีของตนเองและผู้อื่น	ศ 2.1 ม. 3/5
6	อธิบายเกี่ยวกับอิทธิพลของดนตรีที่มีต่อบุคคลและสังคม	ศ 2.1 ม. 3/6
7	นำเสนอหรือจัดการแสดงดนตรีที่เหมาะสม โดยการบูรณาการกับสาระการเรียนรู้อื่นในกลุ่มศิลปะ	ศ 2.1 ม. 3/7
8	บรรยายวิวัฒนาการของดนตรีแต่ละ ยุคสมัย	ศ 2.2 ม. 3/1
9	อภิปรายลักษณะเด่นที่ทำให้งานดนตรีนั้นได้รับการยอมรับ	ศ 2.2 ม. 3/2

2.1.5 แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาความหมายของแผนจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อเป็นแนวทางในการจัดทำแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ประกอบแบบฝึกทักษะการบรรเลงวงกลองยาวอีสานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ดังนี้

สุวิทย์ มูลคำ (2549) กล่าวว่า แผนการจัดการเรียนรู้ หมายถึง การวางแผน เตรียมการสอน หรือกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ไว้ล่วงหน้าอย่างเป็นระบบ โดยจัดทำเป็นลายลักษณ์อักษร มีวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ เพื่อกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ และให้ผู้เรียนบรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้

เขียน วันทนิยตระกูล (2552) กล่าวว่า แผนการสอนคือการนำวิชาหรือกลุ่มประสบการณ์ที่จะต้องทำการสอนตลอดภาคเรียนมาสร้างเป็นแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การใช้สื่อ อุปกรณ์ การสอน และการวัดผลประเมินผล โดยจัดเนื้อหาสาระและจุดประสงค์การเรียนรู้ย่อย ๆ ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์หรือจุดเน้นของหลักสูตร สภาพของผู้เรียน ความพร้อมของโรงเรียนในด้านวัสดุอุปกรณ์ และตรงกับชีวิตจริงในห้องเรียน

ชนาธิป พรกุล (2552) กล่าวว่าแผนการจัดการเรียนรู้ แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เขียนไว้เพื่อเตรียมความพร้อมของครูผู้สอน และเป็นแนวทางการจัดการเรียนรู้ให้บรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่กำหนดไว้

ชวลิต ชูกำแพง (2553) กล่าวว่า แผนการจัดการเรียนรู้ คือ เอกสารทางการศึกษาที่เป็นลายลักษณ์อักษรที่ครูผู้สอนได้จัดทำขึ้นเพื่อเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพของผู้เรียนแต่ละคน โดยใช้สื่อและอุปกรณ์ให้สอดคล้องกับจุดประสงค์

อารมณ์ ใจเที่ยง (2553) กล่าวว่า แผนการสอน คือ แผนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งครูผู้สอน ได้วางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้สื่อการเรียนรู้ควบคู่กับการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ให้สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้และจุดประสงค์ที่กำหนด

สมชาย รัตนทองคำ (2556) กล่าวว่า แผนการสอนคือ การวางแผนหรือจัดทำแผนการจัด กิจกรรมสำหรับการเรียนการสอนเป็นลายลักษณ์อักษรไว้ล่วงหน้าอย่างละเอียด เพื่อเป็นแนวทาง ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งประกอบด้วยจุดประสงค์การเรียนการสอน เนื้อหาที่สอน โดยสรุป กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อวัสดุอุปกรณ์สำหรับการสอน และวิธีวัดผลประเมินผลที่ชัดเจน

นรรักษ์ต์ ฝันเชียร (2561) กล่าวว่า แผนการสอนหรือแผนจัดการเรียนรู้ คือ เครื่องมือ สำหรับครูผู้สอนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แก่ผู้เรียนทุกระดับชั้น ถือเป็นแผนที่นำทางให้ครูผู้สอน ในการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

สรุปได้ว่า แผนการจัดการเรียนรู้เป็นเครื่องมือสำคัญสำหรับผู้สอนในการจัดการเรียนรู้ ซึ่งผู้สอนจะต้องมีความรู้ความสามารถในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อไปสู่เป้าหมายของการจัด การศึกษาของหลักสูตรที่กำหนดไว้ ผู้สอนจะต้องหากกลยุทธ์และวิธีการในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ ให้ครบถ้วนตามองค์ประกอบสำคัญว่าจัดทำแผนอย่างไร เพื่อใคร มีเทคนิคและวิธีการอย่างไร ผลที่ได้รับ จะเป็นอย่างไร ดังนั้นแผนการจัดการเรียนรู้จึงเปรียบเสมือนเป้าหมายความสำเร็จที่ผู้สอนคาดหวังไว้

2.1.5.1 องค์ประกอบของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเกี่ยวกับองค์ประกอบของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ดังนี้

อารมณ์ ใจเที่ยง (2553) กล่าวว่า แผนการจัดการเรียนรู้ มีองค์ประกอบสำคัญ ดังนี้
ส่วนนำ : รายวิชา / กลุ่ม ชั้น ชื่อหน่วยการเรียนรู้ หรือชื่อแผนการจัดการเรียนรู้
จำนวนเวลาที่สอน

1. จุดประสงค์การเรียนรู้/ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง
2. สาระการเรียนรู้
3. กระบวนการจัดการเรียนรู้
4. การวัดผล ประเมินผลการเรียนรู้
5. แหล่งการเรียนรู้
6. บันทึกผลการจัดการเรียนรู้

เขียน วันทนียตระกูล (2552) องค์ประกอบของแผนการสอน เกิดขึ้นจากความพยายาม ตอบคำถามดังต่อไปนี้

1. สอนอะไร (หน่วย หัวเรื่อง ความคิดรวบยอด หรือสาระสำคัญ)
2. เพื่อจุดประสงค์อะไร (จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม)

3. ด้วยสาระอะไร (โครงร่างเนื้อหา)
 4. ใช้วิธีการใด (กิจกรรมการเรียนการสอน)
 5. ใช้เครื่องมืออะไร (สื่อการเรียนการสอน)
 6. ทราบได้อย่างไรว่าประสบความสำเร็จหรือไม่ (วัดผลประเมินผล)
- เพื่อตอบคำถามดังกล่าว จึงกำหนดให้แผนการสอนมีองค์ประกอบ ดังนี้

1. วิชา หน่วยที่สอนและสาระสำคัญ (ความคิดรวบยอดของเรื่อง)
2. จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม
3. เนื้อหา
4. กิจกรรมการเรียนการสอน
5. สื่อการเรียนการสอน
6. วัดผลประเมินผล

นรรีซต์ ผืนเชียร (2561) กล่าวว่า การจัดทำแผนการสอนนั้น ครูผู้สอน จำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องของหลักสูตรแกนกลางและหลักสูตรสถานศึกษาอย่างถ่องแท้ เพื่อให้สามารถออกแบบแผนการสอนได้อย่างเหมาะสมและถูกต้องครบถ้วน ซึ่งจะเป็นประโยชน์อย่างมากต่อการจัดการศึกษาทั้งกับตัวผู้เรียนและตัวครูผู้สอนเอง โดยอาศัย โดยองค์ประกอบที่สำคัญของการออกแบบแผนการสอนนั้น จะต้องประกอบด้วย

1. หัวเรื่อง คือ ส่วนที่ต้องกำหนด ชื่อของเรื่องหรือหน่วยการเรียนรู้ ชั้นที่สอน และเวลาที่ใช้สอน
2. สาระสำคัญ คือ มโนทัศน์หลักหรือความคิดรวบยอดของการจัดการเรียนรู้ในเรื่องนั้น ๆ ซึ่งกำหนดเป็นภาพกว้างให้เห็นการเชื่อมโยงข้อมูลของสิ่งที่กำลังจะสอน
3. มาตรฐานและตัวชี้วัด คือ คุณลักษณะสำคัญของผู้เรียนที่กำหนดไว้ในหลักสูตร โดยในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ จะหยิบยกมาเฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาและคาดว่าจะเกิดกับผู้เรียน ซึ่งการที่ลักษณะของผู้เรียนเป็นไปตามมาตรฐานและตัวชี้วัดนี้ จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลางและส่วนที่เพิ่มเติมให้หลักสูตรสถานศึกษา
4. จุดประสงค์การเรียนรู้ คือ เป้าหมายที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียนหลังจากที่เราได้ดำเนินการจัดการเรียนรู้ตามแผนที่ได้วางไว้แล้ว โดยในการกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้นั้น จะต้องเกิดจากการวิเคราะห์มาตรฐานและตัวชี้วัดตามตารางวิเคราะห์หลักสูตร
5. สาระการเรียนรู้ คือ เนื้อเรื่อง หรือองค์ความรู้ ทักษะ กระบวนการของผู้เรียนที่จะต้องเรียนรู้ในรายวิชานั้น ๆ

6. การบวณาการการเรียนรู้ คือ การระบุกิจกรรมการเรียนรู้ที่จัดขึ้น เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ โดยแบ่งเป็น ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน ชั้นสอน และชั้นสรุป

7. สื่อ/อุปกรณ์/แหล่งการเรียนรู้ คือ เครื่องมือในการส่งเสริมการเรียนรู้ที่ใช้ตามที่กำหนดในกิจกรรมการเรียนรู้

8. การวัดและประเมินผล คือ การประเมินผลผู้เรียนตามจุดประสงค์การเรียนรู้ ซึ่งควรระบุเครื่องมือวัดและเกณฑ์การให้คะแนน ซึ่งสามารถศึกษาได้จากคู่มือหลักสูตร

9. บันทึกผลหลังการจัดการเรียนรู้ คือ การบันทึกของครูผู้สอนจากสิ่งที่พบในการนำแผนจัดการเรียนรู้มาใช้ โดยแบ่งเป็น ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ปัญหาและอุปสรรค และข้อเสนอแนะ

ประจวบจิตร คำจัตรัส (2550) กล่าวว่า องค์ประกอบสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้ มีทั้งหมด 8 ส่วน ได้แก่

1. ชื่อวิชาหรือกลุ่มสาระการเรียนรู้ ระดับชั้น ชื่อหน่วยการเรียนรู้ ชื่อเรื่อง และระยะเวลาที่สอน

2. สาระการเรียนรู้หรือหัวเรื่อง เป็นการเขียนระบุเนื้อหาของบทเรียน หรือเรื่องที่จะสอน จะต้องจัดลำดับตามเนื้อหาที่ต้องการก่อน หลัง และตามลำดับความยากง่าย

3. สาระสำคัญ หรือมโนคติ เป็นการเขียนหัวข้อเรียงลำดับตามสาระการเรียนรู้ หรือหัวเรื่องหรือเขียนเป็นความเรียง โดยระบุเฉพาะส่วนที่แก่นของบทเรียนนั้น

4. จุดประสงค์การเรียนรู้หรือผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง เป็นการระบุความคาดหวังที่แสดงพฤติกรรมของผู้เรียนที่คาดหวังหลังจบบทเรียน ซึ่งต้องครอบคลุมทั้งด้านความรู้ ทักษะกระบวนการ และเจตคติเขียนเป็นข้อ ๆ เรียงลำดับตามหัวข้อสาระการเรียนรู้

5. กระบวนการจัดการเรียนรู้ 3 ขั้นตอน คือ (1) ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน (2) ชั้นดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ และ (3) ชั้นสรุปบทเรียน

6. สื่อและแหล่งเรียนรู้ เป็นการเขียนรายการวัสดุ อุปกรณ์ สื่อ และแหล่งเรียนรู้ที่ใช้ในการจัดกิจกรรมของแผนการจัดการเรียนรู้นั้น

7. การประเมินผล เป็นการเขียนระบุวิธีการประเมินผล ซึ่งจะต้องสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ วิธีการประเมินผล ทำได้หลายวิธี เช่นการให้ตอบคำถาม การสังเกต การปฏิบัติกิจกรรมหรือปฏิบัติการทดลอง การเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม การตรวจผลงานหรือผลการทดลอง การให้ทำแบบฝึกหัด การทดสอบ ทั้งนี้ต้อง ระบุชนิดของเครื่องมือ และเกณฑ์ที่ใช้ในการประเมินด้วย

8. หมายเหตุ เป็นการเขียนบันทึกปัญหา อุปสรรคที่พบ และข้อเสนอแนะที่ได้หลังจากการสอน เมื่อจบบทเรียนแล้ว ข้อมูลต่าง ๆ เหล่านี้จะเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ครั้งต่อไป

สรุปได้ว่า ในการสร้างแผนการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้มีความสมบูรณ์ และเป็นแนวทางให้ครูผู้สอนสามารถวางแผนจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ต้องอาศัยองค์ประกอบสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

1. สาระสำคัญ
2. มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด
3. จุดประสงค์การเรียนรู้
4. การวัดและประเมินผล
5. สาระการเรียนรู้
6. แนวทางการบูรณาการ
7. กระบวนการจัดการเรียนรู้
8. กิจกรรมเสนอแนะ
9. สื่อ / อุปกรณ์ / แหล่งการเรียนรู้
10. บันทึกผลหลังการจัดการเรียนรู้
11. ความเห็นผู้อำนวยการสถานศึกษา

2.1.5.2 ขั้นตอนการจัดการทำแผนการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาขั้นตอนการทำแผนการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ดังนี้

วิทยา พัฒนเมธาดา (2562) กล่าวว่า ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ประสบผลสำเร็จ และบรรลุวัตถุประสงค์ต้องมีแนวทางการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนตามความแตกต่างระหว่างบุคคลที่จะพัฒนาผู้เรียนได้จริง โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. วิเคราะห์หลักสูตร เพื่อจำแนกตัวชี้วัดรายปีหรือช่วงชั้นหรือผลการเรียนรู้ที่คาดหวังเพื่อกำหนดเป็นวัตถุประสงค์การเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อ นวัตกรรม การวัด/ประเมินผล และเวลาเรียน

2. นำวัตถุประสงค์ มากำหนด ผลการเรียนรู้ รูปแบบของมาตรฐานการแสดงผล (Performance Standard) 5 ระดับคุณภาพ ดังนี้

- ระดับที่ 1 Failed
- ระดับที่ 2 Passed
- ระดับที่ 3 Faired
- ระดับที่ 4 Good
- ระดับที่ 5 Excellence

3. นำมาตรฐานการแสดงผลออกแต่ละระดับคุณภาพของจุดประสงค์ของตัวชี้วัด มากำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ สื่อ/นวัตกรรม การวัด/ประเมิน และเวลาเรียนแต่ละจุดประสงค์

4. นำรายละเอียดของข้อ 2 และ 3 ไปกำหนดในแบบฟอร์มการเขียนแผนการเรียนรู้เชิงกลยุทธ์ 1 จุดประสงค์ต่อ 1 แผนการเรียนรู้

5. นำแบบวัด/ประเมินท้ายแผน (Formative) มาคัดเลือกทุกจุดประสงค์เพื่อจัดทำแบบทดสอบหรือแบบประเมินก่อน/หลังเรียน

สรุปได้ว่า ในการจัดทำแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ครอบคลุมเนื้อหา มีความสมบูรณ์ สามารถนำมาจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์ มีขั้นตอน ดังนี้

1. วิเคราะห์คำอธิบายรายวิชา เพื่อประโยชน์ในการกำหนดหน่วยการเรียนรู้และรายละเอียดของแต่ละหัวข้อของแผนการจัดการเรียนรู้

2. วิเคราะห์จุดประสงค์รายวิชาและมาตรฐานรายวิชา เพื่อนำมาเขียนเป็นจุดประสงค์การเรียนรู้ โดยให้ครอบคลุมพฤติกรรมทั้งด้านความรู้ ทักษะ / กระบวนการ เจตคติและค่านิยม

3. วิเคราะห์สาระการเรียนรู้ โดยเลือกและขยายสาระที่เรียนรู้ให้สอดคล้องกับผู้เรียน ชุมชน และท้องถิ่น รวมทั้งวิทยาการและเทคโนโลยีใหม่ ๆ ที่จะเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียน

4. วิเคราะห์กระบวนการจัดการเรียนรู้ (กิจกรรมการเรียนรู้) โดยเลือกรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

5. วิเคราะห์กระบวนการประเมินผล โดยเลือกใช้วิธีการวัดและประเมินผลที่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้

6. วิเคราะห์แหล่งการเรียนรู้ โดยคัดเลือกสื่อการเรียนรู้และแหล่งการเรียนรู้ ทั้งในและนอกห้องเรียนให้เหมาะสมสอดคล้องกับกระบวนการเรียนรู้

2.1.5.3 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ดี

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาลักษณะแผนการจัดการเรียนรู้ที่ดี เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ให้มีคุณลักษณะที่ดี ถูกต้องและเหมาะสม ดังนี้

รุจิร ภูสาระ (2545) กล่าวว่า แผนการจัดการเรียนรู้ที่ดีจะต้องสามารถตอบคำถามได้ ดังนี้

1. จะให้นักเรียนมีคุณสมบัติที่พึงประสงค์อะไรบ้าง
2. จะเสริมสร้างกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนอะไรบ้าง จึงจะให้นักเรียนบรรลุผลตามจุดประสงค์

3. ครูจะต้องมีบทบาทอย่างไรในการจัดกิจกรรม ตั้งแต่ครูเป็นศูนย์กลางจนถึงนักเรียนเป็นผู้จัดทำเอง

4. จะใช้สื่อ/อุปกรณ์อะไรจึงช่วยให้นักเรียนบรรลุจุดประสงค์

5. จะรู้ได้อย่างไรว่านักเรียนเกิดคุณสมบัติตามที่คาดหวังไว้

นรรีชต์ ฟีนเซียร (2561) กล่าวว่า หากครูผู้สอนสามารถเข้าใจองค์ประกอบแต่ละกระบวนการ ของแผนจัดกิจกรรมการเรียนรู้ จะช่วยให้ครูผู้สอนสามารถออกแบบแผนการสอนที่เป็นแบบฉบับของตัวเองได้อย่างเหมาะสมและถูกต้องตามหลักสูตรแกนกลาง ซึ่งลักษณะของการเขียนแผนการสอนที่ดีนั้น ควรมีดังนี้

1. มีความละเอียด ชัดเจน ครบถ้วน ครอบคลุมทุกองค์ประกอบของการออกแบบแผนการสอน โดยสามารถตอบคำถามได้ว่าสอนอะไร มีจุดประสงค์อย่างไร โดยวิธีไหน และวัดผลเช่นไร

2. แผนการสอนควรเกิดจากการสร้างสรรค์และคิดค้นขึ้นมา โดยตัวครูผู้สอนเอง และคำนึงความต้องการของผู้เรียนเป็นสำคัญควบคู่กับสิ่งที่ผู้เรียนต้องเรียนตามหลักสูตร และที่สำคัญที่สุด คือแผนการสอนนั้น จะต้องสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง

3. ส่วนประกอบต่าง ๆ ของแผนการจัดการเรียนรู้ต้องมีความเชื่อมโยงและสอดคล้องสัมพันธ์กัน ซึ่งในการจัดทำแผนการสอน จำเป็นต้องมีการจัดทำตารางวิเคราะห์หลักสูตรก่อนเพื่อกำหนดมาตรฐานและตัวชี้วัดที่เราต้องการวัดในหน่วยการเรียนรู้ นั้น ๆ จากนั้นก็นำมาตรฐานและตัวชี้วัดที่ได้ไปกำหนดเป็นจุดประสงค์การเรียนรู้ รวมถึงนำจุดประสงค์การเรียนรู้ระบุในการประเมินผล

4. มีการใช้กิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย เหมาะสมและสอดคล้องกับศักยภาพของผู้เรียน โดยมีการบูรณาการ ความคิด ทักษะกระบวนการ และการปฏิบัติเพื่อมุ่งให้ผู้เรียนมีองค์ความรู้ด้วยตัวเอง ซึ่งในการเขียนแบบการสอนนั้นต้องแยกเป็นขั้นนำ ขั้นสอน และขั้นสรุป เพื่อให้เห็นกระบวนการที่ชัดเจน และควรจะต้องออกแบบให้ผู้อื่นสามารถใช้แทนตัวเราได้

5. มีการเลือกใช้สื่อ นวัตกรรม รวมถึงแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ที่หลากหลายตามรูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่ได้วางไว้

6. มีการวัดผลและประเมินผลที่ชัดเจน สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ ซึ่งควรมีการจัดทำเครื่องมือในการวัด และระบุเกณฑ์ที่เหมาะสมกับสภาพผู้เรียนตามหลักสูตร

7. มีการบันทึกหลังการสอน โดยระบุผลของการจัดการเรียนรู้ ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะ ซึ่งจะเป็นข้อมูลที่ดีในการออกแบบแผนการสอนในครั้งต่อไป

8. มีองค์ประกอบสำคัญครบถ้วน เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นที่ผู้เรียนอาศัย

9. มีความสมบูรณ์ถูกต้อง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียน จะสังเกตได้ว่า การออกแบบแผนการสอนให้ถูกต้องเหมาะสมเป็นเรื่องที่ต้องใส่ใจในรายละเอียดต่าง ๆ ซึ่งการออกแบบแผนการสอนนั้นครูผู้สอนต้องเข้าใจองค์ประกอบและการเชื่อมโยงกระบวนการทั้งหมดนี้ จะช่วยให้ครูผู้สอนสามารถออกแบบและจัดทำแผนการสอนนั้นด้วยตัวเองได้ง่ายขึ้น และเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาอย่างมาก

สมนึก ภัททิยธนี (2546) กล่าวว่า ลักษณะที่ดีของแผนต้องมีขั้นตอน ดังนี้

1. เนื้อหาต้องเขียนเป็นรายคาบ ให้สอดคล้องกับชื่อเรื่อง ให้อยู่ในโครงการสอน และเขียนเนื้อหาพอสังเขป เน้นสาระที่สำคัญ ไม่เขียนให้มีรายละเอียดมาก
2. ความคิดรวบยอด หรือหลักการสำคัญ ต้องเขียนให้สอดคล้องกับเนื้อหาสาระที่จะสอน เพราะถือเป็นหัวใจสำคัญของเรื่อง ครูต้องทำความเข้าใจในเนื้อหาที่จะสอน จนสามารถเขียนความคิดรวบยอดได้อย่างมีคุณภาพ

3. จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม ต้องเขียนให้สอดคล้องกับความคิดรวบยอด

4. กิจกรรมการเรียนการสอน ต้องยึดวิธีการสอนที่ช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้

5. สื่อการสอน ควรสอดคล้องกับเนื้อหาสาระ เพื่อช่วยให้นักเรียนเกิดความเข้าใจ

ในหลักการได้ง่าย

6. วัดและประเมินผล ต้องคำนึงถึงเนื้อหา สาระการเรียนรู้ หลักการสำคัญ จุดประสงค์เชิงพฤติกรรมและช่วงที่ทำการวัด (ก่อนเรียน ระหว่างเรียน หลังเรียน) เพื่อตรวจสอบว่าการสอนของครูบรรลุจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้หรือไม่

นนทชัย สามงามจันทร์ (2019) กล่าวว่า ลักษณะของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ดีควรมีดังนี้

1. มีความละเอียด ชัดเจน มีหัวข้อและส่วนประกอบต่าง ๆ ครอบคลุมตามหลักการของการสอน

1.1 สอนเกี่ยวกับอะไร (หน่วยการเรียนรู้ หัวเรื่อง ความคิดรวบยอดหรือสาระสำคัญ)

1.2 เพื่อจุดประสงค์อะไร (จุดประสงค์การเรียนรู้ ซึ่งควรเขียนเป็นจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม)

1.3 สาระอะไร (เนื้อหา / โครงร่างเนื้อหา)

1.4 ใช้วิธีการใดในการสอน (กิจกรรมการเรียนรู้ซึ่งใช้กิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ)

1.5 ใช้เครื่องมืออะไรในการสอน (วัสดุอุปกรณ์ สื่อและแหล่งการเรียนรู้)

1.6 เราจะทราบได้อย่างไรว่าแผนการเรียนรู้ เราออกแบบจะประสบความสำเร็จ (การวัดและประเมินผล)

2. แผนการจัดการเรียนรู้สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง

3. ส่วนประกอบต่าง ๆ ของแผนการจัดการเรียนรู้มีความสอดคล้องสัมพันธ์ เชื่อมโยงสัมพันธ์กัน เช่น

3.1 จุดประสงค์การเรียนรู้ครอบคลุมสาระ / เนื้อหา และเป็นจุดที่พัฒนาผู้เรียน
ในด้านความรู้ ทักษะ กระบวนการและเจตคติ

3.2 กิจกรรมการเรียนรู้ ควรสอดคล้องกับจุดประสงค์และเนื้อหา / สาระ

3.3 วัสดุอุปกรณ์ สื่อ และแหล่งการเรียนรู้ ควรสอดคล้องสัมพันธ์กับกิจกรรม
การเรียนรู้

3.4 การวัดผลและประเมินผล ควรสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้
โดยสรุป ลักษณะของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ดี ควรมีดังนี้

1. มีการวิเคราะห์หลักสูตร จัดทำตารางวิเคราะห์คำอธิบายรายวิชา หรือวิเคราะห์
สาระการเรียนรู้ จัดทำหน่วยการเรียนรู้ และจัดทำกำหนดการสอนหรือโครงการสอน

2. มีการวิเคราะห์ผู้เรียน โดยการจัดกลุ่มผู้เรียนตามความรู้ ความสามารถ
ความสนใจ และความถนัด แล้วนำไปเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ตามศักยภาพของผู้เรียนเพื่อเน้น
ผู้เรียนเป็นสำคัญ

3. มีการกำหนดเนื้อหาสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้สอดคล้องกับผล
การเรียนรู้ที่คาดหวัง ศักยภาพของผู้เรียน ความต้องการของท้องถิ่น รวมทั้งการบูรณาการระหว่างวิชา

4. มีการกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย เหมาะสมและสอดคล้องกับ
ศักยภาพของผู้เรียน มีการบูรณาการ เน้นการคิด การฝึกทักษะ การปฏิบัติจริง และการสร้างองค์
ความรู้ด้วยตนเอง

5. มีการกำหนดสื่อ / วัสดุกรรม/แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย สอดคล้องกับ
จุดประสงค์การเรียนรู้/ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง กิจกรรมการเรียนรู้ วยและความสามารถของผู้เรียน
และให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเลือก จัดหาและจัดทำสื่อ/แหล่งการเรียนรู้

6. มีการกำหนดการวัดผลและประเมินผล สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้/
ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังและกิจกรรมการเรียนรู้ มีการวัดผลตามสภาพจริง ให้ครอบคลุมทั้งด้านความรู้
ทักษะ และเจตคติ

7. มีองค์ประกอบสำคัญครบถ้วนเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สอดคล้องกับความต้องการ
ของท้องถิ่น เน้นคุณธรรม จริยธรรม และมีการบูรณาการตามความเหมาะสม

8. มีความสมบูรณ์ถูกต้อง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เป็นประโยชน์ต่อผู้เรียน
ทำให้ผู้เรียนได้พัฒนาด้านความรู้ ทักษะและเจตคติ

สรุปได้ว่า แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ดี ควรมีเนื้อหาที่เข้าใจง่าย สอดคล้องกับ
จุดประสงค์การจัดการเรียนรู้ มีการกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจน สามารถเป็นแนวทางให้ครูผู้สอนจัด
กิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างถูกต้องเหมาะสมสามารถถ่ายทอดองค์ความรู้แก่ผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.1.5.4 ประโยชน์ของแผนการจัดการเรียนรู้

ณัฐวุฒิ กิจรุ่งเรือง (2545) กล่าวว่า ประโยชน์ของแผนการจัดการเรียนรู้ว่าช่วยให้จัดการเรียนรู้ได้สอดคล้องกับความถนัด ความสนใจ และความต้องการของผู้เรียน สามารถเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ และแหล่งเรียนรู้ให้พร้อมก่อนทำการสอนจริง ทำให้ผู้สอนมีความมั่นใจและเชื่อมั่นในการจัดการเรียนรู้ ทำให้ผู้อื่นสอนแทนได้ในกรณีที่มีเหตุจำเป็น เป็นหลักฐานสำหรับการพิจารณาผลงานและคุณภาพในการปฏิบัติการสอน และเป็นเครื่องบ่งชี้ความเป็นวิชาชีพของครูผู้สอน

เอกรินทร์ สีมหาศาล (2545) กล่าวว่า แผนจัดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นเครื่องมือช่วยให้ครูผู้สอนทราบถึงขอบข่ายสาระการเรียนรู้ว่าครอบคลุมเรื่องอะไรบ้าง เป็นเครื่องมือในการสำรวจสภาพปัญหาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อให้ครูผู้สอนมีความมั่นใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และประเมินผลผู้เรียนได้อย่างถูกต้อง ทำให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองได้ตามศักยภาพในด้านต่าง ๆ ตามเป้าหมายที่กำหนด

กฤษดา บุญหมื่น (2555) กล่าวว่า ประโยชน์ของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ดีมีดังนี้

1. เป็นคู่มือในการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามที่กำหนด
 2. เป็นคู่มือจัดเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
 3. เป็นคู่มืออธิบายรายละเอียดแนวคิดและขั้นตอนการวัดผลประเมินผล
- การจัดการเรียนรู้
4. เป็นเครื่องชี้วัดประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ และข้อบกพร่องในการจัดการเรียนรู้
 5. เป็นหลักฐานในการปฏิบัติการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบมีขั้นตอนการจัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ

สมชาย รัตนทองคำ (2556) กล่าวว่า ประโยชน์ของแผนการสอนมีดังต่อไปนี้

1. ผู้สอนและผู้เรียนรู้วัตถุประสงค์ของการสอน
2. ผู้สอน/คณะผู้ร่วม สอนเข้าใจตรงกันและสามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยความมั่นใจ
3. ผู้สอนสามารถวางแผนและจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน
4. สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างมีคุณภาพและใช้เป็นข้อมูล ในการประเมินผลการสอนและการประกันคุณภาพการศึกษา
5. ครูผู้สอนแทนสามารถสอนแทนได้อย่างมีประสิทธิภาพตามแผนฯ ที่ได้วางไว้

เกษี คณิตศาสตร์ (2558) กล่าวว่า แผนการจัดการเรียนรู้ทำให้การดำเนินการเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีขั้นตอน เกิดความต่อเนื่องและสอดคล้องกันมีความชัดเจน ส่งผลให้นักเรียนได้ร่วมกิจกรรมอย่างมีความสุข สนุกกับการเรียน นักเรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ ทำให้ผู้สอนมีความพร้อมในเรื่องวัสดุ อุปกรณ์ แหล่งเรียนรู้ ก่อนทำการสอนจริง ทำให้ผู้สอนเกิดความมั่นใจและเชื่อมั่นในการจัดการเรียนรู้ อีกทั้งยังสามารถให้ผู้อื่นสอนแทนได้เมื่อมีเหตุจำเป็น

สรุปได้ว่า แผนการจัดการกิจกรรมเรียนรู้ถือเป็นเครื่องมือสำคัญและมีประโยชน์ต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เป็นแนวทางให้ครูผู้สอนได้กำหนดทิศทางการจัดการเรียนรู้แก่ผู้เรียนได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม และสอดคล้องกับเนื้อหาสาระของกิจกรรมการเรียนรู้ สามารถสอนให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จและบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้

2.1.5.5 โครงสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ วิชาดนตรี ปฏิบัติดนตรี (วงกลองยาวอีสาน) รหัสวิชา ศ 23102 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ตารางที่ 2.2

โครงสร้างแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ วิชาดนตรี (การบรรเลวงกลองยาวอีสาน) รหัสวิชา ศ 23102 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ที่	ชื่อแผนการจัดการเรียนรู้/ มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด	จำนวน ชั่วโมง
1	วงกลองยาวอีสาน 1. มาตรฐานการเรียนรู้ ศ. 2.1 เข้าใจและแสดงออกทางดนตรีอย่างสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์ คุณค่า ดนตรี ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดต่อดนตรีอย่างอิสระ ชื่นชม และประยุกต์ใช้ใน ชีวิตประจำวัน	1
	2. ตัวชี้วัด ศ. 2.1 ม.3/6 อธิบายเกี่ยวกับอิทธิพลของดนตรี ที่มีต่อบุคคลและสังคม	
2	เสียงพื้นฐานในการฝึกตีกลองยาวอีสาน 1. มาตรฐานการเรียนรู้ ศ. 2.1 เข้าใจและแสดงออกทางดนตรีอย่างสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์ คุณค่าดนตรี ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดต่อดนตรีอย่างอิสระ ชื่นชม และประยุกต์ใช้ใน ชีวิตประจำวัน	3
	2. ตัวชี้วัด ศ. 2.1 ม.3/2 ร้องเพลง เล่นดนตรีเดี่ยวและรวมวง โดยเน้นเทคนิคการร้อง การเล่น การแสดงออก และคุณภาพเสียง	

(ต่อ)

ตารางที่ 2.2 (ต่อ)

ที่	ชื่อแผนการจัดการเรียนรู้/ มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด	จำนวน ชั่วโมง
3	<p>บรรเลงวงกลองยาวจังหวัดหะผู้ไทย</p> <p>1. มาตรฐานการเรียนรู้</p> <p>ศ. 2.1 เข้าใจและแสดงออกทางดนตรีอย่างสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์ คุณค่าดนตรี ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดต่อดนตรีอย่างอิสระ ชื่นชม และประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน</p> <p>2. ตัวชี้วัด</p> <p>ศ. 2.1 ม.3/2 ร้องเพลง เล่นดนตรีเดี่ยวและรวมวง โดยเน้นเทคนิค การร้อง การเล่น การแสดงออก และคุณภาพเสียง</p>	2
4	<p>บรรเลงวงกลองยาวจังหวัดลำพูน</p> <p>1. มาตรฐานการเรียนรู้</p> <p>ศ. 2.1 เข้าใจและแสดงออกทางดนตรีอย่างสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์ คุณค่าดนตรี ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดต่อดนตรีอย่างอิสระ ชื่นชม และประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน</p> <p>2. ตัวชี้วัด</p> <p>ศ. 2.1 ม.3/2 ร้องเพลง เล่นดนตรีเดี่ยวและรวมวง โดยเน้นเทคนิคการร้อง การเล่น การแสดงออก และคุณภาพเสียง</p>	2
5	<p>บรรเลงวงกลองยาวจังหวัดพะเยา</p> <p>1. มาตรฐานการเรียนรู้</p> <p>ศ. 2.1 เข้าใจและแสดงออกทางดนตรีอย่างสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์ คุณค่าดนตรี ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดต่อดนตรีอย่างอิสระ ชื่นชม และประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน</p> <p>2. ตัวชี้วัด</p> <p>ศ. 2.1 ม.3/2 ร้องเพลง เล่นดนตรีเดี่ยวและรวมวง โดยเน้นเทคนิคการร้อง การเล่น การแสดงออก และคุณภาพเสียง</p>	2

2.1.6 แบบฝึกทักษะ

ผู้วิจัยได้ศึกษากระบวนการสร้างแบบฝึกทักษะ เพื่อสร้างแบบฝึกทักษะ เรื่อง การบรรเลงวงกลองยาวอีสานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ขึ้นเป็นสื่อการจัดการเรียนการสอน ใช้ฝึกทักษะให้กับผู้เรียน ได้ฝึกฝนให้เกิดความรู้ความเข้าใจ รวมทั้งเกิดความชำนาญในการตีกลองยาวอีสาน โดยมีผู้ให้ความหมายของแบบฝึก ดังนี้

วาสนา สุพัฒน์ (2530, น. 11) กล่าวว่า แบบฝึก หมายถึง กิจกรรมหรืองานที่ครูให้นักเรียน ปฏิบัติเพื่อทบทวนความรู้ต่าง ๆ ที่เรียนมาแล้ว เพื่อเพิ่มทักษะให้ผู้เรียนแก้ปัญหาได้

จุฑามาศ ศรีวิสัย (2549, น. 22) กล่าวว่า แบบฝึก หมายถึง กิจกรรมที่ผู้สอนให้ผู้เรียนทำเพื่อเสริมพัฒนาการ หรือแก้ปัญหาความเข้าใจในเนื้อหาที่ครูสอน เพื่อให้ให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติด้วยตนเอง ให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ผู้สอนตั้งไว้

นงนุช สามัญญฤทธิ์ (2550, น. 41) กล่าวว่า แบบฝึกทักษะ หมายถึง นวัตกรรมที่จัดขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนได้ศึกษา ทำความเข้าใจ และฝึกปฏิบัติควบคู่ไปกับเนื้อหาที่เรียน จนเกิดทักษะสามารถนำความรู้ไปใช้อย่างถูกต้อง และยังเป็นเครื่องมือที่ครูใช้ในการให้ความรู้ ความเข้าใจแก่นักเรียนอีกด้วย

ปิยะนุช ยืนสุข (2552, น. 36) กล่าวว่า แบบฝึกทักษะ หมายถึง งานหรือกิจกรรมที่ครูมอบหมายให้นักเรียนทำ เพื่อเป็นการฝึกฝนหรือทบทวนความรู้ที่เรียนไปแล้ว ให้เกิดความชำนาญ โดยผู้เรียนลงมือปฏิบัติกิจกรรมโดยตนเอง เพื่อเพิ่มทักษะและพัฒนาการในการเรียนรู้

อภิเชษฐ์ คณะนาม (2558, น. 65) กล่าวว่า แบบฝึก หมายถึง ชุดการเรียนรู้ที่ครูสร้างขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนได้ทบทวนเนื้อหาที่เรียนรู้อีกแล้วเพื่อความเข้าใจและการเพิ่มทักษะความชำนาญให้แก่ผู้เรียน ทำให้การเรียนรู้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น

จากความหมายของแบบฝึกที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า แบบฝึก หมายถึง กิจกรรมที่ผู้สอนจัดทำขึ้น เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และปฏิบัติ เพื่อเสริมทักษะกระบวนการเรียนรู้แก่ผู้เรียน ควรมีขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้เรียนรู้และเข้าใจวัตถุประสงค์ของการเรียน และการเล่นกลองยาวอีสาน
2. เรียนรู้ประวัติของกลองยาวที่เกี่ยวข้องตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน
3. ทำความรู้จักเกี่ยวกับการไหว้ครู และร่วมปฏิบัติพิธีไหว้ครูนาฏศิลป์และครูดนตรี
4. ทำความรู้จักกับเครื่องดนตรีแต่ละชิ้น หน้าที่ของเครื่องเล่นนั้น ๆ
5. ผู้เรียนต้องเรียนรู้เกี่ยวกับการเล่นเครื่องดนตรีทุกชิ้นไปพร้อม ๆ กันจนเข้าใจและสามารถเล่นเครื่องดนตรีแต่ละชิ้นได้ตามสมควร
6. ผู้เรียนต้องเรียนรู้เกี่ยวกับการเล่นเครื่องดนตรีที่ตนเองถนัดให้สามารถเล่นผสมวงได้
7. ผู้เรียนต้องฝึกการเล่นเครื่องเล่นที่ใช้ผสมวงให้เกิดความชำนาญเพื่อการผสมวงกลองยาว
8. ทดลองการเล่นเครื่องดนตรีแบบผสมวงครบทุกเครื่องเล่น จนเกิดความมั่นใจว่าสามารถเล่นผสมวงได้จริง
9. เล่นเครื่องดนตรีแบบผสมวงแสดงรูปแบบขบวนแห่งที่สมบูรณ์ ใช้สถานการณ์จริงหรือสถานการณ์จำลองก็ได้

จากการศึกษาความหมายของแบบฝึกทักษะ สรุปได้ดังนี้ ในการฝึกทักษะนั้น ต้องอาศัย สื่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ดี แบบฝึกทักษะที่เป็นนวัตกรรมที่มีคุณภาพ เพื่อเป็นเครื่องมือของ ครูผู้สอนและประโยชน์ของผู้เรียน ในการฝึกทักษะและปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้

2.1.6.1 การสร้างแบบฝึก

ชาญชัย อัจจนสมาจาร (2540, น. 98) กล่าวว่า แบบฝึก หมายถึง บทเรียน หรือโครงการ ที่นักเรียนต้องเรียนรู้และปฏิบัติ มีคำถามทบทวนความรู้จากบทเรียนที่ผ่านมาให้นักเรียน ได้ฝึกทำและปฏิบัติ ทำให้ทราบถึง นักเรียนทำอะไร มีวิธีการให้เกิดผลสำเร็จอย่างไร ซึ่งสามารถใช้ได้ทั้ง ที่บ้านและชั้นเรียน

อัจฉรา ชิวพันธ์ (2546, น. 48) กล่าวว่า แบบฝึก หมายถึง สิ่ง ที่ สร้างขึ้นเพื่อ เสริมสร้าง ความเข้าใจตามแนวของหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการ และเพิ่มเติมเนื้อหาบางส่วนช่วยให้นักเรียนนำความรู้ความเข้าใจไปใช้ได้อย่างถูกต้องแม่นยำ

อารีย์ วาศน์อำนวย (2545, น. 48) กล่าวว่า แบบฝึก หมายถึง เครื่องมือในการจัดการเรียน การสอน ประกอบด้วยกิจกรรมที่หลากหลาย น่าสนใจ เพื่อให้ นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติ เพิ่มพูนทักษะ ผู้เรียนมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเรียนรู้ ให้คล่องแคล่ว เกิดความชำนาญและความแม่นยำ ซึ่งเป็นไปโดยอัตโนมัติ

ณัฐธนาถ สุขศรี (2558, น. 24) กล่าวว่า แบบฝึก หมายถึง งานกิจกรรม เครื่องมือหรือสื่อการเรียนการสอนอย่างหนึ่ง ที่สร้างขึ้น ประกอบด้วยกิจกรรมที่หลากหลายน่าสนใจที่ มุ่งให้นักเรียน ได้นำมาใช้ฝึกฝน ปฏิบัติ เพื่อทบทวนเนื้อหาความรู้ต่าง ๆ ที่เรียนมาแล้วทำให้เปลี่ยนแปลง พฤติกรรมการเรียนรู้เกิดความชำนาญและความแม่นยำ ซึ่งจะเป็นไปโดยอัตโนมัติ

2.1.6.2 จิตวิทยาการเรียนรู้กับแบบฝึก

การสร้างแบบฝึกจำเป็นต้องใช้หลักจิตวิทยาเพื่อให้ได้แบบฝึกที่สมบูรณ์และเหมาะสม กับนักเรียน หลักจิตวิทยาการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบฝึกมีหลายประการ ดังที่ กรรณิการ์ พวงเกษม ได้แนะนำหลักจิตวิทยาที่ควรนำมาสร้างแบบฝึกไว้ในเรื่อง ปัญหาและกลวิธีการสอนภาษาไทย ในโรงเรียนประถมศึกษา ดังนี้

1) ความแตกต่างระหว่างบุคคล ครูต้องสังเกตความแตกต่างระหว่างบุคคล เพราะแต่ละบุคคลมีความถนัดแตกต่างกัน การฝึกทักษะควรมีหลายรูปแบบไม่ยากหรือง่ายเกินไป

2) การเรียนรู้โดยการฝึกฝนของธอร์นไดค์ (Thorn dike) การกระทำซ้ำ ๆ จะทำให้เกิดการเรียนรู้ได้ดียิ่งขึ้น วิชาภาษาไทยเป็นวิชาทักษะ การฝึกบ่อย ๆ ความชำนาญจะเกิดขึ้น เขียนคำผิดน้อยลง

3) กฎแห่งการนำไปใช้ การเรียนรู้จะเกิดผลดีเมื่อนำความรู้นั้นไปใช้วิชาภาษาไทย เป็นวิชาทักษะ ในการจัดการเรียนการสอนควรฝึกบ่อย ๆ นักเรียนจะเกิดความคล่องแคล่วหรือเกิดทักษะ

2.1.6.3 ลักษณะของแบบฝึกที่ดี

ในการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ จำเป็นต้องอาศัยแบบฝึกที่ดี ผู้เรียน จึงจะเกิดทักษะการเรียนรู้ที่มีประสิทธิผล ดังที่นักวิชาการได้กล่าวถึงลักษณะของแบบฝึกที่ดีไว้ ดังนี้

มนตรีธา ภัคตีณรงค์ (2540) กล่าวว่า ลักษณะของแบบฝึกที่ดีควรมีลักษณะ ดังต่อไปนี้

1. นักเรียนต้องสามารถฝึกทำ ได้บ่อยๆ
2. นักเรียนได้ลงมือกระทำเอง
3. นักเรียนมีความสุขสนุกสนานในการทำแบบฝึก

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2544) กล่าวว่า ลักษณะของแบบฝึกที่ดีไว้ดังนี้

1. เกี่ยวข้องกับเรื่องที่เรียนมาแล้ว
2. เหมาะสมกับระดับวัย หรือความสนใจของนักเรียน
3. มีคำชี้แจงสั้นๆ ที่ช่วยให้นักเรียนเข้าใจวิธีทำ โดยง่าย
4. ใช้เวลาเหมาะสม
5. มีสิ่งน่าสนใจและท้าทายให้แสดงความสามารถ
6. ควรมีข้อเสนอแนะในการใช้
7. มีให้เลือกทั้งตอบแบบอย่างจำกัดและตอบอย่างเสรี
8. ถ้าเป็นแบบฝึกที่ต้องการให้นักเรียนศึกษาด้วยตนเอง แบบฝึกนั้นควรมีความ

หลากหลายรูปแบบและให้ความหมายแก่ผู้ฝึกทำด้วย

9. ควรใช้สำนวนภาษาง่าย ๆ ฝึกคิดได้เร็ว และสนุก
10. ปลุกความสนใจและใช้หลักจิตวิทยา

กุสยา แสงเดช (2545) กล่าวว่า ลักษณะของแบบฝึกที่ดี มีดังนี้

1. แบบฝึกที่ดีควรมีความชัดเจนทั้งคำสั่งและวิธีทำ คำสั่งหรือตัวอย่างแสดงวิธีทำที่ใช้ไม่ควรยากเกินไป เพราะจะทำให้ความเข้าใจยาก ควรปรับให้ง่ายและเหมาะสมกับผู้ใช้เพื่อให้นักเรียนสามารถเรียนด้วยตนเองได้

2. แบบฝึกที่ดีควรมีความหมายต่อผู้เรียนและตรงตามจุดหมายของการฝึกลงทุนน้อย ใช้ได้นานทันสมัย

3. ภาษาและภาพที่ใช่ในแบบฝึกเหมาะกับวัยและพื้นฐานความรู้ของผู้เรียน

4. แบบฝึกที่ดีควรแยกฝึกเป็นเรื่อง ๆ แต่ละเรื่องไม่ควรยาวเกินไป แต่ควรมีกิจกรรมหลายแบบเพื่อสร้างความสนใจและไม่เบื่อในการทำ และฝึกทักษะใดทักษะหนึ่งจนชำนาญ

5. แบบฝึกที่ดีควรมีทั้งแบบกำหนดคำตอบและให้ตอบโดยเสรีการเลือกใช้คำ ข้อความ รูปภาพในแบบฝึก ควรเป็นสิ่งที่ นักเรียนคุ้นเคยและตรงกับความสนใจของนักเรียน ก่อให้เกิด ความเพลิดเพลินและพอใจแก่ผู้ใช้ ซึ่งตรงกับหลักการเรียนรู้ว่านักเรียนจะเรียนได้เร็วใน การกระทำที่ ทำให้เกิดความพึงพอใจ

6. แบบฝึกที่ดีควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ศึกษาด้วยตนเองให้รู้จักค้นคว้า รวบรวมสิ่งที่พบเห็นบ่อย ๆ หรือที่ ตัวเองเคยใช้จะทำ ให้ผู้เรียนเข้าใจเรื่องนั้น ๆ มากยิ่งขึ้น และรู้จัก นำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน ได้อย่างถูกต้อง มีหลักเกณฑ์และมองเห็นว่าสิ่งที่ได้ฝึกนั้นมีความหมาย ต่อเขาตลอดไป

7. แบบฝึกที่ดีควรตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล ผู้เรียนแต่ละคนมี ความแตกต่างกันในหลาย ๆ ด้าน เช่น ความต้องการ ความสนใจ ความพร้อม ระดับสติปัญญา และ ประสบการณ์เป็นต้น ฉะนั้น การทำแบบฝึกแต่ละเรื่องควรจัดทำ ให้มากพอและมีทุกระดับ ตั้งแต่อง่าย ปานกลางจนถึงระดับค่อนข้างยาก เพื่อว่าทั้งนักเรียนเก่ง ปานกลางและอ่อน จะได้เลือกทำได้ตาม ความสามารถ ทั้งนี้เพื่อให้นักเรียนทุกคนได้ประสบความสำเร็จในการทำแบบฝึก

8. แบบฝึกที่ดีจัดทำเป็นรูปเล่ม นักเรียนสามารถเก็บรักษาไว้เป็นแนวทางเพื่อ ทบทวน ด้วยตนเองต่อไป

9. การที่นักเรียนได้ทำแบบฝึกช่วยให้ครูมองเห็นจุดเด่นหรือปัญหาต่าง ๆ ของ นักเรียน ได้ชัดเจน ซึ่งจะช่วยทำให้ครูดำเนินการปรับปรุงแก้ไขปัญหานั้น ๆ ได้ทันท่วงที

10. แบบฝึกที่ดีจัดขึ้นนอกจากที่มีในหนังสือเรียนแล้วจะช่วยให้นักเรียนได้ฝึกฝน อย่างเต็มที่

11. แบบฝึกที่ดีจัดพิมพ์ไว้เรียบร้อยแล้วจะช่วยให้ครูประหยัดแรงงานและเวลาใน การที่จะต้องเตรียมแบบฝึกอยู่เสมอในด้านผู้เรียนไม่ต้องเสียเวลาในการลอกแบบฝึกจากตารางเรียน หรือกระดานดำ ทำให้มีเวลาและโอกาสได้ฝึกฝนทักษะต่าง ๆ ได้มากขึ้น

12. แบบฝึกช่วยประหยัดค่าใช้จ่ายเพราะการพิมพ์เป็นรูปเล่มที่แน่นอน ลงทุนต่ำ แทนที่ จะใช้พิมพ์ลงกระดาษทุกครั้งไป นอกจากนี้ยังมีประโยชน์ในการที่ผู้เรียนสามารถบันทึก และ มองเห็นความก้าวหน้าของตนได้อย่างมีระบบและมีระเบียบ

สรุปได้ว่า ลักษณะของแบบฝึกที่ดี ต้องสอดคล้องกับเนื้อหาที่เรียนมาแล้ว เหมาะสมกับ วัยและความสนใจของผู้เรียน มีคำชี้แจงที่เข้าใจง่าย ใช้เวลาในการทำแบบอย่างเหมาะสม มีสิ่งที่ท้าทาย น่าสนใจและเป็นแรงบรรดาลใจให้แสดงความสามารถ มีให้เลือกทั้งตอบแบบอย่างจำกัดและตอบ อย่างเสรี ควรมีความหลากหลายรูปแบบและให้ความหมายแก่ผู้ฝึกทำด้วย ควรใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย ผู้เรียน ทำแล้วไม่เบื่อ มีความสุขและตื่นตัวกับการทำแบบฝึกนั้น ๆ

2.1.6.4 ประโยชน์ของแบบฝึก

ในการปฏิบัติดนตรีทุกประเภท ผู้เรียนต้องอาศัยทักษะการปฏิบัติด้วยความชำนาญ ต้องฝึกฝนทักษะอย่างสม่ำเสมอ แบบฝึกทักษะจึงมีความสำคัญในการเป็นสื่อให้ผู้เรียนได้มีแนวทางการปฏิบัติอย่างถูกต้อง แบบฝึกทักษะจึงมีประโยชน์ ดังนักวิชาการได้กล่าวไว้ ดังนี้

ถวัลย์ มาศจรัส (2546) กล่าวว่า ประโยชน์ของแบบฝึกมีดังนี้ แบบฝึกเป็นสื่อการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาการทักษะและเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน เป็นสื่อสำหรับฝึกทักษะการปฏิบัติ สำหรับการแก้ไขปัญหาในการเรียนรู้ของผู้เรียน พัฒนาคำความรู้ ทักษะ และเจตคติด้านต่าง ๆ ของผู้เรียน แบบฝึกมีความสำคัญมากเพราะเป็นเครื่องอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ของนักเรียนในการฝึกทักษะให้เกิดความชำนาญ และปลูกฝังคุณค่าและคุณลักษณะนิสัยที่ถูกต้องดีงามในหลายประการ หากแต่ครูผู้สอนจำเป็นต้องรู้จักการนำไปใช้อย่างถูกวิธี ให้นักเรียนได้รับการฝึกหลาย ๆ รูปแบบ หลาย ๆ ครั้ง เหมาะสมกับวัย เวลา และความสามารถของเด็กแต่ละคน จึงจะทำให้แบบฝึกเกิดประโยชน์ต่อการเรียนการสอนอย่างแท้จริง แบบฝึกช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ เกิดทักษะ ความชำนาญ เกิดความเชื่อมั่น ความเข้าใจและประสบผลสำเร็จในการเรียนรู้

น้ำอ้อย อริยะสุขสกุล (2546) กล่าวว่า ประโยชน์ของแบบฝึก คือ สื่อในการฝึกทักษะด้วยวิธีการหลากหลายรูปแบบทำให้เข้าใจบทเรียนง่ายขึ้น นอกจากนี้ยังทำให้ครูทราบความเข้าใจของนักเรียนที่มีต่อบทเรียนและหาแนวทางในการปรับปรุงการเรียนการสอนให้นักเรียนอย่างดีที่สุดตามความสามารถของแต่ละคน การฝึกจะทำให้เด็กเกิดความเชื่อมั่น สามารถประเมินผลงานของตนเองได้ตลอดจนฝึกให้นักเรียนมีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย สามารถทำงานด้วยตนเองได้ตามลำพัง

สมลักษณ์ สุวรรณวงศ์ (2550) กล่าวว่า ประโยชน์ของแบบฝึก คือ แบบฝึกช่วยให้นักเรียนมีพัฒนาการดีขึ้น เนื่องจากนักเรียนได้ฝึกบ่อย ๆ และสามารถนำความรู้ที่เรียนมาแล้ว ฝึกให้เกิดความเข้าใจมากขึ้น

ปิยะนุช ยืนสุข (2552) กล่าวว่า ประโยชน์ของแบบฝึก คือ แบบฝึกเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาการเรียนการสอน ในการฝึกทักษะจำเป็นต้องอาศัยแบบฝึก ถ้าขาดแบบฝึกอาจจะทำให้หลงลืมทักษะที่เรียนมา ส่งผลให้การเรียนรู้ไม่เกิดประสิทธิภาพเท่าที่ควร

ณัฐนาถ สุขศรี (2558) กล่าวว่า แบบฝึกมีความสำคัญและเป็นสื่อการเรียนที่อำนวยความสะดวกต่อการเรียน เนื่องจากแบบฝึกช่วยเสริมทักษะของนักเรียนให้ดีขึ้น ช่วยเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคล ดังนั้นนักเรียนจะได้ทำแบบฝึกที่ช่วยแก้ไขและพัฒนาความสามารถของนักเรียนได้ตรงตามจุดประสงค์นักเรียนจะมีทักษะทางภาษาที่คงทน ประหยัดเวลาและแรงงานนักเรียนไม่ต้องเสียเวลา ในการคัดลอกแบบฝึกและครูยังสามารถเห็นจุดเด่นหรือจุดบกพร่องของนักเรียนซึ่งจะเป็น

การช่วยให้ครูสามารถแก้ไขปัญหาได้ทันทีเนื่องจากแบบฝึกช่วยลดภาระการเตรียมการสอนของครูลง และครูจะได้มีเวลาแก้ไขปัญหาหรือส่งเสริมความสามารถของนักเรียนให้ดีขึ้น

อภิเชษฐ์ คณะนาม (2558) กล่าวว่า แบบฝึกเป็นเทคนิคการสอนที่สนุกอีกวิธีหนึ่ง คือ การให้นักเรียนทำแบบฝึกหลายๆ เป็นสิ่งช่วยให้นักเรียนมีพัฒนาการทางการเรียนรู้ในเนื้อหาวิชา ได้ดีขึ้น เพราะนักเรียนมีโอกาสนำความรู้ที่เรียนมาแล้ว ฝึกฝนให้เกิดความเข้าใจกว้างขวางยิ่งขึ้น

2.1.6.5 หลักการสร้างแบบฝึก

ในการสร้างแบบฝึกต้องยึดหลักทฤษฎีการเรียนรู้ทางจิตวิทยา ดังต่อไปนี้

ทฤษฎีการเชื่อมโยงของธอร์นไคค์ (Thorndike's Classical Connectionism) การเรียนรู้เกิดจากการเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้ากับการตอบสนอง โดยอาศัยกฎการเรียนรู้ ดังนี้ (ทิตนา แชนณี, 2547)

1. กฎแห่งความพร้อม (Law of Readiness) การเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ดีถ้าผู้เรียน มีความพร้อมทั้งร่างกายและจิตใจ

2. กฎแห่งการฝึกหัด (Law of Exercise) การฝึกหัดหรือกระทำบ่อยๆ ด้วย ความเข้าใจจะทำให้การเรียนรู้มั่นคงถาวร ถ้าไม่ได้กระทำซ้ำบ่อยๆ การเรียนรู้จะไม่คงทนถาวร และในที่สุดอาจลืมได้

3. กฎแห่งการใช้ (Law of Use and Disuse) การเรียนรู้เกิดจากการเชื่อมโยง ระหว่างสิ่งเร้ากับการตอบสนอง ความมั่นคงของการเรียนรู้จะเกิดขึ้น หากได้มีการใช้บ่อยๆ หากไม่มีการนำไปใช้อาจมีการลืมเกิดขึ้นได้

4. กฎแห่งผลที่พึงพอใจ (Law of Effect) เมื่อบุคคลได้รับผลที่พึงพอใจย่อม อยากรู้ต่อไป แต่ถ้าได้รับผลที่ไม่พึงพอใจ จะไม่อยากรู้ ดังนั้นการได้รับผลที่พึงพอใจจึงเป็น ปัจจัยสำคัญในการเรียนรู้จากทฤษฎีการเชื่อมโยงของธอร์นไคค์ สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการสร้าง แบบฝึก คือ (1) คำนึงถึงผู้เรียนในด้านความแตกต่างระหว่างบุคคล ควรคำนึงถึงว่าผู้เรียนมีความรู้ ความถนัด ความสามารถ และความสนใจแตกต่างกัน ฉะนั้นในการสร้างแบบฝึกต้องพิจารณาถึงความ เหมาะสม คือ ต้องไม่ยากและไม่ง่ายจนเกินไปและควรมีหลาย ๆ รูปแบบ (2) ควรจัดแบบฝึกจากง่าย ไปหายากเพื่อดึงดูดความสนใจของนักเรียน ซึ่งทำให้เกิดผลสำเร็จในการฝึก และช่วยยั่วยุให้อยากฝึก ต่อไป (3) หากต้องการให้ผู้เรียนมีทักษะในเรื่องใดจะต้องช่วยให้เขาเกิดความเข้าใจในเรื่องนั้นอย่าง แท้จริง แล้วให้ฝึกฝนโดยกระทำสิ่งนั้นบ่อย ๆ แต่ควรระวังอย่าให้ถึงกับซ้ำซาก จะทำให้ผู้เรียนเกิด ความเบื่อหน่าย และ (4) เมื่อผู้เรียนเกิดการเรียนรู้แล้วควรให้ผู้เรียนฝึกนำการเรียนรู้ไปใช้บ่อย ๆ

จากการศึกษาการสร้างแบบฝึกพอสรุปได้ว่า การสร้างแบบฝึกที่ดีควรคำนึงถึง ความแตกต่างระหว่างบุคคล เพราะผู้เรียนทุกคนมีศักยภาพที่แตกต่างกันออกไป ในการฝึกควรฝึกจาก

ทักษะที่ง่ายไปหายาก เพื่อดึงดูดความสนใจและเป็นเสริมแรงที่ดีที่สุดให้แก่ผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องนั้น ๆ อย่างแท้จริง

2.1.6.6 องค์ประกอบของแบบฝึกทักษะ

ผู้วิจัยได้ศึกษาหลักการสร้างแบบฝึก ได้แก่ จิตวิทยาการเรียนรู้กับแบบฝึก ลักษณะของแบบฝึก ประโยชน์ของแบบฝึก และหลักการสร้างแบบฝึก สามารถจำแนกเป็นองค์ประกอบของแบบฝึก ดังที่นักวิชาการได้กล่าวไว้ ดังนี้

กัณฑ์ชัย วรจิตติพล (2542) กล่าวว่า แบบฝึกเป็นเครื่องมือทางการเรียนอย่างหนึ่ง ที่มุ่งให้นักเรียนได้ฝึกกระทำ ด้วยตนเอง เพื่อจะได้มีทักษะหรือความชำนาญเพิ่มขึ้น หลังจากที่ได้เรียนรู้ ในภาคทฤษฎี ซึ่งในแบบฝึกควรประกอบด้วย คำแนะนำ ในการทำข้อคำถาม หรือกิจกรรมและช่องว่างให้นักเรียนตอบคำถาม จากลักษณะของแบบฝึกทักษะที่ดีที่มื่อนักการศึกษาหลายท่านได้อธิบายไว้ เป็นลักษณะ ของแบบฝึกทักษะซึ่งใช้ได้กับทุกรายวิชา ในส่วนของแบบฝึกทักษะที่ผู้ศึกษาสร้างเป็นแบบฝึกทักษะวิชาคณิตศาสตร์ ซึ่งแบบฝึกทักษะของผู้ศึกษาจะมีองค์ประกอบดังนี้

1. คำชี้แจงแบบฝึก มีเนื้อหาเข้าใจง่าย นักเรียนอ่านแล้วเข้าใจได้ด้วยตนเอง ไม่ยาว ไม่ยากเกินไป

2. เน้นกระบวนการฝึกอย่างต่อเนื่อง สม่่าเสมอ

3. ใช้ระดับภาษาที่นักเรียนเข้าใจง่าย ไม่ซับซ้อน

4. กระบวนการของแบบฝึก สอดคล้องกับเนื้อหาที่เรียนเหมาะสมกับวัย และ

ความสามารถของผู้เรียน

5. ใช้เวลาที่เหมาะสม

6. เสริมสร้างแรงบรรดาลใจให้ผู้เรียน สร้างกำลังใจเมื่อผู้เรียนปฏิบัติกิจกรรม

7. วัดและประเมินผลอย่างสม่ำเสมอ

บุญชม ศรีสะอาด (2537) กล่าวว่า แบบฝึกมีส่วนประกอบสำคัญ 4 อย่าง คือ

1. คู่มือครู หรือการแนะนำการใช้แบบฝึก จัดทำขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนได้ศึกษาและปฏิบัติ เพื่อให้บรรลุผลอย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย การจัดกิจกรรมการสอน แผนการสอนและคำอธิบาย

2. แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน ใช้สำหรับวัดผลในการเรียนของผู้เรียน

3. ชุดฝึกปฏิบัติ เป็นแบบฝึกหัดหรือบัตรคำสั่งที่ระบุกิจกรรมเพื่อให้ผู้เรียนปฏิบัติตามลำดับขั้นตอนของการเรียน

4. สื่อการสอนเป็นสื่อต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับเนื้อหาและประสบการณ์ เช่น รูปภาพ สไลด์ เทปบันทึกเสียง บัตรคำ เป็นต้น

สุนันทา สุนทรประเสริฐ (2547) กล่าวว่า ส่วนประกอบของแบบฝึก มีดังนี้

1. คู่มือการใช้แบบฝึกเป็นเอกสารสำคัญประกอบการใช้แบบฝึกว่าใช้เพื่ออะไร และมีวิธีการใช้อย่างไร ซึ่งประกอบด้วย

1.1 ส่วนประกอบของแบบฝึก ระบุว่าแบบฝึกชุดนี้มีกี่ชุด อะไรบ้าง และส่วนประกอบอื่น ๆ เช่น แบบทดสอบ หรือแบบบันทึกผลการประเมิน

1.2 สิ่งที่ครูหรือนักเรียนต้องเตรียมล่วงหน้าก่อนเรียน

1.3 จุดประสงค์ในการใช้แบบฝึก

1.4 ขั้นตอนการใช้แบบฝึก

1.5 เฉลยแบบฝึก

2. แบบฝึกประกอบด้วย

2.1 ชื่อชุดฝึกในแต่ละชุดย่อย

2.2 จุดประสงค์

2.3 คำสั่ง

2.4 ตัวอย่าง

2.5 ชุดฝึก

2.6 ภาพประกอบ

2.7 แบบทดสอบก่อนและหลังเรียน

2.8 แบบประเมินบันทึกผลการใช้

สุจิต เหมวัล (2555) กล่าวว่า องค์ประกอบของแบบฝึก ทักษะในแต่ละเล่ม ควรมีดังนี้

1. ปกนอก

2. ปกใน

3. คำนำ

4. สารบัญ

5. สารการเรียนรู้ จุดประสงค์การเรียนรู้ สมรรถนะ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่

ต้องการฝึก

6. แบบทดสอบก่อนเรียน

7. ใบความรู้

8. ใบกิจกรรม /แบบฝึก/กิจกรรมฝึก

9. แบบฝึกหัด

10. แบบทดสอบหลังเรียน

11. บรรณานุกรม

12. เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียน
13. เฉลย/แนวคำตอบแบบฝึกหัด
14. เฉลยแบบทดสอบหลังเรียน
15. ปกหลัง

สรุปได้ว่า องค์ประกอบของแบบฝึกนี้ จัดทำขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนได้ศึกษาและปฏิบัติ ตาม เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการจัดการเรียนรู้และทักษะการปฏิบัติ ซึ่งในการสร้างแบบฝึกนี้ต้อง อาศัยองค์ประกอบที่ดีและครบถ้วน ผู้เรียนจึงจะบรรลุผลและเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.1.6.7 แบบวัดทักษะการปฏิบัติ

Thorndike (1969) ได้ให้ความหมายของแบบวัดทักษะการปฏิบัติว่า แบบวัด ทักษะการปฏิบัติได้นำมาใช้ในการให้ความหมายของแบบวัดสาขาอาชีพ ใช้เพื่อประเมินความสามารถ ทางอาชีพของการทำงานฝีมือ หรือ การทำงานที่มีทักษะการปฏิบัติงาน

สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ มหาสารคาม (2560) ในการวัดผลการเรียนการสอน บางครั้งต้องวัดการปฏิบัติ เช่น การออกเสียง สำเนียงในภาษาไทย ภาษาอังกฤษ วิชาพลศึกษา วิชาดนตรี วิชาศิลปะ วิชาวิทยาศาสตร์ เป็นต้น ซึ่งการวัดผลภาคปฏิบัติ นั้น จะต้องให้นักเรียนลงมือปฏิบัติเพื่อวัดกระบวนการของการปฏิบัติและ ผลงานที่ได้จากการปฏิบัติ ผู้เก็บข้อมูลจะต้องเลือกใช้เครื่องมือให้เหมาะสมกับพฤติกรรมหรือลักษณะ ของสิ่งที่ต้องการวัด บางอย่างไม่จำเป็นต้องวัดออกมาเป็นคะแนนหรือตัวเลข ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับพฤติกรรม ของการวัด เช่น การสังเกต และการสัมภาษณ์ เป็นต้น

สมนึก ภัททิยานี (2551) การวัดผลงานภาคปฏิบัติ เป็นการวัดผลงานที่นักเรียน ลงมือปฏิบัติ ซึ่งสามารถวัดได้ทั้งกระบวนการและผลงานในสภาพตามธรรมชาติ (สถานการณ์จริง) หรือ ในสภาพที่กำหนดขึ้น (สถานการณ์จำลอง) เหมาะกับวิชาที่เน้นการปฏิบัติมากกว่าภาคทฤษฎี และสามารถวัดควบคู่ไปกับภาคทฤษฎี คือการใช้แบบทดสอบ

ประเสริฐ โพธิ์ขำ (2557) การวัดผลภาคปฏิบัติเป็นการวัดผลจากพฤติกรรม ความสามารถของผู้เรียนที่ได้ลงมือปฏิบัติจริง โดยพิจารณาทั้งขั้นเตรียม ขั้นปฏิบัติงาน และขั้นผลงาน

จากการศึกษาความหมายของการวัดทักษะการปฏิบัติข้างต้น สรุปได้ว่า การการวัด ทักษะผู้เรียนที่ปฏิบัติ และการประเมินการปฏิบัติงานของผู้เรียนรวมทั้งลักษณะนิสัยของผู้เรียน ทั้งสภาพจริงและกำหนดขึ้น หรือสถานการณ์จำลอง ซึ่งทำไปในขณะที่จัดกิจกรรมการเรียนรู้ ต้อง กำหนดจุดประสงค์ของการวัดให้ชัดเจนว่าจะประเมินที่ผลงานหรือกระบวนการ หรือประเมินทั้งสอง อย่าง สิ่งนี้นักเรียนปฏิบัติต้องสอดคล้องกับสภาพจริง ต้องกำหนดเงื่อนไขในการวัด เช่น ขั้นตอนการ ทำงาน เกณฑ์การให้คะแนน และผลของงาน เป็นต้น

2.1.6.8 ลักษณะของแบบประเมินทักษะการปฏิบัติ

สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม (2560) การวัดผลภาคปฏิบัติที่ดีควรมีลักษณะดังนี้

1. วัดตรงจุดประสงค์
2. นักเรียนลงมือปฏิบัติจริง
3. สอดคล้องกับสภาพจริง
4. กำหนดเงื่อนไขในการวัดที่ชัดเจน
5. มีแบบประเมินผลภาคปฏิบัติ

ข้อดีในการวัดผลภาคปฏิบัติ

1. สามารถวัดการปฏิบัติได้ดี
2. สอดคล้องกับสภาพจริง
3. นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง

ข้อเสียในการวัดผลภาคปฏิบัติ

1. เสียเวลามาก
2. ค่าใช้จ่ายสูง
3. ผู้ประเมินผลภาคปฏิบัติอาจมีความลำเอียง

วรรณิ ไชยมโน (2550) คุณลักษณะของแบบวัดภาคปฏิบัติ ต้องประกอบด้วยคุณลักษณะหลายประการ โดยการวิจัยในครั้งนี้ประการที่สำคัญคือ ความเชื่อมั่นของแบบวัดที่เป็นดัชนีชี้ให้เห็นความเชื่อถือได้ของแบบวัดว่าใกล้เคียงกับความสามารถจริงของผู้เข้าสอบหรือไม่ ถ้าผู้เข้าสอบสอบซ้ำในแบบวัดเดิม จะได้คะแนนเท่ากันหรือใกล้เคียงกับที่ได้ในครั้งก่อนหรือไม่ ถ้าค่าความเชื่อมั่นสูงหมายความว่าแบบวัดจะมีคุณภาพ

Tuckman (1975, อ้างถึงใน วรรณิ ไชยมโน, 2550) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะของแบบวัดทักษะการปฏิบัติที่ดี ควรมีลักษณะสำคัญ 5 ประการดังนี้ คือ ค่าความยาก ค่าอำนาจจำแนก ของข้อสอบ ความเชื่อมั่น ความเที่ยงตรง และความเป็นปรนัย ซึ่งสรุปได้ดังนี้

1. ค่าความยาก การหาความยากของข้อสอบ เป็นคุณลักษณะประจำตัวของข้อสอบแต่ละข้อที่บ่งบอกถึงโอกาสที่กลุ่มอย่างจะตอบข้อนั้นได้ถูก ดังนั้นความยากของข้อสอบจึงพิจารณาได้จากจำนวนผู้ตอบข้อนั้นถูก ถ้ามีจำนวนผู้ตอบถูกนั้นมากแสดงว่าข้อสอบนั้นง่าย แต่ถ้ามีจำนวนผู้ตอบถูกน้อยแสดงว่าข้อสอบนั้นยาก

2. ค่าอำนาจจำแนก หมายถึง คุณลักษณะของข้อสอบหรือข้อคำถามที่สามารถแยกความสามารถที่มีอยู่ในแต่ละบุคคลได้ เช่น ข้อสอบที่มีอำนาจจำแนกคือ ข้อสอบที่สามารถแยกคนเก่งออกจากคนอ่อนได้ เป็นต้น

3. ความเชื่อมั่น หมายถึง ความคงที่ของผลที่ได้จากการวัดด้วยเครื่องมือหลาย ๆ ครั้ง เช่น หากเราเอาหินน้ำหนักขนาด 2 กิโลกรัม ชั่งด้วยเครื่องชั่งเครื่องหนึ่ง ได้ค่าน้ำหนักออกมาค่าหนึ่ง ซึ่งอาจเป็น 2 กิโลกรัม หรืออาจเป็นค่าอื่นก็ได้ แล้วนำหินก้อนนั้น ชั่งด้วยเครื่องชั่งนี้ อีกก็ครั้งก็ตาม ก็จะบอกค่าน้ำหนักค่าเดิมเสมอ แสดงว่าเครื่องชั่งนี้มีความเชื่อมั่น

4. ค่าความเที่ยง หมายถึง ความแม่นยำและถูกต้องของเครื่องมือ ในการวัด สิ่งที่ต้องการจะวัด มีความสอดคล้องและเหมาะสมของเนื้อหาและผลการวัด ความเที่ยงตรงจึงเป็น คุณสมบัติที่สำคัญที่สุดของเครื่องมือวัดทุกประเภท

5. ความเป็นปรนัย หมายถึง ความสอดคล้องระหว่างความคิดเห็นในเรื่องของคำถามกับค่าของคะแนนหรืออันดับที่วัดได้ ตลอดจนการให้คะแนนเป็นผลการประเมินในการตัดสินที่สอดคล้องกัน เช่น ข้อคำถามที่มีความชัดเจน ตรวจสอบให้แน่ใจได้ตรงกัน และแปลความหมายในการให้คะแนนได้ตรงกัน เป็นต้น

การศึกษาคุณลักษณะของการวัดทักษะการปฏิบัติข้างต้น สรุปได้ว่า การวัดทักษะการปฏิบัติที่ดี ควรมีคุณลักษณะสำคัญ คือ ผู้วัดกำหนดเงื่อนไขในการวัดที่ชัดเจน ตรงจุดประสงค์ โดยผู้เรียนลงมือปฏิบัติจริงและสอดคล้องกับสภาพจริง มีแบบประเมินผลการปฏิบัติแต่ละครั้ง ผลที่ออกมาควรมีลักษณะสำคัญ คือ ค่าความยาก ค่าอำนาจจำแนกของข้อสอบ ความเชื่อมั่น ความเที่ยงตรง และความเป็นปรนัย หากมีคุณลักษณะที่กล่าวมาข้างต้น การวัดทักษะการปฏิบัติครั้งนี้ก็จะมีคุณภาพสูง

2.1.7 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ผลสัมฤทธิ์ถือเป็นตัวชี้วัดการจัดการเรียนรู้ที่เกิดประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด ในการจัดการเรียนรู้ต้องมีการวัดและประเมินผลการศึกษาให้สะท้อนไปยังผู้เรียนและครูผู้สอน เพื่อเป็นการปรับปรุงแก้ไข และพัฒนาการจัดการเรียนรู้ต่อไป ได้มีผู้ให้ความหมายของผลสัมฤทธิ์ ดังนี้

กาญจนา จันทรช่วง (2560, น. 37) กล่าวว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ผลที่เกิดจากการจัดการเรียนการสอน ที่ทำให้ผู้เรียนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม สามารถวัดได้โดยการแสดงออก 3 ด้าน คือ ด้านพุทธิพิสัย ด้านจิตพิสัย และด้านทักษะพิสัย

ชนิษฐา บุญภักดี (2552, น. 10) กล่าวว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง คุณลักษณะและความสามารถของผู้เรียนที่เกิดจากการเรียนการสอน อาจได้จากการที่ไม่ต้องอาศัยการทดสอบ เช่น การสังเกต และการใช้แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั่วไป

เตือนใจ อินทรีย์ (2553, น. 35) กล่าวว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความรู้ความสามารถของบุคคลในการพยายามเข้าถึงความรู้ และทักษะทางการเรียนซึ่งสามารถวัดได้จากการเรียนในวิชานั้นๆ ซึ่งสามารถวัดได้จากคะแนนสอบและแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์

ปราณี กองจินดา (2549, น. 42) กล่าวว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความสามารถ หรือผลสำเร็จที่ได้รับจากกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและประสบการณ์ เรียนรู้ทางด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย และยังได้จำแนกผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไว้ตาม ลักษณะของวัตถุประสงค์ของการเรียนการสอนที่แตกต่างกัน

พิมพันธ์ เตชะคุปต์ และเพยาว์ ยินดีสุข (2548, น. 125) กล่าวว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ขนาดของความสำเร็จที่ได้จากกระบวนการเรียนการสอน

ไพโรจน์ คะเชนทร์ (2556, น. 89) กล่าวว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง คุณลักษณะ ของผู้เรียน ตลอดจนความรู้ ความสามารถของผู้เรียน อันเป็นผลมาจากการเรียนการสอน หรือ มวล ประสบการณ์ที่ได้รับจากการจัดเรียนการสอน ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านพฤติกรรมต่าง ๆ ซึ่งมี จุดประสงค์เพื่อตรวจสอบระดับความสามารถสมองของผู้เรียน ว่าเรียนแล้วรู้อะไรบ้าง และมีความสามารถ ในแต่ละด้านมากน้อยเพียงใด รวมถึงผลที่เกิดจากการเรียนการฝึกทักษะหรือประสบการณ์ต่าง ๆ ทั้งในโรงเรียน ที่บ้าน และสิ่งแวดล้อมอื่น ๆ ความรู้สึก ค่านิยม จริยธรรมต่าง ๆ ก็เป็นผลมาจากการ ฝึกฝนด้วย

สมพร เชื้อพันธ์ (2547, น. 53) กล่าวว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึงความสามารถ ความสำเร็จและสมรรถภาพด้านต่างๆ ของผู้เรียนที่ได้จากการจัดการเรียนการสอน การฝึกฝนหรือ ประสบการณ์ของแต่ละบุคคล

จากการศึกษาเรื่องผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนข้างต้น สรุปได้ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความสามารถในการเรียนรู้ การฝึกฝน และมวลประสบการณ์ของผู้เรียน ที่เป็นผลมาจาก การจัดการเรียนการสอน ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆ คือ ด้านพุทธิพิสัย ด้านจิตพิสัย และ ด้านทักษะพิสัย

2.1.8 ความพึงพอใจ

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาความหมายและองค์ประกอบของความพึงพอใจ เพื่อสร้าง แบบประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้อุปกรณ์แบบฝึกทักษะการบรรเลวง กลองยาวอีสาน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ดังนี้

2.1.8.1 ความหมายของความพึงพอใจ

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเกี่ยวกับความหมายของแบบประเมินความพึงพอใจ ของนักเรียนที่มีต่อแบบฝึกทักษะการตีกลองยาวอีสานเบื้องต้น โดยมีนักวิชาการให้ความหมายไว้ ดังนี้

กิติมา ปรีดีติลล (2529) กล่าวว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกที่ชอบหรือ พอใจที่มีต่อองค์ประกอบและสิ่งจูงใจในด้านต่าง ๆ ของงาน และผู้ปฏิบัติงานนั้นได้รับการตอบสนอง ความต้องการ

ธนิยา ปัญญาแก้ว (2541) กล่าวว่า ความพึงพอใจ หมายถึง สิ่งที่ทำให้เกิดความพึงพอใจที่เกี่ยวกับลักษณะของงาน ปัจจัยเหล่านี้นำไปสู่ความพอใจในงานที่ทำ ได้แก่ ความสำเร็จ การยกย่อง ลักษณะงาน ความรับผิดชอบ และความก้าวหน้า เมื่อปัจจัยเหล่านี้อยู่ต่ำกว่า จะทำให้เกิดความไม่พอใจงานที่ทำ ถ้าหากงานให้ความก้าวหน้า ความท้าทาย ความรับผิดชอบ ความสำเร็จและการยกย่องแก่ผู้ปฏิบัติงานแล้ว พวกเขาจะพอใจและมีแรงจูงใจในการทำงานเป็นอย่างมาก

วิทย์ เทียงบูรณธรรม (2541) กล่าวว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความพอใจ การทำให้พอใจ ความสนใจ ความพอใจ ความสนใจ ความสนใจ การชดเชย การไล่บาปการแก้แค้น สิ่งที่ชดเชย

วิรุฬ พรรณเทวี (2542) กล่าวว่า ความพึงพอใจ หมายถึง เป็นความรู้สึกภายในจิตใจของมนุษย์ที่ไม่เหมือนกัน ซึ่งเป็นอยู่กับแต่ละบุคคลว่าจะคาดหวังกับสิ่งหนึ่ง สิ่งใดอย่างไร ถ้าคาดหวังหรือมีความตั้งใจมากและได้รับการตอบสนองด้วยดี จะมีความพึงพอใจมากแต่ในทางตรงกันข้ามอาจผิดหวังหรือไม่ พึงพอใจ เป็นอย่างยิ่ง เมื่อไม่ได้รับการตอบสนองตามที่คาดหวังไว้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสิ่งที่ตนตั้งใจไว้ว่าจะมีมากหรือน้อย

ศลใจ วิบูลย์กิจ (2543) กล่าวว่า ความพึงพอใจ หมายถึง สภาพของอารมณ์บุคคลที่มีต่อองค์ประกอบของงานและสภาพแวดล้อมในการทำงานที่สามารถตอบสนองต่อความต้องการของบุคคลนั้น ๆ

กาญจนา อรุณสุขขุจี (2546) กล่าวว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความพึงพอใจของมนุษย์เป็นการแสดงออกทางพฤติกรรมที่เป็นนามธรรม การที่เราจะทราบว่าบุคคลมีความพึงพอใจหรือไม่ สามารถสังเกตโดยการแสดงออกที่ค่อนข้างสลับซับซ้อน และต้องมีสิ่งเร้าจึงเป็นแรงจูงใจของบุคคลให้เกิดความพึงพอใจในงานนั้น

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2547) กล่าวว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกด้านบวกของบุคคลต่อการทำงานหรือทำกิจกรรมต่างๆ เกิดจากการปฏิบัติกิจกรรมอย่างมีความสุขและได้รับผลตอบแทน เมื่อเกิดความพึงพอใจแล้วจะกระตุ้นให้บุคคลมีความกระตือรือร้นในการทำงาน มุ่งมั่น มีขวัญกำลังใจ ส่งผลให้มีประสิทธิภาพในการทำงานหรือกิจกรรมต่าง ๆ จนเกิดความสำเร็จ

รัชยา กุลวานิชไชยพันธ์ (2550) กล่าวว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกที่เกิดขึ้นเมื่อได้รับผลสำเร็จตามความมุ่งหมาย และอธิบายว่า ความพึงพอใจเป็นกระบวนการทางจิตวิทยาไม่สามารถมองเห็นได้ชัดเจน แต่สามารถคาดคะเนได้ว่ามีหรือไม่มีจากการสังเกตพฤติกรรมของคนเหล่านั้น การที่จะทำให้คนเกิดความพึงพอใจต้องศึกษาปัจจัยและองค์ประกอบที่เป็นสาเหตุความพึงพอใจนั้น

ภาณุเดช เพียรความสุข (2558) กล่าวว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกที่เป็นการยอมรับ ความรู้สึกชอบ ความรู้สึกที่ยินดีกับการปฏิบัติงาน ทั้งการให้บริการและการรับบริการ ในทุกสถานการณ์ ทุกสถานที่

จากข้อมูลข้างต้นของความหมายของความพึงพอใจ สรุปได้ว่าความพึงพอใจเป็นพฤติกรรมทางอารมณ์และจิตใจของบุคคลนั้น ๆ ที่แสดงออกมาเมื่อมีความพอใจในสิ่งที่ทำ สิ่งที่ได้รับ แต่ไม่สามารถมองเห็นด้วยตาเปล่า การที่จะทำให้เราทราบถึงความพอใจนั้นสามารถสังเกตจากการแสดงออกของบุคคลนั้น เมื่อมีสิ่งเร้าที่ทำให้บุคคลนั้นเกิดความพึงพอใจ

2.1.8.2 องค์ประกอบของความพึงพอใจ

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาองค์ประกอบของความพึงพอใจ โดยมีนักวิชาการได้กล่าวถึงองค์ประกอบความพึงพอใจไว้ ดังนี้

สุเทพ พานิชพันธุ์ (2541) กล่าวว่า สิ่งจูงใจที่ใช้เป็นเครื่องมือกระตุ้นให้บุคคลเกิดความพึงพอใจ อาศัยองค์ประกอบ 4 ประการ คือ

1. สิ่งจูงใจที่เป็นวัตถุ (Material Inducement) ได้แก่ เงิน สิ่งของ หรือสภาวะทางกายที่ให้แก่ผู้ประกอบการต่างๆ
2. สภาพทางกายที่พึงปรารถนา (Desirable Physical Condition) คือ สิ่งแวดล้อมในการประกอบกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญอย่างหนึ่งอันก่อให้เกิดความสุขทางกาย
3. ผลประโยชน์ทางอุดมคติ (Ideal Benefaction) หมายถึง สิ่งต่าง ๆ ที่สนองความต้องการของบุคคล
4. ผลประโยชน์ทางสังคม (Association Attractiveness) หมายถึง ความสัมพันธ์อันดีมิตรกับผู้ร่วมกิจกรรม อันจะทำให้เกิดความผูกพัน ความพึงพอใจและสภาพการร่วมกัน อันเป็นความพึงพอใจของบุคคลในด้านสังคมหรือความมั่นคงในสังคม ซึ่งจะทำให้รู้สึกมีหลักประกัน และมีความมั่นคงในการประกอบกิจกรรม

ปรียาพร วงศอนุตรโรจน์ (2535) กล่าวว่า ปัจจัยหรือองค์ประกอบที่ใช้เป็นเครื่องมือ บ่งชี้ถึงปัญหาที่เกี่ยวกับความพึงพอใจในการทำงานนั้นมี 3 ประการ คือ

1. ปัจจัยด้านบุคคล (Personal Factors) หมายถึง คุณลักษณะส่วนตัวของบุคคลที่เกี่ยวข้อง กับงาน ได้แก่ ประสบการณ์ในการทำงาน เพศ จำนวนสมาชิกในความรับผิดชอบ อายุ เวลาในการทำงาน การศึกษา เงินเดือน ความสนใจ เป็นต้น
2. ปัจจัยด้านงาน (Factor in the Job) ได้แก่ ลักษณะของงาน ทักษะในการทำงาน ฐานะทางวิชาชีพ ขนาดของหน่วยงาน ความห่างไกลของบ้านและที่ทำงาน สภาพทางภูมิศาสตร์ เป็นต้น

3. ปัจจัยด้านการจัดการ (Factors Controllable by Management) ได้แก่ ความมั่นคงในงานรายรับ ผลประโยชน์ โอกาสก้าวหน้า อำนาจตามตำแหน่งหน้าที่ สภาพการทำงาน เพื่อนร่วมงาน ความรับผิดชอบ การสื่อสารกับผู้บังคับบัญชา ความศรัทธาในตัวผู้บริหาร การนิเทศงาน เป็นต้น

ชาริณี (2535) ได้เสนอทฤษฎีการแสวงหาความพึงพอใจไว้ว่า บุคคลพอใจจะกระทำสิ่งใด ๆ ที่ให้มีความสุขและจะหลีกเลี่ยงไม่กระทำในสิ่งที่เขาจะได้รับความทุกข์หรือความยากลำบาก โดยอาจแบ่งประเภทความพอใจกรณีนี้ได้ 3 ประเภท คือ

1. ความพอใจด้านจิตวิทยา (Psychological Hedonism) เป็นทรศณะของความพึงพอใจว่ามนุษย์โดยธรรมชาติจะมีความแสวงหาความสุขส่วนตัวหรือหลีกเลี่ยงจากความทุกข์ใด ๆ

2. ความพอใจเกี่ยวกับตนเอง (Egoistic Hedonism) เป็นทรศณะของความพอใจว่ามนุษย์จะพยายามแสวงหาความสุขส่วนตัว แต่ไม่จำเป็นว่าการแสวงหาความสุขต้องเป็นธรรมชาติของมนุษย์เสมอไป

3. ความพอใจเกี่ยวกับจริยธรรม (Ethical Hedonism) ทรศณะนี้ถือว่ามนุษย์แสวงหาความสุขเพื่อผลประโยชน์ของมวลมนุษย์หรือสังคมที่ตนเป็นสมาชิกอยู่และเป็นผู้ได้รับผลประโยชน์ผู้หนึ่งด้วย

จากการศึกษาข้อมูลข้างต้น สรุปได้ว่า องค์ประกอบของความพึงพอใจ ต้องอาศัยปัจจัยด้านต่าง ๆ เช่น ด้านสังคม ด้านบุคคล ด้านการทำงาน ด้านการจัดการ ด้านจิตวิทยา และด้านคุณธรรมจริยธรรม จึงจะสามารถวัดความพึงพอใจของผู้เรียน

2.1.8.3 หลักการสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจ

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาหลักการสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจ เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ ประกอบแบบฝึกทักษะ เรื่อง การบรรเลงวงกลองยาวอีสานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ดังนี้

พิชญ์สินี ชมพุดำ (2558) กล่าวว่า แบบสอบถามเป็นเครื่องมือวิจัยชนิดหนึ่งที่น่านิยมกันมาก เพราะการเก็บรวบรวมข้อมูลสะดวกและสามารถใช้วัดได้อย่างกว้างขวาง การเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามสามารถทำได้ด้วยการสัมภาษณ์ด้วยตัวเองหรือให้ผู้ตอบด้วยตนเอง โดยอาศัยหลักการสร้างแบบสอบถาม ดังนี้

1. สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย
2. ใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย เหมาะสมกับผู้ตอบ
3. ใช้ข้อความที่สั้น กะทัดรัด ใต้ใจความ
4. แต่ละความถามควรมีนิย เพียงประเด็นเดียว
5. หลีกเลี่ยงการใช้ประโยคปฏิเสธซ้อน

6. ไม่ควรใช้คำย่อ
7. หลีกเลี่ยงการใช้คำที่เป็นนามธรรมมาก
8. ไม่ชี้้นำการตอบให้เป็นไปแนวทางใดแนวทางหนึ่ง
9. หลีกเลี่ยงคำถามที่ทำให้ผู้ตอบเกิดความลำบากใจในการตอบ
10. คำตอบที่มีให้เลือกต้องชัดเจนและครอบคลุมคำตอบที่เป็นไปได้
11. หลีกเลี่ยงคำที่สื่อความหมายหลายอย่าง
12. ไม่ควรเป็นแบบสอบถามที่มีจำนวนมากเกินไป ไม่ควรให้ผู้ตอบใช้เวลาในการตอบแบบสอบถามนานเกินไป
13. ข้อคำถามควรถามประเด็นที่เฉพาะเจาะจงตามเป้าหมายของการวิจัย
14. คำถามต้องน่าสนใจสามารถกระตุ้นให้เกิดความอยากตอบ

จากการศึกษาข้อมูลข้างต้น สรุปได้ว่า หลักการสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจ ควรใช้ภาษาที่กระชับ เข้าใจง่าย มีความเป็นปรนัย ไม่ใช้คำถามที่ซับซ้อน ไม่ใช้ประโยคที่มีความหมายไม่ชัดเจน ใช้คำถามที่ตรงประเด็น และกระตุ้นให้กลุ่มเป้าหมายอยากตอบคำถาม เพื่อให้ได้มาซึ่งคำตอบที่ชัดเจน ตรงตามจุดประสงค์

2.1.8.4 ขั้นตอนการสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจ

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาขั้นตอนการสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจ

ดังนี้

พิชญ์สินี ชมพู่คำ (2558) กล่าวว่า การสร้างแบบสอบถาม มีขั้นตอนดังนี้

1. กำหนดวัตถุประสงค์ของการสร้างแบบสอบถาม
2. ระบุเนื้อหาหรือประเด็นหลักที่จะถามให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ที่จะประเมิน
3. กำหนดประเภทของคำถามโดยอาจจะเป็นคำถามปลายเปิดหรือปลายปิด
4. ร่างแบบสอบถาม โครงสร้างแบบสอบถามอาจแบ่งเป็น 3 ตอน คือ
 - ตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้น/ข้อมูลทั่วไป
 - ตอนที่ 2 ข้อมูลหลักเกี่ยวกับเรื่องที่จะถาม
 - ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ
5. ตรวจสอบข้อคำถามว่าครอบคลุมเรื่องที่จะวัดตามวัตถุประสงค์หรือไม่
6. ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงเนื้อหาและภาษาที่ใช้
7. ทดลองใช้แบบสอบถามเพื่อดูความเป็นปรนัย ความเชื่อมั่นและประมาณ

เวลาที่ใช้

8. ปรับปรุงแก้ไข
9. จัดพิมพ์และทำคู่มือ

ปริญญา จเรรัชต์ (2546, น. 5) กล่าวว่า ความพึงพอใจสามารถทำได้หลายวิธี โดยอาศัยการวัดตามขั้นตอน ดังนี้

1. ออกแบบสอบถาม คือ วิธีที่ต้องการทราบความคิดเห็นในลักษณะที่กำหนดคำตอบให้เลือก หรือตอบคำถามอิสระ อาจถามความพึงพอใจในด้านต่าง ๆ
2. การสัมภาษณ์ คือ วิธีวัดความพึงพอใจทางตรง ที่อาศัยวิธีการในการสัมภาษณ์ที่ดี เพื่อให้ได้คำตอบที่ตรงไปตรงมา หรือได้ข้อมูลที่เป็นจริง
3. การสังเกต คือ วิธีการวัดความพึงพอใจโดยการสังเกต ที่ผู้วัดสังเกตพฤติกรรมต่าง ๆ ที่บุคคลเป้าหมายแสดงออก วิธีนี้จะต้องอาศัยการกระทำอย่างจริงจังและวิธีการสังเกตที่มีระเบียบแบบแผน

สรุปได้ว่า การสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจ ต้องมีขั้นตอนการสร้างที่ครอบคลุม และมีวิธีที่เป็นระเบียบแบบแผนที่ชัดเจน ใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย ไม่ซับซ้อน ใช้แบบสอบถามที่มีความเป็นปรนัย มีความเชื่อมั่น สามารถวัดความพึงพอใจกับบุคคลกลุ่มเป้าหมายได้ตรงตามจุดประสงค์

2.2 สารสำคัญเกี่ยวกับองค์ความรู้ทั่วไปของดนตรีพื้นบ้านอีสาน

ดนตรีพื้นบ้านอีสานเป็นศาสตร์และศิลป์ที่มีอิทธิพลต่อบุคคลและสังคมอีสานมาเป็นเวลานาน ชาวบ้านได้สร้างสรรค์โรงโขนขึ้นเพื่อนำมาใช้กิจกรรมทางสังคม ทั้งทางด้านพิธีกรรมและความบันเทิง ผ่านกระบวนการประดิษฐ์เครื่องดนตรีจากวัสดุที่เรียบง่ายไปสู่การพัฒนาระบบกลไกของการเกิดเสียงของเครื่องดนตรีที่มีความซับซ้อน และประณีตตามกาลเวลาและความเจริญก้าวหน้าของวัฒนธรรม ซึ่งดนตรีแต่ละประเภทก็จะมีลักษณะพิเศษแตกต่างกันออกไป

เจริญชัย ชนไพโรจน์ (2526, อ้างถึงใน สุธีระพงษ์ พิณีจพล, 2553, น. 13) ได้เขียนบทความเรื่อง “ลักษณะพิเศษบางประการของดนตรีอีสาน” ในหนังสือวารสารมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม สรุปได้ว่า ดนตรีพื้นบ้านอีสานมีลักษณะพิเศษ 13 ประการ ได้แก่

1. เป็นดนตรีประกอบด้วยกลุ่มวัฒนธรรม 3 กลุ่ม คือ กลุ่มเพลงโคราช กลุ่มเจริญกันตรึม และกลุ่มหมอลำแคนหมอลำ
2. ดนตรีอีสานเป็นดนตรีที่มีอายุเก่าแก่หลายพันปี
3. เป็นดนตรีที่มีความสวยงามทันสมัยเหมาะกับประโยชน์ใช้สอย
4. การเล่นต้องใช้ปฏิภาณ
5. มีการประสานเสียง
6. ใช้เสียงประสานประเภทประเภทที่เป็นวลีหรือประโยคขึ้นพื้นฐานประสานกับทำนองหลัก (ออสตินาโต)

7. มีเสียงครบ 7 เสียงตามระบบสากล
8. เป็นสวณหนึ่งของชาวอีสานตั้งแต่เกิดจนตาย
9. มีความกลมกลืนกันระหว่างหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา
10. เป็นดนตรีที่สามารถยืนหยัดต้านทานกระแสวัฒนธรรมตะวันตกอยู่ได้จนถึงปัจจุบัน
11. ทำนองพื้นบ้านอีสานส่วนใหญ่เกิดจากเสียงสูงเสียงต่ำในการอาบบทกลอน
12. การบรรเลงและการขับร้อง (หมอลำ) จะมีการขยายบันไดเสียง
13. ทำให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการเล่นได้

สภานา พันธูระ (2554, น. 11) ได้กล่าวไว้ว่า ดนตรีพื้นบ้านเปลี่ยนแปลงไปตามการเปลี่ยนแปลงของสังคมและอิทธิพลวัฒนธรรมตะวันตก ก็เพราะความอยู่รอดของศิลปิน สถาบันราชการควรหาทางช่วยศิลปินอยู่ในสังคมอย่างมีเกียรติและมีศักดิ์ศรี เพื่อเป็นกำลังใจให้ศิลปินได้รักษาสืบต่อศิลปวัฒนธรรมอันดีงามของชาติต่อไป

2.2.1 สารสำคัญเกี่ยวกับกลอง

อุทัย สินธุสาร (2519, น. 89 - 92) กล่าวว่า กลองเป็นเครื่องมือใช้ตีบอกจังหวะหรือประกอบกับเครื่องดนตรีอื่นมีหลายชนิดด้วยกันที่ใช้แพร่หลายอยู่ในวงดนตรีไทย คือกลองจำพวกที่ขึ้นหนึ่งหน้าเดียว และกลองที่ขึ้นด้วยหน้าสองหน้า กลองจำพวกที่ขึ้นหนึ่งหน้าเดียว ได้แก่

1. กลองยาว คือกลองที่มีลักษณะยาว ขึ้นหนึ่งหน้าเดียว มีสายโยงเร่งเสียงทำด้วยหนัง เรียกว่า หนังเรียด โยงระหว่างขอบของกลองกับคอกกลอง ตรงที่มีหนัง เรียกว่า โยงเร่งเสียง มักมีผ้าสีหรือผ้าดอกหุ้มตลอด และริมขอบหน้าที่ดี ทำจับเป็นเชิงชั้น 1 บ้าง 2 - 3 ชั้นบ้างให้สวยงามตอนท้ายมีลักษณะเรียวลงไป แล้วบานเป็นรูปดอกลำโพง มีอยู่ 2 ชนิด กลองยาวภาคเหนือกับกลองยาวที่ใช้กันอยู่ทั่วไป

2. โทน ถึงจะไม่ออกชื่อเรียกว่า “กลอง” ก็นับอยู่ในจำพวกกลองขึ้นหนึ่งหน้าเดียวอย่างหนึ่ง โทนมัลักษณะคล้ายกลองยาวที่กล่าวมาแล้ว คือ มีหนึ่งซึงหน้าเดียว มีสายโยงเร่งเสียงจากขอบหนังถึงคอก ตอนท้ายเป็นลำโพงเหมือนกัน แต่มีขนาดเล็กและสั้นกว่ากลองยาวมากโบราณเรียก “ทับ” มีอยู่ 2 ชนิด คือ โทนชาตรี กับ โทนมโหรี

- 2.1 โทนชาตรี ตัวโทนทำด้วยไม้ เช่น ไม้ขนุน ไม้สัก ไม้กระทอน เป็นต้น ขนาดกว้างประมาณ 17 เซนติเมตร ยาวประมาณ 31 เซนติเมตร สายโยงเร่งเสียงทำด้วยหนัง (หนังเรียด) ตีด้วยมือ อีกมือหนึ่งคอยปิดเปิดทางลำโพงเพื่อช่วยให้เป็นเสียงต่าง ๆ กัน โดยปกติต้องตี 2 ลูก (2 คนตีคนละลูก) ตีขัดกันใช้บรรเลงในวงปี่พาทย์ชาตรี ซึ่งประกอบด้วย ฆ้องคู่ ปี่ และกรับ ในการเล่นหนังตะลุงและละครโนห์รา อย่างหนึ่งใช้ตีเป็นเครื่องประกอบจังหวะในวงปี่พาทย์ธรรมดาหรือวงดนตรีอื่น ๆ ในเมื่อบรรเลงเพลงภาษาเขมรหรือตะลุง

2.2 โทนมโหรี ตัวโชนทำด้วยดินเผาด้านที่ขึ้นหนังโตกว่าโชนชาตรี มีขนาดหน้ากว้างประมาณ 22 เซนติเมตร ยาวประมาณ 36 เซนติเมตร สายโยงเร่งเสียงใช้หวายผ่าและเหลาเป็นเส้นเล็ก ๆ หรือไหมพันเป็นเกลียวอย่างสายซอ หนังที่ขึ้นหน้านอกจากหนังลูกวัวซึ่งใช้เป็นสามัญแล้ว ยังนิยมใช้หนังแพะ หนังงูเหลือม และหนังงูวงช้าง ตีด้วยมือและอีกมือหนึ่งทำหน้าที่ปิดเปิดทางลำโพง เช่นเดียวกับโชนชาตรี โชนชนิดนี้เองที่คู่กับรำมะนา (เล็ก) ให้สอดคล้องกันอย่างสนิทจเป็นของสิ่งเดียวสำหรับประกอบวงมโหรีและเครื่องสาย มีหน้าที่ควบคุมจังหวะหน้าที่ของการบรรเลงและขับร้อง

3. รำมะนา เป็นกลองขึ้นหนังหน้าเดียวอย่างหนึ่งที่มีลักษณะหน้าใหญ่แต่ตัวกลองสั้นจนแลดูรูปคล้ายเขียง มีอยู่ 2 ชนิด คือ รำมะนาอย่างเล็ก หรือจะเรียก รำมะนามโหรีก็ได้มีขนาดหน้ากว้างประมาณ 24 เซนติเมตร ตัวรำมะนายาว 7 เซนติเมตร หนังที่ขึ้นหน้ากรึงด้วยหมุดโดยรอบ จะเร่งเสียงให้สูงต่ำไม่ได้ แต่มีเชือกเส้นหนึ่งสำหรับหนุนข้างในโดยรอบของหน้าช่วยให้เสียงสูงและไพเราะขึ้น เรียกว่า “สนับ” ใช้ตีด้วยมือ สำหรับตีขัดสอดสลักคู่กันกับโชนมโหรีในวงมโหรีและเครื่องสาย อีกชนิดหนึ่งเป็นรำมะนาอย่างใหญ่ขนาดกว้างประมาณ 48 เซนติเมตร ตัวรำมะนายาวประมาณ 13 เซนติเมตร มีสายโยงเร่งเสียงทำด้วยหวายผ่าซีกโยงจากขอบหน้ามาถึงวงเหล็กซึ่งอยู่ตรงสุดท้ายของตัวรำมะนาและมีลิ้มหลาย ๆ อันตอกช่วยเร่งเสียงตรงระหว่างวงเหล็กกับตัวรำมะนาอีก รำมะนาชนิดนี้เดิมใช้ตีประกอบการขับร้องเพลง “บันตน” (เพี้ยนมาจากคำว่า “บันตุน” ของชาวชวามลายูและชาวซุนดา ซึ่งเรียกชื่อกีวีนิพนธ์และเรื่องเล่าชนิดหนึ่ง บางทีก็ใช้สวดหรือขับร้องเข้ากับดนตรี) อันเป็นต้นกำเนิดของการแสดงลิเกในประเทศไทย ในตอนหลังนี้ยังคงใช้ประจำอยู่กับการแสดงลำตัด หรือ ลิเกลำตัด วงหนึ่งจะมีสักก็ลูกก็ได้ คนตีนั่งล้อมเป็นวงและร้องเป็นลูกคู่ไปด้วย

4. กลองบังกะหละ เป็นกลองสำหรับตีประกอบในการเล่นพื้นเมืองอย่างหนึ่งแถบจังหวัดสุโขทัย รูปกลองเรียวยาวคล้ายบัณเฑาะว์ตัดครึ่ง หรือรูปโกลนของโชนชาตรี หน้ากลองที่ขึ้นหนังกว้างประมาณ 17 เซนติเมตร ท้ายกลองตอนปลายผายออกเล็กน้อย แต่เป็นรูป 8 เหลี่ยมกว้างประมาณ 11 เซนติเมตร ตัวกลองยาวประมาณ 27 เซนติเมตร สายโยงเร่งเสียงทำด้วยลวด มีไม้ทำเป็นลิ้มขัดสายโยงเสียงช่วยเร่งเสียง ตีด้วยหวายพันด้าย 2 อัน

2.2.2 กลองจำพวกขึ้นหนัง 2 หน้า ได้แก่

2.2.2.1 กลองทัด มีรูปกลมภายในเป็นโพรงอย่างกระบอกสั้น ๆ ตรงกลางป่องออกนิดหน่อยขึ้นหนังทั้งสองหน้า กรึงด้วยหมุดทำด้วยไม้บ้าง งาช้างบ้าง กระดุกสัตว์ และโลหะบ้าง (เรียกว่าแกล้) ขนาดหน้ากว้างประมาณ 40 เซนติเมตร ยาวประมาณ 48 เซนติเมตร ตรงกลางกลองด้านหนึ่งมีห่วงสำหรับแขวนเรียกกันเป็นสามัญว่า “หุระวิง” ซึ่งคงจะเพี้ยนมาจาก “กระวิน” กลองชนิดนี้เข้าใจว่าเป็นกลองของไทยมีมาแต่โบราณ เพราะกลองของจีนชนิดหนึ่งซึ่งมีรูปร่างลักษณะอย่างกลองทัดนี้ก็เรียกว่า “น่านดั่งกู่” ซึ่งหมายความว่า กลองของชาวไต กลองทัดติดข้าวสุกบดผสมขี้เถ้าติดตรงใจกลางหน้าหนึ่ง แล้วอีกหน้าหนึ่งใช้ตีด้วยไม้เป็นท่อน โดยปกติมี 2 ลูก เสียงสูงลูกหนึ่งเรียกว่า

“ตัวผู้” เสียงต่ำลูกหนึ่งเรียกว่า “ตัวเมีย” คำด้วยขาหยั่งตั้งขึ้นตีเป็นเครื่องบรรเลงรวมอยู่ในวงปี่พาทย์ มาแต่โบราณจนถึงทุกวันนี้

2.2.2.2 กลองตั้ง มีรูปร่างลักษณะการตั้งตีเหมือนกลองทัดทุกอย่าง มี 2 ลูก เหมือนกัน แต่ขนาดเล็กกว่า หน้ากว้างประมาณ 33 เซนติเมตร ยาวประมาณ 40 เซนติเมตร ใช้บรรเลงในวงปี่พาทย์ตั้งต่อกับกลองทัดไปทางขวาของคนตีเฉพาะการบรรเลงประกอบการแสดงหนังใหญ่เท่านั้น เพราะกลองตั้งเป็นของเจ้าของหนังถึงเวลาแสดงก็นำมาให้ตั้งรวมในวงปี่พาทย์เล็กแล้วก็เอากลับคืนไป

2.2.2.3 กลองชาตรี รูปร่างลักษณะและการตีเหมือนกับกลองทัดทุกอย่างและมี 2 ลูกเหมือนกัน แต่ขนาดเล็กกว่ามาก หน้ากว้างประมาณ 21 เซนติเมตร ยาวประมาณ 27 เซนติเมตร บรรเลงรวมในวงปี่พาทย์ชาตรี ซึ่งมีโทนและฆ้องคู่

2.2.2.4 กลองมวงครุ่ม สำหรับประกอบการเล่นอย่างหนึ่งในสมัยโบราณพวกเดียวกับ กุลาตีไม้ที่เรียกว่า “มวงครุ่ม” หรือ “โหม่งครุ่ม” ซึ่งประกอบด้วยฆ้องโหม่งผู้เล่นหมู่หนึ่งประมาณ 4 คน ถือไม้เข้ามาตีกลองใบเดียวพร้อม ๆ กัน สลับกับโหม่งเสียงดั่งมวงครุ่ม รูปกลองก็เป็นอย่างกลองทัดแต่ใหญ่กว่า หน้ากว้างประมาณ 55 เซนติเมตร หนังที่ขึ้นหน้าเขียนลายด้วยสีแห้งดงามและไม่ต้องติดข้าวสุกถ่วงหน้า

2.2.2.5 ตะโพน ตัวตะโพนทำด้วยไม้มีโพรงภายในเรียกว่า “หุ่น” ขึ้นหนัง 2 หน้า ด้วยสายหนังโยงเร่งเสียงที่เรียกว่าหนังเรียด หน้าหนึ่งใหญ่กว้างประมาณ 28 เซนติเมตร เรียก “หน้าแห่ง” ต้องติดข้าวสุกบดผสมขี้เถ้าถ่วงเสียง หน้าหนึ่งเล็กกว่าประมาณ 25 เซนติเมตร เรียก “หน้ามัด” ยาวประมาณ 48 เซนติเมตร ตรงรอบขอบขึ้นหน้าถักด้วยหนังตีเกลียวเส้นเล็ก ๆ เรียกว่า “ไส้ละมาน” แล้วจึงเอาหนังเรียดร้อยในช่องของไส้ละมานทั้ง 2 หน้าโยงเรียงไปโดยรอบจนปิดไม่แลเห็นไม้ของหุ่น และมีหนังพันตรงกลางเรียงกันหลาย ๆ รอบเรียกว่า “รัดอก” ก็มีเท้ารองให้ตัวตะโพนวางนอนอยู่บนเท้าเพื่อใช้มือซ้ายขวาตีได้ถนัดทั้ง 2 หน้า บรรเลงผสมอยู่ในวงปี่พาทย์ มีหน้าที่กำกับจังหวะหน้าทับต่าง ๆ

2.2.2.6 ตะโพนมอญ เหมือนตะโพนไทยทุกอย่างแต่ใหญ่กว่า และตรงกลางไม่ป่อง ใช้บรรเลงในวงปี่พาทย์เมื่อบรรเลงเพลงมอญ

2.2.2.7 กลองจิ้งกลองของจีนมีอยู่มากมายหลายชนิด ที่นำมาใช้ประกอบการบรรเลงดนตรีไทย เฉพาะเวลาที่เพลงมีสำเนียงจีน มีอยู่ 2 ชนิด คือ กลองจิ้ง และกลองต็อก กลองจิ้งขึ้นหนัง 2 หน้า กรึงด้วยหมุด (ตะปู) หน้าหนึ่งใหญ่ กว้างประมาณ 52 เซนติเมตร ซึ่งเป็นหน้าที่ตีด้วยไม้ อีกหน้าหนึ่งเล็กกว่าประมาณ 32 เซนติเมตร ยาวประมาณ 56 เซนติเมตร ตัวกลองเป็นไม้แผ่น ๆ ประกอบเข้าเป็นรูปกลม ไม่ได้ขุดด้วยไม้ท่อนเดียวอย่างกลองไทย

2.2.2.8 กลองต็อก เป็นกลองจีนอย่างหนึ่งมีขนาดเล็ก แต่ตัวกลองหนา กริ่งด้วยหมุด (ตะปู) ทั้ง 2 หน้า มีขนาดเท่ากัน หน้ากว้างประมาณ 14 เซนติเมตร ยาวประมาณ 16 เซนติเมตร ตีด้วยไม้เล็ก ๆ ชื่อที่เรียกว่า กลองต็อก ก็มาจากเสียงดังของกลองชนิดนี้

2.2.2.9 กลองแขก รูปร่างยาวทำจากไม้จริง เช่น ไม้ชิงชัน ขึ้นหนัง 2 หน้า โดยใช้สายโยงเร่งเสียงทำด้วยหวายผ่าซีกห่าง ๆ หน้าหนึ่งใหญ่เรียกว่า “หน้ารุ่ม” กว้างประมาณ 20 เซนติเมตร อีกหน้าหนึ่งเล็กเรียกว่า “หน้าด่าน” กว้างประมาณ 17 เซนติเมตร ตัวกลองยาวประมาณ 57 เซนติเมตร สำหรับหนึ่งมี 2 ลูก ลูกเสียงสูงเรียกว่า ตัวผู้ ลูกเสียงต่ำเรียกว่า ตัวเมีย ตีด้วยมือให้เสียงสอดสลับกัน เป็นกลองที่ไทยเราได้แบบมาจากชาว บรรเลงเข้ากับชาวในการแสดงกระบี่กระบองชกมวย รำกริชและบรรเลงในเรือเวลาเสด็จพยุหยาตราทางชลมารค กับประโคมในวันพระราชพิธีคู่กับปี่พาทย์และเครื่องสาย

2.2.2.10 กลองมลายู มีรูปร่างลักษณะเช่นเดียวกับกลองแขกทุกประการ แต่สั้นกว่าและอ้วนกว่า หน้าใหญ่กว้างประมาณ 21 เซนติเมตร หน้าเล็กกว้างประมาณ 18 เซนติเมตร ตัวกลองยาวประมาณ 54 เซนติเมตร สายโยงเร่งเสียงทำด้วยหนัง ตีด้วยไม้งอ ๆ แต่เดิมชุดหนึ่งมีกลอง 4 ลูก ปี่ชวา 1 เล่า และฆ้องเหม่ง (ฆ้องที่มีความหนามากตีด้วยท่อนไม้เล็ก “เหม่ง”) เรียกกันว่า “กลองสี่พี่น้อง” ประโคมในงานพระบรมศพและศพเจ้านาย ต่อมาจึงลดลงเหลือเพียง 2 ลูก มีเสียงสูงเป็นตัวผู้ เสียงต่ำเป็นตัวเมียอย่างกลองแขก เช่นการบรรเลงเพลง “บัวลอย” ในงานศพ แล้วจึงนำเข้าผสมบรรเลงอยู่ในวงปี่พาทย์นางหงส์โดยตัดฆ้องเหม่งออกเสีย เพราะมีฆ้องโหม่งอยู่ในวงปี่พาทย์แล้ว

2.2.2.11 กลองชนะ รูปร่างลักษณะของกลองเหมือนอย่างกลองมลายูทุกประการ แต่สั้นและอ้วนกว่า หน้าหนึ่งเขียนลายทองหรือเงิน หน้าใหญ่กว้างประมาณ 26 เซนติเมตร หน้าเล็กกว้างประมาณ 24 เซนติเมตร ยาวประมาณ 52 เซนติเมตร มีสายโยงเร่งเสียงทำด้วยหวายผ่าซีกเหมือนกับกลองแขก ตีด้วยไม้งอ ๆ เหมือนกลองมลายู ตัวกลองปิดทองหรือเงินหรือทาสีและเขียนลาย สำหรับบรรเลงในกระบวนเสด็จพยุหยาตราและประโคมพระบรมศพและศพเจ้านายที่มีฐานันดรศักดิ์ตามที่กำหนดไว้สำหรับหนึ่งมีจำนวนกลองต่างกันตามศักดิ์ ประกอบด้วยปี่เอนหรือปี่ชวากับเปิงมางกลองชนะมืออยู่ 6 ชนิดด้วยกัน คือ

- 1) กลองทอง ตัวกลองที่เป็นไม้ปิดทองทึบหมดทั้งลูก หน้าที่เป็นหนังก็เขียนลายทอง
- 2) กลองเงิน ตัวกลองปิดเงินทึบหมดทั้งลูก และหน้าก็เขียนด้วยลายเงิน
- 3) กลองแดงลายทอง ตัวกลองทาสีแดง เขียนลายทองเป็นดอกกลายประจายามหรือดอกไม้ร่วง ไว้ระยะห่างกันพองาม หน้าหนึ่งเขียนด้วยลายทอง
- 4) กลองเขียวลายเงิน ตัวกลองทาสีเขียว เขียนลายเงินเป็นดอกกลายประจายามหรือดอกไม้ร่วง ไว้ระยะห่างกันพองาม หน้าหนึ่งเขียนด้วยลายเงิน

5) กลองแดง ตัวกลองทาสีแดงล้วน

6) กลองเขียว ตัวกลองทาสีเขียวล้วน

2.2.2.12 เปิงมาง รูปร่างอย่างกระบอก ตัวกลองทำด้วยไม้ ขึ้นหนัง 2 หน้า สายโยง เร่งเสียงทำด้วยหนัง (หนังเรียด) ร้อยจากหนังไล่ละมานเรียงกันถี่ ๆ จนไม่เห็นไม้หุ่นกลอง และมีหนัง รัดอกเช่นเดียวกับตะโพน หน้าทั้ง 2 มีขนาดเกือบจะเท่า ๆ กัน หน้าหนึ่งกว้างประมาณ 17 เซนติเมตร ต้องติดข้าวสุกเพื่อให้เสียงดีขึ้น อีกหน้าหนึ่งกว้าง 16 เซนติเมตร ไม่ต้องติดข้าวสุก ยาวประมาณ 54 เซนติเมตร มีสายคล้องคอสำหรับเดินตีใช้ตีนกลองขณะ เรียกคนตีว่า “จ่ากลอง” คู่กับคนเป่าปี่ ซึ่งเรียกว่า “จ่าปี่” ในงานที่ใช้กลองขณะตั้งแต่แดงลายทองขึ้นไป ภายหลังนำมาใช้ผสมในวงปี่พาทย์ สำหรับตีขัดจังหวะกับตะโพน ส่วนที่ใช้ในวงปี่พาทย์มอญมี 7 ลูก ขนาดสั้นกว่าเปิงมางที่ใช้ผสมกับ กลองขณะและมีขนาดลดหลั่นกันไป เพราะต้องติดข้าวสุกเทียบให้มีเสียงสูงต่ำตามลำดับแฉวนกับคอก ล้อมตัวคนตีเป็นวง เรียกว่า “เปิงมางคอก” ตีขัดสอดประสานกับตะโพนมอญ แต่เปิงมางคอกของ พม่ามีถึง 16 ลูก แฉวนเช่นกับมอญ ติดข้าวสุกเทียบเข้ากับเครื่องดนตรี ตีเป็นทำนองและหลอกล้อ คล้ายกับการตีฆ้องวงและระนาดทุ้มผสมกัน

2.2.2.13 สองหน้า ก็คือเปิงมางที่กล่าวมาแล้วนั่นเอง แต่ขยายให้โตขึ้นหน้าละ 2 เซนติเมตร ติดข้าวสุกเพิ่มมากขึ้นเพื่อถ่วงเสียงให้ต่ำลงจนคล้ายเสียงตะโพนหน้าเท่ง โดยปรับปรุงขึ้น ใช้แทนตะโพนหน้าเท่ง โดยคุมหน้าทับ ในวงปี่พาทย์ที่ใช้บรรเลงประกอบกับการขับเสภาหรือร้องส่ง อย่างสามัญ ซึ่งเริ่มใช้ตั้งแต่รัชกาลพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย พร้อมกับที่ได้นำวงปี่พาทย์ เข้ามาร่วมกับการขับเสภาเป็นต้นมา และเปลี่ยนชื่อเรียกในกรณีนี้ว่า “สองหน้า”

2.2.2.14 บัณเฑาะว์ มีรูปร่างแปลกกว่ากลองชนิดอื่น คือ ตัวกลองที่ทำด้วยไม้จริงนั้น ตรงส่วนกลองคอดเล็กกว่าตอนขึ้นหนัง สายโยงเร่งเสียงใช้เชือกห่าง ๆ กัน มีสายรัดอก ตรงรัดอกมี หลักยาวออกไปอันหนึ่ง รูปเหมือนเจดีย์ทำด้วยไม้หรืองาช้าง ยาวประมาณ 13 เซนติเมตร ตอนปลายหัก มีเชือกผูกกับลูกตุ้ม สำหรับไกวลูกตุ้มโยนไปมากระหน่ำหน้าหนังทั้งสองแทนการตีด้วยไม้หรือมือ หน้า กว้างประมาณ 14 เซนติเมตร ยาวประมาณ 16 เซนติเมตร บรรเลงอยู่ในวงขับไม้ รวมกับซอสามสาย สำหรับบรรเลงในงานพระราชพิธี และในพิธีมงคลอื่น ๆ ตลอดจนพิธีพราหมณ์บางพิธี

2.2.2.15 กลองตะไลด์โปัด รูปร่างลักษณะเหมือนกับเปิงมาง แต่การขึ้นหนังหยาบ กว่า ใช้เส้นหนังโยงเร่งเสียงใหญ่กว่า รูปร่างและยาวกว่าจนแลดูคล้ายกระบอก กว้างประมาณ 15 เซนติเมตร ยาวประมาณ 72 เซนติเมตร เป็นกลองที่ใช้บรรเลงคู่กับกลองแฉวนของภาคเหนือ

2.2.2.16 กลองมังคละ รูปร่างเหมือนตะโพนแต่ตรงกลางไม่ป่องและไม่มีเท้ารอง หน้าหนึ่งใหญ่ กว้างประมาณ 50 เซนติเมตร หน้าหนึ่งเล็ก กว้างประมาณ 40 เซนติเมตรยาวประมาณ 75 เซนติเมตร วิธีขึ้นใช้สายโยงเร่งเสียงซึ่งทำด้วยหนังเส้นโต ๆ หยาบกว่าตะโพนมากตัวกลองทำจาก ไม้ซุงต่ออย่างตะโพนก็มี ทำด้วยไม้ไผ่สานอย่างเครื่องเงินทางภาคเหนือ เช่น จังหวัดเชียงใหม่ และ

จังหวัดลำพูน เรียกว่า “กลองมองเซิง” มีเครื่องบรรเลงรวมเป็นชุด คือ กลองมองเซิง 1 ลูก ฉาบใหญ่ 1 คู่ กับฆ้องโหม่งหลายลูกใหญ่เล็กเรียงตามลำดับ ประมาณ 7 - 8 ลูก ใช้ประกอบการรำอวด “เซิง” กัน ซึ่งหมายถึงการอวดฝีมือในเชิงรำที่ว่าสวยงาม กลองของถิ่นต่าง ๆ นี้ แม้จะมีรูปร่างลักษณะเหมือนกันก็อาจเรียกชื่อแตกต่างกันไปได้ เช่น พวกกอยในจังหวัดพัทลุง เรียกกลองนี้ว่า “ปะตุง”

2.2.2.17 กลองสะบัดชัย เป็นกลองที่มีลักษณะคล้ายเซียง ขึ้นหนัง 2 หน้า กริ่งด้วยหมุด (แฉ่) แต่หมุดที่กริ่งหนังนี้ปล่อยเหลียวยาวออกมามาก ๆ ชุดหนึ่งมี 3 ลูก ลูกใหญ่ 1 ลูก หน้ากว้างประมาณ 50 เซนติเมตร ตัวกลองทำด้วยไม้ยาวประมาณ 18 เซนติเมตร ลูกเล็ก 2 ลูกยาวเท่ากับลูกใหญ่ คือ ประมาณ 18 เซนติเมตร แต่หน้ากว้างประมาณ 24 เซนติเมตร กลองทั้ง 2 ลูกนี้ผูกกริ่งติดกันเอาลูกใหญ่ไว้บนลูกเล็กคู่กันอยู่ข้างล่าง กลองลูกใหญ่มีหุระวียง 2 หูอยู่ด้านบนสำหรับร้อยไม้เป็นคานหามหัวท้าย ลูกใหญ่ตีด้วยไม้เป็นท่อนอย่างไม้ตีกลองทัด ลูกเล็กตีด้วยไม้ซึ่งฉีกปลายแหลมแยกออกเป็นจังหวะเวลาบรรเลงเสียงดัง “แซะมง” เป็นกลองของทางภาคเหนือเช่นเดียวกับกลองแฉวและมองเซิงสำหรับบรรเลงการรำอวด “เซิง” เหมือนกัน แต่เป็นเซิงการต่อสู้รำเถิดดาบ 2 มือบ้าง หอกมือหนึ่งดาบมือหนึ่งบ้างแล้วก็รำประหัตประหารและปกป้องกันตาม ความสามารถ กลองนี้อาจชื่อว่า “สมัตถชัย” ก็ได้

2.2.2.18 กลองฝรั่ง เป็นกลองที่อยู่ใต้วงดนตรีฝรั่งไทยเรานำมาใช้ตีประกอบในวงดนตรีไทยในเมื่อบรรเลงเพลงฝรั่ง เรียกกันว่า กลองอเมริกัน ซึ่งชนชาติอเมริกันคงจะนำเข้ามาก่อนและอย่างน้อยก็คงจะเข้ามาในวงดนตรีไทย ตั้งแต่รัชกาลพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช

2.2.2.19 มโหระทึก เป็นกลองที่แปลกกว่ากลองชนิดอื่น ๆ เพราะตัวกลองทำจากสัมฤทธิ์หรือทองเหลือง และหน้าที่ควรจะเป็นหนังก็ทำด้วยโลหะชนิดเดียวกันกับตัวกลอง เพราะฉะนั้นแม้จะเป็นจำพวกกลองหน้าเดียว ก็นับว่าเป็นกลองพิเศษ ลักษณะของมโหระทึก ตัวกลองผายสองข้างคอดกลางนิดหน่อย ยาวประมาณ 47 เซนติเมตร หน้าโถ่ล้าออกมากกว่าตัวกลองเล็กน้อย กว้างประมาณ 64 เซนติเมตร มีหูห้อยติดกับตัวกลองตอนใกล้กับหน้ากลอง 2 คู่ สำหรับร้อยเชือกหามหรือแขวนกับหลัก 4 หลัก ซึ่งปักตรึงกับฐานแน่นหนา บางชนิดก็มีหูอยู่ตรงกลางตัวกลอง 3 หู ตีด้วยไม้ 2 อัน รั้วให้เป็นเสียงกังวาน ใช้เฉพาะกับพระมหากษัตริย์ในสมัยโบราณใช้ในงานพระราชพิธีสำคัญ ๆ เช่น ในงานที่พระมหากษัตริย์เสด็จออกเป็นทางการ

2.2.2.20 กลองกันตรึม เป็นกลองใช้ตีประกอบการบรรเลงดนตรีพื้นเมืองชนิดหนึ่งของชาวจังหวัดสุรินทร์ เรียกว่า กันตรึม มีรูปลักษณะคล้ายโพนชาติ แต่มีขนาดยาวกว่า ขนาดมาตรฐานของกลองกันตรึม หน้ากว้างประมาณ 20 - 25 เซนติเมตร ยาวประมาณ 45 - 60 เซนติเมตร ตัวกลองทำด้วยไม้แก่นเจาะเป็นโพรงก็มี บางท้องถิ่นของจังหวัดสุรินทร์ทำด้วยดินเผาก็มี กลองกันตรึมหรือการบรรเลงดนตรีกันตรึมนี้ใช้นาขบวนแห่งานมงคลต่าง ๆ เช่น แต่งงาน หรือโกนจุก ผู้ตีกลอง

ต้องขับร้องคลอไปด้วย เวลาเดินนำขบวนแห่ใช้ผ้าขาวม้าผูกกลองและสะพายบ่า เครื่องดนตรี ประกอบการเล่นกันตรึม มีกลองกันตรึม 2 ลูก ปี่อ้อ 1 เล้า ซอฮู้ 1 คัน ซอด้วง 1 คัน

2.2.2.21 กลองเส็ง เป็นกลองสองหน้าที่ใช้กันในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ บางทีก็เรียกว่า “กลองกึ่ง” ซึ่งทั้งสองคำนี้จึงใช้ปนกันอยู่ คำว่า “กลองเส็ง” เรียกตามหน้าที่ในการใช้กลองนี้ ใช้ตีแข่งขันเท่านั้น และ “เส็ง” ก็แปลว่าแข่งขัน คำว่า “กลองกึ่ง” เรียกตามเสียงของกลอง เพราะกลองมีเสียงแหลม เมื่อตีได้ยินว่า “กึ่ง - กึ่ง - กึ่ง” ลักษณะและวิธีทำเลือกเอาไม้ประเภทไม้เนื้อแข็ง ซึ่งอาจหาได้ตามท้องถิ่น เช่น ไม้ประดู่ ตะเคียน เอาเปลือกและส่วนไม้ที่ไม่ต้องการออกแล้วตัดเป็นท่อนยาวประมาณ 40 - 70 เซนติเมตร แต่งให้กลมเกลี้ยงเป็นรูปคล้ายทรงกระบอกเรียวยาว เส้นผ่าศูนย์กลางทางปาก คือทางที่จะใช้ตีประมาณ 30 เซนติเมตร ทางกันคือทางที่ใช้ตั้งพื้นประมาณ 15 เซนติเมตร เจาะกลางให้กลวงใหญ่หรือเล็กให้เหลือเนื้อไม้โดยรอบประมาณ 5 เซนติเมตร ตรงข้างเจาะรูเล็ก ๆ ไว้รูหนึ่งเป็นรูสไล้เหลี่ยมขนมเปียกปูน ขนาดประมาณ 4 เซนติเมตรรูนี้มีความสำคัญมาก คือ ช่วยให้เสียงกลองมีเสียงดังแหลม ถ้าปิดหมดก็ไม่ค่อยดัง ถ้าเปิดกว้างเสียงดังแต่ไม่มีเสียงแหลม ซึ่งไม่เหมาะกับการใช้ตีประชัน นอกจากนี้ หน้หน้ากลองใช้หนังโคหรือกระบือ แต่ที่นิยมใช้หนังกระบือมากกว่าเพราะหนาและทน หน้หน้ากลองทั้งสองข้างไปมาจนรอบกลองดิ่งสายโยงให้ตึงมากที่สุด แล้วนำกลองไปตากแดดให้แห้งใช้ไม้สดตีหน้หน้ากลองให้อ่อนนุ่มขัดหน้ากลองด้วยดินทราย ดึงพังผืดที่ติดอยู่ออกให้เกลี้ยงเกลา

2.2.2.22 กลองหาง เป็นกลองลักษณะเดียวกับกลองยาวที่ใช้ตีเพื่อการรื่นเรีงหรือนำขบวนแห่ และใช้ในกรณีพิเศษอีกอย่างหนึ่งคือ ใช้ตีแข่งขันกันเช่นเดียวกับกลองเส็ง ผู้เข้าแข่งขันใช้ฝ่ามือตีไม่ได้ใช้ไม้ตีเหมือนกลองเส็ง หลักการตัดสินเหมือนกับกลองเส็ง บางท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือเรียกชื่อว่า กลองเบ็ง

2.2.2.23 กลองตุ้ม เป็นกลองที่ตีนำขบวนแห่ต่าง ๆ ของชาวภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ขึ้นหนังสองหน้า ลักษณะเดียวกับกลองทัด บางท้องถิ่นใช้หนังทำเป็นริ้วขนาดเชือกเล็ก ๆ ร้อยและใช้ไม้ขันชะเนาะให้ตึง หน้ากลองมีขนาดกว้างประมาณ 35 - 50 เซนติเมตร สองด้านเท่ากันยาวประมาณ 75 เซนติเมตร ใช้คนหาม 2 คน คนหลังเป็นผู้ตี ตีด้วยไม้ ปลายไม้หุ้มผ้า มีเครื่องตีประกอบจังหวะอีก 2 ชนิด คือ กลองหางและฉาบตีขัดจังหวะ กลองตุ้มนี้วิธีการตีจังหวะช้า ๆ เป็นกลองที่ชาวบ้านสร้างถวายวัด เมื่อมีงานเทศกาลหรือพิธีแห่ เจ้าภาพก็ไปยืมมาใช้ได้

2.2.3 สารสำคัญเกี่ยวกับกลองยาวอีสาน

ธนิต อยู่โพธิ์ (2510, อ้างถึงใน กรรณิการ์ ประทุมชาติ, 2555, น. 28) กล่าวถึงกลองยาวไว้ดังนี้ กลองยาว เป็นกลองขึ้นหนังหน้าเดียว ตัวกลองทำด้วยไม้จริง เช่น ไม้มะม่วง ตอนหน้าใหญ่ ตอนท้ายมีลักษณะเรียวแล้วบานปลายเป็นรูปดอกลำโพง มีหลายขนาดและบางขนาดหน้ากลองกว้างประมาณ 21 เซนติเมตร ยาวตลอดตั้งแต่หน้ากลองถึงปลายหางประมาณ 75 เซนติเมตร

ตรงกลางของหน้ากลองติดข้าวสุกบดผสมขี้เถ้าถ่วงเสียงตัวกลองยาว มักนิยมตกแต่งกันให้สวยงาม ด้วยการหุ้มผ้าสีหรือผ้าดอกเย็บจีบย่น ๆ และปล่อยเชิงเป็นระบายห้อยลงมาปรกตัวกลอง มีสายสะพายผูกข้างหนึ่งที่อยู่ห้วงริมขอบกลองอีกข้างหนึ่งผูกไว้ที่หางสำหรับคล้องสะพายบ่า ใช้ตีด้วยมือ แต่ผู้เล่นโลดโผนใช้กำปั้นตี คอกลอง ศีรษะโหม่งเข้ากระทู้ สั้นเท่ากระทู้ก็มี กล่าวกันว่ากลองยาวได้แบบอย่างมาจากพม่า บางท่านกล่าวว่า ได้แบบอย่างมาเมื่อราวสมัยกรุงธนบุรีหรือต้นกรุงรัตนโกสินทร์ สมัยที่ไทยกับพม่ากำลังทำสงครามกัน เวลาพักรบพวกทหารพม่าก็เล่น “กลองยาว” กันสนุกสนาน พวกชาวไทยได้เห็นก็จำแบบอย่างมาเล่นบ้าง แต่บางท่านก็เล่าว่ากลองยาวของพม่าแบบนี้ มีชาวพม่าพวกหนึ่งนำเข้ามาเผยแพร่ในประเทศไทย เมื่อครั้งรัชกาลที่ 4 กรุงรัตนโกสินทร์และชาวไทยเรานิยมนำมาเล่นในงานที่มีขบวนแห่ เช่น ขบวนาค และทอดกฐิน เป็นต้น และนิยมเล่นเป็นที่รื่นเริงสนุกสนาน ในเทศกาลสงกรานต์ และเล่นกันแพร่หลาย วงหนึ่ง ๆ จะใช้กลองหลายลูกก็ได้ เครื่องดนตรีที่ใช้บรรเลงร่วมมี ฉิ่ง ฉาบเล็ก กรับ และโหม่งเรียกการเล่นชนิดนี้ว่า “เถิดเทิง” หรือ “เทิงบ้องกลองยาว” ที่เรียกดังนั้นก็เข้าใจว่าเรียกตามเสียงกลองที่ตีและตามรูปลักษณะของกลอง

พรชัย ศรีสารคาม (2521, น. 145 - 149) ได้กล่าวถึงกลองยาวอีสานว่า กลองยาวเป็นเครื่องดนตรีที่เก่าแก่ของอีสาน สามารถบรรเลงให้เร้าใจเกิดความบันเทิงได้ การตีกลองยาวจะตีเพื่อประโคมสมโภชหรือนำขบวนแห่ ตีเพื่อให้จังหวะผู้ฟ้อนรำซึ่งตามแบบชาวอีสาน ไม้ที่นิยมมาทำกลองยาวอีสาน คือไม้มี (ไม้ขนุน) จะมีน้ำหนักเบา คมะกลองยาวคมะหนึ่ง ๆ ส่วนมากจะมีกลองยาว 3 - 4 ใบ รำมะนาขนาดใหญ่จะให้เสียงทุ้ม ฉาบหนึ่งคู่หรือสองคู่ ฆ้องโหม่งขนาดเล็กกรวมแล้วคมะหนึ่งจะใช้ผู้บรรเลงประมาณ 8 - 10 คน

มนู คุรุฑไชยันต์ (2526, น. 1) กล่าวถึงกลองยาวว่า เป็นการละเล่นที่นิยมกันมากในภาคอีสานปัจจุบันนี้ โดยเฉพาะประเพณีหรืองานเทศกาลต่าง ๆ ซึ่งกลองยาวจะต้องมีส่วนร่วมอยู่ด้วยเสมอ เช่น ในงานบุญเดือนหกหรือบุญบั้งไฟ ขบวนแห่บั้งไฟอันสวยงามที่นอกจากจะมีขบวนฟ้อนนำหน้าบั้งไฟ กลองยาวเป็นจุดหนึ่งที่ดึงดูดความสนใจเพิ่มความสนุกสนาน นอกจากนั้นกลองยาวยังใช้ในขบวนแห่ในเทศกาลอื่น ๆ เช่น งานแห่เทียนเข้าพรรษา แห่กฐิน แห่ผ้าป่า แห่นาค ซึ่งกลองยาวต้องรับหน้าที่เป็นผู้นำขบวน

เจริญชัย ชนไฟโรจน์ (2529, น. 9 - 10) กล่าวถึงกลองยาวว่า เป็นเครื่องดนตรีที่ใช้ประกอบการแสดง คือ กลองยาว กลองตุ้ม (กลองรำมะนา) และฉาบ (ฉิ่ง) โดยปกติจะใช้กลองยาว 3 ใบ รำมะนา 1 ใบ และฉาบ 1 คู่ กลองยาวในแต่ละคณะจะเพิ่มจำนวนกลองยาวเป็น 5 - 10 ใบก็ได้ รำมะนา นิยมใช้เพียงใบเดียว หรืออย่างมากก็ใช้ 2 ใบ และฉาบ หากใช้ 2 คู่ นิยมใช้ฉาบ เล็ก 1 คู่ ฉาบใหญ่ 1 คู่ ชาวอีสานนิยมใช้กลองยาวสำหรับใช้ตีแห่ขบวนในงานต่าง ๆ เช่น งานบุญแห่เทียนเข้าพรรษา งานบวช งานบุญผะส งานบุญกฐิน เป็นต้น คนที่ตีกลองจะอาศัยญาติโยมที่มาในงานที่วัด วงกลองยาวของชาวอีสานประกอบไปด้วย กลองยาว กลองตุ้ม และฉิ่ง (ฉาบ) ในบางครั้งอาจมีฉิ่ง

และฉาบเล็กก็ได้ กลองยาวเป็นวงดนตรีที่เหมาะสมกับการบรรเลงในขบวนแห่ เวลาบรรเลงสามารถเคลื่อนย้ายไปเป็นขบวนได้ง่าย

กรณีการ ประถมชาติ (2555, น. 31) กลองยาวอีสาน เป็นเครื่องตีที่ทำด้วยไม้ ซึ่งด้วยหนังหน้าเดียว ใช้ตีด้วยมือทั้งสองข้าง มีลักษณะเรียวยาว ใช้บรรเลงในงานประเพณีต่าง ๆ เพื่อให้ความสนุกสนานเพลิดเพลิน เช่น งานแต่งงาน งานบวชงาน งานแห่กฐิน งานประเพณีบุญบั้งไฟ แห่กัณฑ์หลอน เป็นต้น

สรุปได้ว่า ดนตรีมีอิทธิพลต่อชีวิตมนุษย์ทุกชนชั้น มีการนำเอาดนตรีไปปรับใช้ทั้งทางด้านพิธีกรรม ด้านความบันเทิง และดนตรีบำบัด จนกระทั่งได้เล็งเห็นความสำคัญของดนตรีที่สามารถนำมาจัดการศึกษาได้ ดังนั้น การจัดการเรียนรู้กลองยาว จะต้องมีการพัฒนาปรับปรุง เพื่อให้เหมาะสมกับสภาพสังคมปัจจุบัน และให้เหมาะสมกับการจัดการศึกษาในยุคปัจจุบัน

2.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.3.1 งานวิจัยในประเทศ

สมคิด สร้อยน้ำ (2542) ให้ความสำคัญของกระบวนการเรียนรู้ด้วยทักษะว่า การที่นักเรียนจะเกิดทักษะในการกระทำสิ่งต่าง ๆ ได้ ต้องอาศัยกระบวนการเรียนรู้ด้านทักษะในตัวของนักเรียนเอง ได้แก่ (1) นักเรียนจะเลียนแบบจากการที่ผู้สอนทำให้ดู (2) นักเรียนจะทดลองทำด้วยตนเอง ตามแบบที่ผู้สอนทำให้ดูและให้นักเรียนเลียนแบบ (3) นักเรียนจะทดสอบหาความถูกต้องแม่นยำของการประกอบทักษะของตน ซึ่งผู้สอนอาจจะช่วยให้ความกระจ่างหรือแสดงเทคนิควิธีประกอบทักษะอย่างช้า ๆ พร้อมทั้งอธิบายขั้นตอนให้ผู้เรียนทราบ (4) นักเรียนจะต้องฝึกทำทักษะด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องอยู่บ่อย ๆ หรือเป็นประจําเพื่อให้เกิดความชำนาญเพิ่มขึ้นและ (5) นักเรียนจะฝึกทักษะจนมีความชำนาญมาก ถึงขั้นที่สามารถปฏิบัติได้เป็นอัตโนมัติโดยไม่ต้องคำนึงถึงขั้นตอนของทักษะที่จะต้องทำอีกต่อไป

สุพิน บุญชูวงศ์ (2544) กล่าวว่า ขั้นตอนในการสอนทักษะปฏิบัติมีความสำคัญที่ทำให้คนเรา มีงานอดิเรกและใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ธรรมชาติของงานทุกประเภทต้องการทักษะทั้งสิ้นมีผลการวิจัยยืนยันว่า เด็กที่มีทักษะทางการใช้ร่างกายจะเป็นผู้ที่มีความเชื่อมั่นและเป็นที่ยอมรับของเพื่อนฝูง ทั้งยังเป็นผู้ที่เรียนเนื้อหาวิชาได้ดีอีกด้วยขั้นต่าง ๆ ของการเรียนรู้ทักษะมี 3 ขั้น คือ (1) ขั้นความรู้ เป็นขั้นที่นักเรียนจะต้องพยายามศึกษาให้เข้าใจว่าขั้นต่าง ๆ ในการปฏิบัติทักษะนั้นกระทำอย่างไร (2) ขั้นลงมือปฏิบัติ จนกระทั่งไม่มีความผิดพลาด และ (3) ขั้นเพิ่มพูนความชำนาญจนถึงขั้นทำได้โดยอัตโนมัติ เป็นขั้นที่ทำได้รวดเร็ว ถูกต้อง

ทศนา แคมมณี (2551) อธิบายรูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติตามแนวคิดของเดวีส์ ไว้ว่า รูปแบบ การสอนที่มุ่งช่วยพัฒนาความสามารถด้านทักษะปฏิบัติของผู้เรียนโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ทักษะ ที่ประกอบด้วยทักษะย่อย การฝึกให้ผู้เรียนสามารถทาทักษะย่อย ๆ เหล่านั้นได้ก่อน แล้วค่อยเชื่อมโยง ต่อกันเป็นทักษะใหญ่ ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จได้ดีและรวดเร็วขึ้น

พานทอง ไพโรลิน (2554) ได้ศึกษาการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ เรื่องเศษส่วน โดยการ เรียนรู้แบบร่วมมือ ประกอบการเรียนการ์ตูน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านโคกล่าม สำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามหาสารคามเขต 1 พบว่า การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ เรื่องเศษส่วน โดยการเรียนรู้ แบบร่วมมือ ประกอบการเรียนการ์ตูน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่สร้างขึ้น มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 81.25/81.04 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ 80/80 ที่กำหนดไว้

กรรณิการ์ ประทุมชาติ (2555) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง กลองยาว : การอนุรักษ์และพัฒนา ศิลปะการแสดงพื้นบ้าน จังหวัดร้อยเอ็ด สรุปได้ว่า การบรรเลงกลองยาวสะท้อนให้เห็นถึงวัฒนธรรม ที่ได้รับการถ่ายทอดและสั่งสมกันมาเป็นเวลานาน กลองยาวมีความสัมพันธ์กับวิถีชีวิตของชาว จังหวัดร้อยเอ็ด ในรอบสิบสองเดือนมีการบรรเลงในงานประเพณีต่าง ๆ เช่น บุญคูณลาน บุญข้าวจี บุญผะเหวด บุญสงกรานต์บุญบังไฟ งานแห่เทียนเข้าพรรษา และบุญกฐิน ส่วนเดือนอ้าย เดือนเจ็ด เดือนเก้า และเดือนสิบเป็นงานบุญที่เกี่ยวกับความเชื่อและพิธีที่เกี่ยวข้องกับศาสนาจึงไม่นิยมบรรเลง กลองยาว นอกจากนั้นกลองยาวเข้าไปมีบทบาทในการสร้างความสนุกสนานงานอื่น ๆ เช่น บุญผ้าป่า งานแต่งงาน งานบวชนาค งานฉลองความสำเร็จ นอกจากจะบรรเลงในงานประเพณีและงานมงคลอื่น ๆ แล้วยังได้พัฒนารูปแบบการแสดงเพื่อเข้าร่วมประกวดที่ส่วนราชการจัดขึ้น

ธัญลักษณ์ มูลสุวรรณ (2555) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง พัฒนาการของฟ้อนกลองยาวอำเภอ วาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม สรุปได้ว่าพัฒนาการการแสดงกลองยาว เริ่มต้นจากการที่ชาวบ้านที่มี ความสามารถในการตีกลอง มาร่วมตีกลองกันในงานประเพณีต่าง ๆ ซึ่งสื่อให้เห็นถึงวัฒนธรรมการ ดำเนินชีวิตของคนในชุมชนที่มีลักษณะที่เรียบง่าย มีจุดมุ่งหมายหลักของการแสดงอยู่ที่การบรรเลง เสียงกลองยาวเพื่อก่อให้เกิดความสนุกสนาน ซึ่งยังไม่มีกรรวมกันเป็นวงและไม่มีขบวนฟ้อนรำ หรือ การแปรขบวนแต่อย่างใด เมื่อเริ่มมีการจัดการประกวดแข่งขันกลองยาวทำให้เกิดการตื่นตัวของเหล่า คณะกลองยาวมีการปรับปรุงและพัฒนาารูปแบบการแสดงกลองยาวให้แปลกไปจากเดิม จัดให้มีระเบียบ แบบแผนทั้งจังหวะทำนองดนตรีเป็นจังหวะที่นำทำนองดนตรีเพลงสากล เพลงสตริง เพลงพื้นบ้านมา บรรเลงผสมให้มีความสนุกสนาน และน่าตื่นตื้นยิ่งขึ้น ส่วนท่าฟ้อนมีการจัดระเบียบท่าฟ้อนให้มี ความสวยงามและหลากหลาย เพิ่มกระบวนกรแสดงท่าฟ้อนรำให้สลับซับซ้อนมากขึ้น มีแนวคิด ในการสร้างสรรค์ท่าฟ้อนที่มาจากการแสดงหลาย ๆ ประเภท เช่น ท่าฟ้อนจากแม่บทอีสาน ได้แก่ ท่ากาดากปักท่าพระรามแผลงศร ท่าลมพัดพร้าว เป็นต้น ท่าฟ้อนจากการแสดงวงโปงลาง ได้แก่ ท่าจัมปาศรี ท่าบายศรีสู่ขวัญ ท่ามโนราห์ เป็นต้น แบ่งช่วงการแข่งขันออกเป็น 2 แบบ คือ การแข่งขัน

กลองยาวแบบดั้งเดิม และการแข่งขันกลองยาวแบบประยุกต์ ต่อมาเมื่อมีการแข่งขันเป็นประจำทุก ๆ ปีได้เกิดเปลี่ยนแปลงรูปแบบการแข่งขันใหม่ คือ การแสดงกลองยาวแบบโบราณผสมแบบประยุกต์ โดยเพิ่มความน่าสนใจ และความแปลกใหม่ทางด้านดนตรี และทำพ็อนให้มีความสวยงามและน่าสนใจ การตกแต่งเครื่องแต่งกายให้สวยงามตามวิถีอีสาน และการแปรแถวเพื่อเสริมให้ทำพ็อนโดดเด่น สวยงาม น่าสนใจมากขึ้น โดยการแข่งขันในแต่ละปีจะมีการกำหนดเกณฑ์การแข่งขันในแต่ละประเภท ไว้อย่างชัดเจน ซึ่งคณะกลองยาวทุก ๆ คณะที่เข้าร่วมประกวดแข่งขันจะยึดถือปฏิบัติกันอย่างเคร่งครัด เพื่อเป็นส่วนร่วมในการสืบสานประเพณีการแข่งขันกลองยาว ให้คงอยู่ต่อไป

ภักดี ชติยะมาตย์ (2556) ได้ศึกษากระบวนการเรียนรู้ดนตรีพื้นบ้านอีสานของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านโนนทองโนนสะอาด อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม กล่าวว่า จากการที่นักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 19 คน เรียนรู้จากศูนย์การเรียนรู้ทั้ง 3 ศูนย์การเรียนรู้ พบว่าทำให้นักเรียนเกิดทักษะในด้านความตั้งใจ สนใจ ในการปฏิบัติกิจกรรม กล้าแสดงออก ชื่นชม ยินดี สนุกสนาน และมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น

คันธารัตน์ ธรรมธร (2557) ทักษะปฏิบัติการตีกลองยาวของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 5 โรงเรียนวัดปริวาส พบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองที่เรียนรู้ โดยใช้รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติ ของเดวิส มีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าทักษะปฏิบัติการตีกลองยาวที่เรียนรู้โดยการสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 อาจเนื่องจากกระบวนการเรียนการสอนตามขั้นตอนแนวคิดของเดวิสที่ เน้นการสาธิตและแนะนำเทคนิควิธีให้นักเรียนได้สังเกตจุดสำคัญของการตีกลองยาวแต่ละส่วน แล้ว จึงให้นักเรียนลงมือปฏิบัติแต่ละส่วนย่อย ๆ อย่างต่อเนื่องจนครบทุกขั้นตอนมากกว่าการสอนแบบปกติ

อภิเชษฐ์ คณะนาม (2558) ได้ศึกษา การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ดนตรีพื้นบ้านอีสาน โดยใช้แบบฝึกทักษะกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (ดนตรี) สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผลการศึกษาพบว่า ประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (ดนตรี) สำหรับ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 85.84/ 83.83 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ และมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ 80/80

จิรพงษ์ ปะกาโส (2562) ได้ศึกษาการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้เรื่องการเป่าขลุ่ยรีคอร์เดอร์ตามทฤษฎีของโซลตาลโคคาย ผลปรากฏว่า หลังผู้เรียนเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง การเป่าขลุ่ยรีคอร์เดอร์ตามทฤษฎีของโคคาย ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้เรื่องการเป่าขลุ่ยรีคอร์เดอร์ สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า กิจกรรมการเรียนรู้เรื่องการเป่าขลุ่ยรีคอร์เดอร์ตามทฤษฎีของโคคาย ทำให้ผู้เรียนมีความเข้าใจง่ายไม่ซับซ้อน และผู้เรียนสามารถปฏิบัติได้ในเรื่องการเป่าขลุ่ยรีคอร์เดอร์ จนทำให้มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ เรื่องการเป่าขลุ่ยรีคอร์เดอร์สูงขึ้น

จากการศึกษางานวิจัยในประเทศข้างต้น สรุปได้ว่า ในการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ต่างๆ ต้องอาศัยองค์ความรู้ที่ครบถ้วนสมบูรณ์ ทั้งด้านเนื้อหา สารการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ ทักษะ การปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ครูผู้สอนต้องเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จัดหาสื่อ อุปกรณ์ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย เพื่อให้นักเรียนเกิดความสนใจ ต้องการที่จะเรียนรู้ในกิจกรรมนั้นๆ และเพื่อให้ผู้เรียนได้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ อย่างมีประสิทธิภาพ

2.3.2 งานวิจัยต่างประเทศ

Malm (1959) กล่าวถึง (1) ดนตรีของชาวเกาะต่าง ๆ (2) ดนตรีของ บอเนียว (3) ดนตรีของแอฟริกา, ดนตรีเอธิโอเปียและดนตรีตะวันออกกลาง (4) ดนตรีเอเชียกลาง และเอเชียใต้ (5) เอเชียอาคเนย์ (6) เอเชียตะวันออก และ (7) เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยได้พูดถึง เครื่องดนตรี ระบบเสียงและลักษณะการผสมวง มีภาพและโน้ตสากลประกอบ

Maceda (1965) กล่าวถึง การอธิบายถึงเทคนิคและทฤษฎีต่าง ๆ สาขาวิชา ดุริยางควิทยา ที่ใช้ในการออกเก็บข้อมูลในงานสนาม โดยเน้นที่ดนตรีในชนบทของท้องถิ่นต่าง ๆ ในภาคพื้นเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ซึ่งไม่เกี่ยวข้องกับดนตรีในราชสำนักต่าง ๆ เทคนิคต่าง ๆ ที่กล่าวถึงการใช้เครื่องมือ การทำรายงาน ข้อมูลที่ได้มาอย่างเป็นระบบ ทั้งข้อมูลเป็นมนุษย์ ดุริยางควิทยา และข้อมูลทางดนตรีเทคนิคต่าง ๆ ดังกล่าวนั้นมีทั้งการปรับปรุงและเพิ่มเติมให้ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการสถานการณ์ต่าง ๆ ที่แปรเปลี่ยนใน ดาน ภาคพื้นเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยกล่าวถึงตัวอย่างในการกำหนดบันไดเสียงที่มีความเหมือนกันใน กลุ่มต่าง ๆ ในฟิลิปปินส์ และเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ออกจากนี้ยังกล่าวถึงทฤษฎีที่กล่าวถึงเรื่องของ เสียงเสฟ (Drone) และทำนอง (Melody) ในรูปขององค์ประกอบทางด้านดนตรีพื้นฐาน รวมทั้งสื่อสารใน เรื่องของดนตรีด้วย

Kotler and Armstrong (2002) ได้ศึกษาพฤติกรรมของมนุษย์เกิดขึ้นต้องมีสิ่งจูงใจ (Motive) หรือแรงขับเคลื่อน (Drive) เป็นความต้องการที่กดดันจนมากพอที่จะจูงใจให้บุคคลเกิดพฤติกรรม เพื่อตอบสนองความต้องการของตนเอง ซึ่งความต้องการของแต่ละคนไม่เหมือนกัน ความต้องการบางอย่างเป็นความต้องการทางชีววิทยา (Biological) เกิดขึ้นจากสภาวะตึงเครียด เช่น ความหิว กระหายหรือความลำบากบางอย่าง เป็นความต้องการทางจิตวิทยา (Psychological) เกิดจากความ ต้องการการยอมรับ (Recognition) การยกย่อง (Esteem) หรือการเป็นเจ้าของทรัพย์สิน (Belonging) ความต้องการส่วนใหญ่อาจไม่มากพอที่จะจูงใจให้บุคคลกระทำในช่วงเวลานั้น ความต้องการกลายเป็นสิ่งจูงใจ เมื่อได้รับการกระตุ้นอย่างเพียงพอจนเกิดความตึงเครียด

Bestonb (2004) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการเรียนวิชาสร้างสรรค์เพลงใหม่ มีความสำคัญมากในหลักสูตรดนตรี เพราะแสดงให้เห็นถึงแนวคิดที่มีต่อเกณฑ์มาตรฐานที่เหมาะสม งานวิจัยนี้ให้ผลจากแหล่งวิจัยอยู่ 2 แหล่ง ได้แก่ ผลในการพิสูจน์ถึงเกณฑ์การประเมินผลการสำรวจผู้ถูกวิจัยและผู้เข้าร่วมที่ใช้ในการวิจัย ซึ่งนำผลที่ได้ในการส่งเสริมการศึกษาการแต่งเพลงมาประเมินผลในโรงเรียนมัธยมต่อไป

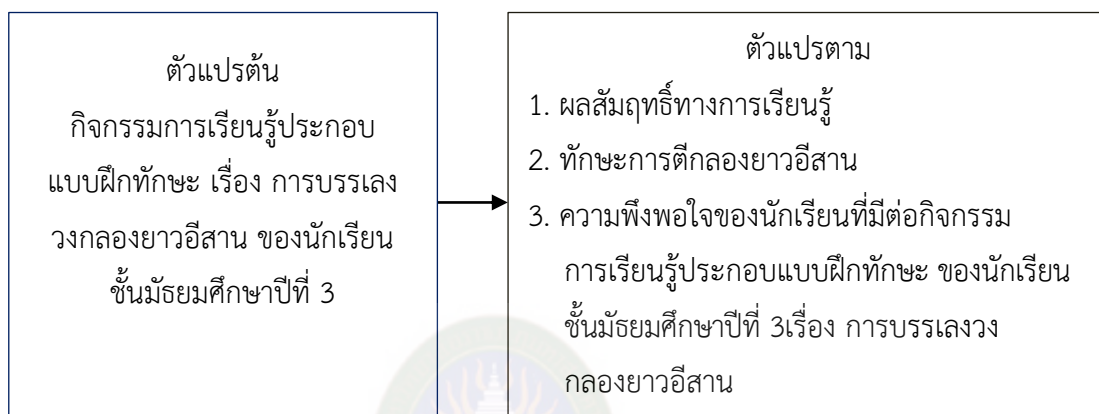
Barrett (2007) ได้ศึกษาการวิเคราะห์ข้อมูลเฉพาะด้านดนตรี ได้ศึกษาภาวะการรับรู้ของและการใช้ชีวิตของเด็กออสเตรเลียที่มีต่อค่านิยมทางศิลปะ และได้อธิบายถึงลักษณะในการมีส่วนร่วมของพวกเขา โดยเฉพาะการรายงานถึงภาวะการรับรู้ของเด็ก อายุระหว่าง 6 – 17 ปี ด้านความสัมพันธ์และการมีส่วนร่วมของเด็กที่มีต่อศิลปะทางดนตรีทั้ง 4 ด้าน โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้เข้าร่วมวิจัย จำนวน 25 ราย การวิเคราะห์ข้อมูลสำคัญทั้ง 5 ประการนี้ เป็นข้อมูลที่ได้รับการรับรองซึ่งเกี่ยวข้องกับภาวะการรับรู้ของเด็กที่มีส่วนร่วมต่อการกำหนดเนื้อหาทางด้านศิลปะดนตรีสำหรับเยาวชน คุณสมบัติของเด็กที่มีต่อการกำหนดเนื้อหาของการเรียนการสอนดนตรีมีดังนี้ (1) การรักในการแสดง (2) มีเอกภาพและเป้าหมายเดียวกัน (3) ความต้องการความท้าทาย และ (4) ความอยากเป็นมืออาชีพ คุณสมบัติเหล่านี้จะพัฒนาและสนับสนุนในการกำหนดโครงสร้างการเรียนรู้ สำหรับการเจริญงอกงามทางด้านความคิด ความเป็นอยู่ของแต่ละคนจะช่วยยกระดับข้อกำหนดเหล่านี้ได้ และช่วยส่งเสริมปัจจัยทั้ง 5 ประการจากการรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นเพื่อรักษาข้อกำหนดของโรงเรียนในการเรียน ในการเรียนการสอนดนตรี

Carr (2010) ได้ศึกษาและเจตคติประสบการณ์ด้านดนตรีวิจักขณ์โดยแบ่งการสำรวจออกเป็น 2 ประเด็น ได้แก่ การเจริญเติบโตจากพัฒนาการทางศิลปะ และความงาม ความรู้สึกของจิตใจ การพัฒนาที่แตกต่างกันและการแสดงออกอย่างชัดเจน คือสิ่งที่มีคุณค่าทางจิตใจ ผลการศึกษาพบว่า ด้านมิติการเรียงลำดับของมูลค่าที่แท้จริงและความแม่นยำของความสามารถบางอย่างเพื่อประโยชน์ของตนเอง การศึกษาศิลปะดนตรี ด้วยกระบวนการปฏิบัติของคนหนุ่มสาวในด้านศีลธรรม กระบวนการจำลองทั่วไป หรือการยกตัวอย่างคนหนุ่มสาว อาจได้รับแรงบันดาลใจจากพ่อแม่ ครูบาอาจารย์ หรือพี่เลี้ยงอื่น ๆ และการพัฒนาที่โดดเด่นของศิลปะสำหรับการสะท้อนการปฏิบัติที่สำคัญด้านจิตวิญญาณของเพลง

จากการศึกษางานวิจัยต่างประเทศ สรุปได้ว่า ดนตรีมีอิทธิพลต่อชีวิตมนุษย์ทุกคนชั้น มีการนำเอาดนตรีไปปรับใช้ทั้งทางด้านพิธีกรรม ด้านความบันเทิง และดนตรีบำบัด จนกระทั่งได้เล็งเห็นความสำคัญของดนตรีที่สามารถนำมาจัดการศึกษาได้ ดังนั้น การจัดการเรียนรู้กลองยาว จะต้องมีการพัฒนาปรับปรุง เพื่อให้เหมาะสมกับสภาพสังคมปัจจุบัน และให้เหมาะสมกับการจัดการศึกษาในยุคปัจจุบัน

2.4 กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สังเคราะห์กรอบแนวคิดการวิจัยจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องได้ ดังนี้

ภาพที่ 2.1 กรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ประกอบแบบฝึกทักษะ เรื่องการบรรเลงวงกลองยาวอีสาน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. กลุ่มเป้าหมาย
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านภูตะคาม ตำบลท่าศิลา อำเภอสองดาว จังหวัดสกลนคร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 14 คน

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยเรื่องการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ประกอบแบบฝึกทักษะ เรื่องการบรรเลงวงกลองยาวอีสาน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือในการวิจัย ดังนี้

- 3.2.1 แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ประกอบแบบฝึกทักษะการบรรเลงวงกลองยาวอีสาน
- 3.2.2 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ เรื่องการบรรเลงวงกลองยาวอีสาน
- 3.2.3 แบบประเมินทักษะการปฏิบัติกลองยาวอีสาน
- 3.2.4 แบบประเมินความพึงพอใจเรียนต่อแบบฝึกทักษะ เรื่อง การบรรเลงวงกลองยาวอีสาน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

3.3 การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

การวิจัยเรื่องการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ประกอบแบบฝึกทักษะ เรื่องการบรรเลงวงกลองยาวอีสาน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยและสร้างเครื่องมือต่าง ๆ ตามรายละเอียดดังต่อไปนี้

3.3.1 การสร้างและหาคุณภาพแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ประกอบแบบฝึกทักษะ การบรรเลงวงกลองยาวอีสาน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นเครื่องมือสำคัญสำหรับครูผู้สอน ในการจัดการเรียนรู้ ซึ่งครูผู้สอนจะต้องมีความรู้ความสามารถในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ เพื่อไปสู่เป้าหมายของการจัดการศึกษาของหลักสูตรที่กำหนดไว้ ครูผู้สอนจะต้องหากลยุทธ์และวิธีการในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ให้ครบถ้วนตามองค์ประกอบสำคัญว่าจัดทำแผนอย่างไร เพื่อใคร มีเทคนิคและวิธีการอย่างไร ผลที่ได้รับจะเป็นอย่างไร ดังนั้นแผนการจัดการเรียนรู้จึงเปรียบเสมือนเป้าหมายความสำเร็จที่ผู้สอนคาดหวังไว้ ผู้วิจัยได้สร้างแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการพัฒนาทักษะการปฏิบัติดนตรี ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

3.3.1.1 การศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 เพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับจุดประสงค์การเรียนรู้ สาระสำคัญ หลักการ และเนื้อหา สำหรับเป็นแนวทางการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ประกอบการใช้แบบฝึกทักษะการตีกลองยาว

3.3.1.2 ศึกษาคู่มือการใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 และกิจกรรมการเรียนการสอนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เพื่อเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

3.3.1.3 ศึกษาคู่มือครูสำหรับใช้ควบคู่กับหนังสือเรียนศิลปะ (ดนตรี) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ เพื่อเป็นแนวทางการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้และกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับหลักสูตร

3.3.1.4 ศึกษาคู่มือการประเมินผลการเรียน หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ เพื่อเป็นแนวทางในการประเมินผลให้สอดคล้องกับหลักสูตร

3.3.1.5 กำหนดแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ยึดตามขั้นตอนการฝึกทักษะการบรรเลงวงกลองยาวอีสานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในแต่ละแผนตั้งจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม และเลือกกิจกรรม เตรียมสื่อให้สอดคล้องกับกิจกรรม ทาวิธีวัดและประเมินผลให้สอดคล้องกับจุดประสงค์แล้วกำหนดไว้ในแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ จำนวน 5 แผน จำนวน 10 ชั่วโมง ดังตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1

โครงสร้างแผนการจัดการจัดการเรียนรู เรื่องการบรรเลงวงกลองยาวอีสาน

ที่	ชื่อแผนการจัดการเรียนรู้/ มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด	จำนวน ชั่วโมง
1	วงกลองยาวอีสาน 1. มาตรฐานการเรียนรู้ ศ. 2.1 เข้าใจและแสดงออกทางดนตรีอย่างสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์คุณค่าดนตรี ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดต่อดนตรีอย่างอิสระ ชื่นชม และประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน 2. ตัวชี้วัด ศ. 2.1 ม.3/6 อธิบายเกี่ยวกับอิทธิพลของดนตรี ที่มีต่อบุคคลและสังคม	1
2	เสียงพื้นฐานในการฝึกตีกลองยาวอีสาน 1. มาตรฐานการเรียนรู้ ศ. 2.1 เข้าใจและแสดงออกทางดนตรีอย่างสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์คุณค่าดนตรี ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดต่อดนตรีอย่างอิสระ ชื่นชม และประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน 2. ตัวชี้วัด ศ. 2.1 ม.3/2 ร้องเพลง เล่นดนตรีเดี่ยวและรวมวง โดยเน้นเทคนิคการร้อง การเล่น การแสดงออก และคุณภาพเสียง	3
3	บรรเลงวงกลองยาวจังหวะผู้ไทย 1. มาตรฐานการเรียนรู้ ศ. 2.1 เข้าใจและแสดงออกทางดนตรีอย่างสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์คุณค่าดนตรี ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดต่อดนตรีอย่างอิสระ ชื่นชม และประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน 2. ตัวชี้วัด ศ. 2.1 ม.3/2 ร้องเพลง เล่นดนตรีเดี่ยวและรวมวง โดยเน้นเทคนิค การร้อง การเล่น การแสดงออก และคุณภาพเสียง	2
4	บรรเลงวงกลองยาวจังหวะลำเพลิน 1. มาตรฐานการเรียนรู้ ศ. 2.1 เข้าใจและแสดงออกทางดนตรีอย่างสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์คุณค่าดนตรี ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดต่อดนตรีอย่างอิสระ ชื่นชม และประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน 2. ตัวชี้วัด ศ. 2.1 ม.3/2 ร้องเพลง เล่นดนตรีเดี่ยวและรวมวง โดยเน้นเทคนิคการร้อง การเล่น การแสดงออก และคุณภาพเสียง	2
5	บรรเลงวงกลองยาวจังหวะช่าช่า 1. มาตรฐานการเรียนรู้ ศ. 2.1 เข้าใจและแสดงออกทางดนตรีอย่างสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์คุณค่าดนตรี ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดต่อดนตรีอย่างอิสระ ชื่นชม และประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน 2. ตัวชี้วัด ศ. 2.1 ม.3/2 ร้องเพลง เล่นดนตรีเดี่ยวและรวมวง โดยเน้นเทคนิคการร้อง การเล่น การแสดงออก และคุณภาพเสียง	2
	รวม	10

3.3.1.6 เขียนแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และแบบฝึกทักษะการบรรเลวงกลองยาวอีสาน ตามตาราง จำนวน 5 แผน ประกอบด้วย แผนที่1 วงกลองยาวอีสาน แผนที่ 2 เสียงพื้นฐานในการฝึกตี กลองยาวอีสาน แผนที่ 3 การบรรเลวงกลองยาวจังหวะผู้ไทย แผนที่ 4 การบรรเลวงกลองยาวอีสานจังหวะ ลำเพลิน และ แผนที่ 5 การบรรเลวงกลองยาวอีสานจังหวะ ซ่า ซ่า ซ่า เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและประเมิน โดยมีผู้เชี่ยวชาญ ดังนี้

1) นายสุทธิ มุลมณี การศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) สาขาเทคโนโลยีการศึกษา ตำแหน่งครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนพังโคนวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร เขต 23 ผู้เชี่ยวชาญด้านดนตรีและสื่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

2) นางอรวิสน์ มุลมณี ตำแหน่งครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนพังโคนวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร เขต 23 ผู้เชี่ยวชาญด้าน ผู้เชี่ยวชาญด้านแผนการจัดการเรียนรู้

3) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วีรยุทธ ศรีคุณหลิว ศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต (ศป.ม.) ดุริยางคศิลป์ ตำแหน่งอาจารย์ วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ผู้เชี่ยวชาญด้านดนตรีและเนื้อหา

4) รองศาสตราจารย์ ดร.สิทธิศักดิ์ จำปาแดง ตำแหน่งอาจารย์ คณะวัฒนธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา

5) นายสุริย์ ศรีเครือตอง ครุศาสตรบัณฑิต (ค.บ.) สาขาการประถมศึกษา ตำแหน่งครูชำนาญการพิเศษ หัวหน้ากลุ่มบริการงานวิชาการ โรงเรียนบ้านภูตะคาม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา

7) ผลการประเมินแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง การบรรเลวงกลองยาวอีสาน พบว่า มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.90$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($S.D. = 0.14$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์แล้วมีความเหมาะสมมากที่สุด

8) นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เชี่ยวชาญประเมินแล้ว มาจัดพิมพ์เป็นฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้กับกลุ่มเป้าหมายต่อไป

3.3.2 การสร้างและหาคุณภาพแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างและหาคุณภาพแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ดังนี้

3.3.2.1 ศึกษาทฤษฎีการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

3.3.2.2 สร้างตารางวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างเนื้อหากับจุดประสงค์การเรียนรู้

3.3.2.3 สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยแบบฝึกทักษะการบรรเลงกลองยาวอีสาน เป็นข้อสอบแบบอิงเกณฑ์ แบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ โดยให้ครอบคลุมเนื้อหาและจุดประสงค์ แล้วตัดไว้ 15 ข้อ

ตารางที่ 3.2

เกณฑ์การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

เนื้อหา	จุดประสงค์	ข้อสอบที่ออก	ข้อสอบที่ ต้องการใช้ จริง
1. วงกลองยาวอีสาน	1. ความรู้ ความจำ นักเรียนสามารถระบุเครื่องดนตรีในวงกลองยาวอีสานได้ 2. การวิเคราะห์ นักเรียนสามารถจำแนกเครื่องดนตรีในวงกลองยาวอีสานได้	8	7
2. การพัฒนารูปแบบวงกลองยาวอีสาน	1. ความรู้ ความจำ นักเรียนรู้แนวทางการพัฒนารูปแบบวงกลองยาวอีสาน และสามารถจำเครื่องดนตรีสากลที่นำมาผสมกับวงกลองยาวอีสานได้ 2. ความเข้าใจ นักเรียนสามารถอธิบายการพัฒนาแบบการแสดงกลองยาวในยุคปัจจุบันได้	3	2
3. เสียงพื้นฐานของกลองยาวอีสาน	1. ความรู้ ความจำ นักเรียนสามารถจำเสียงพื้นฐานของกลองยาวได้ 2. นำไปใช้ นักเรียนสามารถนำความรู้จากการศึกษาวิธีการตีกลองยาวในเสียงพื้นฐาน ไปใช้ปฏิบัติได้	4	3
4. จังหวะพื้นฐานของกลองยาวอีสาน	1. ความรู้ ความจำ นักเรียนรู้จักจังหวะพื้นฐานของวงกลองยาวอีสาน 2. นำไปใช้ นักเรียนสามารถนำความรู้จากการอ่านโน้ตไปใช้ปฏิบัติได้	4	3
5. ประโยชน์ของวงกลองยาวอีสาน	1. ความรู้ ความจำ นักเรียนรู้จักข้อดีและประโยชน์ของวงกลองยาวอีสาน 2. นำไปใช้ นักเรียนสามารถนำทักษะการบรรเลงวงกลองยาวอีสานไปหารายได้เสริมได้	2	1
	รวม	20	15

3.3.2.4 นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญ ความเหมาะสมของเนื้อหาและทำการประเมินความสอดคล้องระหว่างแบบทดสอบกับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมโดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

คะแนน +1 คือ แน่ใจว่าข้อสอบสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้

คะแนน 0 คือ ไม่แน่ใจว่าข้อสอบสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้

คะแนน -1 คือ แน่ใจว่าข้อสอบไม่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้

3.3.2.5 ผลการประเมินแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้เรื่องการบรรเลงวงกลองยาวอีสาน คะแนนจากผู้เชี่ยวชาญ มีระดับ IOC ตั้งแต่ 0.80 – 1.00

3.3.2.6 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ไปทดลองใช้กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนโรงเรียนบ้านชุมชนบ้านท่าศิลา ตำบลท่าศิลา อำเภอส่องดาว จังหวัดสกลนคร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนครเขต 2 จำนวน 30 คน ที่เคยเรียนเนื้อหานี้มาแล้ว เพื่อหาคุณภาพก่อนนำไปใช้จริง

3.3.2.7 นำกระดาษคำตอบของแบบทดสอบ มาตรวจโดยให้ข้อถูก 1 คะแนน ข้อผิด หรือไม่ตอบ หรือเลือกเกิน 1 คำตอบในข้อเดียวให้ 0 คะแนน เมื่อรวมคะแนนเรียบร้อยแล้ว ทำการวิเคราะห์ค่าความยากและอำนาจจำแนก แล้วคัดเลือกข้อสอบตามเกณฑ์ค่าความยาก 0.21 – 0.50 และ ค่าอำนาจจำแนก 0.58 – 0.91

3.3.2.8 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั้ง 15 ข้อ มาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับ โดยใช้วิธีของ Lovett ผลการวิเคราะห์ คือ 0.99

3.3.2.9 จัดพิมพ์ และทำสำเนาข้อสอบที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพแล้วให้สมบูรณ์เพื่อนำไปทดลองจริงต่อไป

3.3.3 การสร้างแบบประเมินทักษะการบรรเลงกลองยาวอีสาน

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างและหาคุณภาพแบบประเมินทักษะการบรรเลงกลองยาวอีสานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ดังนี้

3.3.3.1 ศึกษาทฤษฎีการสร้างแบบประเมินทักษะการบรรเลงกลองยาวอีสานเพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบประเมินทักษะการบรรเลงกลองยาวอีสาน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

3.3.3.2 สร้างตารางวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างเนื้อหาด้านทักษะกับจุดประสงค์การเรียนรู้

3.3.3.3 สร้างแบบประเมินทักษะการบรรเลงกลองยาวอีสาน โดยให้ครอบคลุมเนื้อหาและจุดประสงค์ ตามหน่วยการเรียนรู้ ในแบบฝึกทักษะการบรรเลงวงกลองยาวอีสาน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีการวัดทักษะการปฏิบัติ 8 ทักษะ ดังตารางที่ 3.3

ตารางที่ 3.3

องค์ประกอบการสร้างแบบประเมินทักษะการบรรเลงวงกลองยาวอีสาน

การปฏิบัติ	เกณฑ์การพิจารณา	เกณฑ์การให้คะแนน
1. เสียงปะ	1. เสียงถูกต้องชัดเจน	ทำได้ 1 ข้อ ได้ 1 คะแนน
2. เสียงปะ	2. ท่าทางเหมาะสม	ทำได้ 2 ข้อ ได้ 2 คะแนน
3. เสียงเปิง	3. การเคลื่อนที่ที่เหมาะสม	ทำได้ 3 ข้อ ได้ 3 คะแนน
	4. ความสม่ำเสมอของเสียง	ทำได้ 4 ข้อ ได้ 4 คะแนน
	5. มีความพร้อมเพรียง	ทำได้ 5 ข้อ ได้ 5 คะแนน
4. จังหวะผู้ไทย	1. จังหวะถูกต้องชัดเจน	ทำได้ 1 ข้อ ได้ 1 คะแนน
5. จังหวะลำเพลิน	2. ท่าทางเหมาะสม	ทำได้ 2 ข้อ ได้ 2 คะแนน
6. จังหวะซำซำซ่า	3. การเคลื่อนที่ที่เหมาะสม	ทำได้ 3 ข้อ ได้ 3 คะแนน
	4. ความสม่ำเสมอของจังหวะ	ทำได้ 4 ข้อ ได้ 4 คะแนน
	5. มีความพร้อมเพรียง	ทำได้ 5 ข้อ ได้ 5 คะแนน
7. รวมวง	1. เสียงถูกต้องชัดเจน	ทำได้ 1 ข้อ ได้ 1 คะแนน
	2. ท่าทางเหมาะสม	ทำได้ 2 ข้อ ได้ 2 คะแนน
	3. การเคลื่อนที่ที่เหมาะสม	ทำได้ 3 ข้อ ได้ 3 คะแนน
	4. จังหวะถูกต้องชัดเจน	ทำได้ 4 ข้อ ได้ 4 คะแนน
	5. มีความพร้อมเพรียง	ทำได้ 5 ข้อ ได้ 5 คะแนน

3.3.3.4 นำแบบประเมินทักษะการบรรเลงวงกลองยาวอีสาน ที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญ เพื่อให้คำแนะนำและพิจารณาคุณภาพ ความเหมาะสมของเกณฑ์การให้คะแนนโดยใช้หลักเกณฑ์ ตามแบบประเมินลิเคิร์ต (Likert) คะแนนที่ได้จากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่าน ผลการประเมินพบว่า มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.86$) และส่วนเบี่ยงมาตรฐาน (S.D. = 0.14) เมื่อเทียบกับเกณฑ์แล้วมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด

3.3.3.5 นำแบบประเมินทักษะการบรรเลงวงกลองยาวอีสาน ไปทดลองใช้กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มเป้าหมาย คือนักเรียนโรงเรียนบ้านชุมชนบ้านท่าศิลา ตำบลท่าศิลา อำเภอส่องดาว จังหวัดสกลนคร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนครเขต 2 จำนวน 30 คน เพื่อหาดัชนีความสอดคล้องระหว่างผู้ประเมิน (RAI) ก่อนนำไปใช้จริง

3.3.3.6 นำแบบประเมินทักษะการบรรเลงวงกลองยาวอีสาน มาวิเคราะห์หาการประเมินค่า RAI จากการสังเกตประเมินผลของผู้ให้คะแนน 2 คน โดยใช้วิธีการหาค่าดัชนีความเห็นพ้องของผู้ประเมิน ผลการวิเคราะห์ คือ 0.97

3.3.3.7 จัดพิมพ์และทำสำเนาแบบประเมินที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพแล้วให้สมบูรณ์เพื่อนำไปทดลองจริงต่อไป

3.3.4 การสร้างและหาคุณภาพแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนต่อกิจกรรมการเรียนรู้ประกอบแบบฝึกทักษะการบรรเลงวงกลองยาวอีสาน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างและหาคุณภาพแบบสอบถามความพึงพอใจ ตามขั้นตอน ดังนี้

3.3.4.1 ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า และการสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจ

3.3.4.2 สร้างแบบสอบถามความพึงพอใจ จำนวน 10 ข้อ ให้ครอบคลุมความรู้สึกรักของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยแบบฝึกทักษะการตีกลองยาวอีสานเบื้องต้น ดังตารางที่ 3.4

ตารางที่ 3.4

องค์ประกอบการสร้างและเกณฑ์การหาคุณภาพแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนต่อกิจกรรมการเรียนรู้ประกอบแบบฝึกทักษะการบรรเลงวงกลองยาวอีสาน ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ข้อ ที่	ประเด็นความพึงพอใจ	ระดับความพึงพอใจ				
		5	4	3	2	1
1	แบบฝึกทักษะมีภาพประกอบ มีการวางรูปแบบที่ดี					
2	นักเรียนชอบและมีเจตคติที่ดีต่อกิจกรรมการเรียนรู้	5				
3	นักเรียนมีความสุขและได้รับความรู้ จากกิจกรรมการเรียนรู้	4				
4	นักเรียนสนใจที่จะนำทักษะไปใช้ในชีวิตประจำวันได้	3				
5	กิจกรรมการเรียนรู้ประกอบแบบฝึกทักษะ ช่วยให้ นักเรียนมีความสามารถและเกิดทักษะในการบรรเลง วงกลองยาวอีสาน	2				
6	กิจกรรมการเรียนรู้มีความน่าสนใจและมีรูปแบบที่ หลากหลาย	1				
7	กิจกรรมการเรียนรู้นี้ทำให้นักเรียนทราบความก้าวหน้า ของตนเอง					
8	นักเรียนสนใจที่จะฝึกฝนและพัฒนาทักษะด้วยกิจกรรม การเรียนรู้ประกอบแบบฝึกทักษะนี้					
9	แบบฝึกมีขนาดตัวอักษรที่เหมาะสม					
10	เนื้อหาที่กำหนดในกิจกรรมการเรียนรู้มีความเหมาะสม กับผู้เรียน					

3.3.4.3 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสม แล้วทำการปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

3.3.4.4 นำแบบสอบถามความพึงพอใจที่ปรับปรุงแล้ว เสนอผู้เชี่ยวชาญชุดเดิม เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและประเมินความสอดคล้องระหว่างข้อคำถาม กับนิยามความพึงพอใจ และนำผลมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) พบว่า ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC = 1) ทุกรายการ

3.3.4.5 ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามความพึงพอใจตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำไปใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านภูตะคาม ตำบลท่าศิลา อำเภอส่องดาว จังหวัดสกลนคร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนครเขต 2 จำนวน 14 คน

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) โดยผู้วิจัยได้ทำการทดลองตามแบบแผนการวิจัย One Group Post-test Only Design (ไพศาล วรคำ, 2559, น. 141)

ตารางที่ 3.5

แบบแผนการวิจัย

กลุ่ม	ทดลอง	การทดสอบหลังเรียน (Post - test)
E	X	O

E แทน กลุ่มเป้าหมาย

X แทน การทดลองการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ประกอบแบบฝึกทักษะ เรื่องการบรรเลงวงกลองยาวอีสานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

O แทน การทดสอบหลังเรียน (Post - test)

จากแบบแผนการวิจัย ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 โรงเรียนบ้านภูตะคาม ทำการทดลองเป็นเวลา 5 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 คาบ คาบละ 60 นาที ทดลอง 60 นาที ตามลำดับขั้นตอนต่อไปนี้

1. ทำหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลถึงผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านภูตะคาม
2. จัดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่องการบรรเลงวงกลองยาวอีสาน ตามแผนการจัดกิจกรรม

การเรียนรู้ 5 แผน 10 ชั่วโมง ประกอบด้วย

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง วงกลองยาวอีสาน

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง เสียงพื้นฐานในการฝึกตีกลองยาวอีสาน

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง บรรเลงวงกลองยาวจังหวัดสุโขทัย

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง บรรเลงวงกลองยาวจังหวัดลำพูน

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง บรรเลงวงกลองยาวจังหวัดสุพรรณบุรี

3. ทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์และทักษะการบรรเลงวงกลองยาวอีสาน

3.1 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ เรื่อง การบรรเลงวงกลองยาวอีสาน
จำนวน 15 ข้อ 15 คะแนน

3.2 แบบประเมินทักษะการบรรเลงวงกลองยาวอีสานจำนวน 7 ข้อ 35 คะแนน

4. ให้ผู้เรียนทำแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อแบบฝึกทักษะการบรรเลงวงกลองยาวอีสาน จำนวน 10 ข้อ

5. นำคะแนนที่ได้จากการวัดผลสัมฤทธิ์และทักษะการบรรเลงวงกลองยาวอีสาน และคะแนนความพึงพอใจต่อแบบฝึกทักษะการบรรเลงวงกลองยาวอีสาน ไปวิเคราะห์ข้อมูล และแปลผลต่อไป

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่องการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ประกอบแบบฝึกทักษะ เรื่อง การบรรเลงวงกลองยาวอีสาน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

3.5.1 วิเคราะห์ประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้ประกอบแบบฝึกทักษะการบรรเลงวงกลองยาวอีสาน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 โดยใช้สถิติพื้นฐาน คือ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3.5.2 วิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์และทักษะการบรรเลงวงกลองยาวอีสาน ที่เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ประกอบแบบฝึกทักษะการบรรเลงวงกลองยาวอีสาน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กับเกณฑ์ร้อยละ 80 โดยใช้การทดสอบที่แบบกลุ่มเดียว (One Sample t-test)

3.5.3 วิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนต่อกิจกรรมการเรียนรู้ประกอบแบบฝึกทักษะการบรรเลงวงกลองยาวอีสาน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้สถิติพื้นฐาน คือ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3.6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่องการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ประกอบแบบฝึกทักษะ เรื่องการบรรเลงวงกลองยาวอีสาน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้สถิติ ดังนี้

3.6.1 สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือการวิจัย

3.6.1.1 ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้ (Index of Item Objective – congruence : IOC) (อรัญ ชูยกระเดื่อง, 2561) โดยมีสูตรดังนี้

$$IOC = \frac{\sum R}{N} \quad (3-1)$$

เมื่อ	IOC	แทน	ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์
	$\sum R$	แทน	ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
	N	แทน	เป็นจำนวนที่ผู้เชี่ยวชาญที่ประเมินความสอดคล้องในข้อนั้น

3.6.1.2 การหาค่าความยากของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ เรื่องการบรรเลงวงกลองยาวอีสาน โดยใช้สูตร (อรัญ ชูยกระเดื่อง, 2561) โดยมีสูตรดังนี้

$$P = \frac{R}{n} \quad (3-2)$$

เมื่อ	P	แทน	ดัชนีความยาก
	R	แทน	จำนวนคนที่ตอบถูก
	n	แทน	จำนวนคนเข้าสอบทั้งหมด

3.6.1.3 การหาค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้เรื่องการบรรเลงวงกลองยาวอีสาน โดยใช้สูตร (อรัญ ชูยกระเดื่อง, 2561) มีสูตรดังนี้

$$B = \frac{f_p}{n_p} - \frac{f_f}{n_f} \quad (3-3)$$

เมื่อ	B	แทน	อำนาจจำแนกของข้อสอบ
	f_p	แทน	จำนวนคนในกลุ่มผ่านตอบถูก
	f_f	แทน	จำนวนคนในไม่ผ่านตอบถูก
	n_p	แทน	จำนวนคนในกลุ่มผ่าน
	n_f	แทน	จำนวนคนในกลุ่มไม่ผ่าน

3.6.1.4 การหาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สูตร Lovett (อรัญ ชูยกระเดื่อง, 2561) มีสูตรดังนี้

$$r_{cc} = 1 - \frac{k \sum X_i - \sum X_i^2}{(k-1) \sum (X_i - C)^2} \quad (3-4)$$

เมื่อ	k	แทน	จำนวนข้อสอบ
	X_i	แทน	คะแนนแต่ละคน
	C	แทน	คะแนนผ่าน

3.6.1.5 การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบประเมินทักษะการบรรเลงวงกลองยาวอีสาน โดยใช้ดัชนีความเห็นพ้องกันระหว่างผู้ประเมิน 2 คน โดยอาศัยเกณฑ์การให้คะแนน (Scoring Rubrics) (ไพศาล วรคำ, 2559) มีสูตรดังนี้

$$RAI = 1 - \frac{|R_1 - R_2|}{l - 1} \quad (3-5)$$

เมื่อ	RAI	แทน	ดัชนีความเห็นพ้องกันของผู้ประเมิน
	R_1	แทน	คะแนนที่ได้จากผู้ประเมินคนที่ 1
	R_2	แทน	คะแนนที่ได้จากผู้ประเมินคนที่ 2
	l	แทน	คะแนนทั้งหมดที่เป็นไปได้ (Scoring Rubrics)

3.6.1.6 การหาค่าประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้ประกอบแบบฝึกทักษะการ
บรรเลงวงกลองยาวอีสาน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 (E_1/E_2) โดยใช้สูตรการคำนวณดังนี้
(สมนึก ภัททิยธนี, 2544)

$$E_1 = \frac{\sum X}{N} \times 100 \quad (3-6)$$

เมื่อ	E_1	แทน	ประสิทธิภาพของกระบวนการ
	$\sum X$	แทน	ผลรวมของคะแนนทุกส่วน
	N	แทน	จำนวนผู้เรียนทั้งหมด
	A	แทน	คะแนนเต็มของทั้งหมด

$$E_2 = \frac{\sum Y}{N} \times 100$$

เมื่อ	E_2	แทน	ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ในการ เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียน
	$\sum Y$	แทน	คะแนนรวมของแบบทดสอบ วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
	N	แทน	จำนวนผู้เรียนทั้งหมด
	B	แทน	คะแนนเต็มของแบบทดสอบ วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

3.6.2 สถิติพื้นฐาน

3.6.2.1 ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (ไพศาล วรคำ, 2559) มีสูตรดังนี้

$$\bar{X} = \frac{\sum_{i=1}^n X_i}{n} \quad (3-7)$$

เมื่อ	\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ยเลขคณิตของกลุ่มตัวอย่าง
	X_i	แทน	คะแนนของคนที่ i
	n	แทน	จำนวนสมาชิกกลุ่มตัวอย่าง

3.6.2.2 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (ไพศาล วรคำ, 2559) มีสูตรดังนี้

$$S = \sqrt{\frac{\sum_{i=1}^n (x_i - \bar{X})^2}{n-1}} \quad (3-8)$$

เมื่อ	S	แทน	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่าง
	\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง
	X_i	แทน	คะแนนของคนที่ i
	n	แทน	จำนวนสมาชิกของกลุ่มตัวอย่าง

3.6.3 สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

การทดสอบสมมติฐานของการวิจัยครั้งนี้ ใช้การทดสอบ ที่แบบกลุ่มเดียว (One Sample t - test) (ไพศาล วรคำ, 2559) ซึ่งมีสูตรดังนี้

$$t = \frac{\bar{X} - \mu_0}{s/\sqrt{n}} \quad df = n-1 \quad (3-9)$$

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

เมื่อ	t	แทน	ค่าสถิติทดสอบที่
	\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง
	μ_0	แทน	ค่าคงที่หรือค่าเฉลี่ยของประชากรที่ต้องการเปรียบเทียบ
	S	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่าง
	N	แทน	ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ประกอบแบบฝึกทักษะ เรื่อง การบรรเลง วงกลองยาว อีสาน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล
2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์แทนค่าในการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อให้เกิดความเข้าใจและแปรความหมายของข้อมูลได้ง่าย ดังต่อไปนี้

E_1	แทน	ประสิทธิภาพกระบวนการของแบบฝึกทักษะการบรรเลงวงกลองยาว อีสาน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
E_2	แทน	ประสิทธิภาพผลลัพธ์ของแบบฝึกทักษะการบรรเลงวงกลองยาวอีสาน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้จากการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้
N	แทน	จำนวนนักเรียน
\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ย
S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
df	แทน	ชั้นแห่งความเป็นอิสระ
t	แทน	ค่าการทดสอบที
IOC	แทน	ผลการประเมินความสอดคล้องระหว่างตัวชี้วัดกับเนื้อหา

4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ประกอบแบบฝึกทักษะการบรรเลง วงกลองยาวอีสาน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล เป็นลำดับขั้นตอนตามวัตถุประสงค์ 3 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ประกอบแบบฝึกทักษะ เรื่อง การบรรเลงวงกลองยาวอีสาน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

ผลการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ประกอบแบบฝึกทักษะ เรื่อง การบรรเลงวงกลองยาวอีสาน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ได้แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ทั้งหมด 5 แผน ประกอบด้วย แผนที่ 1 วงกลองยาวอีสาน แผนที่ 2 เสียงพื้นฐานในการฝึกตีกลองยาวอีสาน แผนที่ 3 บรรเลงวงกลองยาวจังหวะผู้ไทย แผนที่ 4 บรรเลงวงกลองยาวอีสานจังหวะลำเพลิน แผนที่ 5 บรรเลงวงกลองยาวอีสานจังหวะช่าช่า และแบบฝึกทักษะการบรรเลงวงกลองยาวอีสานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ทั้งหมด 5 หน่วย คือ หน่วยที่ 1 วงกลองยาวอีสาน หน่วยที่ 2 เสียงพื้นฐานในการฝึกตีกลองยาวอีสาน หน่วยที่ 3 บรรเลงวงกลองยาวจังหวะผู้ไทย หน่วยที่ 4 บรรเลงวงกลองยาวอีสานจังหวะลำเพลิน หน่วยที่ 5 บรรเลงวงกลองยาวอีสานจังหวะช่าช่า และผลการประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.90$, S.D. = 0.14) ส่วนการหาประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 มีผลดังตารางที่ 6

ตารางที่ 4.1

คะแนนการหาประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้ประกอบแบบฝึกทักษะ การบรรเลงวงกลองยาวอีสาน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

คนที่	คะแนนระหว่างเรียน					คะแนนรวมระหว่างเรียน (50)	คะแนนสอบหลังเรียน (15)
	10	10	10	10	10		
1	8	9	8	9	10	44	13
2	9	8	9	9	10	45	14
3	8	8	9	9	10	44	12
4	9	8	9	9	10	45	14
5	8	8	9	9	10	44	13

6	8	8	8	10	9	43	14
7	7	7	8	9	10	41	12
8	8	8	9	9	8	42	12
9	6	8	7	9	8	38	13
10	7	7	8	8	9	39	14
11	8	7	9	8	8	40	13
12	7	6	9	8	9	39	12

(ต่อ)

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

คนที่	คะแนนระหว่างเรียน					คะแนนรวมระหว่างเรียน (50)	คะแนนสอบหลังเรียน (15)
	10	10	10	10	10		
13	6	7	7	8	8	36	13
14	7	7	8	9	9	40	12
รวม	106	106	117	123	128	580	181
ค่าเฉลี่ย						41.42	12.93
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน						2.84	0.83

$E_1 = 82.85 / E_2 = 86.20$

จากตารางที่ 4.1 พบว่า ประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้ประกอบแบบฝึกทักษะ เรื่อง การบรรเลงวงกลองยาวอีสาน มีประสิทธิภาพเท่ากับ $82.85 / 86.20$ ซึ่งมีประสิทธิภาพเป็นไปตามเกณฑ์ 80/80

ขั้นตอนที่ 2 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์และทักษะการบรรเลงวงกลองยาวอีสาน ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ประกอบแบบฝึกทักษะ เรื่อง การบรรเลงวงกลองยาวอีสาน ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กับเกณฑ์ร้อยละ 80

ก่อนทำการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์และทักษะการบรรเลงวงกลองยาวอีสานของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กับเกณฑ์ ร้อยละ 80 ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบ ดังนี้

1. การแจกแจงปกติ โดยใช้สถิติทดสอบ Kolmogorov - Simonov ดังตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.2

ผลการตรวจสอบการแจกแจงปกติ โดยใช้สถิติ (Kolmogorov-Smirnov test)

ตัวแปร	Statistic	df	Sig
ผลสัมฤทธิ์	.226	14	.051
ทักษะ	.176	14	.200

จากตารางที่ 4.2 ผู้วิจัยได้ตรวจสอบการแจกแจงปกติ โดยใช้สถิติทดสอบ (Kolmogorov-Smirnov test) ผลการทดสอบ พบว่า ตัวแปรทั้งสองมีการแจกแจงแบบปกติ

2. ตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทั้งสอง โดยใช้สหสัมพันธ์เพียร์สัน ผลการตรวจสอบพบว่า ค่า $r_{xy} = .298$, ค่า sig = .302 แสดงว่าตัวแปรทั้งสองไม่สัมพันธ์กัน ผู้วิจัยจึงแยกวิเคราะห์แต่ละตัวแปรดังนี้

2.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้เรื่องการบรรเลงวงกลองยาวอีสานหลังเรียนด้วยแบบฝึกทักษะการบรรเลงวงกลองยาวอีสานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กับเกณฑ์ร้อยละ 80

ตารางที่ 4.3

ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้เรื่องการบรรเลงวงกลองยาวอีสานกับเกณฑ์ร้อยละ 80

จำนวน/คน	คะแนนเต็ม	คะแนนเกณฑ์	\bar{X}	S.D.	df	t	sig
14	15	12	12.93	0.83	13	4.19	.00

จากตารางที่ 4.3 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้เรื่องการบรรเลงวงกลองยาวอีสานหลังเรียนด้วยแบบฝึกทักษะการบรรเลงวงกลองยาวอีสานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทักษะการการบรรเลงวงกลองยาวอีสานหลังเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ประกอบแบบฝึกทักษะ เรื่อง การบรรเลงวงกลองยาวอีสานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กับเกณฑ์ร้อยละ 80

ตารางที่ 4.4

ผลการเปรียบเทียบทักษะการบรรเลงวงกลองยาวอีสานกับเกณฑ์ร้อยละ 80

จำนวน/คน	คะแนนเต็ม	คะแนนเกณฑ์	\bar{X}	S.D.	df	t	sig
14	35	28	33.5	1.09	13	18.85	.00

จากตารางที่ 4.4 พบว่า ทักษะการการบรรเลงวงกลองยาวอีสานของนักเรียนหลังเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ประกอบแบบฝึกทักษะ เรื่อง การบรรเลงวงกลองยาวอีสาน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ขั้นตอนที่ 3 การศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนต่อกิจกรรมการเรียนรู้ประกอบแบบฝึกทักษะ เรื่อง การบรรเลงวงกลองยาวอีสาน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

การศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนต่อกิจกรรมการเรียนรู้ประกอบแบบฝึกทักษะ เรื่อง การบรรเลงวงกลองยาวอีสานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผู้วิจัยได้จัดทำแบบสอบถามความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนรู้และแจกแบบสอบถามความพึงพอใจให้กับกลุ่มเป้าหมายได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านภูตะคาม ตำบลท่าศิลา อำเภอสองดาว จังหวัดสกลนคร ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 14 คน ได้ผลดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.5

ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนต่อกิจกรรมการเรียนรู้ประกอบแบบฝึกทักษะการบรรเลงวงกลองยาวอีสาน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ข้อที่	รายการ	\bar{X}	S.D.	ความพึงพอใจ
--------	--------	-----------	------	-------------

1	แบบฝึกทักษะมีภาพประกอบ มีการวางรูปแบบที่ดี	4.92	0.26	มากที่สุด
2	นักเรียนชอบและมีเจตคติที่ดีต่อกิจกรรมการเรียนรู้	4.92	0.00	มากที่สุด
3	นักเรียนมีความสุขและได้รับความรู้ จากกิจกรรมการเรียนรู้	5.85	0.00	มากที่สุด
4	นักเรียนสนใจที่จะนำทักษะไปใช้ในชีวิตประจำวันได้	4.71	0.42	มากที่สุด
5	กิจกรรมการเรียนรู้ประกอบแบบฝึกทักษะ ช่วยให้นักเรียนมีความสามารถและเกิดทักษะในการบรรเลงวงกลองยาวอีสาน	4.78	0.00	มากที่สุด
6	กิจกรรมการเรียนรู้มีความน่าสนใจและมีรูปแบบที่หลากหลาย	4.92	0.00	มากที่สุด
7	กิจกรรมการเรียนรู้นี้ทำให้นักเรียนทราบความก้าวหน้าของตนเอง	4.87	0.00	มากที่สุด
8	นักเรียนสนใจที่จะฝึกฝนและพัฒนาทักษะด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ประกอบแบบฝึกทักษะนี้	4.57	0.00	มากที่สุด
9	แบบฝึกมีขนาดตัวอักษรที่เหมาะสม	5.00	0.42	มากที่สุด
10	เนื้อหาที่กำหนดในกิจกรรมการเรียนรู้มีความเหมาะสมกับผู้เรียน	5.00	0.00	มากที่สุด
	รวม	4.85	0.17	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.5 พบว่า หลังจัดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่องการบรรเลงวงกลองยาวอีสาน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เสร็จแล้ว ผู้วิจัยนำแบบสอบถามความพึงพอใจให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านภูตะคาม จำนวน 14 คน ที่เรียนด้วย กิจกรรมการเรียนรู้ประกอบแบบฝึกทักษะ เรื่อง การบรรเลงวงกลองยาวอีสาน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.85$) และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D. = 0.17) หมายความว่า ความพึงพอใจ ต่อกิจกรรมการเรียนรู้ประกอบแบบฝึกทักษะการบรรเลงวงกลองยาวอีสานของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 อยู่ในระดับมากที่สุด

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ประกอบแบบฝึกทักษะ เรื่อง การบรรเลงวงกลองยาวอีสาน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผู้วิจัยได้ดำเนินการสรุปผลและอภิปรายผลการวิจัยเป็น 3 ขั้นตอน ตามลำดับดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ประกอบแบบฝึกทักษะ เรื่องการบรรเลงวงกลองยาวอีสาน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

ขั้นตอนที่ 2 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์และทักษะการบรรเลงวงกลองยาวอีสานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ประกอบแบบฝึกทักษะ เรื่อง การบรรเลงวงกลองยาวอีสาน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กับเกณฑ์ร้อยละ 80

ขั้นตอนที่ 3 การศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนต่อกิจกรรมการเรียนรู้ประกอบแบบฝึกทักษะ เรื่อง การบรรเลงวงกลองยาวอีสาน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

5.1 สรุป

การวิจัยเรื่อง การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ประกอบแบบฝึกทักษะ เรื่อง การบรรเลง วงกลองยาวอีสาน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

5.1.1 ผลการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ประกอบแบบฝึกทักษะการบรรเลงวงกลองยาวอีสานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 82.85 / 86.20 ซึ่งมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

5.1.2 ผลสัมฤทธิ์และทักษะการบรรเลงวงกลองยาวอีสานหลังเรียนด้วยแบบฝึกทักษะ เรื่องการบรรเลงวงกลองยาวอีสาน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5.1.3 ความพึงพอใจของนักเรียนต่อกิจกรรมการเรียนรู้ประกอบแบบฝึกทักษะ เรื่องการบรรเลงวงกลองยาวอีสาน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ (\bar{X} = 4.85) และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D. = .17) หมายความว่า ความพึงพอใจ ของนักเรียนต่อกิจกรรมการเรียนรู้ประกอบแบบฝึกทักษะ เรื่องการบรรเลงวงกลองยาวอีสาน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 อยู่ในระดับมากที่สุด

5.2 อภิปรายผล

5.2.1 ผลการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ประกอบแบบฝึกทักษะ เรื่อง การบรรเลงวงกลองยาวอีสาน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 โดยแบ่งเป็นแผน การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ จำนวน 5 แผน ประกอบแบบฝึกทักษะการบรรเลงวงกลองยาวอีสาน จำนวน 5 หน่วย ได้แก่ แผนที่ 1 วงกลองยาวอีสาน ประกอบแบบฝึกทักษะการบรรเลงวงกลองยาวอีสาน หน่วยที่ 1 เรื่อง วงกลองยาวอีสาน แผนที่ 2 เสียงพื้นฐานในการฝึกตีกลองยาวอีสาน ประกอบแบบฝึกทักษะการบรรเลงวงกลองยาวอีสาน หน่วยที่ 2 เรื่อง เสียงพื้นฐานในการฝึก ตีกลองยาวอีสาน แผนที่ 3 บรรเลงวงกลองยาวจังหวัดสุโขทัย ประกอบแบบฝึกทักษะการบรรเลง วงกลองยาวอีสาน หน่วยที่ 3 เรื่อง บรรเลงวงกลองยาวจังหวัดสุโขทัย แผนที่ 4 บรรเลงวงกลองยาวจังหวัดลำพูน ประกอบแบบฝึกทักษะการบรรเลงวงกลองยาวอีสานหน่วยที่ 4 เรื่อง บรรเลง วงกลองยาวจังหวัดลำพูน และแผนที่ 5 บรรเลงวงกลองยาวจังหวัด ชำช่าช่า ประกอบแบบฝึกทักษะการบรรเลงวงกลองยาวอีสานหน่วยที่ 5 บรรเลงวงกลองยาวจังหวัดชำช่าช่า ซึ่งนำมาหา ค่า E_1 ได้เท่ากับ 82.85 และค่า E_2 ได้เท่ากับ 86.20 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้วิจัยได้ศึกษาการ จัดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่องการบรรเลงวงกลองยาวอีสานที่ครอบคลุมเนื้อหาและองค์ความรู้ สามารถสร้างสื่อในการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ที่เข้าใจง่าย น่าสนใจ ทำให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในการจัดการเรียนการสอน สอดคล้องกับ พานทอง ไพรลีน (2554, น. 95) ได้ศึกษาการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้เรื่องเศษส่วน โดยการเรียนรู้แบบร่วมมือประกอบการเรียน การ์ตูน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านโคกลำม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคามเขต 1 พบว่า มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 81.25/81.04 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ 80/80 ที่กำหนดไว้ ทั้งนี้อาจเป็น เพราะ ผู้วิจัยได้พัฒนากิจกรรมการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ ครอบคลุมเนื้อหา พัฒนาตรงจุด ทำให้ผู้เรียนเข้าใจในเนื้อหา องค์ความรู้และบรรลุวัตถุประสงค์การจัดการเรียนรู้ที่กำหนด สอดคล้องกับ อภิเชษฐ์ คณะนาม (2558, น. 117) ได้ศึกษา การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ดนตรี พื้นบ้านอีสาน โดยใช้แบบฝึกทักษะกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (ดนตรี) สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 5 ผลการศึกษาพบว่า ประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (ดนตรี) สำหรับ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 85.84/ 83.83 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ กำหนดไว้ และมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้วิจัยได้ศึกษาวิธีการจัดทำกิจกรรมการ เรียนรู้ดนตรีพื้นบ้านอีสานได้เป็นอย่างดี สร้างแบบฝึกทักษะทักษะที่ครอบคลุมเนื้อหา ตรงจุดประสงค์ การเรียนรู้ทำให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างเข้าใจ บรรลุเป้าหมายที่กำหนดอย่างมีประสิทธิภาพ

5.2.2 ผลสัมฤทธิ์และทักษะการบรรเลงวงกลองยาวอีสานหลังเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ ประกอบแบบฝึกทักษะ เรื่อง การบรรเลงวงกลองยาวอีสาน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า เมื่อผู้เรียนได้เรียนตาม กิจกรรมการเรียนรู้ประกอบแบบฝึกทักษะ เรื่องการบรรเลงวงกลองยาวอีสาน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 3 แล้ว เกิดความความรู้ ความเข้าใจได้ง่าย เนื้อหามีความต่อเนื่อง อธิบายขั้นตอนอย่างชัดเจนทำ ให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ เรื่อง การบรรเลงวงกลองยาวอีสานสูงขึ้น สอดคล้องกับ พานทอง ไพโรจน์ (2554, น. 95) ได้ศึกษาการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ เรื่องเศษส่วน โดยการเรียนรู้แบบร่วมมือ ประกอบการเรียนการ์ตูน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านโคกล่าม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคามเขต 1 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนโดยใช้ แผนการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ เรื่องเศษส่วน โดยการเรียนรู้แบบร่วมมือ ประกอบการเรียนการ์ตูน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้วิจัย ได้จัดทำ แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ดี มีการศึกษากระบวนการสร้างสื่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ครบองค์ ความรู้ ทั้งด้านเนื้อหาและกิจกรรม ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ง่าย เข้าใจในเนื้อหา ปฏิบัติกิจกรรม ได้ดีและบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ สอดคล้องกับ ภักดี ชัดิยะมาตย์ (2556, น. 149) ได้ศึกษากระบวนการ เรียนรู้ดนตรีพื้นบ้านอีสานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านโนนทองโนนสะอาด อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม พบว่า จากการที่นักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 19 คน ที่เรียนรู้จากศูนย์การเรียนรู้ทั้ง 3 ศูนย์การเรียนรู้ พบว่า ทำให้นักเรียนเกิดทักษะในด้านความตั้งใจ สนใจในการปฏิบัติกิจกรรม กล้าแสดงออก ชื่นชม ยินดี สนุกสนาน และมีส่วนร่วมในการแสดง ความคิดเห็น สอดคล้องกับอภิเชษฐ์ คณณะนาม (2558, น. 117) ได้ศึกษา การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ ดนตรีพื้นบ้านอีสาน โดยใช้แบบฝึกทักษะกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (ดนตรี) สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้แบบฝึกทักษะ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (ดนตรี) สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่า หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ .05 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้วิจัยได้จัดกิจกรรมการ เรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยให้นักเรียนได้ทำกิจกรรมตามกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง ช่วยเหลือซึ่งกันและกันภายในกลุ่มตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้ และทักษะการ บรรเลงวงกลองยาวอีสานด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ประกอบแบบฝึกทักษะการบรรเลงวงกลองยาวอีสาน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สูงกว่าเกณฑ์ ร้อยละ 80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 สอดคล้องกับ จิรพงษ์ ปะกาโส (2562 : 83) ได้ศึกษา การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้เรื่องการเป่าขลุ่ย ริคอร์ดอร์ตามทฤษฎีของโชลตาลโคตาย พบว่า หลังผู้เรียนเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง การเป่า ขลุ่ยริคอร์ดอร์ตามทฤษฎีของโคตาย ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ เรื่องการเป่าขลุ่ยริคอร์ดอร์ สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้วิจัยจัดกิจกรรม

การเรียนรู้เรื่องการเป่าขลุ่ยรีคอร์เดอร์ตามทฤษฎีของ โคคาย ทำให้ผู้เรียนมีความเข้าใจง่ายไม่ซับซ้อน และผู้เรียนสามารถปฏิบัติได้ในเรื่องการเป่าขลุ่ย รีคอร์เดอร์ จนทำให้มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้เรื่องการเป่าขลุ่ยรีคอร์เดอร์สูงขึ้น

5.2.3 ความพึงพอใจของนักเรียนต่อกิจกรรมการจัดการเรียนรู้รูปแบบฝึกทักษะ เรื่อง การบรรเลงวงกลองยาวอีสาน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่าหลังจัดกิจกรรม การเรียนรู้เรื่องการบรรเลงวงกลองยาวอีสาน โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.85$) และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D. = 0.17) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้วิจัยได้จัดกิจกรรมการเรียนรู้รูปแบบฝึกทักษะการบรรเลงวงกลองยาวอีสาน ที่ดี มีเนื้อหาที่เข้าใจง่าย กิจกรรมการปฏิบัติที่น่าสนใจ บรรยากาศไม่ ตึงเครียดและไม่น่าเบื่อ ทำให้ นักเรียนชอบและสนใจในวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่องการบรรเลงวงกลองยาวอีสาน ทำให้มีความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนรู้ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับ พานทอง ไพโรลิน (2554, น. 95) ได้ ศึกษาการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ เรื่องเศษส่วน โดยการเรียนรู้แบบร่วมมือ ประกอบการเรียน การ์ตูน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านโคกล่าม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคามเขต 1 พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนรู้เรื่องเศษส่วน โดยการเรียนรู้แบบร่วมมือ ประกอบการเรียนการ์ตูน ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.67 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.45 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้วิจัยได้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่น่าสนใจ เนื้อหาเข้าใจง่าย ไม่ทำให้นักเรียนตึงเครียดในขณะที่เรียน นักเรียนจึงเกิดความสนใจในกิจกรรมการเรียนรู้ และสามารถเข้าใจในเนื้อหา และปฏิบัติกิจกรรมในการเรียนรู้ได้อย่างดี ทำให้นักเรียนรู้สึกดีและมีความพึงพอใจในกิจกรรมการ เรียนรู้นี้ สอดคล้องกับ อภิเชษฐ์ คณะนาม (2558, น. 118) ได้ศึกษา การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ ดนตรีพื้นบ้านอีสาน โดยใช้แบบฝึกทักษะกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (ดนตรี) สำหรับนักเรียน ชั้น ประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะ กลุ่มสาระศิลปะ (ดนตรี) สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.60$, S.D.= 0.16) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้วิจัยได้สร้าง แบบฝึกทักษะที่ดีเนื้อหาเข้าใจง่าย ไม่ซับซ้อน ทำให้ผู้เรียนสามารถปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่าง ต่อเนื่อง เข้าใจในบทเรียน มีความพึงพอใจในกิจกรรมการเรียนรู้นี้สอดคล้องกับ (ภักดี ชติยมาตย์ (2556, น. 150) ได้ศึกษากระบวนการเรียนรู้ดนตรีพื้นบ้านอีสานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านโนนทองโนนสะอาด อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม พบว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีความพึงพอใจต่อกระบวนการเรียนรู้ดนตรีพื้นบ้านอีสาน โดยรวมอยู่ในระดับดีมาก ทั้งนี้อาจเป็น เพราะผู้วิจัยได้จัดกระบวนการเรียนรู้แก่ผู้เรียนอย่างครบถ้วน ครอบคลุมเนื้อหา กิจกรรมไม่ซับซ้อน ผู้เรียนเกิดความเข้าใจ สามารถปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ได้เป็นอย่างดี ทำให้นักเรียนเกิดความพึงพอใจ ในกระบวนการจัดการเรียนรู้

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้มีข้อเสนอแนะสำหรับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ประกอบแบบฝึกทักษะ เรื่อง การบรรเลงวงกลองยาวอีสาน ดังนี้

5.3.1.1 ครูผู้สอนจะต้องศึกษาลำดับขั้นตอนของแบบฝึกทักษะการบรรเลงวงกลองยาวอีสาน อย่างละเอียดตามลำดับขั้นตอนก่อนนำไปใช้

5.3.1.2 ครูผู้สอนจะต้องแนะนำขั้นตอนการบรรเลงวงกลองยาวอีสานโดยละเอียด เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในลำดับการเรียนรู้ สามารถปฏิบัติได้ถูกต้องตามเนื้อหาที่กำหนด และเกิดประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอน

5.3.1.3 ครูผู้สอนจะต้องศึกษาเกณฑ์การวัดและประเมินผลสัมฤทธิ์และการประเมินทักษะการบรรเลงวงกลองยาวอีสานให้มีความเข้าใจ เพื่อที่จะสามารถนำไปใช้วัดและประเมินผลสัมฤทธิ์และประเมินทักษะการบรรเลงวงกลองยาวอีสานได้อย่างถูกต้อง

5.3.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

5.3.2.1 ควรมีการจัดทำแบบฝึกทักษะการบรรเลงวงกลองยาวอีสาน ในจังหวัดที่ยากขึ้น และจัดทำหน่วยการจัดการเรียนรู้ให้ครอบคลุมของการบรรเลงวงกลองยาวอีสาน

5.3.2.2 ควรมีการศึกษาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ประกอบแบบฝึกทักษะการบรรเลงวงกลองยาวอีสาน เปรียบเทียบกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบอื่น ๆ

บรรณานุกรม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บรรณานุกรม

- กาญจนา จันทร์ช่วง. (2560). ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาสังคมศึกษา เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- กาญจนา อรุณสุขรุจี. (2546). ความพึงพอใจของสมาชิกสหกรณ์ต่อการดำเนินงานของสหกรณ์ การเกษตรไทยปรกาการจำกัด อำเภอไชยปราการ จังหวัดเชียงใหม่ (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- กรกฎ วงศ์สุวรรณ. (2549). การศึกษากระบวนการถ่ายทอดดนตรีไทยของปราชญ์ชาวบ้านใน มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- กรมวิชาการ. (2545). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและวัสดุภัณฑ์.
- กรรณิการ์ ประทุมชาติ. (2555). กลองยาว การอนุรักษ์และพัฒนาศิลปะการแสดงพื้นบ้าน จังหวัดร้อยเอ็ด (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- กันต์ดนัย วรจิตติพล. (2542). การพัฒนาแบบฝึกทักษะการเขียนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตสถาบันราชภัฏนครปฐม จังหวัดนครปฐม. สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
- กฤษดา บุญหมื่น. (2555). ประโยชน์ของแผนการจัดการเรียนรู้. สืบค้นจาก <https://xn--12c2c0ada3bv5b3ao7h2d.blogspot.com/2012/07/blog-post.html>.
- ชนิษฐา บุญภักดี. (2552). การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยพระจอมเกล้าธนบุรี. ครุศาสตรมหาบัณฑิต: มหาวิทยาลัยพระจอมเกล้าธนบุรี.
- เจียน วันทนียตระกูล. (2552). หลักการและวิธีการสอน. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยวิทยาเขตลานนา.
- คณาจารย์สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา. (2560). การวัดและประเมินผลการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม: ตักศิลาการพิมพ์.

- คันธารัตน์ ธรรมธร. (2557). *การเปรียบเทียบทักษะการตีกลองยาวของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดปริวาส ระหว่างการใช้ รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิสกับการสอนปกติ*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.
- จินตนา เกษเจริญคุณ. (2556). *การจัดการเรียนการสอนดนตรี – นาฏศิลป์ในโรงเรียนบ้านตากแดด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยนอร์ท.
- จิรพงษ์ ปะกาโส. (2562). *การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง การเป่าขลุ่ยรีคอร์เดอร์ตามทฤษฎีของโซลतालโคดา (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต)*. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- จุฑามาศ ศรีวิลัย. (2549). *การพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านออกเสียงคำควบกล้ำ ร ล ว โดยใช้ภาพประกอบ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3*. อุตรดิตถ์: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์.
- เจริญชัย ชนไฟโรจน์. (2529). *ดนตรีผู้ไทย*. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ชาญชัย อางจนสมาจาร. (2540). *หลักการสอนทั่วไป*. กรุงเทพฯ: ม.ป.ท.
- ชนาธิป พรกุล. (2552). *การออกแบบการสอน การบูรณาการ การอ่าน การคิดวิเคราะห์และการเรียน (พิมพ์ครั้งที่ 2)*. กรุงเทพฯ: บริษัท วี. พรินท์ (1991) จำกัด.
- ชรีณี เดชจันดา. (2535). *ความพึงพอใจของผู้ประกอบการต่อนายก้าจัดกาอุตสาหกรรมแขวงแลมด้า เขตบางขุนเทียน จังหวัดกรุงเทพมหานคร (วิทยานิพนธ์ปริญญาสังคมศาสตรมหาบัณฑิต)*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ชวลิต ชุก้าแพง. (2553). *การวิจัยหลักสูตรและการสอน (พิมพ์ครั้งที่ 2)*. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ณรุทธ์ สุทธจิตต์. (2535). *สังคีตนิยม : ความซาบซึ้งในดนตรีตะวันตก*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ณัฐนาถ สุขศรี. (2558). *การสร้างแบบฝึก ร่วมกับภาพการ์ตูนเพื่อพัฒนาการเขียนสะกดคำที่มีตัวสะกดไม่ตรงตามมาตราสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ณัฐภูมิ กิจรุ่งเรือง. (2545). *ผู้เรียนเป็นสำคัญและการเขียนแผนจัดการเรียนรู้ของครูมืออาชีพตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ: เอลโล่การพิมพ์.
- ดุขุณี พนมยงค์ บุญทัศน์กุล. (2561). *ดนตรีกับชีวิตมนุษย์ ประโยชน์และคุณค่าของดนตรี*. สืบค้นจาก <https://www.pantae.com/content/554/>.

- เดือนใจ อินทรีย์. (2553). ผลของการทำวิจัยในชั้นเรียนที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน
ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรีเขต 3. กาญจนบุรี:
มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี.
- ถวัลย์ มาศจรัส. (2546). วัตกรรมการศึกษา ชุดแบบฝึกหัด - แบบฝึกเสริมทักษะ. กรุงเทพฯ : ธารอักษร.
ทิตนา แคมณี. (2547). ศาสตร์การสอน องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ
(พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: ดานสุทธาการ.
- ธนิต อยู่โพธิ์. (2510). เครื่องดนตรีไทย (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: ศิวพร.
- ธनिया ปัญญาแก้ว. (2541). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจในงานของข้าราชการครูใน
จังหวัดเชียงใหม่ (วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต). เชียงใหม่:
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ธัญลักษณ์ มูลสุวรรณ. (2555). พัฒนาการของพืชนกlongยาว อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดมหาสารคาม
(วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- นงนุช สามัญสุทธิ. (2550). การพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านเร็ว สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา
ปีที่ 4 โรงเรียนอนุบาลนครสวรรค์ (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต). นครสวรรค์:
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- นนทชัย สามงามจันทร์. (2562). ลักษณะของแผนการสอนที่ดี. สืบค้นจาก
<https://blog.nsruc.ac.th/60111806059/3696>.
- นรรัชต์ ผืนเชียร. (2562). แผนการสอนที่ดีควรมีลักษณะอย่างไร. สืบค้นจาก
<https://www.truelookpanya.com/blog/content/68995/-blog-teamet->
- น้ำออย อริยะสุขสกุล. (2546). การพัฒนาแบบฝึกการอ่านเพื่อจับใจความภาษาไทยสำหรับนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ:
มหาวิทยาลัยบูรพา
- ปิยนุช ยืนสุข. (2552). การปฏิบัติการพัฒนาทักษะการเขียนคำที่มีสระลดรูป สำหรับนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3. อุบลราชธานี: มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี.
- ปิยะนุช เหลืองงาม. (2552). บรรทัดฐานในการตัดสินใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในการเรียน
วิทยาศาสตร์ เรื่องภาวะโลกร้อน ตามแนวคิดวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสังคม (STS)
(วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ประจวบจิตร คำจัรัส. (2550). การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในประมวล
สาระชุดวิชาวิทยาการจัดการเรียนรู้ (หน่วยที่ 6). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ประเสริฐ โพธิ์ขา. (2557). การสร้างแบบประเมินทักษะภาคปฏิบัติการวาดภาพระบายสีสำหรับ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

- ปราณี กองจินดา. (2549). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์และทักษะการคิดเลขในใจของนักเรียนที่ได้รับการสอนตามรูปแบบชิปปาโดยใช้แบบฝึกหัดที่เน้นทักษะการคิดเลขในใจกับนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้คู่มือครู (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- ปริญญา จเรรัตน์. (2546). ความพึงพอใจของเกษตรกรผู้ผลิตและผู้ใส่เสบียงสัตว์ จังหวัดสุพรรณบุรี กิจกรรม นาหญ้าและพัฒนาอาชีพผลิตเสบียงสัตว์เพื่อการจำหน่าย การฝึกอบรมหลักสูตร “พัฒนานักวิจัยกรมปศุสัตว์เบื้องต้น รุ่นที่ 1”. กรุงเทพฯ: กองอาการสัตว์กรมปศุสัตว์.
- ปรียาพร วงคอนุตรโรจน. (2535). ปัจจัยหรือองค์ประกอบที่ใช้เป็นเครื่องมือบ่งชี้ถึงปัญหาที่เกี่ยวกับความพึงพอใจในการทำงาน (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ปรียาพร วงคอนุตรโรจน. (2547). การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ: สหมิตรออฟเซท.
- พรชัย ศรีสารคาม. (2538). บุญเดือน 4 บุญเดือน 5 ของอีสาน. มหาสารคาม: ศูนย์ศิลปวัฒนธรรมสถาบันราชภัฏมหาสารคาม.
- พานทอง ไพรลีน. (2554). การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ เรื่องเศษส่วน โดยการเรียนรู้แบบร่วมมือ ประกอบการเรียนการสอน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านโคกล่าม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคามเขต 1 (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- พิชญ์สินี ชมภูคำ. (2558). วิธีวิทยาการวิจัย. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- พิมพ์พันธ์ เตชะคุปต์. (2548). การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. กรุงเทพฯ: เดอะมาสเตอร์กรุ๊ป แบนเนจเม้นท์.
- ไพโรจน์ คะเชนทร์. (2556). การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน. สืบค้นจาก <http://kruoismarteng.blogspot.com/2016/08/achievement.html>.
- ไพศาล วรคำ. (2559). วิจัยทางการศึกษา. มหาสารคาม : ตักสิลาการพิมพ์.
- ภักดี ชติยะมาตย์. (2556). กระบวนการเรียนรู้ดนตรีพื้นบ้านอีสานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านโนนทองโนนสะอาด อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ภาณุเดช เพียรความสุข. (2558). ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการให้บริการของสำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียนมหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี. อุบลราชธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- มนู ครุฑไชยันต์. (2525). กลองยาวอีสาน. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- รุจิร ภู่อาระ. (2545). การเขียนแผนการเรียนรู้. กรุงเทพฯ: บุก พอยท์.

- วรรณิ ไชยมโน. (2550). การสร้างแบบวัดทักษะพื้นฐานการรำไทย สำหรับนักเรียนระดับ
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วาสนา เกษี. (2558). แผนการจัดการเรียนรู้. สืบค้นจาก
<https://wassanakasrimathematics.wordpress.com/>.
- วาสนา สุพัฒน์. (2530). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคงทนในการเรียนรู้ของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่สอนตามคู่มือครูโดยการทำแบบฝึกหัดแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ
แบบฝึกหัดแบบอัตนัย กับการทำแบบฝึกหัดในหนังสือแบบเรียน. กรุงเทพฯ:
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- วันเพ็ญ เหลาพรหม. (2558). การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา รายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง ประเพณีเชิงผีโขน
กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียน
บ้านไฮหย่อง (ภูเงินประชานุกูล) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสกลนคร เขต 2.
สกลนคร : มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- วิทย์ เทียงบูรณธรรม. (2541). การจัดการสมัยใหม่. กรุงเทพฯ: สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี (ไทย-ญี่ปุ่น).
- วิทยา พัฒนเมธาดา. (2562). การเขียนแผนเชิงกลยุทธ์. สืบค้นจาก <http://www.kansuksa.com/176/>.
- วิรุฬ พรรณเทวี. (2542). ความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการของหน่วยงานกระทรวงมหาดไทย
ใน อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน (วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต). เชียงใหม่:
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สกุณา พันธุ์ระ. (2554). การศึกษาดนตรีผู้ไทย ตำบลหนองห้าง อำเภอภูผินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์.
มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- สมชาย รัตนทองคำ. (2556). จิตวิทยาการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์. เอกสารประกอบการสอน
475 788 การสอนทางกายภาพบำบัด ภาคตนปการศึกษา 2556. ขอนแก่น:
มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- สมนึก ภัททิยาธนี. (2544). การวัดผลการศึกษา. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สมนึก ภัททิยาธนี. (2551). การวัดผลการศึกษา. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สมพร เชื้อพันธ์. (2547). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้วิธีการจัดการเรียนการสอนแบบสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง
กับการจัดการเรียนการสอนตามปกติ. พระนครศรีอยุธยา: สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- สมลักษณ์ สุวรรณวงศ์. (2550). การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้และแบบฝึกทักษะการเขียนสะกด
คำยาก กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนอนุบาลศรีวิไล
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3 (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต).
มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

- สุจิต เหมวัล. (2555). *ศาสตร์การสร้างและพัฒนาแบบฝึกทักษะ*. ขอนแก่น: ทรัพย์สุนทรการพิมพ์.
- สุเทพ พานิชพันธุ์. (2541). *ความพึงพอใจของเกษตรกรในการเข้าร่วมโครงการปรับโครงสร้างและระบบการผลิตการเกษตรจังหวัดอุบลราชธานี*. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- สุธีระพงษ์ พิณิจพล. (2553). *แนวทางการประยุกต์ใช้กลองยาวอีสานเพื่อส่งเสริมสุขภาพชุมชน*.
มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สุวิทย์ มูลคำ. (2549). *กลยุทธ์การสอนคิดสังเคราะห์*. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.
- อภิเชษฐ์ คณะนาม. (2558). *การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ดนตรีที่บ้านอีสาน โดยใช้แบบฝึกทักษะกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (ดนตรี) สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5*. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- อรรวรรณ บรรจงศิลป์ และ อารณ มนตรีศาสตร์. (2527). *หลักการสอนดนตรีนาฏศิลป์*. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมธิราช.
- อรัญ ชุยกะเตือง. (2561). *สถิติขั้นสูงสำหรับการวิจัย*. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- อารณ ใจเที่ยง. (2553). *หลักการสอน (พิมพ์ครั้งที่ 5)*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- อารีย์ วาศน์อำนวยการ. (2545). *การพัฒนาแบบฝึกเสริมทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจตามแนวการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต)*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- อุทุมพร (ทองไทย) จามรมาน. (2545). *เทคนิคการวัดและการประเมินผลการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544*. กรุงเทพฯ: ฟันนี่.
- เอกรินทร์ สีมหาศาล. (2545). *กระบวนการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาแนวคิดสู่ปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: บุ๊คพอยท์.
- Carr, D. (2010). "Exploring the Spiritual and Moral Light and Dark Sides of Musical Experience and Appreciation," University of Edinburgh Review.
- Miller, W.H. (1977). *The First Elementary Reading Today*. New York : Holt, Rinehart and Winston.
- Thondike, Robert L. and Hagen, Elizabeth. (1969). *Measurement and Evaluation in Psychology and Education*. New York : John Winey and son, Inc.
- Tuckman, Bruce W. (1975). *Measuring Education Outcomes Fundamentals of Testing*. New York : Harcourt Bruce Jovanovich, Inc.

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ สกุล	นายไกรฤกษ์ สัพโส
วัน เดือน ปี เกิด	28 มีนาคม พ.ศ. 2537
ที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 100 หมู่ที่ 1 ตำบลไฮหย่อง อำเภอพังโคน จังหวัดสกลนคร
สถานที่ทำงาน	โรงเรียนบ้านภูตะคาม ตำบลท่าศิลา อำเภอส่องดาว จังหวัดสกลนคร
ตำแหน่ง	ครูผู้ช่วย
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ.2559	ปริญญาศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต (ศป.บ.) สาขาดูริยางคศิลป์ วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
พ.ศ. 2563	ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต (ค.ม.) สาขาการวิจัยและประเมินผลการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
รางวัลดีเด่น	
พ.ศ. 2562	ครูผู้สอนนักเรียนได้รับรางวัลเหรียญทองระดับภาค รายการเดี่ยวโหวด
ทุนการศึกษา	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
พ.ศ. 2559	รับพระราชทานทุนการศึกษา “ทุนภูมิพล”

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ภาคผนวก ก

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

คำนำ

แผนการจัดการเรียนรู้ประกอบแบบฝึกทักษะ เรื่องการบรรเลงวงกลองยาวอีสาน ของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระดนตรี จัดทำขึ้นและแก้ไขปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ
ของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับกิจกรรมในการจัดการเรียนรู้ โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ แผนการจัดการเรียนรู้
เล่มนี้ มีจำนวน 5 แผน ใช้เวลาสอน 10 ชั่วโมง เน้นการจัดการเรียนรู้แบบปฏิบัติ ฝึกทักษะ มุ่งให้ผู้เรียน
นำไปใช้ได้จริง

ขอขอบคุณ นายชัยสิทธิ์ ฝุ่นเงิน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านภูตะคาม คณะครูโรงเรียนบ้านภูตะ
คาม ท่านผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรัญ ชูยกระเดื่อง ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้ที่เกี่ยวข้องที่ให้คำปรึกษา
และผู้เชี่ยวชาญทุกท่าน ที่ให้ข้อเสนอแนะ ตรวจสอบ แก้ไข จนสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ความนำ

กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ให้เป็นหลักสูตรแกนกลางของประเทศ โดยกำหนดจุดหมาย และมาตรฐานการเรียนรู้เป็นเป้าหมายและกรอบทิศทางในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีคุณภาพชีวิตที่ดีและมีขีดความสามารถ ในการแข่งขันในเวทีระดับโลก (กระทรวงศึกษาธิการ, 2544) พร้อมกันนี้ได้ปรับกระบวนการพัฒนาหลักสูตรให้มีความสอดคล้องกับเจตนารมณ์แห่งพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ที่มุ่งเน้นการกระจายอำนาจทางการศึกษาให้ท้องถิ่นและสถานศึกษาได้มีบทบาทและมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น (สำนักนายกรัฐมนตรื, 2542)

จากการวิจัย และติดตามประเมินผลการใช้หลักสูตรในช่วงระยะ 6 ปีที่ผ่านมา (สำนักวิชาการ และมาตรฐานการศึกษา, 2546 ก., 2546 ข., 2548 ก., 2548 ข.; สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2547; สำนักผู้ตรวจราชการ และติดตามประเมินผล, 2548; สุวิมล ว่องวานิช และนงลักษณ์ วิรัชชัย, 2547; Nutravong, 2002; Kittisunthorn, 2003) พบว่า หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 มีจุดดีหลายประการ เช่น ช่วยส่งเสริมการกระจายอำนาจทางการศึกษาทำให้ท้องถิ่นและสถานศึกษามีส่วนร่วม และมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น และมีแนวคิดและหลักการในการส่งเสริมการพัฒนาผู้เรียนแบบองค์รวมอย่างชัดเจน อย่างไรก็ตาม ผลการศึกษาดังกล่าวยังได้สะท้อนให้เห็นถึงประเด็นที่เป็นปัญหาและความไม่ชัดเจนของหลักสูตรหลายประการทั้งในส่วนของเอกสารหลักสูตร กระบวนการนำหลักสูตรสู่การปฏิบัติ และผลผลิตที่เกิดจากการใช้หลักสูตร ได้แก่ ปัญหาความสับสน ของผู้ปฏิบัติในระดับสถานศึกษาในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา สถานศึกษาส่วนใหญ่กำหนดสาระและผลการเรียนรู้ ที่คาดหวังไว้มาก ทำให้เกิดปัญหาหลักสูตรแน่น การวัดและประเมินผลไม่สะท้อนมาตรฐาน ส่งผล ต่อปัญหาการจัดทำเอกสารหลักฐานทางการศึกษาและการเทียบโอนผลการเรียน รวมทั้งปัญหาคุณภาพ ของผู้เรียนในด้านความรู้ ทักษะ ความสามารถและคุณลักษณะที่พึงประสงค์อันยังไม่เป็นที่น่าพอใจ

นอกจากนั้นแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550 – 2554) ได้ชี้ให้เห็นถึงความจำเป็นในการปรับเปลี่ยนจุดเน้นในการพัฒนาคุณภาพคนในสังคมไทยให้ มีคุณธรรม และมีความรอบรู้อย่างเท่าทัน ให้มีความพร้อมทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และศีลธรรม สามารถก้าวทันการเปลี่ยนแปลงเพื่อนำไปสู่สังคมฐานความรู้ได้อย่างมั่นคง แนวการพัฒนาคนดังกล่าวมุ่งเตรียมเด็กและเยาวชนให้มีพื้นฐานจิตใจที่ดีงาม มีจิตสาธารณะ พร้อมทั้งมีสมรรถนะ ทักษะและความรู้พื้นฐานที่จำเป็นในการดำรงชีวิต อันจะส่งผลต่อการพัฒนาประเทศแบบยั่งยืน (สภาพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2549) ซึ่งแนวทางดังกล่าวสอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ

ในการพัฒนาเยาวชนของชาติเข้าสู่โลก ยุคศตวรรษที่ 21 โดยมุ่งส่งเสริมผู้เรียนมีคุณธรรม รักความเป็นไทย ให้มีทักษะการคิดวิเคราะห์ สร้างสรรค์ มีทักษะด้านเทคโนโลยี สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมโลกได้อย่างสันติ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

จากข้อค้นพบในการศึกษาวิจัยและติดตามผลการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ที่ผ่านมา ประกอบกับข้อมูลจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10 เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาคนในสังคมไทย และจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการในการพัฒนาเยาวชนสู่ศตวรรษที่ 21 จึงเกิดการทบทวนหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เพื่อนำไปสู่การพัฒนาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่มีความเหมาะสมชัดเจน ทั้งเป้าหมายของหลักสูตรในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน และกระบวนการนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติในระดับเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา โดยได้มีการกำหนดวิสัยทัศน์ จุดหมาย สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดที่ชัดเจน เพื่อใช้เป็นทิศทางในการจัดทำหลักสูตร การเรียนการสอนในแต่ละระดับ นอกจากนั้น ได้กำหนดโครงสร้างเวลาเรียนขั้นต่ำของแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ในแต่ละชั้นปีไว้ในหลักสูตรแกนกลาง และเปิดโอกาสให้สถานศึกษาเพิ่มเติมเวลาเรียนได้ตามความพร้อมและจุดเน้น อีกทั้งได้ปรับกระบวนการวัดและประเมินผลผู้เรียน เกณฑ์การจบการศึกษาแต่ละระดับ และเอกสารแสดงหลักฐานทางการศึกษาให้มีความสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ และมีความชัดเจนต่อการนำไปปฏิบัติ

เอกสารหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 นี้จัดทำขึ้นสำหรับท้องถิ่นและสถานศึกษาได้นำไปใช้เป็นกรอบและทิศทางในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา และจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชนไทยทุกคนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานให้มีคุณภาพด้านความรู้ และทักษะที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลง และแสวงหาความรู้เพื่อพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ในเอกสารนี้ ช่วยทำให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในทุกระดับเห็นผลคาดหวังที่ต้องการในการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนที่ชัดเจนตลอดแนว ซึ่งจะสามารถช่วยให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระดับท้องถิ่นและสถานศึกษาร่วมกันพัฒนาหลักสูตรได้อย่างมั่นใจ ทำให้การจัดทำหลักสูตรในระดับสถานศึกษามีคุณภาพและมีความเป็นเอกภาพยิ่งขึ้น อีกทั้งยังช่วยให้เกิดความชัดเจนเรื่องการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ และช่วยแก้ปัญหาการเทียบโอนระหว่างสถานศึกษา ดังนั้นในการพัฒนาหลักสูตรในทุกระดับตั้งแต่ระดับชาติจนกระทั่งถึงสถานศึกษา จะต้องสะท้อนคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน รวมทั้งเป็นกรอบทิศทางในการจัดการศึกษาทุกระดับ และครอบคลุมผู้เรียนทุกกลุ่มเป้าหมายในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

การจัดหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานจะประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่คาดหวังได้ ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งระดับชาติ ชุมชน ครอบครัว และบุคคลต้องร่วมรับผิดชอบ โดยร่วมกันทำงานอย่างเป็นระบบ และต่อเนื่อง ในการวางแผน ดำเนินการ ส่งเสริมสนับสนุน ตรวจสอบ ตลอดจนปรับปรุงแก้ไข เพื่อพัฒนาเยาวชนของชาติไปสู่คุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดไว้

วิสัยทัศน์

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคน ซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลโลก ยึดมั่น ในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขมีความรู้ และทักษะ รวมทั้ง เจตคติ ที่จำเป็นต่อการศึกษาต่อ การประกอบอาชีพและการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียน เป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่า ทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ

หลักการ

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีหลักการที่สำคัญ ดังนี้

1. เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อความเป็นเอกภาพของชาติ มีจุดหมายและมาตรฐานการเรียนรู้ เป็นเป้าหมายสำหรับพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณธรรมบนพื้นฐานของความเป็นไทยควบคู่กับความเป็นสากล
2. เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อปวงชน ที่ประชาชนทุกคนมีโอกาสได้รับการศึกษาอย่างเสมอภาค และมีคุณภาพ
3. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่สนองการกระจายอำนาจ ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น

4. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่มีโครงสร้างยืดหยุ่นทั้งด้านสาระการเรียนรู้ เวลาและการจัดการเรียนรู้
5. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
6. เป็นหลักสูตรการศึกษาสำหรับการศึกษาในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย สามารถเทียบโอนผลการเรียนรู้ และประสบการณ์

จุดหมาย

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อ และประกอบอาชีพ จึงกำหนดเป็นจุดหมายเพื่อให้เกิดกับผู้เรียน เมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

1. มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยและปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
2. มีความรู้ ความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยี และมีทักษะชีวิต
3. มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มีสุขนิสัย และรักการออกกำลังกาย
4. มีความรักชาติ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ยึดมั่นในวิถีชีวิตและการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
5. มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคม และอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข

สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน และคุณลักษณะอันพึงประสงค์

ในการพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ดังนี้

สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญ 5 ประการ ดังนี้

1. ความสามารถในการสื่อสาร เป็นความสามารถในการรับและส่งสาร มีวัฒนธรรมในการใช้ภาษาถ่ายทอดความคิด ความรู้ความเข้าใจ ความรู้สึก และทัศนะของตนเองเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและประสบการณ์อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเองและสังคม รวมทั้งการเจรจาต่อรองเพื่อขจัดและลดปัญหาความขัดแย้งต่าง ๆ การเลือกรับหรือไม่รับข้อมูลข่าวสารด้วยหลักเหตุผล

และความถูกต้อง ตลอดจนการเลือกใช้วิธีการสื่อสาร ที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่มีต่อตนเองและสังคม

2. ความสามารถในการคิด เป็นความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การคิด อย่างสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการคิดเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้หรือสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองและสังคมได้อย่างเหมาะสม

3. ความสามารถในการแก้ปัญหา เป็นความสามารถในการแก้ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่เผชิญได้อย่างถูกต้องเหมาะสมบนพื้นฐานของหลักเหตุผล คุณธรรมและข้อมูลสารสนเทศ เข้าใจความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่าง ๆ ในสังคม แสวงหาความรู้ ประยุกต์ความรู้มาใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหา และมีการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่เกิดขึ้น ต่อตนเอง สังคมและสิ่งแวดล้อม

4. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต เป็นความสามารถในการนำกระบวนการต่าง ๆ ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การทำงาน และการอยู่ร่วมกันในสังคมด้วยการสร้างเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล การจัดการปัญหาและความขัดแย้งต่าง ๆ อย่างเหมาะสม การปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและสภาพแวดล้อม และการรู้จักหลีกเลี่ยงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ที่ส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น

5. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี เป็นความสามารถในการเลือก และใช้ เทคโนโลยีด้านต่าง ๆ และมีทักษะกระบวนการทางเทคโนโลยี เพื่อการพัฒนาตนเองและสังคม ในด้านการเรียนรู้ การสื่อสาร การทำงาน การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ถูกต้อง เหมาะสม และมีคุณธรรม

คุณลักษณะอันพึงประสงค์

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ในฐานะเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ดังนี้

1. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์
2. ซื่อสัตย์สุจริต
3. มีวินัย
4. ใฝ่เรียนรู้
5. อยู่อย่างพอเพียง
6. มุ่งมั่นในการทำงาน
7. รักความเป็นไทย
8. มีจิตสาธารณะ

นอกจากนี้ สถานศึกษาสามารถกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์เพิ่มเติมให้สอดคล้องตามบริบทและจุดเน้นของตนเอง

มาตรฐานการเรียนรู้

การพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความสมดุล ต้องคำนึงถึงหลักพัฒนาการทางสมองและพหุปัญญา หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงกำหนดให้ผู้เรียนเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ดังนี้

1. ภาษาไทย
2. คณิตศาสตร์
3. วิทยาศาสตร์
4. สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
5. สุขศึกษาและพลศึกษา
6. ศิลปะ
7. การงานอาชีพและเทคโนโลยี
8. ภาษาต่างประเทศ

ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ได้กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้เป็นเป้าหมายสำคัญของการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน มาตรฐานการเรียนรู้ระบุสิ่งที่ผู้เรียนพึงรู้ ปฏิบัติได้ มีคุณธรรมจริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์เมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน นอกจากนี้มาตรฐานการเรียนรู้ยังเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนพัฒนาการศึกษาทั้งระบบ เพราะมาตรฐานการเรียนรู้จะสะท้อนให้ทราบว่าต้องการอะไร จะสอนอย่างไร และประเมินอย่างไร รวมทั้งเป็นเครื่องมือในการตรวจสอบเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาโดยใช้ระบบการประเมินคุณภาพภายในและการประเมินคุณภาพภายนอก ซึ่งรวมถึงการทดสอบระดับเขตพื้นที่การศึกษา และการทดสอบระดับชาติ ระบบการตรวจสอบเพื่อประกันคุณภาพดังกล่าวเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยสะท้อนภาพการจัดการศึกษาว่าสามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามที่มาตรฐานการเรียนรู้กำหนดเพียงใด

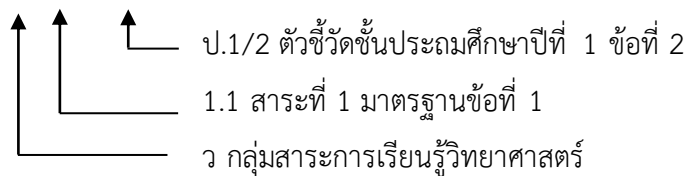
ตัวชี้วัด

ตัวชี้วัดระบุสิ่งที่นักเรียนพึงรู้และปฏิบัติได้ รวมทั้งคุณลักษณะของผู้เรียนในแต่ละระดับชั้น ซึ่งสะท้อนถึงมาตรฐานการเรียนรู้ มีความเฉพาะเจาะจงและมีความเป็นรูปธรรม นำไปใช้ในการกำหนดเนื้อหา จัดทำหน่วยการเรียนรู้ จัดการเรียนการสอน และเป็นเกณฑ์สำคัญสำหรับการวัดประเมินผลเพื่อตรวจสอบคุณภาพผู้เรียน

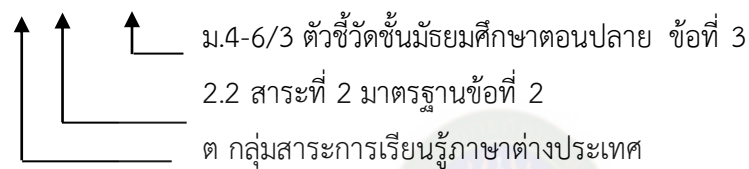
1. ตัวชี้วัดชั้นปี เป็นเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนแต่ละชั้นปีในระดับการศึกษาภาคบังคับ (ประถมศึกษาปีที่ 1 – มัธยมศึกษาปีที่ 3)
2. ตัวชี้วัดช่วงชั้น เป็นเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (มัธยมศึกษาปีที่ 4- 6)

หลักสูตรได้มีการกำหนดรหัสกำกับมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด เพื่อความเข้าใจและให้
สื่อสารตรงกัน ดังนี้

ว 1.1 ป. 1/2

ต 2.2 ม.4-6/ 3

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

มาตรฐานและตัวชี้วัดวิชาศิลปะ สาระดนตรี

สาระที่ 2 ดนตรี

มาตรฐาน ศ 2.1 เข้าใจและแสดงออกทางดนตรีอย่างสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์

คุณค่าดนตรี ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดต่อดนตรีอย่างอิสระ ชื่นชม และ
ประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ป.1	1. รู้ว่าสิ่งต่าง ๆ สามารถก่อให้เกิดเสียงที่แตกต่างกัน	<ul style="list-style-type: none"> ● การกำเนิดของเสียง <ul style="list-style-type: none"> - เสียงจากธรรมชาติ - แหล่งกำเนิดของเสียง - สีสันทันของเสียง
	2. บอกลักษณะของเสียงดัง-เบา และความช้า-เร็วของจังหวะ	<ul style="list-style-type: none"> ● ระดับเสียงดัง-เบา (Dynamic) ● อัตราความเร็วของจังหวะ Tempo
	3. ท่องบทกลอน ร้องเพลงง่าย ๆ	<ul style="list-style-type: none"> ● การอ่านบทกลอนประกอบจังหวะ ● การร้องเพลงประกอบจังหวะ
	4. มีส่วนร่วมในกิจกรรมดนตรีอย่างสนุกสนาน	<ul style="list-style-type: none"> ● กิจกรรมดนตรี <ul style="list-style-type: none"> - การร้องเพลง - การเคาะจังหวะ - การเคลื่อนไหวประกอบบทเพลง <ul style="list-style-type: none"> ○ ตามความดัง-เบาของบทเพลง ○ ตามความช้าเร็วของจังหวะ
	5. บอกความเกี่ยวข้องของเพลงที่ใช้ในชีวิตประจำวัน	<ul style="list-style-type: none"> ● เพลงที่ใช้ในชีวิตประจำวัน <ul style="list-style-type: none"> - เพลงกล่อมเด็ก - บทเพลงประกอบการละเล่น - เพลงสำคัญ (เพลงชาติไทย เพลงสรรเสริญพระบารมี)
ป.2	1. จำแนกแหล่งกำเนิด ของเสียงที่ได้ยิน	<ul style="list-style-type: none"> ● สีสันทันของเสียงเครื่องดนตรี ● สีสันทันของเสียงมนุษย์
	2. จำแนกคุณสมบัติของเสียง สูง-ต่ำ, ดัง-เบา ยาว-สั้น ของดนตรี	<ul style="list-style-type: none"> ● การฝึกสอดประสาน การจำแนกเสียง สูง-ต่ำ ดัง-เบา ยาว-สั้น

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ป.2	3. เคาะจังหวะหรือเคลื่อนไหวร่างกาย ให้สอดคล้องกับเนื้อหาของเพลง	<ul style="list-style-type: none"> ● การเคลื่อนไหวประกอบเนื้อหาในบทเพลง ● การเล่นเครื่องดนตรีประกอบเพลง
	4. ร้องเพลงง่าย ๆ ที่เหมาะสมกับวัย	<ul style="list-style-type: none"> ● การขับร้อง
	5. บอกความหมายและความสำคัญของเพลงที่ได้ยิน	<ul style="list-style-type: none"> ● ความหมายและความสำคัญของเพลง ที่ได้ยิน <ul style="list-style-type: none"> - เพลงปลุกใจ - เพลงสอนใจ
ป.3	1. ระบุรูปร่างลักษณะของเครื่องดนตรี ที่เห็นและได้ยินในชีวิตประจำวัน	<ul style="list-style-type: none"> ● รูปร่างลักษณะของเครื่องดนตรี ● เสียงของเครื่องดนตรี
	2. ใช้รูปภาพหรือสัญลักษณ์แทนเสียง และจังหวะเคาะ	<ul style="list-style-type: none"> ● สัญลักษณ์แทนคุณสมบัติของเสียง (สูง-ต่ำ ดัง-เบา ยาว-สั้น) ● สัญลักษณ์แทนรูปแบบจังหวะ
	3. บอกบทบาทหน้าที่ของเพลงที่ได้ยิน	<ul style="list-style-type: none"> ● บทบาทหน้าที่ของบทเพลงสำคัญ <ul style="list-style-type: none"> - เพลงชาติ - เพลงสรรเสริญพระบารมี - เพลงประจำโรงเรียน
	4. ขับร้องและบรรเลงดนตรีง่าย ๆ	<ul style="list-style-type: none"> ● การขับร้องเดี่ยวและหมู่ ● การบรรเลงเครื่องดนตรีประกอบเพลง
	5. เคลื่อนไหวท่าทางสอดคล้องกับอารมณ์ของเพลงที่ฟัง	<ul style="list-style-type: none"> ● การเคลื่อนไหวตามอารมณ์ของบทเพลง
	6. แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเสียงดนตรี เสียงขับร้องของตนเองและผู้อื่น	<ul style="list-style-type: none"> ● การแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเสียงร้องและเสียงดนตรี <ul style="list-style-type: none"> - คุณภาพเสียงร้อง - คุณภาพเสียงดนตรี
	7. นำดนตรีไปใช้ในชีวิตประจำวันหรือโอกาสต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม	<ul style="list-style-type: none"> ● การใช้ดนตรีในโอกาสพิเศษ <ul style="list-style-type: none"> - ดนตรีในงานรื่นเริง - ดนตรีในการฉลองวันสำคัญของชาติ

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ป.4	1. บอกประโยคเพลงอย่างง่าย	<ul style="list-style-type: none"> ● โครงสร้างของบทเพลง <ul style="list-style-type: none"> - ความหมายของประโยคเพลง - การแบ่งประโยคเพลง
	2. จำแนกประเภทของเครื่องดนตรีที่ใช้ในเพลงที่ฟัง	<ul style="list-style-type: none"> ● ประเภทของเครื่องดนตรี ● เสียงของเครื่องดนตรีแต่ละประเภท
	3. ระบุทิศทางการเคลื่อนที่ขึ้น - ลงง่าย ๆ ของทำนอง รูปแบบจังหวะและความเร็ว ของจังหวะในเพลงที่ฟัง	<ul style="list-style-type: none"> ● การเคลื่อนที่ขึ้น - ลงของทำนอง ● รูปแบบจังหวะของทำนองจังหวะ ● รูปแบบจังหวะ ● ความช้า - เร็วของจังหวะ
	4. อ่าน เขียนโน้ตดนตรีไทยและสากล	<ul style="list-style-type: none"> ● เครื่องหมายและสัญลักษณ์ทางดนตรี <ul style="list-style-type: none"> - กุญแจประจำหลัก - บรรทัดห้าเส้น - โน้ตและเครื่องหมายหยุด - เส้นกันห้อง ● โครงสร้างโน้ตเพลงไทย <ul style="list-style-type: none"> - การแบ่งห้อง - การแบ่งจังหวะ
	5. ร้องเพลงโดยใช้ช่วงเสียงที่เหมาะสมกับตนเอง	● การขับร้องเพลงในบันไดเสียงที่เหมาะสมกับตนเอง
	6. ใช้และเก็บเครื่องดนตรีอย่างถูกต้องและปลอดภัย	● การใช้และการดูแลรักษาเครื่องดนตรี ของตน
	7. ระบุว่าดนตรีสามารถใช้ในการสื่อเรื่องราว	● ความหมายของเนื้อหาในบทเพลง
ป.5	1. ระบุองค์ประกอบดนตรีในเพลงที่ใช้ในการสื่ออารมณ์	<ul style="list-style-type: none"> ● การสื่ออารมณ์ของบทเพลงด้วยองค์ประกอบดนตรี <ul style="list-style-type: none"> - จังหวะกับอารมณ์ของบทเพลง - ทำนองกับอารมณ์ของบทเพลง

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ป.5	2. จำแนกลักษณะของเสียงขับร้องและเครื่องดนตรีที่อยู่ในวงดนตรีประเภทต่าง ๆ	<ul style="list-style-type: none"> ● ลักษณะของเสียงนักร้องกลุ่มต่าง ๆ ● ลักษณะเสียงของวงดนตรีประเภทต่าง ๆ
	3. อ่าน เขียนโน้ตดนตรีไทยและสากล 5 ระดับเสียง	<ul style="list-style-type: none"> ● เครื่องหมายและสัญลักษณ์ทางดนตรี <ul style="list-style-type: none"> - บันไดเสียง 5 เสียง Pentatonic scale - โน้ตเพลงในบันไดเสียง 5 เสียง Pentatonic scale
	4. ใช้เครื่องดนตรีบรรเลงจังหวะ และทำนอง	<ul style="list-style-type: none"> ● การบรรเลงเครื่องประกอบจังหวะ ● การบรรเลงทำนองด้วยเครื่องดนตรี
	5. ร้องเพลงไทยหรือเพลงสากลหรือเพลงไทยสากลที่เหมาะสมกับวัย	<ul style="list-style-type: none"> ● การร้องเพลงไทยในอัตราจังหวะสองชั้น ● การร้องเพลงสากล หรือไทยสากล ● การร้องเพลงประสานเสียงแบบ Canon Round
	6. ด้นสดง่าย ๆ โดยใช้ประโยคเพลงแบบถามตอบ	<ul style="list-style-type: none"> ● การสร้างสรรค์ประโยคเพลงถาม-ตอบ
	7. ใช้ดนตรีร่วมกับกิจกรรมในการแสดงออกตามจินตนาการ	<ul style="list-style-type: none"> ● การบรรเลงดนตรีประกอบกิจกรรมนาฏศิลป์ ● การสร้างสรรค์เสียงประกอบการเล่าเรื่อง
	ป.6	1. บรรยายเพลงที่ฟัง โดยอาศัยองค์ประกอบดนตรี และศัพท์สังคีต
2. จำแนกประเภทและบทบาทหน้าที่ เครื่องดนตรีไทยและเครื่องดนตรีที่ มาจากวัฒนธรรมต่าง ๆ		<ul style="list-style-type: none"> ● เครื่องดนตรีไทยแต่ละภาค ● บทบาทและหน้าที่ของเครื่องดนตรี ● ประเภทของเครื่องดนตรีสากล
3. อ่าน เขียนโน้ตไทย และโน้ตสากลทำนองง่าย ๆ		<ul style="list-style-type: none"> ● เครื่องหมายและสัญลักษณ์ทางดนตรี ● โน้ตบทเพลงไทย อัตราจังหวะสองชั้น ● โน้ตบทเพลงสากลในบันไดเสียง C Major
4. ใช้เครื่องดนตรีบรรเลงประกอบ การร้องเพลง ด้นสด ที่มีจังหวะและทำนองง่าย ๆ		<ul style="list-style-type: none"> ● การร้องเพลงประกอบดนตรี ● การสร้างสรรค์รูปแบบจังหวะและทำนองด้วยเครื่องดนตรี

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ป.6	5. บรรยายความรู้สึกที่มีต่อดนตรี	<ul style="list-style-type: none"> ● การบรรยายความรู้สึกและแสดงความคิดเห็นที่มีต่อบทเพลง <ul style="list-style-type: none"> - เนื้อหาในบทเพลง - องค์ประกอบในบทเพลง - คุณภาพเสียงในบทเพลง
	6. แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับทำนอง จังหวะ การประสานเสียง และคุณภาพเสียงของเพลงที่ฟัง	
ม.1	1. อ่าน เขียน ร้องโน้ตไทย และโน้ตสากล	<ul style="list-style-type: none"> ● เครื่องหมายและสัญลักษณ์ทางดนตรี <ul style="list-style-type: none"> - โน้ตบทเพลงไทย อัตราจังหวะสองชั้น - โน้ตสากล ในกุญแจซอลและฟา ในบันไดเสียง C Major
	2. เปรียบเทียบเสียงร้องและเสียง ของเครื่องดนตรีที่มาจากวัฒนธรรม ที่ต่างกัน	<ul style="list-style-type: none"> ● เสียงร้องและเสียงของเครื่องดนตรี ในบทเพลง จากวัฒนธรรมต่าง ๆ <ul style="list-style-type: none"> - วิธีการขับร้อง - เครื่องดนตรีที่ใช้
	3. ร้องเพลงและใช้เครื่องดนตรีบรรเลงประกอบการร้องเพลงด้วยบทเพลง ที่หลากหลายรูปแบบ	<ul style="list-style-type: none"> ● การร้องและการบรรเลงเครื่องดนตรีประกอบการร้อง <ul style="list-style-type: none"> - บทเพลงพื้นบ้าน บทเพลงปลุกใจ - บทเพลงไทยเดิม - บทเพลงประสานเสียง 2 แนว - บทเพลงรูปแบบ ABA - บทเพลงประกอบการเดินรำ
	4. จัดประเภทของวงดนตรีไทยและ วงดนตรี ที่มาจากวัฒนธรรมต่าง ๆ	<ul style="list-style-type: none"> ● วงดนตรีพื้นเมือง ● วงดนตรีไทย ● วงดนตรีสากล
	5. แสดงความคิดเห็นที่มีต่ออารมณ์ของบทเพลงที่มีความเร็วของจังหวะ และความดัง - เบา แตกต่างกัน	<ul style="list-style-type: none"> ● การถ่ายทอดอารมณ์ของบทเพลง <ul style="list-style-type: none"> - จังหวะกับอารมณ์เพลง - ความดัง-เบา กับอารมณ์เพลง - ความแตกต่างของอารมณ์เพลง
	6. เปรียบเทียบอารมณ์ ความรู้สึกในการ ฟังดนตรีแต่ละประเภท	
	7. นำเสนอตัวอย่างเพลงที่ตนเองชื่นชอบ และ อภิปรายลักษณะเด่นที่ทำให้งานนั้น น่าชื่นชม	<ul style="list-style-type: none"> ● การนำเสนอบทเพลงที่ตนสนใจ

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ม.1	8. ใช้เกณฑ์สำหรับประเมินคุณภาพ งานดนตรีหรือเพลงที่ฟัง	<ul style="list-style-type: none"> ● การประเมินคุณภาพของบทเพลง <ul style="list-style-type: none"> - คุณภาพด้านเนื้อหา - คุณภาพด้านเสียง - คุณภาพด้านองค์ประกอบดนตรี
	9. ใช้และบำรุงรักษาเครื่องดนตรีอย่างระมัดระวังและรับผิดชอบ	<ul style="list-style-type: none"> ● การใช้และบำรุงรักษาเครื่องดนตรีของตน
ม.2	1. เปรียบเทียบการใช้องค์ประกอบดนตรีที่มาจากวัฒนธรรมต่างกัน	<ul style="list-style-type: none"> ● องค์ประกอบของดนตรีจากแหล่งวัฒนธรรมต่าง ๆ
	2. อ่าน เขียนร้องโน้ตไทย และโน้ตสากลที่มีเครื่องหมายแปลงเสียง	<ul style="list-style-type: none"> ● เครื่องหมายและสัญลักษณ์ทางดนตรี <ul style="list-style-type: none"> - โน้ตจากเพลงไทยอัตรจังหวะสองชั้น - โน้ตสากล (เครื่องหมายแปลงเสียง)
	3. ระบุปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการสร้างสรรค์งานดนตรี	<ul style="list-style-type: none"> ● ปัจจัยในการสร้างสรรค์บทเพลง <ul style="list-style-type: none"> - จินตนาการในการสร้างสรรค์บทเพลง - การถ่ายทอดเรื่องราวความคิด ในบทเพลง
	4. ร้องเพลง และเล่นดนตรีเดี่ยวและรวมวง	<ul style="list-style-type: none"> ● เทคนิคการร้องและบรรเลงดนตรี <ul style="list-style-type: none"> - การร้องและบรรเลงเดี่ยว - การร้องและบรรเลงเป็นวง
	5. บรรยายอารมณ์ของเพลงและความรู้สึกที่มีต่อบทเพลงที่ฟัง	<ul style="list-style-type: none"> ● การบรรยายอารมณ์และความรู้สึกในบทเพลง
	6. ประเมิน พัฒนาการทักษะทางดนตรีของตนเอง หลังจากการฝึกปฏิบัติ	<ul style="list-style-type: none"> ● การประเมินความสามารถทางดนตรี <ul style="list-style-type: none"> - ความถูกต้องในการบรรเลง - ความแม่นยำในการอ่านเครื่องหมายและสัญลักษณ์ - การควบคุมคุณภาพเสียงในการร้องและบรรเลง
	7. ระบุงานอาชีพต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับดนตรีและบทบาทของดนตรีในธุรกิจบันเทิง	<ul style="list-style-type: none"> ● อาชีพทางด้านดนตรี ● บทบาทของดนตรีในธุรกิจบันเทิง

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ม.3	1. เปรียบเทียบองค์ประกอบที่ใช้ในงานดนตรีและงานศิลปะอื่น	<ul style="list-style-type: none"> ● การเปรียบเทียบองค์ประกอบในงานศิลปะ <ul style="list-style-type: none"> - การใช้องค์ประกอบในการสร้างสรรค์งานดนตรีและศิลปะแขนงอื่น - เทคนิคที่ใช้ในการสร้างสรรค์งานดนตรีและศิลปะแขนงอื่น
	2. ร้องเพลง เล่นดนตรีเดี่ยว และรวมวง โดยเน้นเทคนิคการร้อง การเล่น การแสดงออก และคุณภาพเสียง	<ul style="list-style-type: none"> ● เทคนิคและการแสดงออกในการขับร้องและบรรเลงดนตรีเดี่ยวและรวมวง
	3. แต่งเพลงสั้น ๆ จังหวะง่าย ๆ	<ul style="list-style-type: none"> ● อัตราจังหวะ 2 และ 4 4 4 ● การประพันธ์เพลงในอัตราจังหวะ 2 และ 4 4 4
	4. อธิบายเหตุผลในการเลือกใช้อุปกรณ์ประกอบดนตรีในการสร้างสรรค์ งานดนตรีของตนเอง	<ul style="list-style-type: none"> ● การเลือกใช้อุปกรณ์ในการสร้างสรรค์บทเพลง <ul style="list-style-type: none"> - การเลือกจังหวะเพื่อสร้างสรรค์ บทเพลง - การเรียบเรียงทำนองเพลง
	5. เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่าง งานดนตรีของตนเองและผู้อื่น	<ul style="list-style-type: none"> ● การเปรียบเทียบความแตกต่างของบทเพลง <ul style="list-style-type: none"> - สำเนียง - อัตราจังหวะ - รูปแบบบทเพลง - การประสานเสียง - เครื่องดนตรีที่บรรเลง
	6. อธิบายเกี่ยวกับอิทธิพลของดนตรี ที่มีต่อบุคคลและสังคม	<ul style="list-style-type: none"> ● อิทธิพลของดนตรี <ul style="list-style-type: none"> - อิทธิพลของดนตรีต่อบุคคล - อิทธิพลของดนตรีต่อสังคม

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ม.3	7. นำเสนอหรือจัดการแสดงดนตรี ที่เหมาะสม โดยการบูรณาการกับสาระ การเรียนรู้อื่นในกลุ่มศิลปะ	<ul style="list-style-type: none"> ● การจัดการแสดงดนตรีในวาระต่าง ๆ <ul style="list-style-type: none"> - การเลือกวงดนตรี - การเลือกบทเพลง - การเลือกและจัดเตรียมสถานที่ - การเตรียมบุคลากร - การเตรียมอุปกรณ์เครื่องมือ - การจัดรายการแสดง
ม.4-6	1. เปรียบเทียบรูปแบบของบทเพลงและ วงดนตรีแต่ละประเภท	<ul style="list-style-type: none"> ● การจัดวงดนตรี <ul style="list-style-type: none"> - การใช้เครื่องดนตรีในวงดนตรีประเภทต่าง ๆ - บทเพลงที่บรรเลงโดยวงดนตรีประเภทต่าง ๆ
	2. จำแนกประเภทและรูปแบบของ วงดนตรีทั้งไทยและสากล	<ul style="list-style-type: none"> ● ประเภทของวงดนตรี <ul style="list-style-type: none"> - ประเภทของวงดนตรีไทย - ประเภทของวงดนตรีสากล
	3. อธิบายเหตุผลที่คนต่างวัฒนธรรมสร้างสรรค์งานดนตรีแตกต่างกัน	<ul style="list-style-type: none"> ● ปัจจัยในการสร้างสรรค์ผลงานดนตรี ในแต่ละวัฒนธรรม <ul style="list-style-type: none"> - ความเชื่อกับการสร้างสรรค์งานดนตรี - ศาสนากับการสร้างสรรค์งานดนตรี - วิถีชีวิตกับการสร้างสรรค์งานดนตรี - เทคโนโลยีกับการสร้างสรรค์งานดนตรี
	4. อ่าน เขียน โน้ตดนตรีไทยและสากล ในอัตราจังหวะต่าง ๆ	<ul style="list-style-type: none"> ● เครื่องหมายและสัญลักษณ์ทางดนตรี <ul style="list-style-type: none"> - เครื่องหมายกำหนดอัตราจังหวะ - เครื่องหมายกำหนดบันไดเสียง ● โน้ตบทเพลงไทยอัตราจังหวะ 2 ชั้น และ 3 ชั้น

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ม.4-6	5. ร้องเพลง หรือเล่นดนตรีเดี่ยวและ รวมนวงโดยเน้นเทคนิคการแสดงออก และคุณภาพของการแสดง	<ul style="list-style-type: none"> ● เทคนิค และ การถ่ายทอดอารมณ์เพลงด้วยการร้อง บรรเลงเครื่องดนตรีเดี่ยวและรวมนวง
	6. สร้างเกณฑ์สำหรับประเมินคุณภาพการประพันธ์และการเล่นดนตรี ของตนเองและผู้อื่นได้อย่างเหมาะสม	<ul style="list-style-type: none"> ● เกณฑ์ในการประเมินผลงานดนตรี <ul style="list-style-type: none"> - คุณภาพของผลงานทางดนตรี - คุณค่าของผลงานทางดนตรี
	7. เปรียบเทียบอารมณ์ และความรู้สึก ที่ได้รับจากงานดนตรีที่มาจากวัฒนธรรมต่างกัน	<ul style="list-style-type: none"> ● การถ่ายทอดอารมณ์ ความรู้สึกของงานดนตรีจากแต่ละวัฒนธรรม
	8. นำดนตรีไปประยุกต์ใช้ในงานอื่น ๆ	<ul style="list-style-type: none"> ● ดนตรีกับการผ่อนคลาย ● ดนตรีกับการพัฒนามนุษย์ ● ดนตรีกับการประชาสัมพันธ์ ● ดนตรีกับการบำบัดรักษา ● ดนตรีกับธุรกิจ ● ดนตรีกับการศึกษา

สาระที่ 2 ดนตรี

มาตรฐาน ศ 2.2 เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างดนตรี ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม เห็นคุณค่าของดนตรีที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและสากล

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ป.1	1. เล่าถึงเพลงในท้องถิ่น	● ที่มาของบทเพลงในท้องถิ่น
	2. ระบุสิ่งที่ชื่นชอบในดนตรีท้องถิ่น	● ความน่าสนใจของบทเพลงในท้องถิ่น
ป.2	1. บอกความสัมพันธ์ของเสียงร้อง เสียงเครื่องดนตรีในเพลงท้องถิ่น โดยใช้คำง่าย ๆ	● บทเพลงในท้องถิ่น <ul style="list-style-type: none"> - ลักษณะของเสียงร้องในบทเพลง - ลักษณะของเสียงเครื่องดนตรีที่ใช้ ในบทเพลง
	2. แสดงและเข้าร่วมกิจกรรมทางดนตรีในท้องถิ่น	● กิจกรรมดนตรีในโอกาสพิเศษ <ul style="list-style-type: none"> - ดนตรีกับโอกาสสำคัญในโรงเรียน - ดนตรีกับวันสำคัญของชาติ
ป.3	1. ระบุลักษณะเด่นและเอกลักษณ์ ของดนตรีในท้องถิ่น	● เอกลักษณ์ของดนตรีในท้องถิ่น <ul style="list-style-type: none"> - ลักษณะเสียงร้องของดนตรีในท้องถิ่น - ภาษาและเนื้อหาในบทร้องของดนตรีในท้องถิ่น - เครื่องดนตรีและวงดนตรีในท้องถิ่น
	2. ระบุความสำคัญและประโยชน์ของดนตรีต่อการดำเนินชีวิตของคนในท้องถิ่น	● ดนตรีกับการดำเนินชีวิตในท้องถิ่น <ul style="list-style-type: none"> - ดนตรีในชีวิตประจำวัน - ดนตรีในวาระสำคัญ
ป.4	1. บอกแหล่งที่มาและความสัมพันธ์ ของวิถีชีวิตไทย ที่สะท้อนในดนตรี และเพลงท้องถิ่น	● ความสัมพันธ์ของวิถีชีวิตกับผลงานดนตรี <ul style="list-style-type: none"> - เนื้อหาเรื่องราวในบทเพลงกับวิถีชีวิต - โอกาสในการบรรเลงดนตรี
	2. ระบุความสำคัญในการอนุรักษ์ส่งเสริมวัฒนธรรมทางดนตรี	● การอนุรักษ์วัฒนธรรมทางดนตรี <ul style="list-style-type: none"> - ความสำคัญและความจำเป็นในการอนุรักษ์ - แนวทางในการอนุรักษ์

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ป.5	1. อธิบายความสัมพันธ์ระหว่างดนตรีกับประเพณีในวัฒนธรรมต่าง ๆ	<ul style="list-style-type: none"> ● ดนตรีกับงานประเพณี <ul style="list-style-type: none"> - บทเพลงในงานประเพณีในท้องถิ่น - บทบาทของดนตรีในแต่ละประเพณี
	2. อธิบายคุณค่าของดนตรีที่มาจากวัฒนธรรมที่ต่างกัน	<ul style="list-style-type: none"> ● คุณค่าของดนตรีจากแหล่งวัฒนธรรม <ul style="list-style-type: none"> - คุณค่าทางสังคม - คุณค่าทางประวัติศาสตร์
ป.6	1. อธิบายเรื่องราวของดนตรีไทย ในประวัติศาสตร์	<ul style="list-style-type: none"> ● ดนตรีไทยในประวัติศาสตร์ <ul style="list-style-type: none"> - ดนตรีในเหตุการณ์สำคัญทางประวัติศาสตร์ - ดนตรีในยุคสมัยต่าง ๆ - อิทธิพลของวัฒนธรรมที่มีต่อดนตรี
	2. จำแนกดนตรีที่มาจากยุคสมัยที่ต่างกัน	
	3. อภิปรายอิทธิพลของวัฒนธรรม ต่อดนตรีในท้องถิ่น	
ม.1	1. อธิบายบทบาทความสัมพันธ์และอิทธิพลของดนตรีที่มีต่อสังคมไทย	<ul style="list-style-type: none"> ● บทบาทและอิทธิพลของดนตรี <ul style="list-style-type: none"> - บทบาทดนตรีในสังคม - อิทธิพลของดนตรีในสังคม
	2. ระบุความหลากหลายขององค์ประกอบดนตรีในวัฒนธรรมต่างกัน	<ul style="list-style-type: none"> ● องค์ประกอบของดนตรีในแต่ละวัฒนธรรม
ม.2	1. บรรยายบทบาท และอิทธิพลของดนตรีในวัฒนธรรมของประเทศต่าง ๆ	<ul style="list-style-type: none"> ● ดนตรีในวัฒนธรรมต่างประเทศ <ul style="list-style-type: none"> - บทบาทของดนตรีในวัฒนธรรม - อิทธิพลของดนตรีในวัฒนธรรม
	2. บรรยายอิทธิพลของวัฒนธรรม และเหตุการณ์ในประวัติศาสตร์ที่มีต่อรูปแบบของดนตรีในประเทศไทย	<ul style="list-style-type: none"> ● เหตุการณ์ประวัติศาสตร์กับการเปลี่ยนแปลงทางดนตรีในประเทศไทย <ul style="list-style-type: none"> - การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองกับงานดนตรี - การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีกับงานดนตรี
ม.3	1. บรรยายวิวัฒนาการของดนตรีแต่ละ ยุคสมัย	<ul style="list-style-type: none"> ● ประวัติดนตรีไทยยุคสมัยต่างๆ ● ประวัติดนตรีตะวันตกยุคสมัยต่างๆ
	2. อภิปรายลักษณะเด่นที่ทำให้งานดนตรีนั้นได้รับการยอมรับ	<ul style="list-style-type: none"> ● ปัจจัยที่ทำให้งานดนตรีได้รับการยอมรับ

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ม.4-6	1. วิเคราะห์รูปแบบของดนตรีไทยและดนตรีสากลในยุคสมัยต่าง ๆ	<ul style="list-style-type: none"> ● รูปแบบบทเพลงและวงดนตรีไทยแต่ละยุคสมัย ● รูปแบบบทเพลงและวงดนตรีสากลแต่ละยุคสมัย
	2. วิเคราะห์สถานะทางสังคมของ นักดนตรีในวัฒนธรรมต่าง ๆ	<ul style="list-style-type: none"> ● ประวัติศาสตร์คีตกวี
	3. เปรียบเทียบลักษณะเด่นของดนตรี ในวัฒนธรรมต่าง ๆ	<ul style="list-style-type: none"> ● ลักษณะเด่นของดนตรีในแต่ละวัฒนธรรม <ul style="list-style-type: none"> - เครื่องดนตรี - วงดนตรี - ภาษา เนื้อร้อง - สำเนียง - องค์ประกอบบทเพลง
	4. อธิบายบทบาทของดนตรีในการสะท้อนแนวคิดและค่านิยม ที่เปลี่ยนไปของคนในสังคม	<ul style="list-style-type: none"> ● บทบาทดนตรีในการสะท้อนสังคม <ul style="list-style-type: none"> - ค่านิยมของสังคมในผลงานดนตรี - ความเชื่อของสังคมในงานดนตรี
	5. นำเสนอแนวทางในการส่งเสริมและอนุรักษ์ดนตรีในฐานะมรดกของชาติ	<ul style="list-style-type: none"> ● แนวทางและวิธีการในการส่งเสริมอนุรักษ์ดนตรีไทย

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1

วงกลองยาวอีสาน

สาระที่ 2 ดนตรี กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ
รายวิชา ศ 23101 ศิลปะ(ดนตรี)

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
เวลา 1 ชั่วโมง

1. สาระสำคัญ

วงดนตรีประเภทวงกลองยาวอีสานนั้น ถูกจัดเป็นประเภทวงดนตรีตามลักษณะเฉพาะ มีบทบาทสำคัญที่รับใช้กิจกรรมทางสังคมอีสาน ทั้งด้านความบันเทิง พิธีกรรม และทางด้านศาสนา

2. มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด

มาตรฐานการเรียนรู้

ศ. 2.1 เข้าใจและแสดงออกทางดนตรีอย่างสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์คุณค่าดนตรี ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดต่อดนตรีอย่างอิสระ ชื่นชม และประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

ตัวชี้วัด

ศ. 2.1 ม.3/6 อธิบายเกี่ยวกับอิทธิพลของดนตรี ที่มีต่อบุคคลและสังคม

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

ความรู้ (K)	คุณธรรม จริยธรรม (A)	ด้านทักษะกระบวนการ(P)
1. นักเรียนทราบถึงประวัติและความเป็นมาของวงกลองยาวอีสาน 2. นักเรียนทราบถึงประโยชน์และอิทธิพลของวงกลองยาวอีสานที่มีต่อบุคคลและสังคม	1. มีความรับผิดชอบต่อการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่ม ตรงต่อเวลา และรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น	1. อธิบายเกี่ยวกับอิทธิพลของดนตรี ที่มีต่อบุคคลและสังคมได้

4. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และ ค่านิยม (A)	ด้านทักษะ/กระบวนการ (P)
1. จากการตรวจ แบบทดสอบก่อนเรียน	1. สังเกตจากความสนใจและ ความกระตือรือร้นในการปฏิบัติ กิจกรรม 2. สังเกตจากความรับผิดชอบและ ความมีระเบียบขณะปฏิบัติ กิจกรรม	1. จากการตรวจใบงานของ นักเรียน ที่สามารถอธิบาย เกี่ยวกับอิทธิพลของดนตรี ที่มีต่อบุคคลและสังคมได้ 2. สังเกตจากการนำไปใช้ใน ชีวิตประจำวันได้

5. สารการเรียนรู้

ประวัติความเป็นมาอิทธิพลของวงกลองยาวอีสาน และประโยชน์ของวงกลองยาวอีสานที่มีต่อบุคคลและสังคม

6. แนวทางการบูรณาการ

ภาษาไทย	การอ่าน การเขียน การอภิปราย การแสดงความคิดเห็น และการนำเสนอ การปฏิบัติกิจกรรม
สังคมศึกษา	การศึกษาประวัติของวงกลองยาวอีสานที่มีในท้องถิ่นตนเอง
ภาษาต่างประเทศ	ชื่อเครื่องดนตรีสากลและจังหวะสากลที่นำมาประยุกต์ในวงกลองยาวอีสาน

7. กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นที่ 1 ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียนเพื่อประเมินความรู้
2. สนทนาซักถามนักเรียนว่า นักเรียนรู้จัก เคยพบเห็น หรือมีความรู้เรื่องวงดนตรีกลองยาวอีสานหรือไม่ เพื่อประเมินความรู้ก่อนเรียน
3. ครูเปิดวีดิทัศน์การบรรเลงของวงกลองยาวอีสานให้นักเรียนดู เพื่อซึมซับและเก็บเกี่ยวองค์ความรู้จากการสังเกตภาคสนามผ่านสื่อออนไลน์ หรือสื่อมัลติมีเดีย

ขั้นที่ 2 ขั้นสอน

1. ครูนำเสนอเนื้อหาเรื่อง วงกลองยาวอีสาน เกี่ยวกับประวัติความเป็นมาและความสำคัญของวงกลองยาวอีสานที่มีอิทธิพลต่อบุคคลและสังคม โดยให้นักเรียนดูวิดีโอที่บันทึกการเล่นดนตรีวงกลองยาวอีสานควบคู่ไปด้วย

2. ครูสนทนาซักถามนักเรียนว่านักเรียนเคยเห็นวงกลองยาวอีสานนี้หรือไม่ และวงกลองยาวอีสานที่มีอิทธิพลต่อบุคคลและสังคมอย่างไร โดยให้นักเรียนร่วมแสดงความคิดเห็น โดยครูคอยให้ความรู้เสริม

ขั้นที่ 3 ขั้นสรุป

1. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปเนื้อหาที่ได้
2. ให้นักเรียนบันทึกความรู้ลงในสมุดงาน

ขั้นที่ 4 ฝึกฝนผู้เรียน

ให้นักเรียนทำใบงานเรื่อง อิทธิพลของวงกลองยาวอีสาน ที่มีต่อบุคคลและสังคม

ขั้นที่ 5 การนำไปใช้

นักเรียนนำความรู้เรื่อง อิทธิพลของวงกลองยาวอีสาน ที่มีต่อบุคคลและสังคม ไปใช้ในการศึกษาที่พบเห็นในชีวิตประจำวัน ถ่ายรูปเก็บไว้ นำไปเผยแพร่ความรู้ หรือนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน ร่วมกับชุมชนในประเพณีต่าง ๆ

8. กิจกรรมเสนอแนะ

8.1 กิจกรรมสำหรับกลุ่มสนใจพิเศษ

ศึกษาประวัติความเป็นมาของวงกลองยาวอีสานสนใจจากแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ หรือหัดเล่นกลองยาวในแต่ละประเภทที่ตนเองสนใจ แล้วนำไปบรรเลงรวมวงกับเพื่อน ๆ โดยขอคำแนะนำจากครูดนตรี หรือผู้รู้ด้านดนตรี

8.2 กิจกรรมสำหรับฝึกทักษะเพิ่มเติม

ศึกษาลักษณะเด่นของวงกลองยาวอีสาน เช่น ชนิดและจำนวนของเครื่องดนตรี แนวเพลงที่ใช้บรรเลงร่วมกับวงกลองยาวอีสาน จังหวะอื่นๆที่นอกเหนือจากจังหวะพื้นฐาน แหล่งที่มาของวงกลองยาวอีสาน เป็นต้น แล้วสรุปเป็นลักษณะเฉพาะของวงกลองยาวอีสาน และนำมาเล่าให้เพื่อน ๆ ฟัง

9. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

- 9.1 ห้องสมุด
- 9.2 ห้องดนตรี
- 9.3 วีดิทัศน์การบรรเลงของวงกลองยาวอีสาน
- 9.4 รายการประกวดวงกลองยาวอีสาน ตามสื่อออนไลน์ต่าง ๆ หรือตามสถานที่สาธารณะ
- 9.5 แบบฝึกทักษะการตีกลองยาวอีสานเบื้องต้น
- 9.6 วงกลองยาวอีสานในท้องถิ่น

10. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

.....

.....

.....

.....

.....

.....

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม (ผู้สอน)
 RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY (นายไกรฤกษ์ สัพโส)

11. ความเห็นผู้อำนวยการสถานศึกษา

.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....

(นายชัยสิทธิ์ ฝุ่นเงิน)

ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านภูตะคาม

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เสียงพื้นฐานในการฝึกตีกลองยาวอีสาน

สาระที่ 2 ดนตรี กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ
รายวิชา ศ 23101 ศิลปะ(ดนตรี)

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
เวลา 3 ชั่วโมง

1. สาระสำคัญ

การฝึกตีกลองยาวอีสานนั้นจะต้องเริ่มจากการฝึกเสียงพื้นฐาน ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นมากสำหรับการฝึกตีกลองยาว มีด้วยกัน 3 เสียง ได้แก่ เสียงปะ เสียงปะ และเสียงเปิง เมื่อฝึกตี 3 เสียงนี้ชำนาญแล้ว ก็สามารถตีให้เข้ากับเครื่องประกอบจังหวะอื่น ๆ ได้ง่ายขึ้น และสามารถบรรเลงเป็นจังหวะที่ต้องการได้

2. มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด

มาตรฐานการเรียนรู้

ศ. 2.1 เข้าใจและแสดงออกทางดนตรีอย่างสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์คุณค่า ดนตรี ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดต่อดนตรีอย่างอิสระ ชื่นชม และประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน
ตัวชี้วัด

ศ. 2.1 ม.3/2 ร้องเพลง เล่นดนตรีเดี่ยวและรวมวง โดยเน้นเทคนิคการร้อง การเล่น การแสดงออก และคุณภาพเสียง

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

ความรู้ (K)	คุณธรรม จริยธรรม (A)	ด้านทักษะกระบวนการ(P)
1. รู้และเข้าใจเทคนิคการตีกลองยาวอีสานแบบพื้นฐาน	1. มีความรับผิดชอบต่อการปฏิบัติกิจกรรม ตรงต่อเวลา และรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น 2. มีวินัยในการเรียนรู้และหมั่นฝึกฝนจนเกิดความชำนาญ	1. นักเรียนสามารถตีกลองยาวเสียงปะ เสียงปะ และเสียงเปิงได้

4. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และ ค่านิยม (A)	ด้านทักษะ/กระบวนการ (P)
1. สังเกตจากการถามและแสดงความคิดเห็น	1. สังเกตจากความสนใจและความกระตือรือร้นในการปฏิบัติกิจกรรม 2. สังเกตจากการยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่นขณะปฏิบัติกิจกรรม 3. สังเกตจากความรับผิดชอบและความมีระเบียบขณะปฏิบัติกิจกรรม	1. สังเกตจากการหมั่นฝึกซ้อมอย่างมีขั้นตอนและจัดเวลาซ้อมอย่างเป็นระบบ 2. สังเกตจากพฤติกรรมขณะปฏิบัติกิจกรรมรายบุคคลและปฏิบัติกิจกรรมกลุ่ม 3. สังเกตจากการปฏิบัติกิจกรรมได้อย่างคล่องแคล่ว 4. ประเมินทักษะการตีกลองยาวในเสียงพื้นฐาน

5. สาระการเรียนรู้

เทคนิคการตีการกลองยาวในเสียงพื้นฐาน ได้แก่ เสียงปะ เสียงปะ และเสียงเปิง ทั้งการบรรเลงแบบเดี่ยว และการบรรเลงแบบรวมวง

6. แนวทางการบูรณาการ

ภาษาไทย	การอ่าน การเขียน การอภิปราย การแสดงความคิดเห็น และการนำเสนอ การปฏิบัติกิจกรรม
วิทยาศาสตร์	การสังเกต การปฏิบัติอย่างเป็นขั้นตอน
สังคมศึกษา	การปฏิบัติกิจกรรมเป็นกลุ่ม การสร้างมนุษยสัมพันธ์
สุขศึกษา	การพัฒนาทักษะการฟัง การออกกำลังกายขณะปฏิบัติดนตรี
ภาษาต่างประเทศ	ชื่อเครื่องดนตรีสากลและจังหวะสากลที่นำมาประยุกต์ในวงกลองยาวอีสาน

7. กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นที่ 1 ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. ครูอธิบายวิธีการตีกลองยาวเสียงพื้นฐานให้นักเรียนเข้าใจ
2. ครูเปิดวีดิทัศน์การบรรเลงของวงกลองยาวอีสานให้นักเรียนดู เพื่อซึมซับและเก็บเกี่ยวองค์ความรู้จากการสังเกตภาคสนามผ่านสื่อออนไลน์ หรือสื่อมัลติมีเดีย

ขั้นที่ 2 ขั้นสอน

1. ครูสาธิตวิธีการตีกลองยาวเสียงพื้นฐานทั้ง 3 เสียง
2. ให้นักเรียนปฏิบัติตามทีละเสียง โดยครูตีให้ฟัง แล้วให้นักเรียนปฏิบัติตาม
3. เมื่อนักเรียนสามารถตีได้เองแล้ว ครูปล่อยให้ นักเรียนได้ฝึกด้วยตนเอง โดยครูคอยให้คำแนะนำอย่างใกล้ชิด

ขั้นที่ 3 ขั้นสรุป

ให้นักเรียนร่วมกันตีกลองยาวในเสียงพื้นฐานทั้ง 3 เสียง โดยครูคอยแนะนำวิธีการอย่างใกล้ชิด

ขั้นที่ 4 ฝึกฝนผู้เรียน

ให้นักเรียนปฏิบัติ กิจกรรมการตีกลองยาวอีสาน โดยให้นักเรียนได้สัมผัสกับเครื่องดนตรีจริง และทำความเข้าใจกับเครื่องดนตรีในวงกลองยาวแต่ละชิ้น ว่ามีวิธีการบรรเลงอย่างไร

ขั้นที่ 5 การนำไปใช้

นักเรียนนำความรู้เรื่อง การตีกลองยาวอีสาน ไปใช้ในการศึกษาที่พบเห็นในชีวิตประจำวัน ถ่ายรูปเก็บไว้ นำไปเผยแพร่ความรู้ หรือนำไปใช้ในชีวิตประจำวันร่วมกับชุมชนในประเพณีต่าง ๆ

8. กิจกรรมเสนอแนะ

8.1 กิจกรรมสำหรับกลุ่มสนใจพิเศษ

ศึกษาประวัติความเป็นมาของวงกลองยาวอีสานสนใจจากแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ หรือหัดเล่นกลองยาวในแต่ละประเภทที่ตนเองสนใจ แล้วนำไปบรรเลงรวมวงกับเพื่อน ๆ โดยขอคำแนะนำจากครูดนตรี หรือผู้รู้ด้านดนตรี

8.2 กิจกรรมสำหรับฝึกทักษะเพิ่มเติม

ศึกษาลักษณะเด่นของวงกลองยาวอีสาน เช่น ชนิดและจำนวนของเครื่องดนตรี แนวเพลง ที่ใช้บรรเลงร่วมกับวงกลองยาวอีสาน จังหวัดอื่น ๆ ที่นอกเหนือจากจังหวัดพื้นฐาน แหล่งที่มาของวงกลองยาวอีสาน เป็นต้น แล้วสรุปเป็นลักษณะเฉพาะของวงกลองยาวอีสาน และนำมาเล่าให้เพื่อน ๆ ฟัง

9. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

- 9.1 ห้องสมุด
- 9.2 ห้องดนตรี
- 9.3 วีดิทัศน์การบรรเลงของวงกลองยาวอีสาน
- 9.4 รายการประกวดวงกลองยาวอีสาน ตามสื่อออนไลน์ต่าง ๆ หรือตามสถานที่สาธารณะ
- 9.5 แบบฝึกทักษะการบรรเลงวงกลองยาวอีสาน
- 9.6 วงกลองยาวอีสานในท้องถิ่น

10. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....(ผู้สอน)

(นายไกรฤกษ์ สัพโส)

11. ความเห็นผู้อำนวยการสถานศึกษา

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....

(นายชัยสิทธิ์ ฝุ่นเงิน)

ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านภูตะคาม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3
บรรเลวงกลองยาวจังหวัดผู้ไทย

สาระที่ 2 ดนตรี กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ
รายวิชา ศ 23101 ศิลปะ(ดนตรี)

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
เวลา 2 ชั่วโมง

1. สาระสำคัญ

การบรรเลวงกลองยาวอีสานในจังหวัดผู้ไทยได้อย่างไพเราะ ต้องรู้และปฏิบัติตามเทคนิคต่างๆ ให้ถูกต้อง

2. มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด

มาตรฐานการเรียนรู้

ศ. 2.1 เข้าใจและแสดงออกทางดนตรีอย่างสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์คุณค่า ดนตรี ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดต่อดนตรีอย่างอิสระ ชื่นชม และประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

ตัวชี้วัด

ศ. 2.1 ม.3/2 ร้องเพลง เล่นดนตรีเดี่ยวและรวมวง โดยเน้นเทคนิคการร้อง การเล่น การแสดงออก และคุณภาพเสียง

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

ความรู้ (K)	คุณธรรม จริยธรรม (A)	ด้านทักษะกระบวนการ(P)
1. รู้และเข้าใจการบรรเลวงกลองยาวอีสานในจังหวัดผู้ไทยได้อย่างถูกต้อง	1. มีความรับผิดชอบต่อการปฏิบัติกิจกรรม ตรงต่อเวลา และรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น 2. มีวินัยในการเรียนรู้และหมั่นฝึกฝนจนเกิดความชำนาญ	1. นักเรียนสามารถบรรเลวงกลองยาวอีสานในจังหวัดผู้ไทย ได้อย่างถูกต้อง ไพเราะ และปฏิบัติตามเทคนิคต่างๆ ให้ถูกต้อง

4. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และ ค่านิยม (A)	ด้านทักษะ/กระบวนการ (P)
1. สังเกตจากการถาม และแสดงความคิดเห็น	1. สังเกตจากความสนใจและ ความกระตือรือร้นในการ ปฏิบัติกิจกรรม 2. สังเกตจากการยอมรับความ คิดเห็นของผู้อื่นขณะปฏิบัติ กิจกรรม 3. สังเกตจากความรับผิดชอบ และความมีระเบียบขณะ ปฏิบัติกิจกรรม	1. สังเกตจากการหมั่นฝึกซ้อม อย่างมีขั้นตอนและจัดเวลาซ้อม อย่างเป็นระบบ 2. สังเกตจากพฤติกรรมขณะ ปฏิบัติกิจกรรมรายบุคคลและ ปฏิบัติกิจกรรมกลุ่ม 3. สังเกตจากการปฏิบัติกิจกรรม ได้อย่างคล่องแคล่ว 4. ประเมินทักษะการบรรเลงกลอง ยาวจังหวัดผู้ไทย

5. สารการเรียนรู้

บรรเลวงกลองยาวอีสานในจังหวัดผู้ไทยได้อย่างไพเราะ ต้องรู้และปฏิบัติตามเทคนิคต่างๆ ให้
ถูกต้อง

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

6. แนวทางการบูรณาการ

ภาษาไทย	การอ่าน การเขียน การอธิบาย การแสดงความคิดเห็น และการนำเสนอ การปฏิบัติกิจกรรม
วิทยาศาสตร์	การสังเกต การปฏิบัติอย่างเป็นขั้นตอน
สังคมศึกษา	การปฏิบัติกิจกรรมเป็นกลุ่ม การสร้างมนุษยสัมพันธ์
สุขศึกษา	การพัฒนาทักษะการฟัง การออกกำลังกายขณะปฏิบัติดนตรี
ภาษาต่างประเทศ	ชื่อเครื่องดนตรีสากลและจังหวัดที่นำมาประยุกต์ในวงกลองยาวอีสาน

7. กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นที่ 1 ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. ครูอธิบายความสำคัญและวิธีการบรรเลงวงกลองยาวอีสานจังหวัดหะผู้ไทยให้นักเรียนเข้าใจ
2. ครูเปิดวีดิทัศน์การบรรเลงของวงกลองยาวอีสานให้นักเรียนดู เพื่อซึมซับและเก็บเกี่ยวองค์ความรู้จากการสังเกตภาคสนามผ่านสื่อออนไลน์ หรือสื่อมัลติมีเดีย

ขั้นที่ 2 ขั้นสอน

1. ครูสาธิตวิธีการตีกลองยาวจังหวัดหะผู้ไทย ตีตพิณลายผู้ไทยและตีเบส เป็นตัวอย่างให้นักเรียนดู เพื่อนักเรียนจะได้เข้าใจวิธีการปฏิบัติได้ง่ายขึ้น
2. ครูให้นักเรียนทุกคนท่อนโน้ตลายผู้ไทยจนกว่านักเรียนจะท่วงได้ตามทำนองที่ถูกต้อง
3. เมื่อนักเรียนสามารถบรรเลงรวมวงได้แล้ว ครูปล่อยให้ให้นักเรียนได้ฝึกด้วยตนเองและรวมวง โดยครูคอยให้คำแนะนำอย่างใกล้ชิด

ขั้นที่ 3 ขั้นสรุป

ให้นักเรียนร่วมกันบรรเลงวงกลองยาวจังหวัดหะผู้ไทยร่วมกัน โดยครูคอยแนะนำวิธีการอย่างใกล้ชิด

ขั้นที่ 4 ฝึกฝนผู้เรียน

ให้นักเรียนปฏิบัติ กิจกรรมการบรรเลงวงกลองยาว โดยให้นักเรียนได้สัมผัสกับเครื่องดนตรีจริง และทำความรู้จักกับเครื่องดนตรีในวงกลองยาวแต่ละชิ้น ว่ามีวิธีการบรรเลงอย่างไร

ขั้นที่ 5 การนำไปใช้

นักเรียนนำความรู้เรื่อง การตีกลองยาวอีสาน ไปใช้ในการศึกษาที่พบเห็นในชีวิตประจำวัน นำไปเผยแพร่ความรู้ หรือนำไปใช้ในชีวิตประจำวันร่วมกับชุมชนในงานประเพณีต่าง ๆ และหารายได้พิเศษ

8. กิจกรรมเสนอแนะ

8.1 กิจกรรมสำหรับกลุ่มสนใจพิเศษ

ศึกษาประวัติความเป็นมาของวงกลองยาวอีสานสนใจจากแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ หรือหัดเล่นกลองยาวในแต่ละประเภทที่ตนเองสนใจ แล้วนำไปบรรเลงรวมวงกับเพื่อน ๆ โดยขอคำแนะนำจากครูดนตรี หรือผู้รู้ด้านดนตรี

8.2 กิจกรรมสำหรับฝึกทักษะเพิ่มเติม

ศึกษาลักษณะเด่นของวงกลองยาวอีสาน เช่น ชนิดและจำนวนของเครื่องดนตรี แนวเพลงที่ใช้บรรเลงร่วมกับวงกลองยาวอีสาน จังหวัดอื่นๆที่นอกเหนือจากจังหวัดพื้นฐาน แหล่งที่มาของวงกลองยาวอีสาน เป็นต้น แล้วสรุปเป็นลักษณะเฉพาะของวงกลองยาวอีสาน และนำมาเล่าให้เพื่อน ๆ ฟัง

9. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

- 9.1 ห้องสมุด
- 9.2 ห้องดนตรี
- 9.3 วีดิทัศน์การบรรเลงของวงกลองยาวอีสาน
- 9.4 รายการประกวดวงกลองยาวอีสาน ตามสื่อออนไลน์ต่างๆ หรือตามสถานที่สาธารณะ
- 9.5 แบบฝึกทักษะการบรรเลงวงกลองยาวอีสาน
- 9.6 วงกลองยาวอีสานในท้องถิ่น

10. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

.....

.....

.....

.....

.....

.....

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ลงชื่อ.....(ผู้สอน)
 RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY (นายไกรฤกษ์ สัพโส)

11. ความเห็นผู้อำนวยการสถานศึกษา

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....

(นายชัยสิทธิ์ ฝุ่นเงิน)

ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านภูตะคาม

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3
บรรเลวงกลองยาวจังหวัดภูเก็ต

สาระที่ 2 ดนตรี กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ
รายวิชา ศ 23101 ศิลปะ(ดนตรี)

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
เวลา 2 ชั่วโมง

1. สาระสำคัญ

การบรรเลวงกลองยาวอีสานในจังหวัดภูเก็ตได้อย่างไพเราะ ต้องรู้และปฏิบัติตามเทคนิคต่างๆ ให้ถูกต้อง

2. มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด

มาตรฐานการเรียนรู้

ศ. 2.1 เข้าใจและแสดงออกทางดนตรีอย่างสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์คุณค่า ดนตรี ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดต่อดนตรีอย่างอิสระ ชื่นชม และประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

ตัวชี้วัด

ศ. 2.1 ม.3/2 ร้องเพลง เล่นดนตรีเดี่ยวและรวมวง โดยเน้นเทคนิคการร้อง การเล่น การแสดงออก และคุณภาพเสียง

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

ความรู้ (K)	คุณธรรม จริยธรรม (A)	ด้านทักษะกระบวนการ(P)
1. รู้และเข้าใจการบรรเลวงกลองยาวอีสานในจังหวัดผู้ไทยได้อย่างถูกต้อง	1. มีความรับผิดชอบต่อการปฏิบัติกิจกรรม ตรงต่อเวลา และรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น 2. มีวินัยในการเรียนรู้และหมั่นฝึกฝนจนเกิดความชำนาญ	1. นักเรียนสามารถบรรเลวงกลองยาวอีสานในจังหวัดผู้ไทย ได้อย่างถูกต้อง ไพเราะ และปฏิบัติตามเทคนิคต่างๆ ให้ถูกต้อง

4. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และ ค่านิยม (A)	ด้านทักษะ/กระบวนการ (P)
1. สังเกตจากการถามและแสดงความคิดเห็น	1. สังเกตจากความสนใจและความกระตือรือร้นในการปฏิบัติกิจกรรม 2. สังเกตจากการยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่นขณะปฏิบัติกิจกรรม 3. สังเกตจากความรับผิดชอบและความมีระเบียบขณะปฏิบัติกิจกรรม	1. สังเกตจากการหมั่นฝึกซ้อมอย่างมีขั้นตอนและจัดเวลาซ้อมอย่างเป็นระบบ 2. สังเกตจากพฤติกรรมขณะปฏิบัติกิจกรรมรายบุคคลและปฏิบัติกิจกรรมกลุ่ม 3. สังเกตจากการปฏิบัติกิจกรรมได้อย่างคล่องแคล่ว 4. ประเมินทักษะการบรรเลวงกลองยาวจังหวัดผู้ไทย

5. สารการเรียนรู้

บรรเลวงกลองยาวอีสานในจังหวัดผู้ไทยได้อย่างไพเราะ ต้องรู้และปฏิบัติตามเทคนิคต่างๆ ให้ถูกต้อง

6. แนวทางการบูรณาการ

ภาษาไทย	การอ่าน การเขียน การอภิปราย การแสดงความคิดเห็น และการนำเสนอ การปฏิบัติกิจกรรม
วิทยาศาสตร์	การสังเกต การปฏิบัติอย่างเป็นขั้นตอน
สังคมศึกษา	การปฏิบัติกิจกรรมเป็นกลุ่ม การสร้างมนุษยสัมพันธ์
สุขศึกษา	การพัฒนาทักษะการฟัง การออกกำลังกายขณะปฏิบัติดนตรี
ภาษาต่างประเทศ	ชื่อเครื่องดนตรีสากลและจังหวะสากลที่นำมาประยุกต์ในวงกลองยาวอีสาน

7. กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นที่ 1 ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. ครูอธิบายความสำคัญและวิธีการบรรเลงวงกลองยาวอีสานจังหวะผู้ไทยให้นักเรียนเข้าใจ
2. ครูเปิดวีดิทัศน์การบรรเลงของวงกลองยาวอีสานให้นักเรียนดู เพื่อซึมซับและเก็บเกี่ยวองค์ความรู้จากการสังเกตภาคสนามผ่านสื่อออนไลน์ หรือสื่อมัลติมีเดีย

ขั้นที่ 2 ขั้นสอน

1. ครูสาธิตวิธีการตีกลองยาวจังหวะผู้ไทย ตีตีพัฒนาผู้ไทยและตีเบส เป็นตัวอย่างให้นักเรียนดู เพื่อนักเรียนจะได้เข้าใจวิธีการปฏิบัติได้ง่ายขึ้น
2. ครูนำนักเรียนทุกคนท่อนโน้ตลายผู้ไทยจนกว่านักเรียนจะท่วงได้ตามที่ถูกต้อง
3. เมื่อนักเรียนสามารถบรรเลงรวมวงได้แล้ว ครูปล่อยให้ให้นักเรียนได้ฝึกด้วยตนเองและรวมวงโดยครูคอยให้คำแนะนำอย่างใกล้ชิด

ขั้นที่ 3 ขั้นสรุป

ให้นักเรียนร่วมกันบรรเลงวงกลองยาวจังหวะผู้ไทยร่วมกัน โดยครูคอยแนะนำวิธีการอย่างใกล้ชิด

ขั้นที่ 4 ฝึกฝนผู้เรียน

ให้นักเรียนปฏิบัติ กิจกรรมการบรรเลงวงกลองยาว โดยให้นักเรียนได้สัมผัสกับเครื่องดนตรีจริง และทำความรู้จักกับเครื่องดนตรีในวงกลองยาวแต่ละชิ้น ว่ามีวิธีการบรรเลงอย่างไร

ขั้นที่ 5 การนำไปใช้

นักเรียนนำความรู้เรื่อง การตีกลองยาวอีสาน ไปใช้ในการศึกษาที่พบเห็นในชีวิตประจำวัน นำไปเผยแพร่ความรู้ หรือนำไปใช้ในชีวิตประจำวันร่วมกับชุมชนในงานประเพณีต่าง ๆ และหารายได้พิเศษ

8. กิจกรรมเสนอแนะ

8.1 กิจกรรมสำหรับกลุ่มสนใจพิเศษ

ศึกษาประวัติความเป็นมาของวงกลองยาวอีสานสนใจจากแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ หรือหัดเล่นกลองยาวในแต่ละประเภทที่ตนเองสนใจ แล้วนำไปบรรเลงรวมวงกับเพื่อน ๆ โดยขอคำแนะนำจากครูดนตรี หรือผู้รู้ด้านดนตรี

8.2 กิจกรรมสำหรับฝึกทักษะเพิ่มเติม

ศึกษาลักษณะเด่นของวงกลองยาวอีสาน เช่น ชนิดและจำนวนของเครื่องดนตรี แนวเพลงที่ใช้บรรเลงร่วมกับวงกลองยาวอีสาน จังหวะอื่นๆที่นอกเหนือจากจังหวะพื้นฐาน แหล่งที่มาของวงกลองยาวอีสาน เป็นต้น แล้วสรุปเป็นลักษณะเฉพาะของวงกลองยาวอีสาน และนำมาเล่าให้เพื่อน ๆ ฟัง

9. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

- 9.1 ห้องสมุด
- 9.2 ห้องดนตรี
- 9.3 วีดิทัศน์การบรรเลงของวงกลองยาวอีสาน
- 9.4 รายการประกวดวงกลองยาวอีสาน ตามสื่อออนไลน์ต่างๆ หรือตามสถานที่สาธารณะ
- 9.5 แบบฝึกทักษะการบรรเลงวงกลองยาวอีสาน
- 9.6 วงกลองยาวอีสานในท้องถิ่น

10. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....(ผู้สอน)

(นายไกรฤกษ์ สัพโส)

11. ความเห็นผู้อำนวยการสถานศึกษา

.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....

(นายชัยสิทธิ์ ฝุ่นเงิน)

ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านภูตะคาม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4

บรรเลวงกลองยาวจังหวัดลำเพลิน

สาระที่ 2 ดนตรี กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ
รายวิชา ศ 23101 ศิลปะ(ดนตรี)

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
เวลา 2 ชั่วโมง

1. สาระสำคัญ

การบรรเลวงกลองยาวอีสานในจังหวัดลำเพลินได้อย่างไพเราะ ต้องรู้และปฏิบัติตามเทคนิคต่างๆ ให้ถูกต้อง

2. มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด

มาตรฐานการเรียนรู้

ศ. 2.1 เข้าใจและแสดงออกทางดนตรีอย่างสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์คุณค่าดนตรี ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดต่อดนตรีอย่างอิสระ ชื่นชม และประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

ตัวชี้วัด

ศ. 2.1 ม.3/2 ร้องเพลง เล่นดนตรีเดี่ยวและรวมวง โดยเน้นเทคนิคการร้อง การเล่น การแสดงออก และคุณภาพเสียง

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

ความรู้ (K)	คุณธรรม จริยธรรม (A)	ด้านทักษะกระบวนการ(P)
1. รู้และเข้าใจการบรรเลวงกลองยาวอีสานในจังหวัดลำเพลินได้อย่างถูกต้อง	1. มีความรับผิดชอบต่อการปฏิบัติกิจกรรม ตรงต่อเวลา และรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น 2. มีวินัยในการเรียนรู้และหมั่นฝึกฝนจนเกิดความชำนาญ	1. นักเรียนสามารถบรรเลวงกลองยาวอีสานในจังหวัดลำเพลินได้อย่างถูกต้องไพเราะ และปฏิบัติตามเทคนิคต่าง ๆ ให้ถูกต้อง

4. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และ ค่านิยม (A)	ด้านทักษะ/กระบวนการ (P)
1. สังเกตจากการถามและ แสดงความคิดเห็น	1. สังเกตจากความสนใจและ ความกระตือรือร้นในการ ปฏิบัติกิจกรรม 2. สังเกตจากการยอมรับความ คิดเห็นของผู้อื่นขณะปฏิบัติ กิจกรรม 3. สังเกตจากความรับผิดชอบและ ความมีระเบียบขณะปฏิบัติ กิจกรรม	1. สังเกตจากการหมั่นฝึกซ้อม อย่างมีขั้นตอนและจัดเวลา ซ้อมอย่างเป็นระบบ 2. สังเกตจากพฤติกรรมขณะ ปฏิบัติกิจกรรมรายบุคคล และปฏิบัติกิจกรรมกลุ่ม 3. สังเกตจากการปฏิบัติ กิจกรรมได้อย่าง คล่องแคล่ว 4. ประเมินทักษะการบรรเลง กลองยาวจังหวะลำเพลิน

5. สารการเรียนรู้

บรรเลวงกลองยาวอีสานในจังหวะลำเพลินได้อย่างไพเราะ ต้องรู้และปฏิบัติตามเทคนิคต่างๆ
ให้ถูกต้อง

6. แนวทางการบูรณาการ

ภาษาไทย	การอ่าน การเขียน การอภิปราย การแสดงความคิดเห็น และการนำเสนอ การปฏิบัติกิจกรรม
วิทยาศาสตร์	การสังเกต การปฏิบัติอย่างเป็นขั้นตอน
สังคมศึกษา	การปฏิบัติกิจกรรมเป็นกลุ่ม การสร้างมนุษยสัมพันธ์ และการศึกษา ประวัติของวงดนตรีประเภทต่าง ๆ
สุขศึกษา	การพัฒนาทักษะการเคลื่อนไหว การออกกำลังกายขณะปฏิบัติดนตรี
ภาษาต่างประเทศ	ชื่อเครื่องดนตรีสากลและจังหวะสากลที่นำมาประยุกต์ในวงกลองยาวอีสาน

7. กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นที่ 1 ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. ครูอธิบายความสำคัญและประโยชน์ของการบรรเลงวงกลองยาวอีสานให้นักเรียนเข้าใจ
2. ครูเปิดวีดิทัศน์การบรรเลงของวงกลองยาวอีสานให้นักเรียนดู เพื่อซึมซับและเก็บเกี่ยวองค์ความรู้จากการสังเกตภาคสนามผ่านสื่อออนไลน์ หรือสื่อมัลติมีเดีย

ขั้นที่ 2 ขั้นสอน

1. ครูสาธิตวิธีการตีกลองยาวจังหวะลำเพลิน ตีตพินและตีตเบสลายลำเพลิน เป็นตัวอย่างให้นักเรียนดู เพื่อนักเรียนจะได้เข้าใจวิธีการปฏิบัติได้ง่ายขึ้น
2. ครูให้นักเรียนทุกคนท่อนโน้ตลายลำเพลินจนกว่านักเรียนจะท่วงได้ตามทำนองที่ถูกต้อง
3. เมื่อนักเรียนสามารถท่วงโน้ตได้แล้ว ครูให้นักเรียนฝึกบรรเลงทีละท่อนจนกว่านักเรียนจะบรรเลงได้ด้วยตนเอง
4. ครูปล่อยให้ให้นักเรียนได้ฝึกด้วยตนเองและรวมวง โดยครูคอยให้คำแนะนำอย่างใกล้ชิด

ขั้นที่ 3 ขั้นสรุป

ให้นักเรียนร่วมกันบรรเลงวงกลองยาวจังหวะลำเพลินร่วมกัน โดยครูคอยแนะนำวิธีการอย่างใกล้ชิด

ขั้นที่ 4 ฝึกฝนผู้เรียน

ให้นักเรียนปฏิบัติ กิจกรรมการบรรเลงวงกลองยาว โดยให้นักเรียนได้สัมผัสกับเครื่องดนตรี และทำความรู้จักกับเครื่องดนตรีในวงกลองยาวแต่ละชิ้น ว่ามีวิธีการบรรเลงอย่างไร

ขั้นที่ 5 การนำไปใช้

นักเรียนนำความรู้เรื่อง การตีกลองยาวอีสาน ไปใช้ในการศึกษาที่พบเห็นในชีวิตประจำวัน นำไปเผยแพร่ความรู้ หรือนำไปใช้ในชีวิตประจำวันร่วมกับชุมชนในงานประเพณีต่างๆ และหารายได้พิเศษ

8. กิจกรรมเสนอแนะ

8.1 กิจกรรมสำหรับกลุ่มสนใจพิเศษ

ศึกษาประวัติความเป็นมาของวงกลองยาวอีสานสนใจจากแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ หรือหัดเล่นกลองยาวในแต่ละประเภทที่ตนเองสนใจ แล้วนำไปบรรเลงรวมวงกับเพื่อน ๆ โดยขอคำแนะนำจากครูดนตรี หรือผู้รู้ด้านดนตรี

8.2 กิจกรรมสำหรับฝึกทักษะเพิ่มเติม

ศึกษาลักษณะเด่นของวงกลองยาวอีสาน เช่น ชนิดและจำนวนของเครื่องดนตรี แนวเพลงที่ใช้บรรเลงร่วมกับวงกลองยาวอีสาน จังหวะอื่นๆที่นอกเหนือจากจังหวะพื้นฐาน แหล่งที่มาของวงกลองยาวอีสาน เป็นต้น แล้วสรุปเป็นลักษณะเฉพาะของวงกลองยาวอีสาน และนำมาเล่าให้เพื่อน ๆ ฟัง

9. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

- 9.1 ห้องสมุด
- 9.2 ห้องดนตรี
- 9.3 วีดิทัศน์การบรรเลงของวงกลองยาวอีสาน
- 9.4 รายการประกวดวงกลองยาวอีสาน ตามสื่อออนไลน์ต่าง ๆ หรือตามสถานที่สาธารณะ
- 9.5 แบบฝึกทักษะการบรรเลงวงกลองยาวอีสาน
- 9.6 วงกลองยาวอีสานในท้องถิ่น

10. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

.....

.....

.....

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ลงชื่อ.....(ผู้สอน)

(นายไกรฤกษ์ สัพโส)

11. ความเห็นผู้อำนวยการสถานศึกษา

.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....

(นายชัยสิทธิ์ ฝุ่นเงิน)

ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านภูตะคาม

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5

บรรเลวงกลองยาวจังหวัดมหาสารคาม

สาระที่ 2 ดนตรี กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ
รายวิชา ศ 23101 ศิลปะ(ดนตรี)

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
เวลา 2 ชั่วโมง

1. สาระสำคัญ

การบรรเลวงกลองยาวอีสานในจังหวัดมหาสารคามได้อย่างไพเราะ ต้องรู้และปฏิบัติตามเทคนิคต่างๆ ให้ถูกต้อง

2. มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด

มาตรฐานการเรียนรู้

ศ. 2.1 เข้าใจและแสดงออกทางดนตรีอย่างสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์คุณค่า ดนตรี ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดต่อดนตรีอย่างอิสระ ชื่นชม และประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

ตัวชี้วัด

ศ. 2.1 ม.3/2 ร้องเพลง เล่นดนตรีเดี่ยวและรวมวง โดยเน้นเทคนิคการร้อง การเล่น การแสดงออก และคุณภาพเสียง

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

ความรู้ (K)	คุณธรรม จริยธรรม (A)	ด้านทักษะกระบวนการ(P)
1. รู้และเข้าใจการบรรเลวงกลองยาวอีสานในจังหวัดจันทบุรีได้อย่างถูกต้อง	1. มีความรับผิดชอบต่อการปฏิบัติกิจกรรม ตรงต่อเวลา และรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น 2. มีวินัยในการเรียนรู้และหมั่นฝึกฝนจนเกิดความชำนาญ	1. นักเรียนสามารถบรรเลวงกลองยาวอีสานในจังหวัดจันทบุรีได้อย่างถูกต้อง ไพเราะ และปฏิบัติตามเทคนิคต่างๆ ให้ถูกต้อง

4. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และ ค่านิยม (A)	ด้านทักษะ/กระบวนการ (P)
1. สังเกตจากการถามและแสดงความคิดเห็น	1. สังเกตจากความสนใจและความกระตือรือร้นในการปฏิบัติกิจกรรม 2. สังเกตจากการยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่นขณะปฏิบัติกิจกรรม 3. สังเกตจากความรับผิดชอบและความมีระเบียบขณะปฏิบัติกิจกรรม	1. สังเกตจากการหมั่นฝึกซ้อมอย่างมีขั้นตอนและจัดเวลาซ้อมอย่างเป็นระบบ 2. สังเกตจากพฤติกรรมขณะปฏิบัติกิจกรรมรายบุคคลและปฏิบัติกิจกรรมกลุ่ม 3. สังเกตจากการปฏิบัติกิจกรรมได้อย่างคล่องแคล่ว 4. ประเมินทักษะการบรรเลวงกลองยาวจังหวัดจันทบุรี

5. สาระการเรียนรู้

บรรเลวงกลองยาวอีสานในจังหวัดจันทบุรีได้อย่างไพเราะ ต้องรู้และปฏิบัติตามเทคนิคต่างๆ ให้ถูกต้อง

6. แนวทางการบูรณาการ

ภาษาไทย	การอ่าน การเขียน การอภิปราย การแสดงความคิดเห็น และการนำเสนอ การปฏิบัติกิจกรรม
วิทยาศาสตร์	การสังเกต การปฏิบัติอย่างเป็นขั้นตอน
สังคมศึกษา	การปฏิบัติกิจกรรมเป็นกลุ่ม การสร้างมนุษยสัมพันธ์
สุขศึกษา	การพัฒนาทักษะการฟัง การออกกำลังกายขณะปฏิบัติดนตรี
ภาษาต่างประเทศ	ชื่อเครื่องดนตรีสากลและจังหวะสากลที่นำมาประยุกต์ในวงกลองยาวอีสาน

7. กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นที่ 1 ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. ครูอธิบายความสำคัญและประโยชน์ของการบรรเลงวงกลองยาวอีสานให้นักเรียนเข้าใจ
2. ครูเปิดวีดิทัศน์การบรรเลงของวงกลองยาวอีสานให้นักเรียนดู เพื่อซึมซับและเก็บเกี่ยวองค์ความรู้จากการสังเกตภาคสนามผ่านสื่อออนไลน์ หรือสื่อมัลติมีเดีย

ขั้นที่ 2 ขั้นสอน

1. ครูสาธิตวิธีการตีกลองยาวจังหวะซ้ำซ้ำซ้ำติดพิณและตีตเบส เป็นตัวอย่างให้นักเรียนดู เพื่อให้นักเรียนจะได้เข้าใจวิธีการปฏิบัติได้ง่ายขึ้น
2. ครูให้นักเรียนทุกคนท่อนโน้ตเพลงจังหวะซ้ำซ้ำซ้ำ จนกว่านักเรียนจะท่วงได้ตามทำนองที่ถูกต้อง
3. เมื่อนักเรียนสามารถท่วงโน้ตได้แล้ว ครูให้นักเรียนฝึกบรรเลงที่ละท่อนจนกว่านักเรียนจะบรรเลงได้ด้วยตนเอง
4. ครูปล่อยให้ให้นักเรียนได้ฝึกด้วยตนเองและรวมวง โดยครูคอยให้คำแนะนำอย่างใกล้ชิด

ขั้นที่ 3 ขั้นสรุป

ให้นักเรียนร่วมกันบรรเลงวงกลองยาวจังหวะซ้ำซ้ำซ้ำร่วมกัน โดยครูคอยแนะนำวิธีการอย่างใกล้ชิด

ขั้นที่ 4 ฝึกฝนผู้เรียน

ให้นักเรียนปฏิบัติ กิจกรรมการบรรเลงวงกลองยาว โดยให้นักเรียนได้สัมผัสกับเครื่องดนตรีจริง และทำความรู้จักกับเครื่องดนตรีในวงกลองยาวแต่ละชิ้น ว่ามีวิธีการบรรเลงอย่างไร

ขั้นที่ 5 การนำไปใช้

นักเรียนนำความรู้เรื่อง การตีกลองยาวอีสาน ไปใช้ในการศึกษาที่พบเห็นในชีวิตประจำวัน นำไปเผยแพร่ความรู้ หรือนำไปใช้ในชีวิตประจำวันร่วมกับชุมชนในงานประเพณีต่างๆ และหารายได้พิเศษ

8. กิจกรรมเสนอแนะ

8.1 กิจกรรมสำหรับกลุ่มสนใจพิเศษ

ศึกษาประวัติความเป็นมาของวงกลองยาวอีสานสนใจจากแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ หรือหัดเล่นกลองยาวในแต่ละประเภทที่ตนเองสนใจ แล้วนำไปบรรเลงรวมวงกับเพื่อน ๆ โดยขอคำแนะนำจากครูดนตรี หรือผู้รู้ด้านดนตรี

8.2 กิจกรรมสำหรับฝึกทักษะเพิ่มเติม

ศึกษาลักษณะเด่นของวงกลองยาวอีสาน เช่น ชนิดและจำนวนของเครื่องดนตรี แนวเพลงที่ใช้บรรเลงร่วมกับวงกลองยาวอีสาน จังหวะอื่นๆที่นอกเหนือจากจังหวะพื้นฐาน แหล่งที่มาของวงกลองยาวอีสาน เป็นต้น แล้วสรุปเป็นลักษณะเฉพาะของวงกลองยาวอีสาน และนำมาเล่าให้เพื่อน ๆ ฟัง

9. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

- 9.1 ห้องสมุด
- 9.2 ห้องดนตรี
- 9.3 วัสดุทัศนัการบรรเลงของวงกลองยาวอีสาน
- 9.4 รายการประกวดวงกลองยาวอีสาน ตามสื่อออนไลน์ต่างๆ หรือตามสถานที่สาธารณะ
- 9.5 ใบกิจกรรม
- 9.6 วงกลองยาวอีสานในท้องถิ่น

10. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....(ผู้สอน)

(นายไกรฤกษ์ สัพโส)

11. ความเห็นผู้อำนวยการสถานศึกษา

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....

(นายชัยสิทธิ์ ฝุ่นเงิน)

ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านภูตะคาม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ภาคผนวก ข

แบบฝึกทักษะการบรรเลงวงกลองยาวอีสาน

ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

แบบฝึกทักษะ

การบรรเลงวงกลองยาวอีสาน

กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ: (ดนตรี)

สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ไกรฤกษ์ สัพโส

โรงเรียนบ้านภูตะดาม

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนครเขต 2

คำนำ

แบบฝึกทักษะการบรรเลงวงกลองยาวอีสาน กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (ดนตรี) รายวิชา ศ 23204 ปฏิบัติดนตรี (วงกลองยาวอีสาน) จัดทำขึ้นเพื่อใช้เป็นสื่อการจัดการเรียนรู้ โดยกำหนดเนื้อหาให้ผู้เรียนได้เข้าใจขั้นตอนและวิธีการปฏิบัติเครื่องดนตรีจากง่ายไปหายาก เพื่อให้เกิดสุนทรียภาพในการบรรเลงเครื่องดนตรี มีบุคลิกภาพที่ดี ตลอดจนการมีวินัยในการทำงานร่วมกับผู้อื่น ตรงตามเจตนารมณ์ของหลักสูตรแกนกลางการจัดการศึกษาระดับพื้นฐาน 2551 หลักสูตรสถานศึกษา ที่ว่าด้วยการศึกษาเพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจ ในหลักการปฏิบัติดนตรีพื้นเมือง ประเภทวงกลองยาวอีสาน การฝึกตีกลองยาวเบื้องต้น การบรรเลงรวมวงกลองยาว โดยใช้ทักษะกระบวนการคิด ทักษะกระบวนการแก้ปัญหา ทักษะกระบวนการ ใช้ชีวิต ทักษะกระบวนการสื่อสาร และทักษะกระบวนการใช้เทคโนโลยี เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจ กล้าคิด กล้าแสดงออกทางทัศนศิลป์อย่างสร้างสรรค์ เห็นคุณค่า ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ รักความเป็นไทย มีจิตสาธารณะ และสามารถประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	ข
คำแนะนำสำหรับครูผู้สอน	1
คำชี้แจง	2
ลำดับการเรียนรู้	3
หน่วยที่ 1 วงกลองยาวอีสาน	4
แบบทดสอบก่อนเรียน	6
หน่วยที่ 2 เสียงพื้นฐานในการฝึกตีกลองยาว	17
หน่วยที่ 3 บรรเลงกลองยาวจังหวะผู้ไทย	23
หน่วยที่ 3 บรรเลงกลองยาวจังหวะลำเพลิน	25
หน่วยที่ 3 บรรเลงกลองยาวจังหวะซำซำ	27
แบบประเมินทักษะการบรรเลงวงกลองยาวอีสาน	29
แบบทดสอบหลังเรียน	30
เฉลยใบงานที่ 1	32
เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียน	33
เฉลยแบบทดสอบหลังเรียน	34

คำแนะนำสำหรับครูผู้สอน

เมื่อครูผู้สอนได้นำแบบฝึกทักษะการบรรเลงวงกลองยาวอีสานไปใช้ ควรปฏิบัติดังนี้

1. ให้นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน เพื่อวัดความรู้พื้นฐานของนักเรียน และตรวจคำตอบจากเฉลย
2. ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยใช้แบบฝึกทักษะการบรรเลงวงกลองยาวอีสาน คู่กับแผนการจัดการเรียนรู้
3. หลังจากจัดการเรียนการสอนในส่วนที่เป็นการปฏิบัติแล้ว ให้นักเรียนปฏิบัติบรรเลงวงกลองยาวอีสาน เพื่อประเมินความรู้และพฤติกรรมในการเรียน
4. ควรให้นักเรียนทำแบบฝึกทักษะการบรรเลงวงกลองยาวอีสาน โดยมีครูคอยแนะนำและอธิบาย
5. ให้นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน และตรวจคำตอบจากเฉลย

ขั้นที่ 1 ให้นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียนจำนวน 15 ข้อ เป็นแบบทดสอบชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก

ขั้นที่ 2 ศึกษาเนื้อหา ตัวอย่าง ของแบบฝึกทักษะการบรรเลงวงกลองยาวอีสาน ในแต่ละเรื่องให้เข้าใจ

ขั้นที่ 3 ให้นักเรียนศึกษาแบบฝึกทักษะการบรรเลงวงกลองยาวอีสาน ทั้ง 5 จังหวะ แล้วปฏิบัติตามขั้นตอนอย่างถูกต้อง

ขั้นที่ 4 เมื่อไม่เข้าใจ หรือมีปัญหาขณะปฏิบัติในขั้นตอนใด ให้ซักถามครูผู้สอน

ขั้นที่ 5 เมื่อนักเรียนสามารถบรรเลงวงกลองยาวได้จนเกิดทักษะแล้ว ให้มาสอบกับครูผู้สอนเพื่อประเมินทักษะของนักเรียน และทำแบบทดสอบหลังเรียน เพื่อวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ลำดับการเรียนรู้

1. ผู้เรียนรู้เข้าใจวัตถุประสงค์ของการจัดการเรียนรู้
2. ทำแบบทดสอบก่อนเรียน แล้วตรวจคำตอบที่เฉลยไว้ท้ายแบบทดสอบของแต่ละเรื่อง เพื่อวัดความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับเรื่องที่จะศึกษา
3. ผู้เรียนศึกษาใบความรู้ ปฏิบัติตามแบบฝึกที่กำหนดไว้ในแบบฝึกนี้ เพื่อเป็นการทบทวนให้มีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหามากยิ่งขึ้น
4. ทำแบบทดสอบหลังเรียน เพื่อวัดความรู้ความเข้าใจหลังจากได้ศึกษาในแบบฝึกแล้ว
5. ผู้เรียนฝึกปฏิบัติการบรรเลงวงกลองยาวอีสาน
6. ผู้เรียนสามารถปฏิบัติการบรรเลงรวมวงกลองยาวอีสานในโอกาสต่างๆ ร่วมกับชุมชน หรือหน่วยงานอื่นๆ

หน่วยที่ 1

วงกลองยาวอีสาน

กลุ่มสาระ: การเรียนรู้อัตนวิธาน (ดนตรี)
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

สาระสำคัญ

วงดนตรีประเภทวงกลองยาวอีสานนั้น ถูกจัดเป็นประเภทวงดนตรีตามลักษณะเฉพาะ มีบทบาทสำคัญที่รับใช้กิจกรรมทางสังคมอีสาน ทั้งความบันเทิง พิธีกรรม และด้านศาสนา

มาตรฐานการเรียนรู้

ศ. 2.1 เข้าใจและแสดงออกทางดนตรีอย่างสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์ คุณค่าดนตรี ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดต่อดนตรีอย่างอิสระ ชื่นชม และประยุกต์ใช้ใน ชีวิตประจำวัน

ตัวชี้วัด

ศ. 2.1 ม.3/6 อธิบายเกี่ยวกับอิทธิพลของดนตรี ที่มีต่อบุคคลและสังคม

จุดประสงค์การเรียนรู้

ความรู้ (K)	คุณธรรม จริยธรรม (A)	ด้านทักษะกระบวนการ(P)
1. นักเรียนทราบถึงประวัติและ ความเป็นมาของวงกลองยาวอีสาน 2. นักเรียนทราบถึงประโยชน์และ อิทธิพลของวงกลองยาวอีสานที่มี ต่อบุคคลและสังคม	1. มีความรับผิดชอบ ต่อการปฏิบัติ กิจกรรมกลุ่ม ตรงต่อเวลา และรับฟัง ความคิดเห็นของผู้อื่น	1. อธิบายเกี่ยวกับอิทธิพล ของดนตรี ที่มีต่อบุคคลและ สังคมได้

สาระการเรียนรู้

ประวัติความเป็นมาอิทธิพลของวงกลองยาวอีสาน และประโยชน์ของวงกลองยาว อีสานที่มีต่อบุคคลและสังคม

แบบทดสอบก่อนเรียน

- ข้อใดคือเครื่องดนตรีที่ใช้ในวงกลองยาวทั้งหมด
 - พิณ พิณเบส กลองตุ้ม กลองยาว ฉาบ ฉิ่ง
 - กลองยาว กลองตุ้ม กีตาร์ เบส กลองชุด
 - พิณ กลองตุ้ม กลองยาว กลองชุด
 - กลองยาว พิณ เบส ฉาบ กลองชุด โปงลาง
- การพัฒนารูปแบบการแสดงกลองยาวให้เหมาะสมกับยุคปัจจุบัน มีการเพิ่มเครื่องดนตรีชนิดใดเข้ามาผสมวงกลองยาวอีสาน
 - พิณเบส คีย์บอร์ด และกลองทรีโอ้
 - พิณเบส กลองทอมบ้าและกลองทรีโอ้
 - พิณเบส กลองทอมบ้าและกลองบองโก้
 - พิณเบส กลองทอมบ้าและกลองทิมปานี
- หากวงกลองยาวโบราณมีการนำเครื่องดนตรีตะวันตกเข้ามาผสมวง จะถูกเรียกชื่อใหม่ว่าอย่างไร
 - วงโปงลาง
 - วงหมอลำซิ่ง
 - วงกลองยาวอีสานประยุกต์
 - วงกลองยาวเถิดเทิง
- ข้อใดไม่ใช่จุดประสงค์ของการบรรเลงวงกลองยาวอีสาน
 - เพื่อความบันเทิง
 - เพื่อบำบัดอาการเจ็บป่วย
 - เพื่อสุขภาพ เป็นการออกกำลังกาย
 - เพื่อการศึกษาศิลปะและวัฒนธรรม
- ข้อใดไม่ใช่ประโยชน์ที่แท้จริงของการเล่นดนตรีวงกลองยาวอีสาน
 - ร่างกายแข็งแรง มีความอดทนสูง
 - มีชื่อเสียงในสังคม
 - มีสมาธิสูง จิตใจอ่อนโยน ร่าเริงแจ่มใส
 - มีปฏิภาณไหวพริบ
- จากตารางแสดงจังหวะกลองยาวอีสาน คือจังหวะใด

กลองยาว	---ปะ	----	-ปะ-ปะ	-เปิง-เปิง	---เปิง	ฯลฯ		
กลองตุ้ม	---ตุ้ม	----	-ตุ้ม-	-ตุ้ม-ตุ้ม	---ตุ้ม	ฯลฯ		
ฉาบ	---แช่	----	-แช่-	-แช่-แช่	---แช่	ฯลฯ		

- จังหวะผู้ไทย
- จังหวะลำเพลิน
- จังหวะซึ้ง
- จังหวะช่าช่า

7. จากตารางแสดงจังหวะกลองยาวอีสาน คือจังหวะใด

กลองยาว	---ปะ	-เปิง-ปะ	-เปิง-ปะ	-เปิง-ปะ	ฯลฯ			
กลองตุ้ม	----	-ตุ้ม-ตุ้ม	-ตุ้ม--	-ตุ้ม-ตุ้ม	ฯลฯ			
ฉาบ	----	-แซ่--	-แซ่--	-แซ่--	ฯลฯ			

ก. จังหวะผู้ไทย ข. จังหวะลำเพลิน ค. จังหวะเข็ง ง. จังหวะซ่าซ่าซ่า

8. จากตารางแสดงจังหวะกลองยาวอีสาน คือจังหวะใด

กลองยาว	---ปะ	-เปิง-เปิง	-ปะ-เปิง	-เปิง-เปิง				
กลองตุ้ม	----	-ตุ้ม-ตุ้ม	--ตุ้ม	-ตุ้ม-ตุ้ม	ฯลฯ			
ฉาบ	----	-แซ่-แซ่	--แซ่	-แซ่-แซ่	ฯลฯ			

ก. จังหวะผู้ไทย ข. จังหวะลำเพลิน ค. จังหวะเข็ง ง. จังหวะซ่าซ่าซ่า

9. เสียงที่ใช้ตีเป็นตัวกำหนดจังหวะหรือจังหวะตก คือเสียงใด

ก. เสียงปะ ข. เสียงเปิง ค. เสียงปะ ง. เท่ง

10. เสียงที่เกิดจากการตีกลองแบบเปิดมือ คือเสียงใด

ก. เสียงปะ ข. เสียงเปิง ค. เสียงปะ ง. เท่ง

11. เสียงที่เกิดจากการตีกลองแบบปิดมือ คือเสียงใด

ก. เสียงปะ ข. เสียงเปิง ค. เสียงปะ ง. เท่ง

12. เครื่องดนตรีชนิดใดเป็นตัวดำเนินทำนองในวงกลองยาวอีสาน

ก. พิณ ข. กลองยาว
ค. โปงกลาง ง. ฉาบใหญ่

13. วงกลองยาวไม่นิยมบรรเลงในงานใด

ก. งานบวชนาค ข. งานอวมงคล ค. งานบุญบั้งไฟ ง. งานสงกรานต์

14. ข้อใดไม่ใช่ชื่อทำนองในการแสดงประกอบการตีกลองยาว

ก. ท่าเทพนม ข. ท่าบัวตูมบัวบาน ค. ท่าเสื่อออกเหล่า ง. ท่าต่อตัวสามชั้น

15. เครื่องดนตรีชนิดใดที่ไม่นิยมนำมาบรรเลงในวงกลองยาว

ก. พิณไฟฟ้า ข. พิณเบส ค. ฉิ่ง ง. ปี่ผู้ไทย

ใบความรู้ เรื่อง วงกลองยาวอีสาน

วงกลองยาวอีสาน

เป็นดนตรีพื้นบ้านเป็นสิ่งที่ชาวบ้านสร้างสรรค์จรโลงขึ้น เพื่อรับใช้กิจกรรมทางสังคม ทั้งด้านพิธีกรรมความเชื่อและด้านความบันเทิงในเทศกาลงานประเพณีต่างๆ โดยถ่ายทอดเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์และพฤติกรรมของคนในสังคม เมื่อสังเกตการบรรเลงดนตรีพื้นบ้านแต่ละชนิด จะเห็นได้ว่านอกจากให้ความบันเทิงแล้ว ยังแฝงด้วยเนื้อหาสาระในแต่ละบทเพลง สามารถสื่อถึงเรื่องราวต่างๆ ได้เป็นอย่างดี ดนตรีพื้นบ้านจึงมีบทบาทสำคัญเกี่ยวเนื่องกับประเพณีแทบทุกประเพณี จึงมีการพัฒนารูปแบบการแสดงกลองยาวที่หลากหลาย

การพัฒนารูปแบบการแสดงกลองยาวอีสาน

ในการพัฒนารูปแบบการแสดงกลองยาวให้เหมาะสมกับ ยุคปัจจุบัน ได้มีการเพิ่มเครื่องดนตรีประกอบการบรรเลง เช่น พิณ พิณเบส คีย์บอร์ดและกลองทรีโอ้ เป็นต้น จากเดิมเรียกกลองยาวโบราณ เมื่อมีเครื่องดนตรีเข้ามาเพิ่มจึงเรียกว่า คณะกลองยาวอีสานประยุกต์ เพลงที่ใช้บรรเลงก็จะเป็นเพลงร่วมสมัย เพลงที่คุ้นหูชาวบ้าน เพื่อความบันเทิงเป็นจุดสนใจให้ผู้ฟังมีความสุข สนุกสนานในการแสดงแต่ละครั้ง

ประโยชน์ของการเล่นกลองยาวอีสาน

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
RAJABHAT MAHARAKHAM UNIVERSITY

กว่าจะเป็นคณะกลองยาวที่มาร่วมบรรเลงรับใช้กิจกรรมทางสังคม ให้ความสนุกเพลิดเพลินแก่ชาวบ้านได้ ต้องผ่านกระบวนการฝึกซ้อมเป็น เวลารนาน เพราะการตีกลองยาวให้เกิดเสียงที่ตั้งกังวานหรือ ชาวอีสาน เรียกว่า “เสียงดังหอง เสียงกลองชอต” ต้องใช้วิธีการตีให้ถูกวิธี ต้องมีความอดทนสูง เพราะต้องสพายกลองเป็นเวลานาน อีกทั้งต้องอาศัยปฏิภาณ ไหวพริบและสมาธิในการบรรเลงทำทางขณะที่ตีกลองยาวด้วย เนื่องจากการบรรเลงกลองยาว ต้องอาศัยท่วงท่าที่ยาก และนำตีนเดิน เช่น ท่าต่อตัวสามชั้นของนักดนตรีกลองยาว ท่าเทพพนม และท่าบัวตูมบัวบาน เป็นต้น

เมื่อผ่านกระบวนการฝึกซ้อมจนชำนาญนักดนตรีแต่ละคนก็จะมีร่างกายที่แข็งแรง มีความอดทน มีปฏิภาณไหวพริบในการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า และมีสมาธิสูง

1. **ขวาน** ใช้ถากท่อนไม้ให้กลม
เพื่อง่ายต่อการกลึงขึ้นรูปกลองยาว

2. **มีด** ใช้ถากเปลือกไม้ที่เตรียม
มาทำกลองยาว

3. **คัลป์เมตร** ใช้วัดขนาดไม้และ
ขนาดกลองที่ต้องการทำ

8. เลื่อย ใช้ตัดท่อนไม้ส่วนที่ไม่ต้องการออก

9. ไม้ ใช้ไม้เนื้อแข็งที่เหมาะสมกับการทำกลองยาว

10. หนังหน้ากลอง ใช้หนังวัว หุ้มหน้ากลอง

11. เชือก ใช้ตึงหนังกลองไว้ไม่ให้หนังกลองหย่อน

4. กระดาษทราย ใช้ขัดผิว
กลองให้เรียบเมื่อขึ้นรูปเสร็จแล้ว

12. เครื่องเจียร ใช้เจียรผิว
ไม้ลบเหลี่ยมไม้ไม่ให้คม

13. เครื่องกลึง ใช้กลึงขึ้นรูป
กลองยาวแทนการทำด้วยมือ

14. เครื่องเจาะ ใช้เจาะรูกลอง
ยาว เพื่อให้เกิดเสียง

เครื่องดนตรีที่ใช้ประกอบในวงกลองยาว มีดังนี้

1. กลองตุ้ม (รำมะนา)

2. ฉาบ (ฉิ่ง)

3. กลองยาว

4. พิณ

5. พิณเบส

ขั้นตอนและวิธีการตีกลองยาว

ในการเล่นกลองยาว มีขั้นตอนและวิธีการ ดังนี้

1. ก่อนเล่นมีการยกอ้อยยอครู หรือไหว้ครู โดยจุดธูป เทียน ดอกไม้ ผ้าแพรขาว สุรา แป้ง และเงิน 12 หรือ 24 บาท เป็นต้น
2. เครื่องดนตรีที่ใช้ในการบรรเลงวงกลองยาวอีสานได้แก่
 - 1) กลองยาว 2) กลองรำมะนา หรือกลองตุ้ม 3) ฉาบใหญ่ 4) ฉิ่ง 5) พิณ 6) พิณเบส 7) กลองทรีโอ
- 3.) เริ่มบรรเลงด้วยจังหวะช้าก่อน เช่น จังหวะพ็อนผู้ไทย จังหวะซึ้ง จากนั้นเริ่มเคลื่อน จังหวะให้เร็วขึ้น โดยหัวหน้าวงจะบอกกลองให้สัญญาณเปลี่ยนจังหวะ ใช้จังหวะ ลำเพลิน ต่อด้วย จังหวะ ซ่าซ่าซ่า บรรเลงไปเรื่อยๆ จนกว่าขบวนแห่จะถึงที่หมาย

จงตอบคำถามต่อไปนี้ (5 คะแนน)

1. วงกลองยาวอีสานมีอิทธิพลต่อบุคคลและสังคมหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

2. นักเรียนคิดว่าเราสามารถนำเครื่องดนตรีสากลมาบรรเลงร่วมวงกลองยาวอีสานได้หรือไม่ พร้อมอธิบาย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

.....

.....

3. วงกลองยาวอีสานสามารถบรรเลงในประเพณี หรือกิจกรรมใดได้บ้าง จงยกตัวอย่าง

.....

.....

.....

4. นักเรียนคิดว่าวงกลองยาวมีประโยชน์ต่อสังคมหรือไม่ จงอธิบาย

.....

.....

.....

5. นักเรียนมีวิธีการอนุรักษ์และสืบทอดวงกลองยาวอีสานอย่างไร จงอธิบาย

.....

.....

.....

หน่วยที่ 2

เสียงพื้นฐานในการฝึกตีกลองยาวอีสาน

กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ: (ดนตรี)
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

สาระสำคัญ

วงดนตรีประเภทวงกลองยาวอีสานนั้น ถูกจัดเป็นประเภทวงดนตรีตามลักษณะเฉพาะ มีบทบาทสำคัญที่รับใช้กิจกรรมทางสังคมอีสาน ทั้งความบันเทิง พิธีกรรม และด้านศาสนา

มาตรฐานการเรียนรู้

ศ. 2.1 เข้าใจและแสดงออกทางดนตรีอย่างสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์ คุณค่าดนตรี ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดต่อดนตรีอย่างอิสระ ชื่นชม และประยุกต์ใช้ใน ชีวิตประจำวัน

ตัวชี้วัด

ศ. 2.1 ม.3/6 อธิบายเกี่ยวกับอิทธิพลของดนตรี ที่มีต่อบุคคลและสังคม

จุดประสงค์การเรียนรู้

ความรู้ (K)	คุณธรรม จริยธรรม (A)	ด้านทักษะกระบวนการ(P)
1. นักเรียนทราบถึงประวัติและ ความเป็นมาของวงกลองยาวอีสาน 2. นักเรียนทราบถึงประโยชน์และ อิทธิพลของวงกลองยาวอีสานที่มี ต่อบุคคลและสังคม	1. มีความรับผิดชอบต่อการปฏิบัติ กิจกรรมกลุ่ม ตรงต่อเวลา และรับฟัง ความคิดเห็นของผู้อื่น	1. อธิบายเกี่ยวกับอิทธิพล ของดนตรี ที่มีต่อบุคคลและ สังคมได้

สาระการเรียนรู้

ประวัติความเป็นมาอิทธิพลของวงกลองยาวอีสาน และประโยชน์ของวงกลองยาว อีสานที่มีต่อบุคคลและสังคม

เนื่องจากกลองยาวเป็นกลองหน้าเดียว รูปร่างทรงยาว ด้านล่างถึงเป็นรูปคล้ายปากแตร ส่วนบนป่องเล็กน้อยปิดด้วยหนังวัว ซึ่งด้วยเชือกให้ตึง กลองยาวมีหลายขนาดขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของผู้เล่นตกแต่งด้วยผ้าสีสวยงาม มีสายสะพายคล้องบ่าเพื่อสะดวกในการเดินตี ผู้เล่นกลองยาวจะใช้มือตีทั้งสองมือ บางครั้งตีแบบโลดโผนเพื่อความสนุกสนาน ใช้กำปั้น สอกเข้า ศีรษะหรือต่อตัวในการตีกลอง ซึ่งต้องใช้ทักษะและความชำนาญในการตี จังหวะที่นิยมเล่นในวงกลองยาวอีสาน ได้แก่ จังหวะพ็อนผู้ไทย จังหวะลำเพลิน และจังหวะซำซำซ่า เป็นต้น

เสียงพื้นฐานในการฝึกตีกลองยาว

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
RAJABHAT SAKON NAKHON UNIVERSITY

1. เสียงปะ คือ เสียงที่ใช้ตีสอดแทรกกับเสียงอื่น
วิธีการตีคือใช้ฝ่ามือจนถึงปลายนิ้วตีลงไปบนหน้ากลอง
มุมใด มุมหนึ่ง ตีโดยกดมือขวาลงไปที่หน้ากลองและ
เมื่อตีแล้วต้องให้มือแนบ ติดหน้ากลองจนกว่าจะ
เปลี่ยนเสียงอื่น

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

2. เสียงปะ คือ เสียงที่ใช้ตีเป็นตัวกำหนดจังหวะหรือจังหวะตก วิธีการตีคือ ใช้ฝ่ามือด้านซ้ายตีลงไปบนขอบกลองยาว ใช้ปลายนิ้วกดลงไปทำหน้าที่กลอง ใช้แรงน้อยกว่าเสียงปะ เสียงปะจะไม่ดังกังวานเท่าเสียงปะ

มหาวิทยาลัยราชภัฏบรจรัม
RAJABHAT BURIRAM UNIVERSITY

3. เสียงเปิง คือ เสียงที่เกิดจากการตีเปิดมือ โดย ใช้มือขวาบริเวณโคนนิ้วถึงปลายนิ้ว โดยให้นิ้วทั้งสี่เรียงชิดติดกัน ตีลงที่บนหน้ากลองยาวบริเวณระหว่างขอบกลองกับใจกลางหน้ากลอง

หน่วยที่ 3

บรรเลงวงกลองยาวจังหวัดผู้ไทย

กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ: (ดนตรี)
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ตารางแสดงจังหวะการตีกลอง

กิจกรรมที่ 2 : ให้นักเรียนปฏิบัติตามโน้ตและจังหวะที่กำหนดให้ (15คะแนน)

จังหวะผู้ไทย

กลองยาว	--ปะ	---	-ปะ-ปะ	-เปิง-เปิง	--เปิง	ฯลฯ		
กลองตุ้ม	--ตุ้ม	---	-ตุ้ม-	-ตุ้ม-ตุ้ม	--ตุ้ม	ฯลฯ		
ฉาบ	---แซ่	---	-แซ่-	-แซ่-แซ่	--แซ่	ฯลฯ		

ลายผู้ไทย สำหรับพิณบรรเลง

---	-ม-ด	-ร-ม	-ช-ด	-ล--	-ม-ด	-ร-ม	-ช-ด
-ล-ล	-ม-ช	-ร-ม	-ช-ด	-ล--	-ล-ช	-ร-ม	-ช-ด
-ล-ม	-ร-ด	-ร-ม	-ช-ล	---ม	-ร-ด	รตรม	-ช-ล

ลายผู้ไทย สำหรับเบสบรรเลง

---	---	-ร-ม	-ช-ล	---	-ล--	-ร-ม	-ช-ล
-----	-----	------	------	-----	------	------	------

หน่วยที่ 4

บรรเลงวงกลองยาวจังหวัดลำพูน

กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ: (ดนตรี)
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

จังหวะลำเพลิน

กลองยาว	--ปะ	-เปิง-ปะ	-เปิง-ปะ	-เปิง-ปะ	ฯลฯ			
กลองตุ้ม	---	-ตุ้ม-ตุ้ม	-ตุ้ม--	-ตุ้ม-ตุ้ม	ฯลฯ			
ฉาบ	---	-แซ่--	-แซ่--	-แซ่--	ฯลฯ			

ลายลำเพลิน สำหรับพิณบรรเลง

---	---	---	---ล	--มร	-ดรม	ลมชร	-ดลต
--มร	-ดรม	ลมชร	-ดลต	--มร	-ดรม	ลมชร	มดรม
-ล-ม	-ดรม	ลมชม	รมชล	---มี	---ดี	-มีดีรี	-ล-ดี
-ชี-มี	---ดี	-มีดีรี	-ล-ดี	-ล-ด	มีมีมี	-ล-ด	มีมีมี
ชีมีชีรี	มีมีมีลี	---	---	---	---ดี	---	---
--รีล	--ดีล	รีลดีล	รีลดีช	รีลดีช	ดีชลม	-ล-ม	-ดรม
ลมชร	-ดลต	(บรรเลงกลับต้น)					

ลายลำเพลิน สำหรับเบสบรรเลง

---	-ล-มี	-มี--	-มี-ล	---	-ม-ล	-มีมีมี	-มี-ล
-----	-------	-------	-------	-----	------	---------	-------

หน่วยที่ 5

บรรเลงวงกลองยาวจังหวัดราชบุรี

กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ: (ดนตรี)
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

จังหวะซ้ำซ้ำ

กลองยาว	---ปะ	-เปิง-เปิง	-ปะ-เปิง	-เปิง-เปิง				
กลองตุ้ม	----	-ตุ้ม-ตุ้ม	---ตุ้ม	-ตุ้ม-ตุ้ม	ฯลฯ			
ฉาบ	----	-แซ่-แซ่	---แซ่	-แซ่-แซ่	ฯลฯ			

ตัวอย่างเพลง สำหรับพิณบรรเลง

----	-ล-ม	--ลม	ลมรด	----	-ร้-ล	-ร้-ล	ร้ลทด้
----	-ด-ร	-ด-ร	ดรมช	----	-ชลท	-ร้-ท	ร้มชล
มชมชล	-ลลล	----	----				

โน้ตสำหรับเบสบรรเลง

----	----	----	---ล	----	-ล-ม	---ม	-ช-ล
------	------	------	------	------	------	------	------

หมายเหตุ : ให้บรรเลงครบ 1 รอบ ให้กลับต้นแล้วบรรเลงซ้ำไปซ้ำมาจนกว่าจะเกิดความชำนาญ

แบบประเมินทักษะการบรรเลงวงกลองยาวอีสาน

ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ในระดับการปฏิบัติที่นักเรียนทำได้จริง

เกณฑ์ระดับคะแนน	การปฏิบัติ	ระดับความเหมาะสม				
		5	4	3	2	1
1. เสียงถูกต้องชัดเจน 2. ท่าทางเหมาะสม 3. การเคลื่อนที่เหมาะสม 4. ความสม่ำเสมอของเสียง 5. มีความพร้อมเพรียง	1. เสียงปะ					
	2. เสียงเป๊ะ					
	3. เสียงเป็ง					
1. จังหวะถูกต้องชัดเจน 2. ท่าทางเหมาะสม 3. การเคลื่อนที่เหมาะสม 4. ความสม่ำเสมอของจังหวะ 5. มีความพร้อมเพรียง	4. จังหวะผู้ไทย					
	5. จังหวะลำเพลิน					
	6. จังหวะซ่าซ่าซ่า					
1. เสียงถูกต้องชัดเจน 2. ท่าทางเหมาะสม 3. การเคลื่อนที่เหมาะสม 4. จังหวะถูกต้องชัดเจน 5. มีความพร้อมเพรียง	7. การรวมวง					
	รวม					

แบบทดสอบหลังเรียน

1. จากตารางแสดงจังหวะกลองยาวอีสาน คือจังหวะใด

กลองยาว	---ปะ	----	-ปะ-ปะ	-เปิง-เปิง	---เปิง	ฯลฯ		
กลองตุ้ม	---ตุ้ม	----	-ตุ้ม--	-ตุ้ม-ตุ้ม	---ตุ้ม	ฯลฯ		
ฉาบ	---แช่	----	-แช่--	-แช่-แช่	---แช่	ฯลฯ		

ก. จังหวะผู้ไทย ข. จังหวะลำเพลิน ค. จังหวะเข็ง ง. จังหวะช่าช่าช่า

2. ข้อใดไม่ใช่ประโยชน์ที่แท้จริงของการเล่นดนตรีวงกลองยาวอีสาน

ก. ร่างกายแข็งแรง มีความอดทนสูง ข. มีชื่อเสียงในสังคม
ค. มีสมาธิสูง จิตใจอ่อนโยน ร่าเริงแจ่มใส ง. มีปฏิภาณไหวพริบ

3. เสียงที่ใช้ตีเป็นตัวกำหนดจังหวะหรือจังหวะตก คือเสียงใด

ก. เสียงปะ ข. เสียงเปิง ค. เสียงปะ ง. เท่ง

4. หากวงกลองยาวโบราณมีการนำเครื่องดนตรีตะวันตกเข้ามาผสมวง จะถูกเรียกชื่อใหม่ว่าอย่างไร

ก. วงโปงลาง ข. วงหมอลำซิ่ง ค. วงกลองยาวอีสานประยุกต์ ง. วงกลองยาวเถิดเทิง

5. การพัฒนารูปแบบการแสดงกลองยาวให้เหมาะสมกับยุคปัจจุบัน มีการเพิ่มเครื่องดนตรีชนิดใดเข้ามาผสมวงกลองยาวอีสาน

ก. พิณเบส คีย์บอร์ด และกลองทรีโอ้ ข. พิณเบส กลองทอมบ้าและกลองทรีโอ้
ค. พิณเบส กลองทอมบ้าและกลองบองโก้ ง. พิณเบส กลองทอมบ้าและกลองทิมปานี

6. ข้อใดคือเครื่องดนตรีที่ใช้ในวงกลองยาวทั้งหมด

ก. พิณ พิณเบส กลองตุ้ม กลองยาว ฉาบ ฉิ่ง ข. กลองยาว กลองตุ้ม กีตาร์ เบส กลองชุด
ค. พิณ กลองตุ้ม กลองยาว กลองชุด ง. กลองยาว พิณ เบส ฉาบ กลองชุด โปงลาง

7. วงกลองยาวไม่นิยมบรรเลงในงานใด

ก. งานบวชนาค ข. งานอวมงคล ค. งานบุญบั้งไฟ ง. งานสงกรานต์

8. เสียงที่เกิดจากการตีกลองแบบปิดมือ คือเสียงใด
ก. เสียงปะ ข. เสียงเปิง ค. เสียงปะ ง. เห่ง
9. ข้อใดไม่ใช่จุดประสงค์ของการบรรเลงวงกลองยาวอีสาน
ก. เพื่อความบันเทิง ข. เพื่อบำบัดอาการเจ็บป่วย
ค. เพื่อสุขภาพ เป็นการออกกำลังกาย ง. เพื่อการศึกษาศิลปะและวัฒนธรรม
10. จากตารางแสดงจังหวะกลองยาวอีสาน คือจังหวะใด

กลองยาว	---ปะ	-เปิง-เปิง	-ปะ-เปิง	-เปิง-เปิง			
กลองตุ้ม	----	-ตุ้ม-ตุ้ม	---ตุ้ม	-ตุ้ม-ตุ้ม	ฯลฯ		
ฉาบ	----	-แซ่-แซ่	---แซ่	-แซ่-แซ่	ฯลฯ		

- ก. จังหวะผู้ไทย ข. จังหวะลำเพลิน ค. จังหวะเซ็ง ง. จังหวะซ่าซ่าซ่า
11. เสียงที่เกิดจากการตีกลองแบบเปิดมือ คือเสียงใด
ก. เสียงปะ ข. เสียงเปิง ค. เสียงปะ ง. เห่ง
12. จากตารางแสดงจังหวะกลองยาวอีสาน คือจังหวะใด

กลองยาว	--ปะ	-เปิง-ปะ	-เปิง-ปะ	-เปิง-ปะ	ฯลฯ		
กลองตุ้ม	----	-ตุ้ม-ตุ้ม	-ตุ้ม--	-ตุ้ม-ตุ้ม	ฯลฯ		
ฉาบ	----	-แซ่--	-แซ่--	-แซ่--	ฯลฯ		

- ก. จังหวะผู้ไทย ข. จังหวะลำเพลิน ค. จังหวะเซ็ง ง. จังหวะซ่าซ่าซ่า
13. เครื่องดนตรีชนิดใดเป็นตัวดำเนินทำนองในวงกลองยาวอีสาน
ก. พิณ ข. กลองยาว
ค. โปงลาง ง. ฉาบใหญ่
14. เครื่องดนตรีชนิดใดที่ไม่นิยมนำมาบรรเลงในวงกลองยาว
ก. พิณไฟฟ้า ข. พิณเบส ค. ฉิ่ง ง. ปี่ผู้ไทย
15. ข้อใดไม่ใช่ชื่อทำนองในการแสดงประกอบการตีกลองยาว
ก. ทำเทพนม ข. ทำบัวตูมบัวบาน ค. ทำเสื่อออกเหล่า ง. ทำต่อตัวสามชั้น

ใบงานที่ 1

จงตอบคำถามต่อไปนี้ (5 คะแนน)

- วงกลองยาวอีสานมีอิทธิพลต่อบุคคลและสังคมหรือไม่ อย่างไร
ตอบ มี เพราะวงกลองยาวอีสานเป็นวงดนตรีที่รับใช้กิจกรรมของสังคม ทั้งด้านพิธีกรรมความเชื่อและด้านความบันเทิงในเทศกาลงานประเพณีต่างๆ
- นักเรียนคิดว่าเราสามารถนำเครื่องดนตรีสากลมาบรรเลงร่วมวงกลองยาวอีสานได้หรือไม่พร้อมอธิบาย
ตอบ ได้ เพราะในยุคปัจจุบันวงกลองยาวอีสานได้ประยุกต์ใช้เครื่องดนตรีสากล เช่น เบส คีย์บอร์ด หรือกลองโซโล เข้ามาในวงกลองยาวอีสาน เพื่อให้เกิดความสนุกสนานและสามารถบรรเลงได้หลากหลาย เหมาะสมกับยุคสมัยและความต้องการของคนในยุคปัจจุบัน
- วงกลองยาวอีสานสามารถบรรเลงในประเพณี หรือกิจกรรมใดได้บ้าง จงยกตัวอย่าง
ตอบ วงกลองยาวอีสานสามารถบรรเลงในประเพณีหรือกิจกรรมต่างๆ ได้ เช่น แห่บุญแห่เวท แห่กัณฑ์หลอน แห่บั้งไฟ แห่นาค บรรเลงแก้บน หรือบรรเลงโซวในงานแสดงคอนเสิร์ตต่างๆ ได้
- นักเรียนคิดว่าวงกลองยาวมีประโยชน์ต่อสังคมหรือไม่ จงอธิบาย
ตอบ มีประโยชน์ เพราะ เป็นการอนุรักษ์ศิลปะและวัฒนธรรมของอีสานไว้ อีกทั้งทำให้ชาวบ้านหลายคนที่เป็นนักดนตรีได้มีโอกาสทำกิจกรรมร่วมกัน เกิดความรักและสามัคคี สามารถสร้างชื่อเสียงให้กับชุมชน และเป็นอาชีพเสริมเลี้ยงครอบครัวได้
- นักเรียนมีวิธีการอนุรักษ์และสืบทอดวงกลองยาวอีสานอย่างไร จงอธิบาย
ตอบ ในการอนุรักษ์ดนตรีพื้นบ้านมีหลายวิธี ตัวอย่าง เช่น ใช้เป็นวิชาเพิ่มเติม หรือกิจกรรมชุมนุม เพื่อให้เด็กนักเรียนที่มีความสนใจได้เรียนรู้ และฝึกปฏิบัติให้เกิดความชำนาญ สามารถนำไปแสดงในกิจกรรมอื่นๆ ในโรงเรียนและชุมชนได้ เมื่อเกิดเป็นรูปธรรมแล้ว วงกลองยาวอีสานก็สามารถคงอยู่คู่สังคมอีสานได้

เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียน

ข้อ	คำตอบ
1	ก
2	ก
3	ค
4	ข
5	ข
6	ก
7	ข
8	ง
9	ค
10	ข
11	ค
12	ก
13	ข
14	ค
15	ง

เฉลยแบบทดสอบหลังเรียน

ข้อ	คำตอบ
1	ก
2	ข
3	ค
4	ค
5	ก
6	ก
7	ข
8	ค
9	ข
10	ง
11	ข
12	ข
13	ก
14	ง
15	ค

ภาคผนวก ค

การหาประสิทธิภาพของเครื่องมือ
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

แบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้

สาระที่ 2 ดนตรี กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

รายวิชา ศ 23204 ปฏิบัติดนตรี (วงกลองยาวอีสาน) จำนวน 5 แผน

เวลา 10 ชั่วโมง

ระดับคุณภาพของผลงาน

5	หมายถึง	คุณภาพในระดับดีเยี่ยม
4	หมายถึง	คุณภาพในระดับดีมาก
3	หมายถึง	คุณภาพในระดับดี
2	หมายถึง	คุณภาพในระดับพอใช้
1	หมายถึง	คุณภาพในระดับปรับปรุง

แผนการจัดการเรียนรู้	รายการประเมิน	ระดับคะแนน				
		5	4	3	2	1
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 การบรรเลงวงกลองยาว อีสาน	1. สาระสำคัญ					
	2. ตัวชี้วัดชั้นปี					
	3. จุดประสงค์การเรียนรู้					
	4. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้					
	5. สาระการเรียนรู้					
	6. แนวทางการบูรณาการ					
	7. กระบวนการจัดการเรียนรู้					
	8. กิจกรรมเสนอแนะ					
	9. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้					
	10. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้					

แผนการจัดการเรียนรู้	รายการประเมิน	ระดับคะแนน				
		5	4	3	2	1
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เสียงพื้นฐานในการฝึกตี กลองยาว	1. สาระสำคัญ					
	2. ตัวชี้วัดชั้นปี					
	3. จุดประสงค์การเรียนรู้					
	4. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้					
	5. สาระการเรียนรู้					
	6. แนวทางการบูรณาการ					
	7. กระบวนการจัดการเรียนรู้					
	8. กิจกรรมเสนอแนะ					
	9. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้					
	10. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้					

แผนการจัดการเรียนรู้	รายการประเมิน	ระดับคะแนน				
		5	4	3	2	1
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 บรรเลวงกลองยาว จังหวัดไทย	1. สาระสำคัญ					
	2. ตัวชี้วัดชั้นปี					
	3. จุดประสงค์การเรียนรู้					
	4. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้					
	5. สาระการเรียนรู้					
	6. แนวทางการบูรณาการ					
	7. กระบวนการจัดการเรียนรู้					
	8. กิจกรรมเสนอแนะ					
	9. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้					
	10. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้					

แผนการจัดการเรียนรู้	รายการประเมิน	ระดับคะแนน				
		5	4	3	2	1
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 บรรเลงวงกลองยาว จังหวัดผู้ไทย	1. สาระสำคัญ					
	2. ตัวชี้วัดชั้นปี					
	3. จุดประสงค์การเรียนรู้					
	4. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้					
	5. สาระการเรียนรู้					
	6. แนวทางการบูรณาการ					
	7. กระบวนการจัดการเรียนรู้					
	8. กิจกรรมเสนอแนะ					
	9. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้					
	10. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้					

แผนการจัดการเรียนรู้	รายการประเมิน	ระดับคะแนน				
		5	4	3	2	1
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 บรรเลงวงกลองยาว จังหวัดลำพูน	1. สาระสำคัญ					
	2. ตัวชี้วัดชั้นปี					
	3. จุดประสงค์การเรียนรู้					
	4. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้					
	5. สาระการเรียนรู้					
	6. แนวทางการบูรณาการ					
	7. กระบวนการจัดการเรียนรู้					
	8. กิจกรรมเสนอแนะ					
	9. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้					
	10. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้					

แผนการจัดการเรียนรู้	รายการประเมิน	ระดับคะแนน				
		5	4	3	2	1
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 บรรเลงวงกลองยาว จังหวะซ่าซ่าซ่า	1. สาระสำคัญ					
	2. ตัวชี้วัดชั้นปี					
	3. จุดประสงค์การเรียนรู้					
	4. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้					
	5. สาระการเรียนรู้					
	6. แนวทางการบูรณาการ					
	7. กระบวนการจัดการเรียนรู้					
	8. กิจกรรมเสนอแนะ					
	9. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้					
	10. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้					

ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ขอแสดงความขอบคุณอย่างยิ่ง

(นายไกรฤกษ์ สัพโส)

ครูผู้ช่วยโรงเรียนบ้านภูตะคาม

(.....)

ผู้ทรงคุณวุฒิ

สรุปคะแนนประเมินแผนการจัดการเรียนรู้

- 5 หมายถึง คุณภาพในระดับดีเยี่ยม
 4 หมายถึง คุณภาพในระดับดีมาก
 3 หมายถึง คุณภาพในระดับดี
 2 หมายถึง คุณภาพในระดับพอใช้
 1 หมายถึง คุณภาพในระดับปรับปรุง

ข้อ ที่	รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					รวม	\bar{X}	S.D.
		1	2	3	4	5			
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1									
1	สาระสำคัญ	5	5	4	5	5	24	4.8	0.45
2	มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด	5	5	5	5	5	25	5	0.00
3	จุดประสงค์การเรียนรู้	5	5	5	5	4	24	4.8	0.45
4	การวัดและประเมินผลการเรียนรู้	5	5	5	4	4	23	4.6	0.55
5	สาระการเรียนรู้	5	5	5	5	4	24	4.8	0.45
6	แนวทางการบูรณาการ	5	5	5	4	5	24	4.8	0.45
7	กระบวนการจัดการเรียนรู้	5	4	4	5	5	23	4.6	0.55
8	กิจกรรมเสนอแนะ	5	5	5	5	5	25	5	0.00
9	สื่อ/แหล่งการเรียนรู้	5	4	5	5	5	24	4.8	0.45
10	บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้	5	5	5	5	5	25	5	0.00
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2									
1	สาระสำคัญ	5	5	5	5	5	25	5	0.00
2	มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด	5	5	5	5	5	25	5	0.00
3	จุดประสงค์การเรียนรู้	5	5	5	5	5	25	5	0.00
4	การวัดและประเมินผลการเรียนรู้	5	5	4	5	4	23	4.6	0.55
5	สาระการเรียนรู้	5	5	5	5	4	24	4.8	0.45
6	แนวทางการบูรณาการ	5	5	4	4	5	23	4.6	0.55
7	กระบวนการจัดการเรียนรู้	5	5	5	5	5	25	5	0.00
8	กิจกรรมเสนอแนะ	5	5	5	5	5	25	5	0.00
9	สื่อ/แหล่งการเรียนรู้	5	5	5	5	5	25	5	0.00
10	บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้	5	5	5	5	5	25	5	0.00
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3									
1	สาระสำคัญ	5	5	5	5	5	25	5	0.00

ข้อ ที่	รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					รวม	\bar{X}	S.D.
		1	2	3	4	5			
2	มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด	5	5	5	5	5	25	5	0.00
3	จุดประสงค์การเรียนรู้	5	5	5	5	5	25	5	0.00
4	การวัดและประเมินผลการเรียนรู้	5	5	5	5	5	25	5	0.00
5	สาระการเรียนรู้	5	5	5	5	5	25	5	0.00
6	แนวทางการบูรณาการ	5	5	5	5	4	24	4.8	0.45
7	กระบวนการจัดการเรียนรู้	5	5	5	5	5	25	5	0.00
8	กิจกรรมเสนอแนะ	5	5	5	5	5	25	5	0.00
9	สื่อ/แหล่งการเรียนรู้	5	5	5	5	5	25	5	0.00
10	บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้	5	5	5	5	5	25	5	0.00
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4									
1	สาระสำคัญ	5	5	5	5	5	25	5	0.00
2	มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด	5	5	5	5	5	25	5	0.00
3	จุดประสงค์การเรียนรู้	5	5	5	5	5	25	5	0.00
4	การวัดและประเมินผลการเรียนรู้	5	5	5	5	5	25	5	0.00
5	สาระการเรียนรู้	5	5	5	5	5	25	5	0.00
6	แนวทางการบูรณาการ	5	5	5	5	4	24	4.8	0.45
7	กระบวนการจัดการเรียนรู้	5	5	5	5	5	25	5	0.00
8	กิจกรรมเสนอแนะ	5	5	5	5	5	25	5	0.00
9	สื่อ/แหล่งการเรียนรู้	5	5	5	5	5	25	5	0.00
10	บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้	5	5	5	5	5	25	5	0.00
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5									
1	สาระสำคัญ	5	5	5	5	5	25	5	0.00
2	มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด	5	5	5	5	5	25	5	0.00
3	จุดประสงค์การเรียนรู้	5	5	5	5	4	24	4.8	0.45
4	การวัดและประเมินผลการเรียนรู้	5	5	4	5	4	23	4.6	0.55
5	สาระการเรียนรู้	5	5	5	5	5	25	5	0.00
6	แนวทางการบูรณาการ	5	5	5	5	4	24	4.8	0.45
7	กระบวนการจัดการเรียนรู้	5	5	5	5	5	25	5	0.00
8	กิจกรรมเสนอแนะ	5	5	5	5	5	25	5	0.00
9	สื่อ/แหล่งการเรียนรู้	5	5	5	5	5	25	5	0.00
10	บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้	5	5	5	5	5	25	5	0.00
รวม		250	248	245	247	240	1,230	245	7.21
ค่าเฉลี่ย		5	4.96	4.90	4.94	4.80	24.60	4.90	0.14

แบบประเมินแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์การบรรเลงวงกลองยาวอีสาน

ครูผู้สอน นายไกรฤกษ์ สัพโส วิทยวิชา ศ 23204 ปฏิบัติดนตรี (วงกลองยาวอีสาน) กลุ่มสาระการเรียนรู้ ศิลปะ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านภูตะคาม อำเภอส่องดาว จังหวัดสกลนคร สำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2

เกณฑ์การให้คะแนน มีดังนี้

- คะแนน +1 คือ แน่ใจว่าข้อสอบสอดคล้องกับจุดประสงค์
 คะแนน 0 คือ ไม่แน่ใจว่าข้อสอบสอดคล้องกับจุดประสงค์
 คะแนน -1 คือ แน่ใจว่าข้อสอบไม่สอดคล้องกับจุดประสงค์

จุดประสงค์	แบบทดสอบ	คะแนนความคิดเห็น		
		1	0	-1
<p>1. ความรู้ ความจำ นักเรียนสามารถระบุเครื่องดนตรีในวงกลองยาวอีสานได้</p> <p>2. การวิเคราะห์ นักเรียนสามารถจำแนกเครื่องดนตรีในวงกลองยาวอีสานได้</p>	<p>1. ข้อใดกล่าวถูกต้องเกี่ยวกับเครื่องดนตรีในวงกลองยาวอีสาน</p> <p>ก. พิณ พิณเบส กลองตุ้ม กลองยาว ฉาบ ฉิ่ง</p> <p>ข. กลองยาว กลองตุ้ม กีต้าร์ เบส กลองชุด</p> <p>ค. พิณ กลองตุ้ม กลองยาว กลองชุด</p> <p>ง. กลองยาว พิณ เบส ฉาบ กลองชุด โป่งกลาง</p>			
<p>ความเข้าใจ นักเรียนสามารถอธิบายการพัฒนารูปแบบการแสดงกลองยาวในยุคปัจจุบันได้</p>	<p>2. ในการพัฒนารูปแบบการแสดงกลองยาวให้เหมาะสมกับยุคปัจจุบัน มีการเพิ่มเครื่องดนตรีชนิดใดเข้ามาประกอบการบรรเลงวงกลองยาวอีสาน</p> <p>ก. พิณเบส คีย์บอร์ด และกลองทรีโอ้</p> <p>ข. พิณเบส กลองทอมบ้าและกลองทรีโอ้</p> <p>ค. พิณเบส กลองทอมบ้าและกลองบองโก้</p> <p>ง. พิณเบส กลองทอมบ้าและกลองทิมปานี</p>			
<p>ความรู้ ความจำ นักเรียนสามารถชื่อวงกลองยาวอีสานได้</p>	<p>3. จากเดิมเรียกกลองยาวโบราณ เมื่อมีเครื่องดนตรีตะวันตกเพิ่มเข้ามาในยุคปัจจุบัน วงกลองยาวถูกเรียกชื่อใหม่ว่าอย่างไร</p> <p>ก. วงโป่งกลาง</p> <p>ข. วงหมอลำซิ่ง</p> <p>ค. วงกลองยาวอีสานประยุกต์</p> <p>ง. วงกลองยาวเถิดเทิง</p>			

จุดประสงค์	แบบทดสอบ	คะแนนความคิดเห็น		
		1	0	-1
ความเข้าใจ นักเรียนเข้าใจและสามารถอธิบายจุดประสงค์ของการบรรเลวงกลองยาวอีสานประยุกต์ได้	4. ข้อใดไม่ใช่จุดประสงค์ของการบรรเลวงกลองยาวอีสาน ก. เพื่อความบันเทิง ข. เพื่อบำบัดอาการเจ็บป่วย ค. เพื่อสุขภาพ เป็นการออกกำลังกาย ง. เพื่อการศึกษาศิลปะและวัฒนธรรม			
ความเข้าใจ นักเรียนเข้าใจและสามารถอธิบายประโยชน์ของการเล่นดนตรีวงกลองยาวอีสาน	5. ข้อใดไม่ใช่ประโยชน์ของการเล่นดนตรีวงกลองยาวอีสาน ก. ร่างกายแข็งแรง มีความอดทนสูง ข. มีชื่อเสียงในสังคม ค. มีสมาธิสูง จิตใจอ่อนโยน ร่าเริงแจ่มใส ง. มีปฏิภาณไหวพริบ			
1. ความรู้ ความจำ นักเรียนสามารถบอกจังหวะกลองยาวได้ 2. นำไปใช้ นักเรียนสามารถนำความรู้จากการอ่านโน้ตไปใช้ปฏิบัติได้	6. จากตารางแสดงจังหวะกลองยาวอีสาน คือจังหวะกลองยาวใด ก. จังหวะผู้ไทย ข. จังหวะลำเพลิน ค. จังหวะเซิ้ง ง. จังหวะช่าช่าช่า			
1. ความรู้ ความจำ นักเรียนสามารถบอกจังหวะกลองยาวได้ 2. นำไปใช้ นักเรียนสามารถนำความรู้จากการอ่านโน้ตไปใช้ปฏิบัติได้	7. จากตารางแสดงจังหวะกลองยาวอีสาน คือจังหวะกลองยาวใด ก. จังหวะผู้ไทย ข. จังหวะลำเพลิน ค. จังหวะเซิ้ง ง. จังหวะช่าช่าช่า			

จุดประสงค์	แบบทดสอบ	คะแนนความคิดเห็น																													
		1	0	-1																											
<p>1. ความรู้ ความจำ นักเรียนสามารถบอก จิ้งหะกลองยาวได้</p> <p>2. นำไปใช้ นักเรียนสามารถนำความรู้ จากการอ่านโน้ตไปใช้ ปฏิบัติได้</p>	<p>8. จากตารางแสดงจิ้งหะกลองยาวอีสาน คือจิ้งหะ กลองยาวใด</p> <table border="1" data-bbox="635 510 1126 645"> <tr> <td>กลองยาว</td> <td>--ปะ</td> <td>-ปิง-ปิง</td> <td>-ปะ-ปิง</td> <td>-ปิง-ปิง</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>กลองต้ม</td> <td>---</td> <td>-ตุ้ม-ตุ้ม</td> <td>--ตุ้ม</td> <td>-ตุ้ม-ตุ้ม</td> <td>ฯลา</td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>ฉาบ</td> <td>---</td> <td>-แซ่-แซ่</td> <td>--แซ่</td> <td>-แซ่-แซ่</td> <td>ฯลา</td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> </table> <p>ก. จิ้งหะผู้ไทย ข. จิ้งหะลำเพลิน ค. จิ้งหะเซ็ง ง. จิ้งหะซ่าซ่า</p>	กลองยาว	--ปะ	-ปิง-ปิง	-ปะ-ปิง	-ปิง-ปิง					กลองต้ม	---	-ตุ้ม-ตุ้ม	--ตุ้ม	-ตุ้ม-ตุ้ม	ฯลา				ฉาบ	---	-แซ่-แซ่	--แซ่	-แซ่-แซ่	ฯลา						
กลองยาว	--ปะ	-ปิง-ปิง	-ปะ-ปิง	-ปิง-ปิง																											
กลองต้ม	---	-ตุ้ม-ตุ้ม	--ตุ้ม	-ตุ้ม-ตุ้ม	ฯลา																										
ฉาบ	---	-แซ่-แซ่	--แซ่	-แซ่-แซ่	ฯลา																										
<p>1. ความรู้ ความจำ นักเรียนสามารถบอกเสียง ของกลองยาวได้</p> <p>2. นำไปใช้ นักเรียนสามารถตีกลอง ยาวตามเสียงที่กำหนดได้</p>	<p>9. เสียงที่ใช้ตีเป็นตัวกำหนดจิ้งหะหรือจิ้งหะตก คือ เสียงใด</p> <p>ก. เสียงปะ ข. เสียงเปิง ค. เสียงปะ ง. เห่ง</p>																														
<p>1. ความรู้ ความจำ นักเรียนสามารถบอกเสียง ของกลองยาวได้</p> <p>2. นำไปใช้ นักเรียนสามารถตีกลอง ยาวตามเสียงที่กำหนดได้</p>	<p>10. เสียงที่เกิดจากการตีเปิดมือโดย ใช้มือขวาบริเวณ โคนนิ้วถึงปลายนิ้ว โดยให้นิ้วทั้งสี่เรียงชิดติดกัน ตีลง ที่บนหน้ากลองยาวบริเวณระหว่างขอบกลองกับใจ กลางหน้ากลอง คือเสียงใด</p> <p>ก. เสียงปะ ข. เสียงเปิง ค. เสียงปะ ง. เห่ง</p>																														
<p>1. ความรู้ ความจำ นักเรียนสามารถบอกเสียง ของกลองยาวได้</p> <p>2. นำไปใช้ นักเรียนสามารถตีกลอง ยาวตามเสียงที่กำหนดได้</p>	<p>11. เสียงที่เกิดจากการตีเปิดมือโดย ใช้มือขวาบริเวณ โคนนิ้วถึงปลายนิ้ว โดยให้นิ้วทั้งสี่เรียงชิดติดกัน ตีลง ที่บนหน้ากลองยาวบริเวณระหว่างขอบกลองกับใจ กลางหน้ากลอง</p> <p>ก. เสียงปะ ข. เสียงเปิง ค. เสียงปะ ง. เห่ง</p>																														

จุดประสงค์	แบบทดสอบ	คะแนนความคิดเห็น		
		1	0	-1
<p>1. ความรู้ ความจำ นักเรียนสามารถระบุเครื่องดนตรีในวงกลองยาวอีสานได้</p> <p>2. การวิเคราะห์ นักเรียนสามารถจำแนกเครื่องดนตรีในวงกลองยาวอีสานได้</p>	<p>12. เครื่องดนตรีชนิดใดเป็นตัวดำเนินทำนองในวงกลองยาวอีสาน</p> <p>ก. พิณ</p> <p>ข. กลองยาว</p> <p>ค. โปงลาง</p> <p>ง. ฉาบใหญ่</p>			
<p>1. การวิเคราะห์ นักเรียนสามารถวิเคราะห์และจำแนกกิจกรรมที่วงกลองยาวอีสานบรรเลงได้</p>	<p>13. งานประเพณีใด ที่ไม่นิยมนำกลองยาวมาบรรเลง</p> <p>ก. งานบวชนาค</p> <p>ข. งานอวมงคล</p> <p>ค. งานบุญบั้งไฟ</p> <p>ง. งานสงกรานต์</p>			
<p>1. ความรู้ ความจำ นักเรียนสามารถบอกชนิดของไม้ที่นำมาทำกลองยาวอีสานได้</p>	<p>14. วัสดุไม้ใช้ชื่อทำในการแสดงประกอบการตีกลองยาว</p> <p>ก. ทำเทพพนม</p> <p>ข. ทำบัวตูมบัวบาน</p> <p>ค. ทำเสื่อออกเหล่า</p> <p>ง. ทำต่อตัวสามชั้น</p>			
<p>1. ความรู้ ความจำ นักเรียนสามารถบอกจำนวนผู้บรรเลงวงกลองยาวอีสานได้</p>	<p>15. เครื่องดนตรีชนิดใดที่ไม่นิยมนำมาบรรเลงในวงกลองยาว</p> <p>ก. พิณไฟฟ้า</p> <p>ข. พิณเบส</p> <p>ค. ซ็อง</p> <p>ง. ปี่ผู้ไทย</p>			
<p>1. ความรู้ ความจำ นักเรียนมีความรู้ในวงกลองยาวอีสาน</p> <p>2. การวิเคราะห์ นักเรียนสามารถวิเคราะห์การบรรเลงวงกลองยาวอีสานได้</p>	<p>16. วัสดุไม้ถูกต้อง</p> <p>ก. เด็กชายเอ นำวงกลองยาวไปบรรเลงในงานขึ้นบ้านใหม่</p> <p>ข. เด็กชายนะโม นำวงกลองยาวไปบรรเลงศพ</p> <p>ค. เด็กชายแดง นำวงกลองยาวไปเล่นสงกรานต์</p> <p>ง. เด็กชายกุ่ม นำวงกลองยาวไปเล่นงานบุญมหาชาติ</p>			

จุดประสงค์	แบบทดสอบ	คะแนนความคิดเห็น		
		1	0	-1
2. การวิเคราะห์ นักเรียนสามารถวิเคราะห์ ความสำคัญของขนบวง กลองยาวอีสานได้	17. การไหว้ครูก่อนบรรเลงวงกลองยาวอีสานจำเป็น หรือไม่ ก. ไม่จำเป็น เพราะทำให้เสียเวลาในการทำการ แสดง ข. ไม่จำเป็น เพราะสิ้นเปลืองค่าอุปกรณ์ในการทำ พิธี ค. จำเป็น เพราะจะทำให้การบรรเลงไพเราะขึ้น ง. จำเป็น เพราะเป็นการระลึกถึงพระคุณครู อาจารย์ และเสริมกำลังใจให้สมาชิกในวง บรรเลงได้ดีขึ้น			
2. การวิเคราะห์ นักเรียนสามารถวิเคราะห์ การพัฒนางวงกลองยาว อีสานได้	18. วงกลองยาวอีสานควรมีการพัฒนาต่อไปหรือไม่ ก. ควร เพราะบุคคลทั่วไปจะได้รู้จักวงกลองยาว อีสานมากขึ้น และเข้าถึงได้ทุกเทศกาล และ ทุกสังคม ข. ควร เพราะจะได้รับค่าจ้างแพงขึ้น และเป็นมี งานแสดงเพิ่มขึ้น ค. ไม่ควร เพราะต้องอนุรักษ์ของเก่าโบราณไว้ให้ ลูกหลาน ง. ไม่ควร เพราะเป็นการสิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายใน การจัดซื้อเครื่องดนตรี			
1. ความรู้ ความจำ นักเรียนสามารถบอกเสียง ของกลองยาวได้ 2. การวิเคราะห์ นักเรียนสามารถจำแนก ความสำคัญของจังหวะ พื้นฐานได้	19. การฝึกตีกลองยาวในเสียงพื้นฐานมีความสำคัญ หรือไม่ ก. ไม่สำคัญ เพราะกลองยาวตีได้ง่ายสามารถข้าม ขึ้นไปตีเป็นจังหวะได้เลย ข. ไม่สำคัญ เพราะเสียเวลาในการฝึกหัดจังหวะอื่นๆ ค. สำคัญ เพราะเป็นการฝึกทักษะเบื้องต้น เป็นไป ตามขั้นตอน ทำให้นักเรียนตีกลองยาวได้ ถูกต้อง ง. สำคัญ เพราะจะได้เป็นไปตามแผนการสอนของครู			
1. ความรู้ ความจำ นักเรียนสามารถบอก จังหวะกลองยาวได้	20. ข้อใดไม่ใช่จังหวะพื้นฐานของวงกลองยาวอีสาน ก. จังหวะลำเพลิน ข. จังหวะผู้ไทย ค. จังหวะช่าช่า ง. จังหวะดิสโก้			
	รวม			

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ

.....

.....

.....

.....

ขอแสดงความขอบคุณอย่างยิ่ง

(นายไกรฤกษ์ สัมไพโร)
ครูผู้ช่วยโรงเรียนบ้านภูตะคาม

(.....)

ผู้เชี่ยวชาญ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

สรุปคะแนนความสอดคล้องระหว่างแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

เรื่องการบรรเลงวงกลองยาวอีสาน

เกณฑ์การให้คะแนน

- +1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้
 0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าข้อความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้
 -1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อความไม่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้

ข้อที่	ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญคนที่					รวม	IOC	แปลผล
	1	2	3	4	5			
1	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	สอดคล้อง
2	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	สอดคล้อง
3	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	สอดคล้อง
4	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	สอดคล้อง
5	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	สอดคล้อง
6	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	สอดคล้อง
7	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	สอดคล้อง
8	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	สอดคล้อง
9	+1	+1	+1	0	+1	4	0.80	สอดคล้อง
10	+1	+1	0	+1	+1	4	0.80	สอดคล้อง
11	+1	+1	+1	0	+1	4	0.80	สอดคล้อง
12	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	สอดคล้อง
13	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	สอดคล้อง
14	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	สอดคล้อง
15	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	สอดคล้อง
16	+1	+1	+1	0	0	3	0.60	สอดคล้อง
17	0	0	+1	+1	+1	3	0.60	สอดคล้อง
18	0	+1	+1	+1	+1	4	0.80	สอดคล้อง
19	0	+1	+1	+1	+1	4	0.80	สอดคล้อง
20	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	สอดคล้อง

**แบบแสดงความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิที่มีต่อแบบประเมินทักษะ
เรื่อง การบรรเลงวงกลองยาวอีสาน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3**

คำชี้แจง ขอให้ท่านได้กรุณาแสดงความคิดเห็นต่อแบบประเมินทักษะการบรรเลงวงกลองยาวอีสาน
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใส่เครื่องหมาย (✓) ลงในช่องความคิดเห็นของท่านพร้อม
เขียนข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ในการนำไปพิจารณาปรับปรุงต่อไป

การปฏิบัติ	เกณฑ์การพิจารณา	เกณฑ์การให้คะแนน	ระดับ ความคิดเห็น				
			5	4	3	2	1
1. เสียงปะ 2. เสียงปี่ 3. เสียงเปิง	1. เสียงถูกต้องชัดเจน 2. ทำทางเหมาะสม 3. การเคลื่อนที่เหมาะสม 4. ความสม่ำเสมอของเสียง 5. มีความพร้อมเพรียง	ทำได้ 1 ข้อ ได้ 1 คะแนน ทำได้ 2 ข้อ ได้ 2 คะแนน ทำได้ 3 ข้อ ได้ 3 คะแนน ทำได้ 4 ข้อ ได้ 4 คะแนน ทำได้ 5 ข้อ ได้ 5 คะแนน					
4. จังหวะผู้ไทย 5. จังหวะลำ เพลิน 6. จังหวะซ่าซ่าซ่า	1. จังหวะถูกต้องชัดเจน 2. ทำทางเหมาะสม 3. การเคลื่อนที่เหมาะสม 4. ความสม่ำเสมอของจังหวะ 5. มีความพร้อมเพรียง	ทำได้ 1 ข้อ ได้ 1 คะแนน ทำได้ 2 ข้อ ได้ 2 คะแนน ทำได้ 3 ข้อ ได้ 3 คะแนน ทำได้ 4 ข้อ ได้ 4 คะแนน ทำได้ 5 ข้อ ได้ 5 คะแนน					
7. การรวมวง	1. เสียงถูกต้องชัดเจน 2. ทำทางเหมาะสม 3. การเคลื่อนที่เหมาะสม 4. ความสม่ำเสมอของเสียง 5. มีความพร้อมเพรียง	ทำได้ 1 ข้อ ได้ 1 คะแนน ทำได้ 2 ข้อ ได้ 2 คะแนน ทำได้ 3 ข้อ ได้ 3 คะแนน ทำได้ 4 ข้อ ได้ 4 คะแนน ทำได้ 5 ข้อ ได้ 5 คะแนน					
	รวม						

ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ขอแสดงความขอบคุณอย่างยิ่ง

(นายไกรฤกษ์ สัพโส)

ครูผู้ช่วยโรงเรียนบ้านภูตะคาม

(.....)

ผู้เชี่ยวชาญ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ผลสรุปแบบประเมินความเหมาะสมของแบบประเมินทักษะ
การบรรเลงวงกลองยาวอีสาน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ข้อที่	ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญคนที่					รวม	\bar{X}	S.D.
	1	2	3	4	5			
1	5	5	5	5	5	25	5	0
2	4	5	5	5	4	23	4.6	0.5
3	5	5	5	5	5	25	5	0
4	5	5	5	5	5	25	5	0
5	5	5	5	5	5	25	5	0
6	5	5	4	5	5	24	4.8	0.4
7	4	5	4	5	5	23	4.6	0.5
รวม						170	34	1.4
ค่าเฉลี่ย						24.28	4.86	0.2

แบบประเมินแบบสอบถามความพึงพอใจ

คำชี้แจง แบบประเมินนี้ เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับ แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนต่อแบบฝึกการบรรเลงกลองยาวอีสาน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ให้ผู้เชี่ยวชาญทำเครื่องหมาย (✓) ลงในช่องทางขวามือที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน ถ้าหากมีข้อแก้ไขให้เติมข้อความลงในข้อเสนอแนะ

เกณฑ์การให้คะแนน

+1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อความสอดคล้องกับนิยามความพึงพอใจ

0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าข้อความสอดคล้องกับนิยามความพึงพอใจ

-1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อความไม่สอดคล้องกับนิยามความพึงพอใจ

นิยามความพึงพอใจ	ประเด็นคำถาม	ผลการพิจารณา		
		+1	0	-1
ความพึงพอใจ หมายถึง อารมณ์ความรู้สึกภายในจิตใจที่ไม่สามารถมองเห็นด้วยตาแต่อาจสังเกตได้จากการแสดงออกของบุคคลนั้น เมื่อเกิดความรู้สึกพึงพอใจในสิ่งที่ตนชอบ เป็นความรู้สึกของบุคคลในทางบวก ความชอบ ความสบายใจ ความสุขใจต่อสภาพแวดล้อมในด้านต่าง ๆ หรือเป็นความรู้สึกที่พอใจต่อสิ่งที่ทำให้เกิดความชอบ ความสบายใจ และเป็นความรู้สึกที่บรรลุถึงความต้องการ	แบบฝึกทักษะมีภาพประกอบ มีการวางรูปแบบที่ดี			
	นักเรียนชอบและมีเจตคติที่ดีต่อกิจกรรมการเรียนรู้			
	นักเรียนมีความสุขและได้รับความรู้ จากกิจกรรมการเรียนรู้			
	นักเรียนสนใจที่จะนำทักษะไปใช้ในชีวิตประจำวันได้			
	กิจกรรมการเรียนรู้ช่วยให้นักเรียนมีความสามารถ และเกิดทักษะในการบรรเลงวงกลองยาว			
	กิจกรรมการเรียนรู้มีความน่าสนใจและมีรูปแบบที่หลากหลาย			
	กิจกรรมการเรียนรู้ทำให้นักเรียนทราบ ความก้าวหน้าของตนเอง			
	นักเรียนสนใจที่จะฝึกฝนและพัฒนาทักษะการบรรเลงวงกลองยาวด้วยแบบฝึกนี้			
	แบบฝึกมีขนาดตัวอักษรที่เหมาะสม			
เนื้อหาที่กำหนดในกิจกรรมการเรียนรู้มีความเหมาะสมกับผู้เรียน				

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
(.....)

ผลการประเมินความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามความพึงพอใจของแบบสอบถาม
ความพึงพอใจของนักเรียนต่อกิจกรรมการเรียนรู้ประกอบแบบฝึกทักษะการบรรเลง
วงกลองยาวอีสาน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

เกณฑ์การให้คะแนน

- +1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อคำถามสอดคล้องกับนิยามความพึงพอใจ
- 0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามสอดคล้องกับนิยามความพึงพอใจ
- 1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อคำถามไม่สอดคล้องกับนิยามความพึงพอใจ

ข้อที่	ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญคนที่					รวม	IOC	แปลผล
	1	2	3	4	5			
1	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	สอดคล้อง
2	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	สอดคล้อง
3	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	สอดคล้อง
4	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	สอดคล้อง
5	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	สอดคล้อง
6	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	สอดคล้อง
7	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	สอดคล้อง
8	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	สอดคล้อง
9	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	สอดคล้อง
10	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	สอดคล้อง

ภาคผนวก ง

การวิเคราะห์ข้อมูล

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

1. การหาประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะการบรรเลงวงกลองยาวอีสาน (E_1/E_2)

คนที่	คะแนนระหว่างเรียน					คะแนนรวมระหว่างเรียน (50)	คะแนนสอบหลังเรียน (15)
	10	10	10	10	10		
1	8	9	8	9	10	44	13
2	9	8	9	9	10	45	14
3	8	8	9	9	10	44	12
4	9	8	9	9	10	45	14
5	8	8	9	9	10	44	13
6	8	8	8	10	9	43	14
7	7	7	8	9	10	41	12
8	8	8	9	9	8	42	12
9	6	8	7	9	8	38	13
10	7	7	8	8	9	39	14
11	8	7	9	8	8	40	13
12	7	6	9	8	9	39	12
13	6	7	7	8	8	36	13
14	7	7	8	9	9	40	12
รวม	106	106	117	123	128	580	181
ค่าเฉลี่ย						41.42	12.93
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน						2.84	0.83
$E_1=82.85 / E_2=86.20$							

2. ผลการวิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนกของข้อสอบแบบอิงเกณฑ์

ข้อที่	P	B
1	0.21	0.91
2	0.21	0.91
3	0.29	0.83
4	0.29	0.83
5	0.21	0.91
6	0.50	0.58
7	0.21	0.91
8	0.29	0.83
9	0.29	0.83
10	0.21	0.91
11	0.36	0.75
12	0.29	0.83
13	0.29	0.83
14	0.29	0.83
15	0.29	0.83
Lovett		0.99

3. การประเมินค่า RAI จากการสังเกตประเมินผลของผู้ให้คะแนน 2 คน โดยใช้วิธีการหาค่าดัชนี
ความเห็นพ้องของผู้ประเมิน

คนที่	R1	R2
1	35	34
2	35	34
3	33	34
4	34	35
5	35	35
6	34	34
7	33	32
8	34	33
9	32	31
10	33	33
11	32	34
12	34	33
13	33	34
14	33	33
รวม	470	469
RAI	0.99	

